י"ב תשרי תשמ"א, 23.9.80 מיספר 2247 72 עמודים שנה 45 המחיר: 9 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

הרבנים הראשיים מתערבים בפרשת אבו־חצירא

על מה הם מחפים

Van Dyke OF LONDON
שם שטוב להראות בו.
אם חשוב לך
איך הגבר שלך נראה.

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • מען מכתבים: „עולם־הפרס" • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך־תכנית: יוסי שגיב • עורכת כיתוב: לילית כוארון • צלמי מערכת: ציון צפריר וגילה רזין • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גלופות: צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קו אדום

הוכחה הרכה סיבות לכך שאין מנחם בגין יכול למלא בעת ובעונה אחת את תפקיד ראש־הממשלה ותפקיד שר־הביטחון. לא זו בילבד שחסרים לו הכי־שורים הדרושים לשר־הביטחון במדינה כמו ישראל, אלא שגם לא יכול להיות לו הזמן הדרוש למילוי תפקיד זה כראוי, נוסף על תפקידיו האחרים: יו"ר תנו־עת־החרות, ראש הליכוד, ראשת הקואליציה וראש־הממשלה.

אם היתה חסרה דוגמה טובה לכך, הרי ניתנה בפרשה שפורסמה לראשונה במדור זה לפני שלושה חודשים (העולם הזה 2235): התקרית שבה פתחו אנשי מישמר־הגבול באש על צוות העולם הזה, שסקר את ביקורה של ג'ין פונדה.

נהגנו אז במידת הרחמנות. פירסמנו את פרטי המיקרה באיחור של שבוע, אחרי שפונדה ובעלה כבר עזבו את הארץ. לולא כן היתה התקרית גורמת לסנסציה עולמית. לא היה עיתון חשוב בארצות־הברית ובעולם שלא היה מפרסם בעמודו הראשון את הסנסציה: „חיילים ישראליים פותחים באש על עיתונאים המסקרים את ביקור ג'ין פונדה". הדבר היה גורם נזק עצום נוסף לתדמית המדי־נה בעולם. רק ברפובליקות־בננות יורה הצבא בעיתונאים.

ניתן היה לקוות שאחרי התאפקות זו מצידנו, ואחרי שפירסמנו את פרטי התק־רית המדהימה, תיפתח חקירה מוסמכת, ויועגשו האחראים למיקרה. אך דבר לא נעשה. מסתבר כי בימי שילטון הליכוד, פתיחת אש היה על ריכבם של עיתונאים, הממלאים את תפקידם, שוב אינה דבר המזעזע את ראשי השילטון.

כעבור כמה ימים ניצלתי את מעמדי הפרלמנטרי והגשתי שאילתא מנומסת לשר־הביטחון, האחראי על השטחים המוח־זקים. פירטתי בה את מהלך התקרית, ושאלתי את השר — מנחם בגין — כיצד הוא מתכוון להגיב על מיקרה מביש זה.

יריה בשלושה מצבים

השבוע קיבלתי את תשובת השר לשאילתא. מנחם בגין חתם עליה במו ידיו. נראה לי שלא היה לו הזמן לקרוא את הנוסח, לפני שחתם עליו. אחרת היה בוודאי מודיעו (כך אני מקווה), והיה מסרב לחתום.

לא זו בילבד שהתשובה מכילה שטויות גלויות (נובע ממנה שאיש מישמר־הגבול ירה בריכבה של ג'ין פונדה!) אלא שה־תיאור כולו הוא מופרך בעליל. כל בעל־נסיון בענייני צבא היה מסיק מנוסח הדברים שנעשה כאן נסיון שקוף לטשטש את העובדות ולתרץ מעשים שלא ייעשו.

הנה תשובתו המדאה של מנחם בגין לשאילתא:

העובדות המתוארות בשאילתא אינן מדוייקות.

העובדות, כפי שנמסרו לי, הן:

רכב שבו נסעו כתבי העיתון העולם הזה והשחקנית ג'ין פונדה פרץ מחסום של חיילי צה"ל שליד קבר־רחל בכביש לכיוון ירושלים. הרכב פרץ את המחסום, למרות שבמרכז הכביש עמד חייל, אשר אותת לו לעצור. הרכב האט, וכאשר קרב למחסום, הגביר את המהירות וכימעט פגע בחייל.

מפקד ג'יפ מישמר־הגבול, אשר חנה בסמוך למחסום, צעק לרכב לעצור, וכא־כולם להישמע להוראות החיילים במחסו־מים.

(ג) במיקרה המתואר לעיל, לא נשמע נהג הרכב ונוסעיו להוראת החיילים במח־סום, לעצור את רכבם, והדבר אילץ את החיילים לפתוח באש. תחילה באוויר ול־אחר מכן לכיוון גלגלי המכונית. החיילים פעלו, איפוא, בהתאם להוראות.

עד כאן תשובתו של מנחם בגין לשאילתא.

מעיר עד כך יוסי הימן:

בתשובת שר־הביטחון אין כל התייחסות לשאלה המרכזית, המתעוררת בעיקבות התקרית, והיא: לפי איזה חוק או סמכות פעלו החיילים, כאשר מנעו במתכוון מכתב ומצלם העולם הזה לסקר את ביקורה של ג'יין פונדה? מה דעתו של מנחם בגין על הפקרות זו?

כתב העולם הזה שמע במו אוזניו את קצין מישמר־הגבול פוקד על אנשיו לח־סום את הדרך לפני הכתב והצלם, כדי למנוע מהם לנסוע אחרי ריכבה של ג'יין פונדה. למרות שהכתב הבהיר לאנשי מישמר־הגבול כי אין זה מסמכותם לעכב אותו כדי להפריע למהלך עבודתו, ביצעו החיילים את ההוראה. הם אישרו את מעבר ריכבה של פונדה, ניסו לחסום את ריכבם של הכתב והצלם ופקדו עלי־הם לעצור. מאחר שהכתב סירב להישמע להוראה זו, שנראתה בעיניו כבלתי־חו־קית, ירה אחד מאנשי מישמר־הגבול לעבר המכונית ופגע בגלגל.

שר־הביטחון לא הסביר מדוע פעלו אנשי מישמר־הגבול כפי שפעלו. הוא לא נתן תשובה לשאלת חוקיותה של ההפרעה המכוונת למהלך עבודתם של עיתונאים, ולא פירט אילו צעדים יינקטו נגד האחראים למעשה. אם אכן חרגו מסמכותם.

בתשובתו טען שר־הביטחון כי העוב־דות שתוארו בשאילתא אינן מדוייקות. הוא פירט את העובדות כפי שנמסרו לו. אך נראה ששר־הביטחון הוטעה, שכן חלק מהעובדות שציין אינן עולות בקנה אחד עם מהלך הדברים, שכתב העולם הזה היה עד להם.

הנה כמה אי־דיוקים בתשובת השר:

● כתב וצלם העולם הזה לא נסעו ברכב אחד יחד עם ג'יין פונדה, כפי שנאמר בתשובת שר־הביטחון. הכתב וה־צלם היו ברכב נפרד, שנסע אחרי ריכבה של פונדה.

● ריכבם של הכתב והצלם לא פרץ את המחסום, וגם לא הגביר את מהירותו לפניו. גם הטענה שהרכב „כימעט פגע בחייל" אינה נכונה. הרכב עצר לפני המחסום, לפי הוראת חייל, שכיוון אליו את נישקו. רק אחרי־כן נסע הכתב לא־חור ועקף את המחסום. הרכב כלל לא עבר דרך המחסום עצמו, לא פגע במחסום ולא סיכן את החיילים.

● הכתב והצלם שמעו רק יריה אחת, ומייד אחריה יצא האוויר מאחד מגלגלי מכוניתם. לפיכך אין זה נכון שנורתה תחילה יריית־אזהרה באוויר. גם הטענה כאילו נורו כמה יריות לעבר גלגלי הרכב אינה מדוייקת. נורתה רק יריה אחת — והיא שפגעה בול.

לשקר במצח נחושה

עד כאן הערותיו של יוסי הימן. בעיקבותיהן ניתן לשאול את מנחם בגין כמה שאלות נוספות. למשל:

● מה דעתו על קציני מישטרה, צבא ומישמר־הגבול הסבורים כי תפקידם הוא למנוע בעד כתבים מלסקר את ביקורה של אורחת נכבדה, אורחת מישרד־החוץ, מפני שזו אינה רוצה בשלב כלשהו בסי־קור זה? (עד היום לא ברור מדוע ביקשה הכוכבת רודפת־הפירסומת להעלים חלקים מביקורה. אולי התבישה בכך שהיא רוקדת לפי חליל התעמולה של ממשלת בגין.)

● מה יש בדעתו לעשות כאשר קצינים זוטרים מחברים דו"ח כוזב על תקרית שבו נפתחה אש, וכאשר הם משקרים במצח נחושה כדי לחפות על מעשיהם? (בעבר היינו מתפארים כי זהו מינהגם של קצינים ערביים, ושזוהי אחת הסיבות לכך שהם מפסידים במילחמות.)

● מה המסקנה המתבקשת מכך לגבי מידת האמת של כל הדיווחים על המת־רחש בשטחים המוחזקים?

● כיצד אפשר להאמין לדיווחים על תקריות־אש שבהן הקורבנות הם ערבים מכפרים נידחים, אם כך מתנהגים וכך משקרים לגבי תקרית שקורבנותיה הם גם ישראלים, גם יהודים וגם עיתונאים?

אילו היה לשר־הביטחון זמן לחשוב על נושאים נכבדים מסוג זה, הייתי מציע לו להרהר היטב בשאלות אלה. יש בהן מזון רב למחשבה. אנחנו, מצידנו, מוכנים לתרום את תרומתנו לבירור ה־אמת, אם אכן יש ברצונו של שר־הביטחון לבררה. כתב העולם הזה מוכן להיבדק בגלאי־שקר, ואני מציע שגם אנשי־המחסום יעברו בדיקה כזו.

אנשי מישמר־הגבול חוסמים את הדרך לפני צוות „העולם הזה" ונקב הכדור במכונית
„שלב שלישי — ירי כלפי גוף הרכב, על־מנת לפגוע ביושביו..."

מרים בנימיני

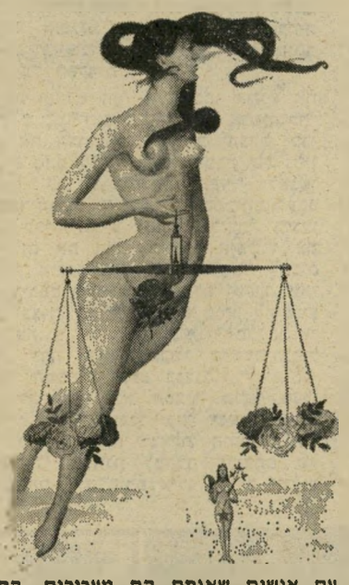
מזל החודש: מאזניים

מזל מאזנים — ממזלות האוויר, ונשלט על־ידי כוכב ונוס. למרות שכבר הכרנו את ונוס כשליטת מזל שור, כאן היא משפיעה בצורה שונה. שור — אדמה מגיב שונה לחלוטין להשפעותיה המבורכות של ונוס, ואילו מאזנים האווריריי — מושפע בצורה רוחנית יותר עד שלפעמים נדמה ששני כוכבים שונים שולטים בשני מזלות אלה.

המאפיין מכל את ילידי מאזנים — הופעתם הנעימה, חיוך מאיר ומבטיח, התנהגות אדיבה ומנומסת, עדינות וחתחשבות בזולת. הם מתחלכים כשסביבם חברים וידידים, על־פי־רוב לא פוגשים אותם כשהם לבד, ביתם תמיד הומה מפה לפה. הם אוהבי אדם ומעדיפים שמישהו יתלווה אליהם לכל מקום. הם לא בררנים במיוחד, וכמעט כל אדם שמתקרב אליהם נשאר בהרגשה שהוא הידיד היחיד והחשוב מכולם, עד שבאה המציאות וטופחת על פניו — „בנים יחידים" כמותו מקיפים את בני מאזנים, ומיספרם מגיע לעשרות ולפעמים אף ליותר.

מאזנים יודעים להקשיב לזולת, להגיד את המילה הנכונה בזמן המתאים. עצותיהם מעודדות ועוזרות, לא תמיד יש להם סבלנות להאזין לשני, אך לעיתים־רחוקות יאמרו או יראו זאת. הם בעלי קסם אישי וגישה דיפלומטית, תשוקה אמיתית להנעים לזולת, חביבים, קליליים ופופולריים. אך כמו שאר מזלות האוויר, כך גם הם, דואגים לשמור מרחק מסויים בינם לבין שאר האנשים, הם אוהבים את כולם אך מרחוק.

הקרובים אליהם לא זוכים לאותו יחס חביב ונעים כפי שמקבלים אלה המראים עצמם לעיתים־רחוקות יותר, ולא דורשים יחס מיוחד או עמוק. ליחס החמים ביותר זוכים אלה חנפנגשים עימם לראשונה. בני מאזנים רגישים מאוד ובעלי הבחנה דקה, הם לומדים בקלות את טבעו של הזולת, ויודעים להתאים את התנהגותם לכל אחד שבקירבתו הם מעוניינים. השותפות חשובה להם, וכאשר הם עובדים או חיים

עם אנשים שאותם הם מעריכים, הם מקבלים תנופה, מרץ ותעוזה לממש רעיונות שבכוחות עצמם לא היו יוצאים לאוויר העולם.

אהבת הנוחיות והשקט הם מאותות ההכר שמשפיע כוכב ונוס על הנשלטים על ידו. קל להפר את שלוותם על־ידי סביבה רועשת או מלוכלכת, המונים צפופים, מריבות ותנאים בלתי־אסתטיים, דברים אלה מוציאים אותם מהאיזון לו הם זקוקים, ואף גורמים להם לדיכאונות וריפיון ידים, או חוסר יכולת לתפקד.

מאזנים — המזל השולט על ההרמוניה

בן־גוריון
אינו אוהב פקודות

ית גורם לרובם שיהיו חסרי מנוחה ופגיעים, קשה להם למצוא את עצמם, כל דבר קטן משפיע על האיזון הפנימי. מזלות פחות רגישים לנקודה זו, ימשיכו לפעול גם אם יחושו חוסר איזון — אך מאזנים כמעט משותקים ממעש כאשר משהו מערער את השלווה הפנימית לה הם זקוקים. לכן המזל מלא ניגודים ופרדוקסים, מצד אחד הם שואפים להגיע להרמוניה, ומשתדלים לפייס את האנשים בסביבתם, מצד שני אין כמוהם אוהבי ויכוח טוב ראוי לשמו. בגלל יכולתם לראות את הצד השני של המטבע, הם מסוגלים להתווכח על כל דבר, ולייצג את עמדת שני הצדדים באותה מידת שיכנוע. יכולתם לראות את שני הצדדים היא בעוכריהם, בגלל תכונה זו אינם מסוגלים להחליט, הם פוסחים על שתי הסעיפים, ומתענים עד שמגיעים להחלטה כלשהי. גם לאחר שהחליטו אינם בטוחים שאכן זו ההחלטה הנכונה. על־פי־רוב הם מנסים להתייעץ עם כל אחד, אנשים בעלי אישיות חזקה מסוגלים להשפיע עליהם לנהוג בצורה זו או אחרת, אם יתנו להם את ההרגשה שבכל זאת הם (המאזנים) הקובעים. הם אינם אוהבים פקודות, כפייה או

יגאל הורביץ
מסוגל להתווכח על כל דבר

מישמעת, ומעדיפים שהדברים ייעשו בנחת.

חסרונות רבים של בני המזל נובעים מתכונה חיובית מאוד — הרצון להיות הוגנים ביחס לזולת, ולראות כל דבר בלי לערב רגשות ודעות קדומות. מסיבה זו ישנם מישפטנים, עורכי־דין ושופטים במזל זה של מאזני הצדק. מיקצוע זה נותן לחם סיפוק — ועונה על הצורך

(המשך בעמוד 65)

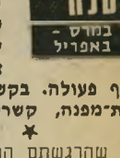
בתקופה זו הדגש יהיה על שיתוף פעולה בשטחים שונים. ייתכן ששותפכם לחיים או לעבודה מרגיש צורך להתרחק לזמן מה מבעיותיכם המשותפות, לא בגלל רצון רע, אלא בגלל הרגשה שאינו יכול להתגבר על הקשיים, הוא מרגיש עצמו חסר ישע, ועליכם מוטל התפקיד לעודדו, ולהכניסו בשיתוף פעולה. בקשרים רומנטיים תחול נקודת־מפנה, קשרים ישנים שיתחדשו.

* * *

מבלי שהרגשתם התחלפה לה תקופה בתקופה, קודם התעניינתם בעיקר בתחומים מושכים ומרתקים — חייכם הרומנטיים. כעת אתם מוצאים את עצמכם עמוק בעבודה שבה הוטלה או תוטל עליכם בקרוב אחריות נוספת. חשוב לנצל את הזמן לקידום בשטח המיקצועי. בימים הראשונים של השבוע (שבוע של „העולם הזה" מיום ד') תחושו כובד, עיכובים וחוסר יכולת להתקדם, המתינו, ההרגשה תחלוף.

* * *

קלילות ושמחת־חיים ישובו לפקוד אתכם, כדאי לנצל את התקופה לעיניינים רומנטיים. לאחר שני תיים קשות העולם שוב מחייך אליכם, ואפילו היחס המלא מבטיח הבטחות מליהיות. בכל שטח שבו אתם עוסקים זה הזמן לפתח גישה חדשה, ולהכניס רעיונות חדשים שיתקבלו ברצון בכל מקום. בחכרויות חדשות כדאי לחזהר, השפעתן עלולה להיות שונה מזו הנראית ברגע הראשון.

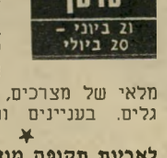
עניינים השקורים בבית מעסיקים אתכם כעת. סידור חדש של הריהוט או אירגון מחדש של הדירה בה אתם גרים. רצון לשפץ ולייפות את הבית גורם לכם להוצאות רבות, ולקנייה של חפצי בית חדשים ומושכים. למרות זאת שימו לב ל־דבר נוסף, אורחים בלתי־צפויים עתידים להגיע, להוסיף עבודה ובלבול, כדאי להכין מלאי של מצרכים, בזה אתם כבר מתוגלים. בעניינים ומנטיים אל תתעקשו.

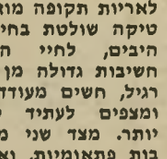
* * *

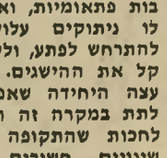
לאריות תקופה מוזרה, מצד אחד הרומנטיקה שולטת בחיים, יחסי אהבה מליהיבים, לחיי המין חשיבות גדולה מן הרגיל, חשים מעודדים, ומצפים לעתיד טוב יותר. מצד שני מרי־בות פתאומיות, ואפילו ניתוקים עלולים לחתרחש לפתע, ולקל־קל את ההישגים. העצה היחידה שאפשר לתת במקרה זה היא לחכות שהתקופה תעבור, ולהמנע משינויים חשובים כמו קניית בית.

* * *

בימים אלה אנשים מכירים בהישגיכם המיקצועיים, מתפעלים, מעריכים ואף מציעים לשלם בעין יפה. מצב־הרוח משתפר, חשים הקלה ושחרור ורוצים „להפוך עולמות". ניכרת תופעת בזבוז שאינה אופיינית לכם בדרך־כלל, מתכננים להוצאות גדולות, ומתכננים נסיעות לארצות אחרות. בשטח הרומנטי רצוי לשמור על סודיות — גילוי של המצב העכשווי מחוסר זהירות עלול לגרום נזק בעתיד.

בתחילתו של השבוע חשים מעט כובד, מצב זה ישתנה לחוסר־מנוחה, וצורך בשינוי חיצוני. ייתכן שתיאלצו לנסוע ולהתרוצץ, יצר הנדודים והטיולים יביא עימו רעיונות חדשים. תקופה בכללה עשויה להביא לשינוי גורלי, אם כי לאו דווקא בשבוע זה. פרשיות אהבה ממושכות ומכבידות איבדו את משמעותן, כדאי לנער את כל הישן, ולהתכונן לפרשה רצינית עם דרישות גבוהות.

* * *

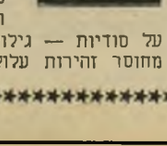
תקופה מלאת ניגודים, עייפות פוקדת אתכם לאחרונה, חשים צורך לנוח, ולהתרחק לזמן מה סבך הבעיות סביבכם. אך דווקא בדגע זה קשה למצוא מרגוע, תוכניות חדשות מתבשלות בראשכם, חלקן אפילו מסוכנות, ומסכנות את עתידכם. כל מה שעליכם לעשות עתה הוא לשמור על סבלנות ולמנוע מבני־זוכם דאגת יתר. התייחסות קלילה וחמקנית לבעיות חשובות עלולה לגרום לחרוטה בשלב מאוחר יותר.

* * *

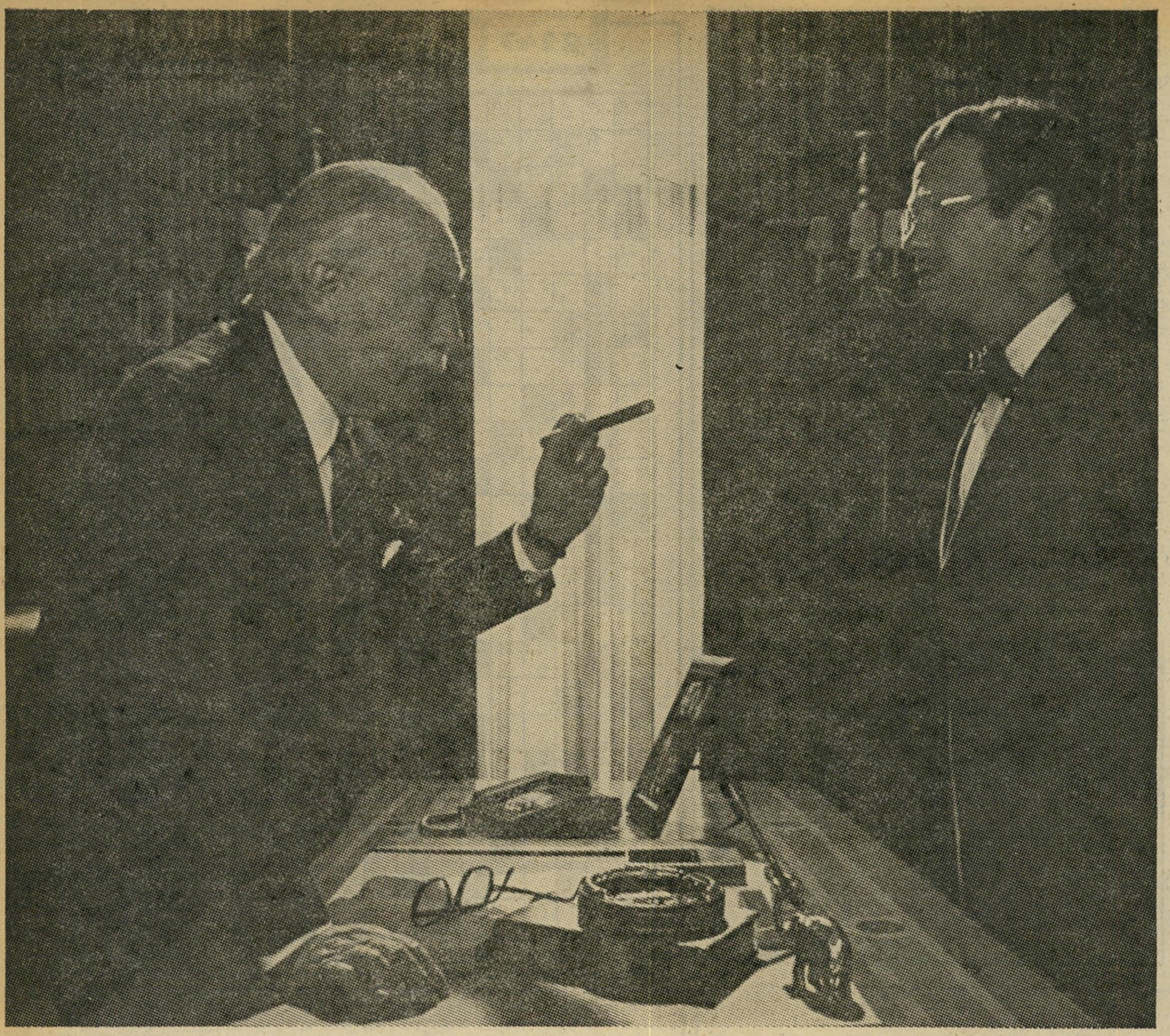
את התקופות הקשות שעברתם תוכלו לשכוח במהרה. בימים אלה יקיפו אתכם ידידים ומכרים רבים. לפתע יתברר שבעצם רבים אוהבים אתכם, ומבקשים את חברתכם. הבדידות, שאותה חשבתם לידידתכם, היא קרובה, עוזבת אתכם, ובמקומה תתחיל תקופה של עליצות, שמחות וחגיגות. הצעות להתחיל קאריירה חדשה ומעניינת יופנו אליכם, כדאי להעיז ולנסות דווקא עתה התחלה חדשה.

מאזנים
23 בספטמבר - 22 באוקטובר

ההבדל ביננו, מר גלבוע, הוא של־ מכשיר טלויזיה... ולי יש סוני!

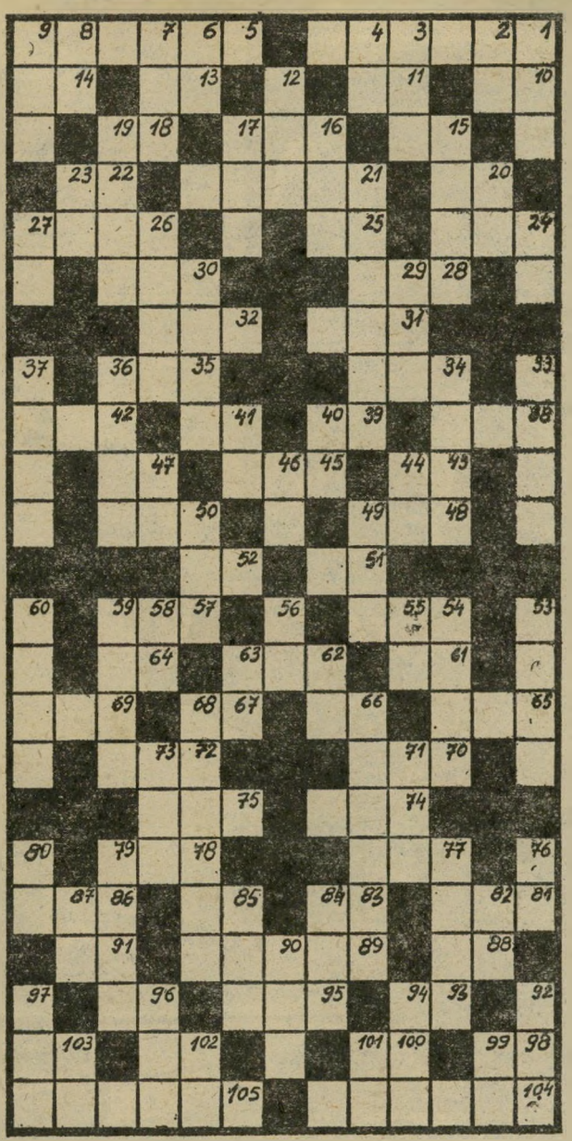
יש אנשים המתפארים בטלויזיה הצבעונית שלהם. הטלויזיה הצבעונית היחידה בעלת הפטנט של "קנה אחד" אשר זכתה ב־"Emmy" — פרס היוקרה של התקשורת בארה"ב.

יש רק Trinitron אחד. וזה של SONY. השנה יש לנו גם דגמים חדשים, לכן, כעת יש לך עוד יותר סיבות טובות לקנות SONY Trinitron.
אולי הסיבה הטובה מכולן, היא שאם אתה קונה SONY, יהיה לך במה להתפאר.

KV-2020 ME
PAL SECAM NTCS

SONY®
אחד ויחיד

תשבץ העולם הזה 2247

מאוזן:

1 מלכה בירושלים בימי ה־קנאים — בת אגריפס מלך יהודה; 5) מדינת הבר העמים הבריטי שלא הצטרפה למלחמה נגד גרמניה ב־3.9.39; 10) בינה; 11) מחזאי אירי שנון שהציע שינוי בכתיב האנגלי; 13) נהר בצפון ארצנו; 14) מייסדה ומנהיגה של תנועת פועלי־ציון (ש"פ); 15) מילת חיבור לתנאי; 16) פעימה, הטעמה; 18) הגוזל שהוא יסוד החיים; 20) חלק מאימוני הטירונים בצבא; 21) בעל־חיים שעל־שמו טייסת בצה"ל; 22) המעולה והיקר שבמתכת הצהובה; 24) מספיק, די; 25) שליח; 26) סופר ונואם רומי — יועצו של נירון קיסר; 28) שן או זיז; 30) יורדי־ים פורטוגזי שמונה למשנה למלך בהודו (ש"מ); 31) הסגיר (איוב מ"ז, י"א); 32) נשחתו מרוב שימוש; 34) שאון הגלים; 35) בצק; 38) מנהיג סין העממית; 39) איש צדיק תמים היה בדורותיו; 41) מכשיר עינויים עתיק; 42) עמק; 43) אדם; 45) מדינאי בורמי שהיה מזכיר האו"ם אחרי המרשלל; 47) המצדה הוא כזה; 48) פן; 50) דבר שלמעלה מן התפיסה הטבעית; 51) חוק משפט ואמונה; 52) מקום גידול עצי־פרי; 54) המשפחה היהודית היושבת בפקיעין מימי בית שני ולא הלכה לגלות; 57) הדוד — בעל האהל — של הרייט ביצ'ר סטו; 61) פקודה; 62) אחי, ידידי; 64) מידת נוזלים; 65) הבטחה חגיגית או התחייבות חמורה; 66) פנה, סר; 67) גג הפה; 69) התלונן; 70) הזזה קלה של דבר ממקומו; 72) שבט מוסלמי בסעודיה; 74) כליה, מגפה; 75) דרגה בצה"ל המוזכרת גם במקרא; 77) המלכה הצרפתית ש"מצאה פתרון" לחוסר הלחם להמונים (ש"פ); 78) מלך בני־עמון; 81) הכריח מישהו לעשות דבר נגד רצונו; 83) זקן; 85) עמק באיטליה; 86) גועל־נפש; 88) תרופה; 89) משורר ומלחין בן־משק־יגור; 91) היום בחודש תשרי שהוא ערב חג הסוכות; 93) מאלילי מצרים העתיקה; 95) רכוש, קניין; 96) גם; 98) מוקיון; 100) ישן; 102) אייל, עוז; 103) אילן; 104) שם קטע הדרך הקושרת את מצרים בבל וארם־נהריים; 105) עיר בתורכיה שבה מרכז יהודי גדול.

מאונך:

1) מחוז בדרום מערב גרנדה; 2) חבר; 3) שמם, חרב; 4) בין שתי נקודות; 6) הוקם לזכר אבשלום; 7) מטבע בדרום־אפריקה; 8) עיר־כהנים קדומה (כתיב חסר); 9) שמם של זחלי־חרקים; 12) סיב המסתעף ממוח הגוגולת או מוח השדרה; 15) משמותיו של חג הסוכות; 16) בהשאלה — דבר פעוט וקטן ערך; 17) אכל; 19) סטיה מן הקו הקודם לצד מסויים; 20) אות; 21) מחנה סגיטרי באיזור נמל; 23) ניצוץ אש; 24) „... לשלום — המפקד תחות בפנים"; 26) אי יווני ע"י תורכיה — מולדתו של פיתגורס; 27) שם שיר של רחל המשוררת; 29) קצה, סוף הגבול; 30) אנדרטה; 33) קרוב ל..; 34) בן־לברט, מדקדק ומשורר עברי ספרדי; 36) הגאון מווילנה (ר"ת); 37) מחמצת. בצק שהחמיץ; 40) שן חותכת; 41) מערכת כלים; 44) בכורו של נח; 46) תאוריית־חירום; 47) תבלין תימני; 49) שלושה הימים בשבוע שבהם לא יחול אף־פעם ראש השנה — „לא ... ראש"; 53) רכישת דבר בכסף; 54) אסיפת־עם; 55) מילת־גוף לנסתר; 56) שומן; 58) נהר בדרום־אפריקה; 59) כינוי לארצות צפון־אפריקה; 60) שבט מדיני נודד בגבול מדבר סיני — מבניהם נודע בעלה של הורגת סיסרא; 62) ראשון לעדה; 63) תנור; 66) שחקן על ה־במה ללא תפקיד של דיבור; 68) שמו הערבי של ישוב בצד הכביש דימונה—סדום; 71) בהינת מצב; 73) עוזב. שים; 76) קח לך! 77) מרטיט, מפחיד; 79) עץ־פרי עסיסי קייצי; 80) לך ההוצה! 82) נמלט; 84) האגודל ברגל; 85) מאזנים, משקל; 87) ירד, התרחק; 90) מפעולות ה„הגנה" לקניית נשק־נגן בחו"ל; 92) העליים הבשריניים שמהם עשוי הבצל; 94) שר, הריע; 96) אחד ממלכי יהודה; 97) מצטער, מדוכא; 99) סלע קשה; 101) מילת שאלה; 102) מכיוון; 103) עיר בכנען שנכבשה ע"י צבאות בני־ישראל.

מכתבים

מחיפה - באהבה

האמנם שונאת חיפה תיירים, כפי שסופר בכתבה בחמישית על התיירות בישראל („העולם הזה" 2243)?

התאכזבתי, מפני שהכתבה אינה משקפת, לדעתי, את המתרחש בענף התיירות בחיפה. אינני מבין כיצד ביססתם את הדברים על המלונות — האם כתבכם שהה במלונות על־מנת להכין את הכתבה?! ומדוע הכתבה אינה חתומה על־ידי כותבה?!

יוסף מנחם,
חיפאי שקצת איכפת לו

● ● ●

לא ידיים ולא רגליים

על הידיעה שפורסמה בדף־תשקיף, כי ח"כ מאיר עמית מקים לובי פנים־מפלגתי נגד הכוונה למנות את יו"ר מועצת־המנהלים של „בנק הפועלים", יעקוב לוינסון, לשר־האוצר בממשלת המערך.

היה לי קשה להתאפק מלצחוק בקול, כאשר הובאה לידיעתי הידיעה המגוחכת על הלובי שאני מארגן נגד יעקב לוינסון. קשה לי להבין איך אפשר לבשל ידיעה שאין לה לא ידיים ולא רגליים, והיא ההיפך הגמור מן האמת.

בזמן האחרון הבעתי, בכמה הזדמנויות (שניתן להן גם פומבי), כי אני מוטרד מאוד מן המצב הכלכלי וכי איננו מקנא בשר־האוצר הבא. אמרתי כי אני רואה מעט מאוד מועמדים, אשר יכולים להתמודד עם קשיי התפקיד, והדגשתי כי לדעתי יעקב לוינסון הוא אחד מהם. איך עובדות אלה מסתדרות עם הידיעה הדמיונית שלכם?

ח"כ מאיר עמית,
הכנסת, ירושלים

● ● ●

עכור ואכזרי

הירחורים בעיקבות קריאה.

אני קורא די קבוע של עיתוני כם הנכבד. נהנה, מגחך, לועג, כועס, צוחק, בז, מבטל — הכל לפי הנושא והכותב. לכן נהניתי מן הקריאה בגיליון העולם הזה 2242, מיום ח' אלול תש"ם (אגב, מדוע מופיע תאריך בעברי בעיתונכם?!).

זו לי הפעם הראשונה מאז... (לא זכור לי מתי), שלא הופ־עה בעיתונכם כתבה, הערכה, ביקורת אודות איזה שהוא ערבי מקופח, מנודה ומדוכא על־ידי המימשל העכור והאכזרי שבמדינתנו. לא כתבה ואף לא תמונה.

ישעיהו כרות, אופירה

● ● ●

חשמל עכשיו!

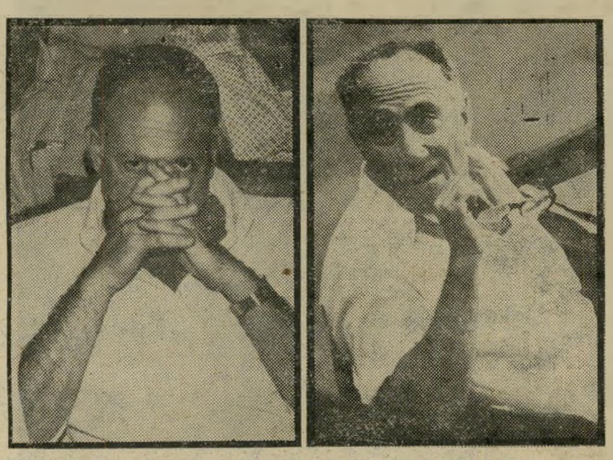
הצעה קטנה בעיקבות תוכנית גדולה.

כפי שהתפרסם, תופעל תחנת־החשמל בתעלת הימים רק בעוד עשר שנים. ומה יהיה עד אז? נהיה תלויים בחסדי שווקי הנפט והפחם? כדאי לחשוב, לתכנן ולבצע מיפעלים קטנים יותר בשיטת מפלי־המים.

(1) הולכת הירדן לאורך הנהרים והפלתו לים כיגרת. ממפל כזה אפשר להפיק לא מעט חשמל.

(2) להפעיל את תחנת הכוח של רוטנברג בנהריים, אולי בסדר עם ירדן, ולהגדיל את מפלי־המים ואת כושר ייצור החשמל שלה.

(3) ישנם בישראל כמה וכמה נחלים (מיספרם גדול), היוצרים מפלי־מים. אפשר לרכזם ולהוביל בם בנתיב שייצור מפל־מים בגובה של מאות מטרים ויתן חשמל. ואפילו תעבודנה תחנות אלה רק בחורף, כאשר יש בנחלים הרבה מים — זה יהיה כדאי. כי עומס

מאיר עמית ויעקוב לוינסון
מעט מאוד מועמדים

ידיעה המגוחכת על הלובי שאני מארגן נגד יעקב לוינסון. קשה לי להבין איך אפשר לבשל ידיעה שאין לה לא ידיים ולא רגליים, והיא ההיפך הגמור מן האמת.

בזמן האחרון הבעתי, בכמה הזדמנויות (שניתן להן גם פומבי), כי אני מוטרד מאוד מן המצב הכלכלי וכי איננו מקנא בשר־האוצר הבא. אמרתי כי אני רואה מעט מאוד מועמדים, אשר יכולים להתמודד עם קשיי התפקיד, והדגשתי כי לדעתי יעקב לוינסון הוא אחד מהם. איך עובדות אלה מסתדרות עם הידיעה הדמיונית שלכם?

ח"כ מאיר עמית,
הכנסת, ירושלים

● ● ●

עכור ואכזרי

הירחורים בעיקבות קריאה.

אני קורא די קבוע של עיתוני כם הנכבד. נהנה, מגחך, לועג, כועס, צוחק, בז, מבטל — הכל לפי הנושא והכותב. לכן נהניתי מן הקריאה בגיליון העולם הזה 2242, מיום ח' אלול תש"ם (אגב, מדוע מופיע תאריך בעברי בעיתונכם?!).

זו לי הפעם הראשונה מאז... (לא זכור לי מתי), שלא הופ־עה בעיתונכם כתבה, הערכה, ביקורת אודות איזה שהוא ערבי מקופח, מנודה ומדוכא על־ידי המימשל העכור והאכזרי שבמדינתנו. לא כתבה ואף לא תמונה.

ישעיהו כרות, אופירה

● ● ●

חשמל עכשיו!

הצעה קטנה בעיקבות תוכנית גדולה.

כפי שהתפרסם, תופעל תחנת־החשמל בתעלת הימים רק בעוד עשר שנים. ומה יהיה עד אז? נהיה תלויים בחסדי שווקי הנפט והפחם? כדאי לחשוב, לתכנן ולבצע מיפעלים קטנים יותר בשיטת מפלי־המים.

(1) הולכת הירדן לאורך הנהרים והפלתו לים כיגרת. ממפל כזה אפשר להפיק לא מעט חשמל.

(2) להפעיל את תחנת הכוח של רוטנברג בנהריים, אולי בסדר עם ירדן, ולהגדיל את מפלי־המים ואת כושר ייצור החשמל שלה.

(3) ישנם בישראל כמה וכמה נחלים (מיספרם גדול), היוצרים מפלי־מים. אפשר לרכזם ולהובילם בנתיב שייצור מפל־מים בגובה של מאות מטרים ויתן חשמל. ואפילו תעבודנה תחנות אלה רק בחורף, כאשר יש בנחלים הרבה מים — זה יהיה כדאי. כי עומס

מאיר עמית ויעקוב לוינסון
מעט מאוד מועמדים

החשמל בחורף הוא גבוה ביותר.

מיפעלים הידרו־אלקטריים כאלה אפשר לתכנן ולבצע בהקדם, ואין צורך לחכות כעשר שנים, עד להשלמת תעלת הימים. נסיון העבר במיפעלי־מים אזוריים הוכיח כי הם טובים, יעילים וזולים לא פחות ממיפעלי־מים ארציים גדולים.

עמי ריבנה, עין־חרוד מאוחד

● ● ●

„אחוזי עוות"

ומרותחי קצף..."

בעיקבות חוק ירושלים, שאושר בכנסת בקולות ה־ליכוד והמערך, בניצוחה של ח"כ גאולה כהן.

להלן הצעות־חקיקה נוספות:

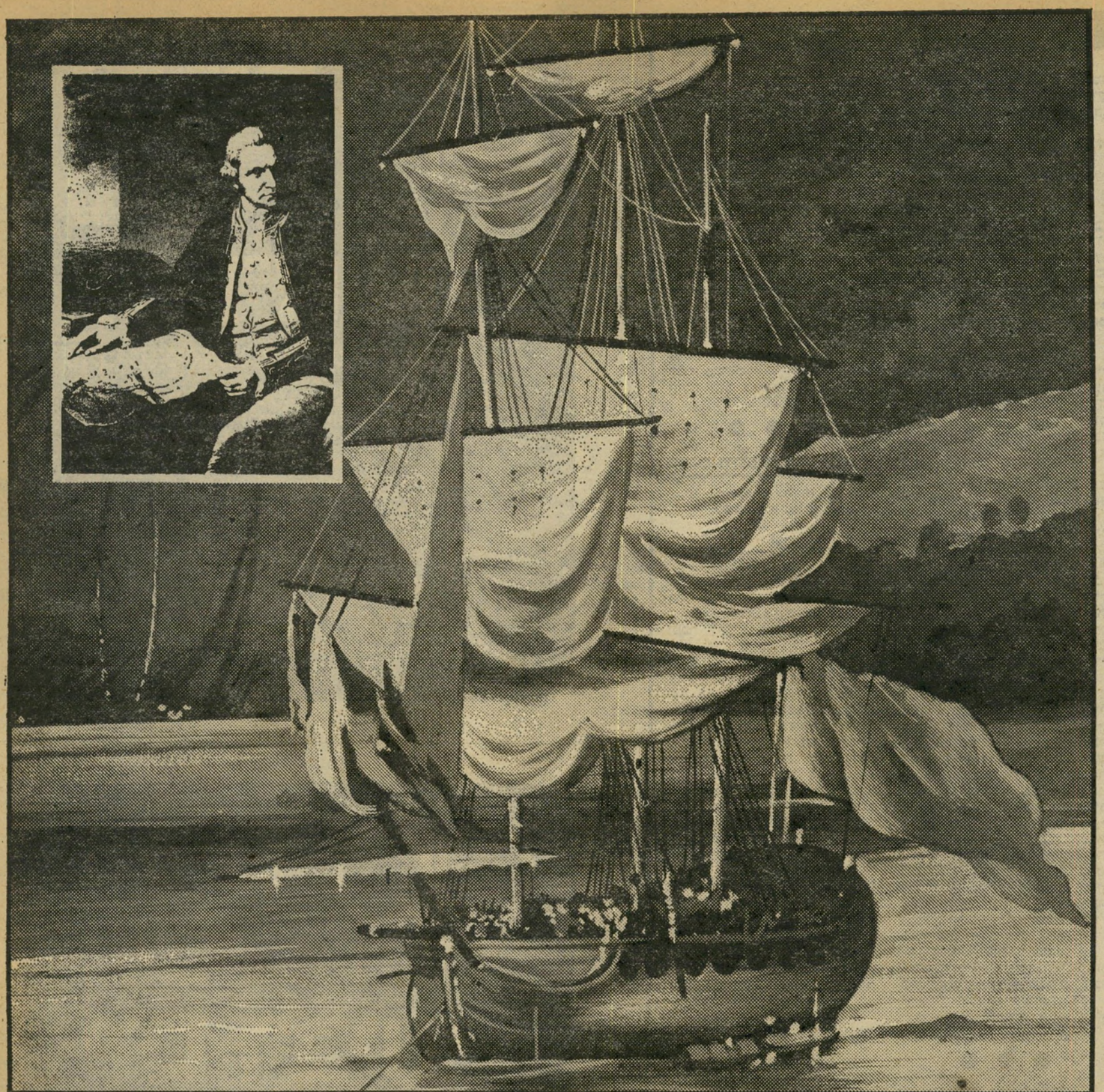
(א) **חוק העצמאות הכלכלית** — תקבל הכנסת חוק שיצהיר באורח מפורש, שישראל היא עצמאית מבחינה כלכלית, איננה תלויה בכל סיוע זר, וכל מצב שונה הוא זמני וברי־חלוף.

(ב) **חוק עליית כל יהודי התפוצות** — ייקבע בחוק, שכל יהודי באשר הוא חייב לעלות לישראל ו/או נחשב כאילו כבר עלה בפועל.

(ג) **חוק הרווחה** — הכנסת מצהירה בזה על הכוונה להבטיח רווחה כלכלית לכל תושבי המדי־

(המשך בעמוד 8)

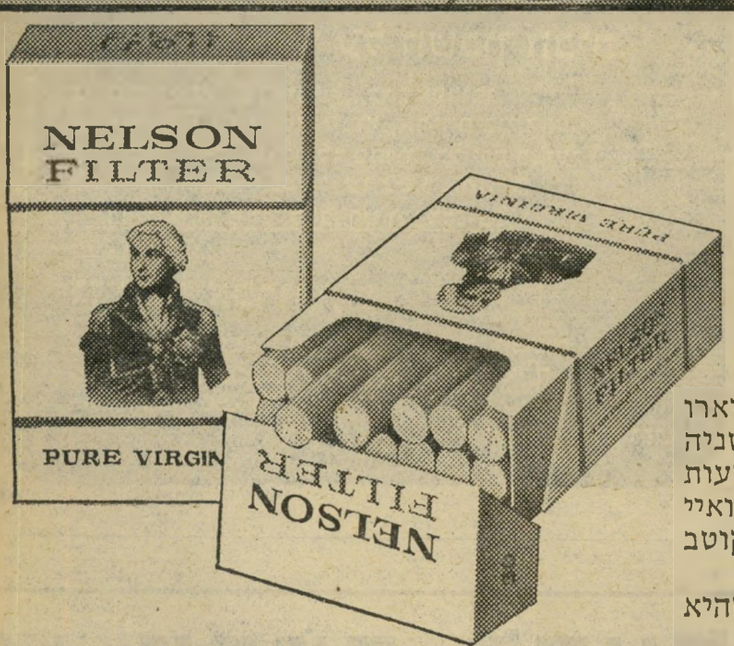

קפטן ג'יימס קוק וספינתו "ראזולושן

NELSON FILTER

Virginia

בני תקופתו של קפטן ג'יימס קוק (1728–1779) תיארו אותו "הימאי האנגלי הגדול ביותר שידעה בריטניה מעודה", ולא לחינם; קפטן קוק גילה, בשלושה מסעות שערך סביב העולם, את אוסטרליה, ניו-זילנד ואיי הוואי, וחקר את האוקיינוס השקט ואת חוג הקוטב הצפוני.

כשאתה מעשן **נלסון פילטר וירג'יניה**, זה הסיפור שהיא מספרת לך. קח אחת....

נלסון פילטר וירג'יניה - הטעם הנועז של המרחבים הגדולים...

ברסום וימר יעקבסון

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

נה ועל תיקוותה ושאיפתה שרווחה זו אכן תושג.

(ד) **חוק ביאת המשיח** — תובטח בחוק האמונה, שמשיח צדקנו בוא יבוא, במוקדם או במאוחר, וייקבעו סידורים נוהליים לקבלת פניו.

תיקוותי ששיכורי המלל והפעילות הראוותנית — המהווים רוב בממשלת ישראל — יאמצו כמה מן ההצעות האלה.

חיים נחמן ביאליק כבר אמר על שכמותם: „המשוועים כל היום, אחוזי עווית ומרותחי קצף, לגדולות, ובתפשם בפיהם את־הקטנה מרובה ובתובעים אותו מזולתם, נפשם תרועה וידם לשכר כאילו כבר ביצעוהו" — בשירו „ראי־תיכם שוב בקוצר ידכם".

דני זילבר, פתח־תיקווה

● ● ●

מקום מהודר ואלגנטי

בעיקבות כתבתו של יגאל לביב על התנאים המוזרים לשכירות חינם בדיזנגוף סנטר („העולם הזה" 2245).

(1) במכתבי המצ"ב כבר עמדתי על העובדה כי מר לביב סילף עובדות, השמיט נתונים ומסר לקורא נתונים לא נכונים כלל. אך בנוסף, לא התעלמתי מזאת כי ישנם קטעים בכתבתו שהינם אמת (פחות או יותר), ועל זאת ברצוני להעיר.

(2) מר לביב מציג בכתבה שורה של חלקי סעיפים הלקוחה מחוזה ההשכרה של חנות מסויימת בין בעל חנות פלוני לבין שוכר אלמוני, חוזה הניתן ככל חוזה לשינוי לפני חתימתו בהסכמת הצדדים. חוזים אלה אינם סופיים אלא הצעות להסכם אשר רק בהסכמת שני הצדדים ניתן לבצעם. ואכן — בהחלט נערכו שינויים בסעיפים שונים בין משכירים ושוכרים על פי הסכמתם בינם לבין עצמם.

מר לביב מוציא מתוך מאות סעיפים וסעיפי־משנה כמנין סעיפים המציגים חוזה משונה ודרקוני, כאשר אין הדבר כך בכלל, וזאת מתוך מגמה משונה לתקוף את הפרוייקט.

(3) במרחב הדיזנגוף סנטר יש־גן להשכרה ולמכירה עשרות ואולי מאות חנויות, כל חנות ותניאיה. מרחב ההצעה של צוות שטיר כולל כ־50 חנויות בלבד במפלס קומה אחת בלבד. בידי כל שוכר האפשרות לשקול באם הצעת שכירת חנות, שאינה במרחב ההצעה של צוות שטיר עדיפה או לא. השוכרים, שהינם אנשי־עסקים, אינם מטומטמים ויכולים בקלות לעשות את חשבון הכדאיות, ואכן הללו עשו חשבון עסקי ומצאו כי ההצעה בהחלט טובה.

(4) מר לביב קובל על כך כי בדרישות ההסכם נאמר כי על כל עובדי החנויות להיות לבושים באופן אלגנטי ושומרים על כללי הגיינה בסיסיים.

מעניין מה היה קורה אילו בדיזנגוף סנטר כל העובדים היו לבושים בסנדלים ישנים, בלי גרבים, רגלים מצהינות, מכנסיים, גופיות, בלתי מסורקים, עם הרבה ליכלוך שחור מתחת לצפורנים, ונניח שעובד כזה היה מוכר למר לביב אפטר־שייב. בוודאי היה מר לביב רץ לדווח לקוראיו כי אין הוא מבין כיצד במקום מהודר ואלגנטי כמו דיזנגוף סנטר נמצאים מוכרים כאלה. ומה רע שסוף־סוף קם אדם אחד (אני, כותב שורות אלה) אשר מוצא לנחוץ לכפות על קמצוץ חנויות בישראל שיהיו דוגמה לכלל בנקיון, הגייה, יחס אדיב ללקוח? לאסוף קומץ מפעילי חנויות אשר יסכימו לתנאים כאלה סביבתיים אשר ישמשו אות ומופת? כה רבות מדובר על הישראלי המכוער שהגיע זמנו להתייפות. וכאשר מנסה מישהו בפעם הראשונה בישראל, לעשות זאת כהלכה למעשה... תוקפים אותו!

אין זה יאה ובוודאי לא מתאים לרוח „העולם הזה"...

(5) ערבויות לפתיחה סימולטנית. הדרישות הנמוכות מאת המפעיל באופן יחסי לוויתור על שכר־דירה ל־10 חודשים הביא מאות הצעות הפעלה של חנויות. המארגנים משקיעים זמן עצום ומאמץ רב לאתר את הטובים והרציניים שבהם ואחד העיקרים הראשונים בכל המאמץ הוא להביא לפתיחה סימולטנית של החנויות.

זאת, בדומה למרכזים דומים ב־חו"ל. ויש לכך יתרונות שיווקיים גדולים אשר לא כאן המקום לעמוד עליהם. מתן ערבות לפתיחה סימולטנית הינו איפוא צורך בסיסי וחיוני אשר כל מארגן בר־דעת היה נוהג כך, ואולי אף בחומרה יתרה.

אי לכך, איני מבין מדוע מצא מר לביב את הצורך להציג נתון זה בלי הסברו ובאופן מקוטע.

(6) מר לביב מציין דמי הרשמה בסך $650 אולם אין הוא טורח לציין בעבור מה הכסף הזה. זו הפעם הראשונה שפרוייקט פתוחות חנויות בישראל עורך קולקטיב תקציבי לפירסום משותף ויעיל של החנויות כולן. ועוד רבות היתרונות לפעולה זו אשר לא כאן המקום להרחיב את הדיבור.

(7) מר לביב מוצא פיסקה שאני לא מצאתי — השוכר מתחייב לשכור אביזרים לסידור החנות מאת צוות שטיר. כאמור — סעיף זה אינו קיים בשום מקום. בעל חנות מתחייב לסדר יפה את החנות, אך בהחלט אין זה משנה מהיכן הוא לוקח את האביזרים. ההיפך הגמור הוא הנכון — זו הפעם הראשונה שבעל חנות יכול לשכור ציוד להקמת החנות, כולל שטיחים, וכך להקל עליו עומס תקציבי בפתיחה. לצוות שטיר מגוון הצעות טובות מאוד להקל עליו פעולה זו, וזכות שימוש בשירותים אלה של צוות שטיר הם לאנשי הפרוייקט בלבד.

פעולה מיוחדת ויוצאת דופן זו, תחת אשר תזכה לשבחים, זוכה לקיטרוג ולהצגה מעוותת. חבל

דוב שטיר, מנכ"ל צוות שטיר, תל־אביב

● ● ●

צ'יצ' ומרי אנטואנט

שאלת תם מתל־אביב.

איך זה שלעיריית תל־אביב אין כסף למזון לנצרכים, אך יש לה די תקציב כדי לשלם מיליונים להופעות התיזמורות בגנים? האם ראש העיר הוא חסיד כה נלהב של מרי אנטואנט?

ה. רלף הילינגר, תל־אביב

● ● ●

מי אחה, מר ברזל?

במדור „אנשים" („העולם הזה" 2244) תואר אמנון ברזל כ„אוצר אמנות". האמנם?

התואר שבו הכתירתם את סוקר התערוכות לשעבר, אמנון ברזל, לא מגיע לו. שכן אוצר־אמנות הוא תואר הניתן לאדם האחראי על אוצרות מוסיאון, ולפי מיטב ידיעתי אין, לא היה ולא יהיה בקרוב ברזל אוצר של מוסיאון כלשהו בישראל.

אמרגן עדיין לא נחשב לאוצר, ואל לכם להקדים את המאוחר. ואם כבר אז כבר: מדוע מדור האמנות שלכם לא סקר את השערוריה שנקראה תל־חי 80, שאמרגנה הבילעדי הוא אמנון ברזל הנ"ל?

אילנה מרגלית, קרית ביאליק

גברים של apropo יום ראשון

נהנים מ־15% על חשבון הבית.

כל יום ראשון באפרופו. (... כי לאפרופו יש יומהולדת.) גבר, זכור, ארוחת בוקר או ארוחת צהרים תעלה לך פחות כל יום ראשון באפרופו, מ־9.00 בבקר עד 3.00 אחה"צ.

* בשים תהינה מהנ"ל, בפרט ובכלל, כל יום רביעי.

גן־קפה אפרופו,

ב"גן־יעקב", בין "היכל התרבות" ל"הבימה", פתוח כל יום מ־9.00 בבקר עד 2.00 בלילה.
טלפון: 03-280143.

נפגש באפרופו.

נשים של apropo יום רביעי

נהנות מ־15% על חשבון הבית.

כל יום רביעי באפרופו. (...כי לאפרופו יש יומהולדת.) גברתי זיכרי ארוחת בוקר או ארוחת צהרים תעלה לך פחות...כל יום רביעי באפרופו, מ־9.00 בבקר עד 3.00 אחה"צ.

* גברים יהנו מהנ"ל, בפרט ובכלל, כל יום ראשון.

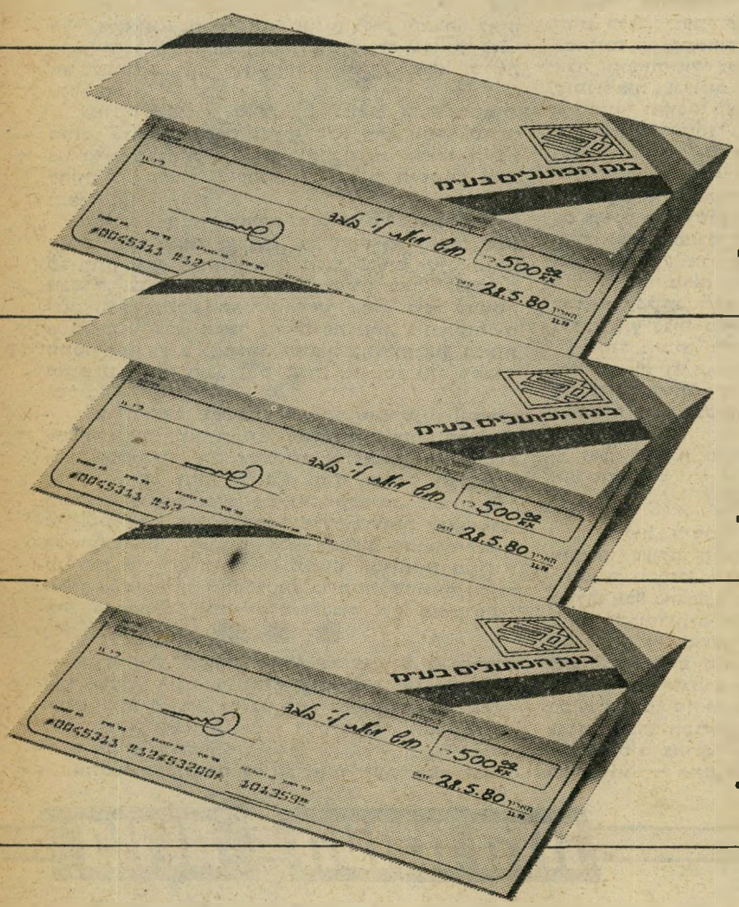
גן־קפה אפרופו,

ב"גן־יעקב", בין "היכל התרבות" ל"הבימה", פתוח כל יום מ־9.00 בבקר עד 2.00 בלילה.
טלפון: 03-280143.

נפגש באפרופו.

תן טרמפ לחייל

למה לך לרוץ בכל פעם לסניף הבנק?

אתה מוזמן למסיבת בר מצוה ואין לך זמן לקנות מתנה?

תן המחאת שי.

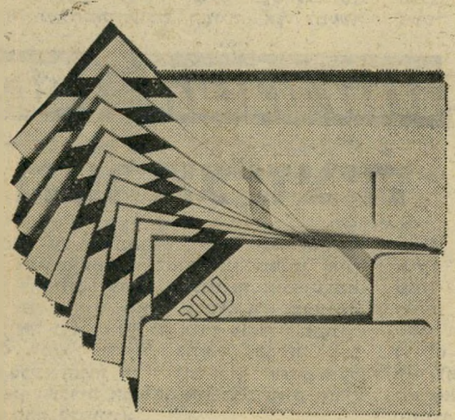
אתה מוזמן לחתונה ואין לך מה לקנות?

תן המחאת שי.

אתה מוזמן לטקס ברית מילה ושכחת לקנות מתנה?

תן המחאת שי.

קבל בסניף חינם ושמור בביתך אוגדן מהודר של המחאות שי (על כל שמחה שרק תבוא).

בוא לגדול אתנו.

בנק הפועלים בע"מ

לך בדואי, לך!

„קשה, קשה מאוד," אמר סולימן. הג'יפ הירוק חלף בדמיוני. „תראי את שני הילדים האלה, באים בג'יפ ומפחידים זקנים, נשים וטף. לך בדואי, לך..' הם אומרים. לא, לא סיירת ירוקה, אלא סיירת שחורה."

צמרמורת עברה בגופי עם לגימת התה המתוק, הטוב. מחשבה ניקרה במוחי ללא הרף. מדוע טרנס־פורמציה חברתית ו/או תרבותית ו/או אישית חייבת להיות כה מכאיבה? האם זהו תהליך היסטורי בלתי נמנע?

אנשים חיו עד תחילת המאה ה־20 בתנאי־חיים קשים, ללא כתובת קבועה, עם מעט כלי־בישול, ללא טלוויזיה ובלי עיתון. הנשים חלבו כבשים, טוו חוטים מצמרם, צבעו החוטים וארגו יצירות־פאר, לצרכיהם ולא לצרכי השוק האנונימי. אך עתה, בימי חמישי, בשוק בבאר־שבע, אפשר לראות פה ושם, בין הסוחרים הממולחים, נשים נחבאות, ישובות בהדרת־כבוד בפינות השוק ובסליהם חורג' (שק לגמל) או קטע גזור ממפרש (שטיח) — למכירה.

מוצרים אלה, בני למעלה מחמישים שנה, אסורים למכירה. צץ תנאי־החיים, הדיסאינטגרציה, הבילבול, ומעל לכל העוני, הם שמביאים את אותן נשים למכור עבודות אלה. ומה הלאה? האם הנשים הבדואיות תהפוכנה עוזרות־הבית, פועלות חקלאיות, עובדות תע־שיה, או מה? איך ייראה המידבר דרומית לבאר־שבע, על המרחבים העצומים שלו, שבשעת שקיעת החמה מטרפים את רגשותינו, ועל הנשים הבדואיות שמלוות הצאן בשמלותיהן המקושטות בריקמה ססגונית, הנר־אית למרחקים? ומי יקדמנו בכוס תה מתוק־טוב?

■ ■ ■

אורח־חיים, תרבות ומסורת של אלפי שנים נהרסים לנגד עינינו. רובנו ממלאים פינו מים, או שמרימים ידיים ומלווים אקט זה בסיסמה השבלונית „מה אפשר לעשות". או שמא איננו די רגישים כדי להבין צורת־חיים כל כך שונה.

מהספרות שנכתבה על הבדואים ידעתי כמה דברים רלוונטים לעבודתי. ידעתי שאת עבודת האריגה עושות נשים בלבד. ידעתי שהאריגות מאופיינות בשתי צורות בסיסיות — המשולש והמעוין — וצורות גיאומטריות אלה חוזרות על עצמן בכל אריגה ואריגה ויוצרות קומפוזיציה צבעונית נהדרת של צורה וצבע.

לאחר תקופה קצרה של מחקר בשטח, התברר לי שהנשים הבדואיות בנגב כבר איגן אורגות משולשים ומעוניינים, כי אם פסים בלבד. הן עושות כך כבר יותר משלושים שנה, בעוד שבדרום־ירדן, למשל, לא חל עדיין שום שינוי בתוכן האריגה. בתחילה חשבתי שהמגע עם השוק בבאר־שבע הוא שהביא לשינוי. שהרי כאשר יצירה נעשית לצורכי שוק אנונימי או ספציפי (אספנים, תערוכות וכו') הרי שתוכנה, צורתה, איכותה, תהליך היצירה והחומרים ממנה היא נעשית משתנים. אך ככל שהעמקתי התברר לי, שהסבר זה הינו חשוב ומרכזי אך בלתי מספק.

באחד הימים, כשנערכה הפגנה נגד חוק הבדואים, שאורגנה על־ידי האגודה למען זכויות הבדואים (שברא־שה עליזה היימן ודב קולר), שאלתי את אחד הגברים הבדואים מדוע הפסיקו לעשות אריגות מהסוג שתיארתי. תשובתו היתה: „אין להם יותר תיאבון..."

ובכן, פיענוח מישפט זה לא נתן לי מנוח, והזין את סקרנותי.

■ ■ ■

תהפוכות היסטוריות נתנו את אותותיהן בעולם היצירה. בעולם המערבי קיימת הבדלה בין אמנות לאומנות, וכמובן שהנטיה היא לראות יצירת־אמנות כנעלה. אבל בחברה מסורתית הפרדה זו כלל לא קיימת. אחד הקריטריונים לשיפוטה של יצירת־אמנות הוא הבנת המיצוי הרגשי והמחשבתי של היוצר. וכמובן, בתפיסה מערבית מחשבה זו אכן חגיונית. שהרי יצור מכשיר חשמלי בסרט נע, למשל, כאשר כל עובד עושה רק חלק קטן מן העבודה ואיננו נהנה מעבודתו, איננו עומד במיבחן הקריטריון הנ"ל.

הדפוסים באריגה הבדואית — דהיינו, שתי הצורות הבסיסיות — הינם דפוסים קיימים שנים רבות ויתכן אף שהינם פרה־אסלמיים. אבל הקומפוזיציה בכל אריגה ואריגה שונה בתכלית השינוי בהרכב, בגודל הצורה ובצבע. למרות שכל אריגה נראית יפה ומעניינת מאוד לעין הבוחנת יצירות בקפדנות, הרי שאיננה עומדת במיבחן כללי האסטתיקה היווניים. האם זו רק אומנות?

תנועות רבות בעולם הוויזואלי במאה ה־20 חיפשו, תהו, חשבו ויצרו יצירות שבהן יש כמה אלמנטים גיאומטריים בודדים, אך הן הגיעו לכך באמצעות מחשבה מערבית, בין שהיתה לכאורה אסטתית „טהורה" ובין שהיתה מהאתית. כמובן שצורות אלה אומצו על־ידי האומנות השימושית.

■ ■ ■

כשהבדואי טוחן קפה, נקישות הטחינה מתווספות לקצב פשוט ונעים לאוזן, ומבטיו נשלחים הרחק הרחק אל המרחב המידברי. כשהוא דש תבואה עם חמוריו, תנועותיו מתווספות לקצב מחול שחוזר על עצמו. כשהאשה הבדואית ארגה, היא ראתה את יופי החיים והטבע והביעה אותם ביצירתה.

אפשר ללמוד הרבה מאורח־חיים זה ומתרבות זו. תרבות שאיננה מנוכרת ומנכרת. תרבות שיוצריה מבט־אים את עצמם לצרכיהם ולצרכי מישפחותיהם, ולא לצרכי השוק הקר וטפיליו למיניהם. יהיה מעניין לדעת — אם התרבות המערבית לא תשמיד את עצמה — איך תיראה האמנות בעתיד, ברגע שתתחיל שוב להיות אמנות ולא אומנות כרוב יצירות האמנות היום? או כשם שהאנתרפולוג הפילוסוף לוי־שטראוס טען — ביום שבו הבסיס ליחסים החברתיים יחדל מלהיות כלכלי ויהפוך אחר — שיבטי־? מישפחתי? או אחר?

בינתיים, תרבות שלמה ואורח־חיים של מיעוט נהרסים. האם הסיירת הירוקה מודעת לטרגדיה של מיעוט? או שזכרונם של אותם בחורים קצר.

הורית פלד, ניו־יורק

● הורית פלד באה לנגב כדי לאסוף חומר לעבודת ב"א שלה. הורית, כלתו של האלוף (מיל') מתי פלד, לומדת בארצות־הברית.

קונסנסוס מול קונסנסוס

הקונסנסוס הלאומי של 1948, בשלוש תכונותיו העיקריות, מנוגד תכלית הניגוד לקונסנסוס של 1980.

(א) ידיעה ברורה ואמיתית על נוצבו הריאלי של היישוב ושל הסכנות המאיימות על קיומו, לעומת אויפוריה־נוסח־בגין ואמונה עיוורת בחוסנו של צה"ל וביכולתו הבלתי־מוגבלת.

(ב) אמונה לעומת ציניות;

(ג) אחדות־אמת לעומת מחוות פטריוטיות לצאת־ידי־חובה, ריקות מתוכן של היום.

הקונסנסוס של 1948 היה קונסנסוס של מילחמה: מילחמה לחיים ולמוות על קיומו של היישוב. גם פעולות רצחניות, כמו טבח דיר־יאסין ודומיו, התקבלו ביישוב בשתיקה של הסכמה אילמת, שלא אחת הס־תירה סיפוק, שהוסווה בקושי, ואף בשימחה לאיד. סיסמת „טוהר הנשק" היתה יכולה לעשות רושם בעולם שלאחר מילחמת־העולם השניה, אך למעשה הייתה חסרה כל תוכן ממשי; מיספר ההרוגים ה־ערביים, הלא מזויינים, היה רציני למדיי. על הרג למען הרג לשמו קראנו לא מעט בספרי דור התש"ח. כך או כך, העם, עם כל חילוקי־הדעות הרעיוניים, היה מאוחד במאבק משותף, שהיה עבורו, ובצדק, מאבק לחיים ולמוות.

■ ■ ■

מה נשאר מכל זה בקונסנסוס 1980? ראשית, תחת איצטלתו מסתתרת עדה נכבדה של עכברים, הנכונה לנטוש את הספינה הטובעת בעת משבר. עבור רבים אחרים הקונסנסוס הפך לגלולת־הרדמה מתוקה של חלומות־הזיות: חוסנו של צה"ל עמנו, יהדות העולם עמנו, אלוקים עמנו, אפשר לישון בשקט.

אמנם יש סימנים מדאיגים אך כך היה גם ב־1948, 1956, 1967, במילחמת ההתשה וב־1973. אנו נתגבר. מעשי הנבלה של גוש־אמונים ושל חבורת כהנא הם חסרי חשיבות: תראו, מעז יצא מתוק. הקונסנסוס שכח את ימית, את ביקור סאדאת, את ועידת ונציה, את ההימנעות מווטו של נציג ארצות־הברית באו"ם ואת האו"ם בכלל. אלה הם רק נושאים לבדיחות. וגם אחדות־אמת התפוררה ואיננה. יורדים רבים הם מנא־מניה הנלהבים ביותר של ארץ־ישראל־השלמה. נאמני ארץ־ישראל־השלמה בארץ הם אלה שיש להם אינטרס ממשי בשטחים. ובשם אינטרסים ממשיים של אלפים ספורים של אנשים ספורים של אנשים, נשטף מוחנו באמצעות שופרות הקונסנסוס הלאומי. החל ממפ"ם היושבת על הגולן וגמור בהתחיה, הפטרון החדש של גוש־אמונים, כולנו שוטפים אותנו בסיסמות כוזבות של ביטחון וצו־לאומי.

אכן, קונסנסוס 1980, 32 שנה אחרי קום המדינה, הוא רק פארודיה עלובה של הקונסנסוס שהיה קיים לפני קום המדינה, ב־1948. אולי חסרה לנו הבגרות והאחראיות לנהל מדינה של ממש?

יצחק סובול, תל־אביב

על הנורמליזציה

שמחתי מאוד על רשימתו של אורי אבנרי ביומנו האישי בדבר הנורמאליזאציה. אף אני כמותו איני מתנגד למלים לועזיות, ואפילו לטלוויזיה איני מבקש תחליף עברי, לא בייאוש כאורי אבנרי, ולא בתקווה. טלוויזיה טלוויזיה היא, ואין לה צורך בתחליף (התח־ליפים עלובים למדי: חזקול, רחקור, תבטת, מכל ההצעות נאה בעיני הצעת הד"ר דוב ירדן: צפית, אבל האקדמיה ללשון העברית הכשירה את הטלוויזיה והרי־הי מגויירת וכשרה ללשוננו).

■ ■ ■

נסקור את ההצעות שהוצעו בוועדה למלים בשי־מוש כללי באקדמיה ללשון העברית תיקנון: תיקנון עניינה סטאנדארטיזאציה, קביעת תקן. זהו מונח שקב־עה האקדמיה ללשון העברית עצמה, ואין הוא ראוי לציין נורמאליזאציה, שעניינה תקינותם של דברים, ולא תקניהם. תקן (סטאנדארד) לעצמו ותקין (נור־מאלי) לעצמו, אין לבלבל את המושגים ולטשטש את ההבחנות, ובלשון מ ת ח י ה, שהבחנות שבה נק־בעות תדיר ביידיים ממש, לא כל שכן; שיקוט: זו חצעת איש בעל טעם ורב פעלים בלשוננו, ידידי ויקירי הבלשן יעקב רבי מ„על המשמר". כתוב בשופטים ארבע פעמים „ותשקוט הארץ ארבעים (שמונים) שנה" — ויעקב רבי שואל במדורו ב„על המשמר": „ומהו עיקר עניינה של נורמאליזאציה אם לא השכנת שקט ושלווה ושלום?" מכאן גזר „שיקוט" ו„שיקט" (שיקט הוא הפועל: to normalize). אבל התסמיך הזה (תסמיך = אסוציאציה) אינו קולע לעניין הנור־מאליזאציה... הנה שקטה הארץ ונעצרה המלחמה והושבו החרבות לנדניהן ונכרתה אמנת השלום ושכך קצף השנאה. כלום זו נורמאליזאציה? נורמאליזאציה בעיני ובעיני הישראלים כולם פירושה כינון יחסים תקינים, מקובלים, רגילים, ושגורים בין מדינות, קשירת קשרי מדע, קשרי תרבות, קשרי מסחר וכל קשרים שיש בהם מסממני־הפיוס, מאותות ההשלמה, מדרכי השלום ומהיכרי היזידות בין עמים שעמדו בקשרי מלחמה עשרות שנים. את א ל ה מציינת הנורמאליזאציה, ולדעתי אין השיקוט מביע זאת כלל; והנרמול: נרמול כבר נטלוהו למונחי המתמטיקה ולמונחי עיבוד הנתו־נים למחשב. מונחי המתמטיקה ועיבוד הנתונים למחשב הרי הם מונחים מקצועיים למדעים מדוייקים, ושם מקומם. חדירת מונחים מקצועיים ללשון יום־יום אין ברכה מרובה צפונה בח, ופעמים הרבה חדירתם מזיקה ביותר ללשון, משום שהיא מנשלת ביטויים מקו־ריים, טבעיים, ברורים ונאים וותיקים. גם ריבוי הצו־רות ה„מעוברות" (טרפוד, נטרול, סבסוד, גילוון, סנכ־רון, סנתוז, צנזור, פסטור, טלגרוף וכיו"ב) צריך לבלמו כיכולתנו. אין עברור הפעלים והשמות פסול, חס ושלום, אבל זה מסוג העניינים בלשון שהזהירות והמתינות יפות להם. מיעוטם יפה וריבויים קשה. חוש הלשון דבר מעורפל ולא מוגדר הוא, אבל אף אני נפשי סולדת מן הנרמול. זוהי פשוט מלה „לא נורמא־לית".

■ ■ ■

מה בידנו להציע? כשאני לעצמי נוח לי גם בנור־מאליזאציה. זהו מונח בין־לאומי, וגיזרונו לאטיני. אמנם ארוך הוא במקצת, אבל הפה העברי מעכל אותו וגורס אותו על נקלה. אמור „נורמאלי" והוסף „זאצ־יה", והרי בידך נורמאליזאציה. אין בו כל רע. אבל אם במונח עברי חשקה נפשכם, אני עושה קול אחד עם אבנרי ועם יעקב שרת ומציע „השגרה". אין מונח ה מ ד ו י ק יותר בכוונתו מזה: הפיכת היחסים בין המדינות לקשרי שיגרה, מקובלים, תקינים ורגילים בין אומות. ותהא הנורמאליזאציה להשגרה!

חיים נקר, בת־ים

מבצע ברבאשוקולד עלית

ספר ברבאבא חינם לכל השולח:

כל ילד שישלח 5 עטיפות של עלית – שוקולד
חלב ברבאבא, ו־ 5 עטיפות של עלית – חטיף
שוקולד חלב ואגוזים ברבאבא, בצירוף
שמו וכתובתו לת.ד. 1469, ת"א
יקבל בדואר לביתו אחד מספרי
ברבאבא, לפי בקשתו:

א. התזמורת של ברבאבא
ב. הסירה של ברבאבא
ג. הגן של ברבאבא
ד. המטבח של ברבאמא
ה. משפחת ברבאבא: השמרטפים
ו. ברבאמא והעגלים

קנו ותיהנו משוקולד ברבאבא של עלית
ותאמרו:

טוב לי עם ברבאשוקולד עלית

**ללא הגרלה!
כל השולח זוכה!**

הביטו באמא, מאז שאבא קנה לה את תנור אמקור החדש היא לא מפסיקה לחייך.

אילו יכולת לראות את "קרביו" של תנור הבישול והאפיה של אמקור, תנור 4010 המפורסם היית רואה במו עיניך את היתרונות שלו על פני תנורים אחרים.

היית מגלה:

* תא ענק ומרווח המאפשר לך להכין בו ארוחה שלמה.
* שהוא בנוי רק מחומרים מעולים.
* שבזכות הניצול האופטימלי של גז, הוא חסכוני ביותר.
* שהבידוד שלו מונע בריחת חום.

וכדי להשלים כל זאת,
התנור החד-תאי יוקרתי של אמקור נושא את הסמל של מכון התקנים הישראלי.

שי לחגים: מערכת כלי קרמיקה מפוארת של "לפיד" לבישול אפיה והגשה.

התנור החד-תאי של אמקור

טוב להיות בבית

שרות
אמפא
שרות ללא תחרות

מוצרים אמפא נקנים בחנויות מובחרות

חשבון עובר ושב

מאת נורמה פרנקל

סיפור מאמריקה

אני נורא אוהב את כל הסיפורים האלה על אמריקה — מה שנקרא אצלנו ארצות־הברית — שצצים כל פעם שמת־גלה הצורך. הפעם האחרונה שהתגלה הצורך זה היה בתקופה שבה הפכה פרשת אבו־חצירא לפרשת העיתונות. מייד גירדו מאיזה מקום איזה פרופסור יביאו לי דוגמות מאמריקה.

דווקא לי מתחשק להביא דוגמה מ־אמריקה. מה אתם חושבים היו עושים באמריקה לשר שתופסים אותו בשקר גס? ולא סתם שקר, אלא שקר ששחר הזה חוזר עליו בהתמדה שוב ושוב.

אני מתכוון לשר־האוצר שלנו, האיש הישר הזה, האיש החבר'מן הזה, שכל צוב הזה, האיש החברותי הזה, שכל גורל עם ישראל מונח על כתפיו השפו־פות. האיש הזה משקר, פשוט משקר, עם מבטא אמריקאי, שמכיר את החוקה שם, והוא אמר שאם העיתונות היתה עושה מה שעשו לאבו־חצירא בארצות־הברית, השופט היה משחרר אותו מעו־נש. זה היה סיפור יפה, שראש־הממשלה שלנו מיד חזר עליו, ולא חשוב כמה הוא שטותי, הסיפור הזה.

ראשית, בפרשת ווטרגייט עשתה העי־תונות לניכסון ולכל חבריו סמטוכה כ־זאת עוד הרבה לפני המישפט, עד שה־מישפט בעצמו נעשה אחר כך לעניין טכני כמעט. כל העדויות כבר הופיעו בעיתונות, וכל התרגילים שניסו ניכסון ועוזריו לעשות, ושניסה האף־בי־איי. לע־שות, ושניסו כל מיני מהתביעה־הכללית לעשות, בשביל להשתיק את העסק בדר־גים התחתונים, לא עזרו כלום. אם ניכ־סון, או אחד משותפיו־לדבר־עבירה, היה מעז לטעון שהוא זכאי והעיתונות אש־מה, היה יוצא מזה רק צחוק גדול. זה היה ראשית. אבל שנית, כל אלה שמביאים דוגמות כאלה מעניינות מאמ־ריקה, שוכחים ששם יש חוקה שמגינה באמת על האדם הקטן, ולא על הפולי־טיקאי הגדול, ואצלנו אין אפילו זכר לחוקה כזאת, וכל „חוקי היסוד" שר־איתי בזמן האחרון טובים מאוד דווקא בשביל להגן על הפוליטיקאי הגדול מפני האזרח הקטן, ולא להיפך. גם החוקה האמריקאית לא עושה את ארצות־הב־ריח לדימוקרטיה כל־כך פנטסטית כמו שראש־הממשלה מנסה לשכנע אותנו כל־פעם, אבל אם זה היה כמו שהוא אומר — למה הוא לא רוצה את החוקה האמריקאית, שרק בזכותה יכול מישהו לצאת זכאי בגלל שהעיתונות אשמה? למה ראש־המשלה שלנו, ואיתו כל המפ־ד"ל, רוצים את „עקרונות המישפט העב־רי" דווקא, ולא את עקרונות החוקה האמריקאית? אז עכשיו שישתקו, ולא שוב ושוב. אני רוצה שהנקודה ה־זאת תהיה ברורה, בבקשה, לגמרי: שר־האוצר לא „לא מדייק", וגם לא אומר „אי־אמת".

והנה השקר לפניכם: בגליון ערב ראש־השנה של ידיעות אחרונות, בכותרת על שישה טורים בעמוד הראשון החגיגי, יש ציטוט ישר מפי השר: „אחרי הס־כמי־השכר החדשים ברור לי שהשכר הריאלי נשמר". הציטוט הזה מופיע גם בכותרת שישה טורים.

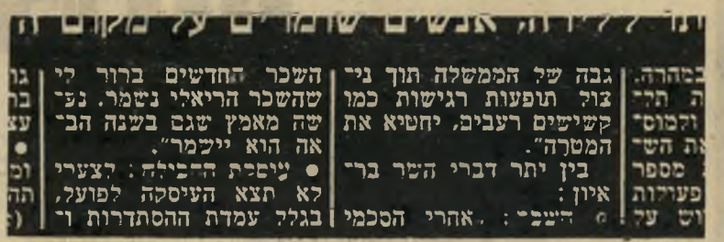
את הדברים האלה אומר שר־האוצר איזה שבוע אחרי שנגיד בנק ישראל, מר ארנון גפני, אמר משהו כמו „גם תו־רדת השכר הריאלי לא תועילה כדי להוריד את שיעור האינפלציה". את הדברים האלה אומר שר־האוצר לא רק באותו היום, אלא אפילו באותו עיתון שבו יש חשבון מפורט לגמרי שמראה שלא רק שהשכר הריאלי לא נשמר, אלא ירד, ולא בקצת, אלא בהרבה.

במדור „השקל שלך" שבעיתון ידיעות אחרונות עושה העיתונאי ישראל תומר חשבון מפורט על עמוד שלם. מהחשבון הזה מתברר שהאינפלציה בתש"ם היתה 132.6 אחוזים, ועליית השכר הממוצע היתה רק בשיעור 113.5%. מתברר שה־שכר הריאלי בכל ענפי המשק ירד, ורק בענף „פיננסים וביטוח" עלה השכר המ־מוצע. פירוש הדבר, טוען ישראל תומר, שגם אם לוקחים בחשבון גם את חס־כמי־השכר ותוספות־חיוקר ומה לא, ה־שכר הריאלי הממוצע ברוטו ירד ב־10.5%, ושכר חריאלי הממוצע נטו ירד ב־8.2%.

לא יכול להיות שבמישרד־האוצר יש חשבונות שונים לגמרי מהחשבונות של נגיד בנק ישראל ומהחשבונות של ישראל תומר. בטוח שגם לפי החשבונות של מישרד־האוצר ירד השכר הריאלי ב־תש"ם. אז איך מעז שר־האוצר להגיד את ההיפך?

אני לא רוצה לעשות יותר מדי ספקו־לציות, אבל בטוח שאחת הסיבות לזה היא, ששר־האוצר יודע שהחסתדרות הכ־ללית של העובדים בישראל לא תגיד שהוא משקר. להיפך. אם יחסרו למיש־רד־האוצר נתונים על „עלייית" השכר הריאלי, תחבר משל ישמח לספק לו אותם. השר הוריביץ והמזכ"ל משל הם מזמן באותו עסק.

קטעים מ„ידיעות אחרונות" 10.9.80

גבה של הממשלה תוך ני־צול תופעות רגישות כמו קשיים רעבים, יחטיא את המטרה".

בין יתר דברי השר ברי־איון:

„השכר החדשים ברור לי שהשכר הריאלי נשמר. נע־שה מאמץ שגם בשנה הב־אה הוא ייכמר".

● עיסקת הדיביזה: לצערי לא תצא העיסקה לפועל, בגלל עמדת ההסתדרות ו־

חדש. פרט לכך „חל השכר קדימה בשיעורים שונים, בהתאם לענפים ו־למקומות־העבודה.

אבל, עליית המחירים הממוצעת בשיעור 132.6 אחוז ב־12 החודשים האחרונים (בהנחה שבאוגוסט יעלה המדד ב־8 אחוזים), כירסמה את מר־בית הישגיהם של השכירים.

גם אם ליקחים בחשבון את עיד־כון מדרגות מס־הכנסה, לרבות ה־עידכון האחרון של חודש יולי, ית־ברר כי השכר הריאלי הפנוי נמוך — אחרי תשלומי מס־הכנסה ודמי־הביטוח הלאומי — ירד במונחים ר־יאליים ב־8.2 אחוזים.

ישראל תומר

מה שלמדתי מהמפקד

אני באמת לא הייתי רוצה לצחוק על המפקד העליון שלי לפחות חודש בשנה, שזה רפול. אבל איך אפשר?

המראיין, בערב ראש השנה, שואל:

— רפול, מי היו גיבורי ילדותך?

רפול: מי שהטביע בי את רישומו בילדות זה היישוב. מה זה היישוב? היישוב זה הכפר, השמירה, ההגנה, העלייה ליישובים חדשים. אז היו מעט, אבל זה היה משהו גדול בשבילי. זה מה שהשקיע בי את המשקע הכבד, ובראש אלו עמד אבי. אבי בעיני לא היה רפתן. הוא גילם בעיני את כל הדברים שהם הגנה, חקלאות, התיישבות, עלייה, בטחון, ציונות.

מה שאני מבין מזה הוא, שההבדל בין גיבורי ילדותו של רפול הוא, שהראשון, היישוב, השאיר פחות רושם מהשני, שזה האב. גם היישוב וגם האב ייצגו את ההגנה, הביטחון, ההתיישבות והשמירה, אבל לאב היתה עדיפות בעניין העלייה והציונות.

נמשיך הלאה:

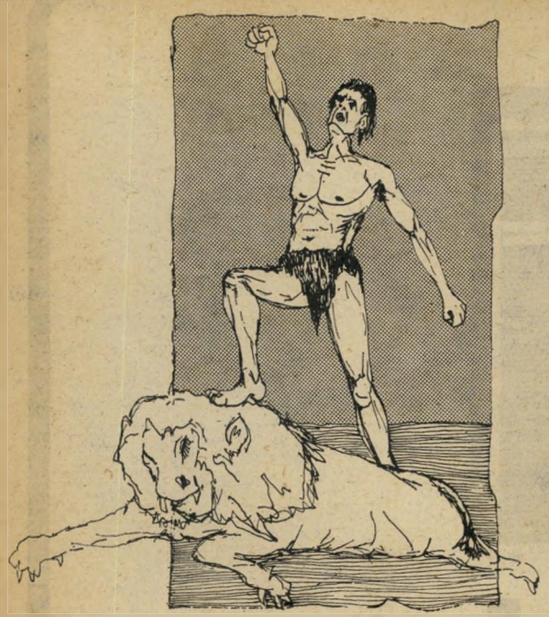
— רפול, אילו גיבורי ספרים השפיעו עליך?

רפול: היו אז הרבה טרזנים. פנג הלבן ודברים כאלו. זה לא השאיר בי שום דבר. אבל הספרים על ההתיישבות, על אלכסנדר זייד, שהיה מקורב אלינו, השפיעו עלי.

— אף אחד מהכיתה שלך לא ירד לאמריקה?

רפול: מהכיתה שלי? לא! אף אחד מהמושב לא ירד! יש אחד מהכפר שלומד מוסיקה, אבל הוא לא ירד. מזה אני מבין שללמוד מוסיקה זה אמנם לא נקרא לרדת, אבל אולי זה שלב אחד לפני.

אני יודע, אני יודע, זה לא חוכמה מה שאני עושה פה. אני מוציא דברים מהקשרם. תאמינו לי, זה רק מרחמים על המפקד העליון שלי, שאני מוציא דברים מהקשרם.

הם לא השאירו שום דבר

ההקשר הרבה יותר גרוע. מה יש, אסור שיהיו לבן־אדם קצת רחמים? כמו שלרפול היו רחמים על פינטו, ככה לי יש רחמים על רפול.

שום דבר לא עוזר

נו, מה זה עוזר לנו שאנחנו עם עתיק כל־כך ומיוחד כל־כך? מה זה עוזר לנו שאנחנו בעצמנו המצאנו את התנ"ך? מה זה עוזר לנו שההיסטוריה בחרה את ירושלים לבירתנו הקדושה? מה זה עוזר לנו שאנחנו כבר היינו תר־בותיים כשהאנגלים טיפסו על העצים? מה זה עוזר לנו שכמעט בנינו את הפירמידות? מה זה עוזר לנו שאנחנו היהודים היינו הראשונים שהאמינו באל אחד תחת בכמה אלילים? מה זה עוזר לנו היום שנלחמנו בגבורה עצומה נגד האשורים, הבבלים, היוונים והרומים ומי לא, ותמיד הפדסנו בכבוד? מה זה עוזר לנו שעד היום אנחנו מספקים מלא חתני פרס־נובל ופרס־פוליצר ופרס־אוס־קר ופרס־קריניצי? מה זה עוזר לנו, כל זה, כשיש לנו ממשלה כזאת?

מי שלא הבין את הנקודה, יקרא, בבקשה, את הסיפור הבא:

יום אחד באה לארצנו תיירת חמודה וטיילה ברחוב. ראתה התיירת שני שוט־רים ושאלה אותם באנגלית: „וואר יז הגליל סטריט?"

הסתכלו השוטרים אחד על השני, הסתכלו עליה, ומשכו בכתפיים. לא מבי־נים, יענו.

ניסתה התיירת את מזלה בצרפתית: „או סה רו הגליל?"

הסתכלו השוטרים אחד על השני, הסתכלו עליה, ומשכו בכתפיים. לא מבי־נים, יענו.

ניסתה התיירת בגרמנית: „וו יסט הגליל שטראסה?"

הסתכלו השוטרים אחד על השני, הסתכלו עליה, ומשכו בכתפיים. לא מבינים, יענו. הסתכלה התיירת עליהם, משכה בכתפיים והסתלקה.

„נו," אמר שוטר אחד לשני, „ראית את זו? כל כך משכילה, שלוש שפות יודעת — ומה זה עוזר לה?"

הגנרלים רוכשים

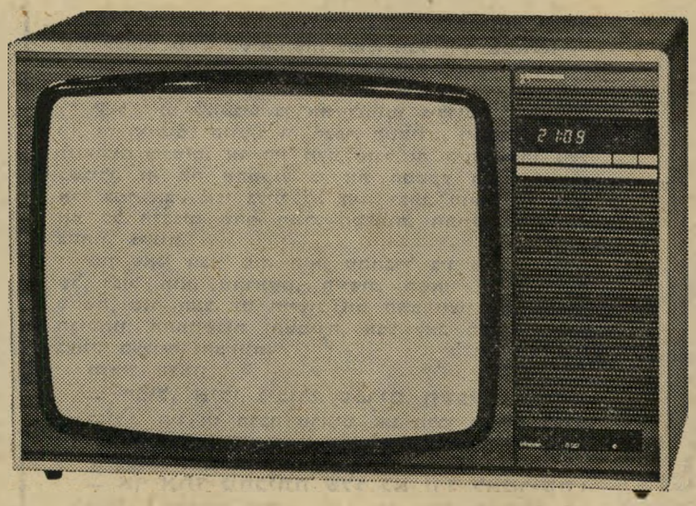
נסיון קרבי

זה ממש נחמד, פשוט נחמד, איך ש־כוחות ברית ורשה וכוחות ברית נאט"ו עושים להם את התימרונים שלהם ממש באותה שעה ובאותה ארץ. אלפי טנקים ומטוסים, נושאי גייסות ותותחים, נח־תות, רחפות ומסוקים, צוללות, סיירות וספינות טילים, ובתוך כל אלה גם מאות אלפי פיונים נעים קדימה ואחורה, מת־קיפים ונסוגים, ומנצחים, תמיד מנצחים. הגנרלים, בדיוק כמו במלחמה, עומדים מאחורה, במקומות די־בטוחים, מסתכ־לים על כל העסק במשקפות ומעבירים פקודות בטלפונים.

ואתם יודעים כמה זה עולה, כל התרגילים האלה? כמה אוכל! כמה דלק! כמה שעות מנוע! כמה פגזים יירו שם! עכשיו, עם כל הצרות שיש גם במערב וגם במזרח, עם כל האינ־פלציה, האבטלה והאיגודים־המקצועיים החופשיים בפולין, העולם לא יכול להר־שות לעצמו ביזבוז כזה!

אני לא מבין איך זה שהגנרלים הח־שובים לא חושבים על זה. הרי אפשר למנוע את כל הביזבוז הזה, על התימ־רונים. אם הם כבר ממילא כולם באו־תה ארץ, לא רחוקים אחד מהשני. אם הם כבר ממילא שם, כשלחיילים יש אשפות מלאות כדורים, כשהתותחים טעונים והמיכלים מלאים דלק יקר, למה לעשות סתם תימרון, שכמה שלא יהיה דומה למציאות, הוא בסך הכל תימרון! למה לא לעשות ממש מילחמה, שהיא התימרון הכי טוב, שממנו לומדים ה־גנרלים הכי הרבה? במקום להסתער על ביום־אוויב, יסתערו באמת על האו־ייב, לא יירו פגזים יקרים על חביות ריקות אלא על טנקים אמיתיים.

ככה ימנע כל הביזבוז המיותר הזה. הכסף יוצא על מילחמה אמיתית, ולא על מילחמת־דמה. אחר־כך כבר יחפשו וימצאו את כל הסיבות ההיסטוריות והנימוקים הביטחוניים שביגללם פרצה המילחמה בין הכחולים והאדומים, בין הטובים והרעים.

טלויזיות ראנק: הפקה בריטית אמינה, בצבעים טבעיים מרהיבי עין.

מי שהיה בבריטניה, ראה את הצבעים בטלויזיה שם: אמיתיים ממש. חדים ממש.
מי שהיה בבריטניה ודאי צפה בראנק. ראנק עובדת יותר שנים ומביאה צבעים ברורים יותר.
ראנק מבריטניה, עם השירות הנאמן של אלקטרה. השילוב המבטיח חוויה בצבעים.

בתקופת החגים — בתנאי תשלום מיוחדים או בתנאי יבוא אישי.
אתה מוזמן להתרשם מהצבעים הנפלאים של ראנק, בכל אחד מסניפי אלקטרה ברחבי הארץ.
אלקטרה. שרות נאמן שעמד במבחן.

Rankelectra

הצבעים הטבעיים של ראנק בתנאים המיוחדים של אלקטרה.

אלקטרה

אלקטרה

מקבוצת כלל תעשיות

סניף ת"א:
דיזנגוף סנטר, טל: 03-291977
רח' הרכבת 36, טל: 339722, 03-338961
סניף חיפה:
רח' הרצל 18/20, טל: 04-640000, 04-640009

סניף ב"ש:
החלוץ 96, טל: 057-72211
סניף נתניה:
סמילנסקי 9, טל: 053-33306

סניף ירושלים:
מרכז כלל, טל: 02-228481, 02-227852
סניף אילת:
מרכז מסחרי ע"ש רכטר, טל: 059-2933

פנה היום לסניפי אלקטרה ולמפיצים הנבחרים.

ארצות־הברית: רגן בעקבות ג'ו מקארתי

כמעט שלושים שנה חלפו מאז נופף הסנטור הרפובלי־קאי, ג'ו מקארתי, ברשימה מפוברקת של עשרות סוכ־נים קומוניסטים במגננון הממשל האמריקאי. מקארתי המנוח הצליח לעשות הון פוליטי עצום ממסע הצלב שלו נגד האדומים. צילו הכבד האפיל על שנות החמי־שים הראשונות. עשרות ומאות ליברלים, ותיקי מיל־לחמת ספרד, סוציאליסטים ושמאלנים, הושפלו בפומבי בפני הוועדה לחקירת פעולות אנטי־אמריקאיות שמק־ארתי עמד בראשה. אלפי עובדי־מדינה, אמנים, במאי־קולנוע, סופרים ועיתונאים פוטרו מעבודתם. רבים נש־ארו מחוסרי עבודה, או נאלצו להתפרנס תחת שמות בדויים. מאות אנשי־רוח עזבו את ארצות־הברית ומצאו מיקלט באירופה.

לבסוף גבר המכניזם של הדמוקרטיה האמריקאית על הסנטור. הוא הוקע כשקרן וכמעליל, ומת שבע־חרפה וביזיון. תקופת מקארתי הפכה שם דבר בהיסטוריה האמריקאית. משבר ווטרגייט בתחילת שנות ה־70 נעשה מופת, הוכחה־לכאורה שתקופת אופל כזו לא תוכל לפ־קוד שוב את מוקדי העוצמה בארצות־הברית.

הרשימה של רגן. השבוע הגיע מיסמך מדהים למדור עולם קטן, הישר ממטהו של רונאלד רגן. תוכן המיסמך, סיגנונו והלכי־הרוח השוררים היום בארצות־הברית, מעוררים חלחלה של ממש. לא במקרה מציין הוושינגטון פוסט שהבנליות של אתמול הפכה לאיום של היום, ואולי אפילו לתיחכום של המחר. הניציות ההיולית, הבלתי מהוקצעת, של רגן הולידה רשימה שחורה חדשה, הפעם של סנטורים ליברליים שיש להפילם בכל מחיר.

במיכתב אישי של מועמד הרפובליקאים לנשיאות ארצות־הברית, רונאלד רגן, נתבעים פעילי המיפלגה לפעול להפלתם של עשרה סנטורים. העשרה, יונים במדיניות החוץ, שפעלו רבות למען הדאטנט ולהאשת מירוץ החימוש היקר, מכונים בפי רגן אנטי־ביטחו־ניים. (Anti-depense) חרף השפה המעודנת יחסית, שנועדה למנוע האשמות במקארתיזם, זהו מיסמך חמור ומסית. העובדה שמחברו עלול לשבת על כס מנהיג „העולם החופשי" מעוררת בעתה.

בין הסנטורים הליברלים אותם יש להפיל, מונה רגן את פרנק צ'רצ' מאיידהו, ג'ורג' מק־גוורן מדרום־דאקו־טה, גארי הארט מקולורדו ואלן קראנסטון מקליפורניה. וכך מוקיע אותם רגן בפתח איגרתו:

„המשבר שבו אנו מצויים היום הוא תוצאה ישירה מהמדיניות ומהפילוסופיה של הליברלים הדמוקראטים ששולטים בסינאט של ארצות־הברית מזה 25 שנה: אני מתנגד בתוקף להצבעות האנטי־ביטחוניות שלהם, שנה אחרי שנה, שיצרו מצב צבאי ומדיני שאין לקבלו במונחים של הביטחון הלאומי של ארצות־הברית בשנות ה־80."

רגן פונה לפעיליו בדרישה לגייס כסף רב, כדי להביס את הליברלים ולהשתלט על הסינאט. הוא מביע בגלוי את התנגדותו להפסקת מירוץ החימוש, את סלי־דתו מהדטאנט, את שאיפתו לגווט את מדיניות־החוץ האמריקאית בדרך לעימות בין־מעצמתי. לקראת סוף האיגרת הופך סיגנונו כלפי הסנטורים השנואים עליו פחות ופחות מתוחכם, יותר ויותר זהה לזה של ג'ו מקארתי בשנות החמישים:

„כשהדמוקרטים האנטי־ביטחוניים ורבי העוצמה שול־טים בסינאט, וכשהם זוכים לגיבוי של הלובי לפירוק החימוש, יש חשיבות מכרעת לבחירתם של רפובליקאים פרו־ביטחוניים לסינאט. אלה יוכלו לעבוד עם מימשל רגן בעשור של שנות השמונים. בחירתם (של הביטחו־ניסטים) תקבע אם נוכל לתקן את מאזן הכוחות או להרשות לסובייטים לקיים את עליונותם הצבאית."

איש השוליים? עד לפני חודשים אחדים נהגו לתאר את רונאלד רגן ודומיו כדוברי השוליים המטו־רפים של הימין בארצות־הברית. הדיווחים הזורמים היום מוושינגטון כבר לא מדברים על שוליים. רגן הוא אולי מועמדו של הימין המטורף, אך הוא אינו בודד. הלוך הרוחות השתנה. סנטורים ליברלים רבים מתנצלים עתה בפומבי על עמדות תבוסתניות בעבר. יתכן שבעוד חודשים אחדים יתחילו אפילו לשפץ את תדמיתו של ג'ו מקארתי המנוח. אלה הם זמנים חדשים, ומי שעדיין חושב על ארצות־הברית במונחי העשור הקודם צפוי להפתעה בלתי נעימה בעתיד הלא־רחוק.

אפילו אם ג'ימי קארטר ינצח.

נאמיביה: מזכיר האו"ם צודק

כמו רוב כתבי הארץ, עבר גם אליהו סלפטר כיברת־דרך מסויימת בשבע השנים האחרונות. הניציות השח־צנית, הפרו־דיינית ונפוחת־הביטחון־העצמי כמו עברה מהעולם. סלפטר הפך ליונה מפוכחת, פסימית ומלאת מרירות צדקנית, אבל גם עתירת־ידע ולמודת־לקח, כלפי העולם האכזר והנפט שהאיר פניו לערבים ולשותפיהם מהעולם השלישי.

את דיעותיו מבטא סלפטר בעיקר ברשימותיו בעניינים בינלאומיים. בשבוע שעבר הוא טיפל במדוורו, העולם מסביב, בנאמיביה תוך נטייה שקופה למדי לאלגוריה בין דרום־אפריקה לישראל. הרשימה מיועדת, כמובן, לקורא הממוצע, האינטליגנטי של היומון (שכן אחרים, למרבה הצער, לא יגלו שום עניין בנאמיביה הרחוקה) והוא מעניק לו מידע, בכמות הניתנת לעיכול ובאיכות בהחלט סלקטיבית. זוהי מגמתיות פרו־דרום־אפריקאית. הקורא מוזמן לתמוך בארוח מדיני ולהזדהות בארוח ריגשי עם המעצמה המבוססת כולה על גיזענות. עגת המילחמה הקרה אינה אלא מסווה, לא מוצלח ביותר.

שיטתן הטרוריסטים. „נאמיביה (דרום־מערב אפ־ריקה)," גורס סלפטר, „היא מן הארצות העשירות ביותר באוצרות טבע ביבשת השחורה." עד כאן אין ויכוח.

מזכ"ל האו"ם ואדלהיים
סוואפ"ו הנציב הלגיטימי של העם הנאמיבי

אפילו שהימנעותו של עיתונאי ישראלי לאזכר את מיכ־רה האוראניום רוסאנה כאחד ממקורות העושר הנאמיביים איננה מיקרית. סלפטר טוען, בתמימות רבה, שדרום־אפריקה הסכימה ל„שירותיהן הטובים" של מעצמות המע־רב וגרמניה, לקדם את נאמיביה לעצמאות. בינתיים שוקדת לדבריו ממשלת דרום־אפריקה למנוע שהמדינה העצמאית תהפוך מוקד לפעילות „טרור" נגדה. פרטוריה אף שואפת שהשילטון בנאמיביה ייקבע בבחירה חופשית של האזרחים, שבקירבם, לפי סלפטר, יש השפעה מכ־רעת לפוליטיקאים של המיעוט הלבן. היא חרדה פן יפול השלטון לידי הטרוריסטים של תנועת סוואפ"ו, שבסי־סיהם באנגולה הפרו־סובייטית.

יפה. חמישה מיליוני לבנים שולטים על 20 מיליוני שחורים בכוח הדיכוי הצבאי, הפוליטי, המישטרתי והכל־כלי. השחורים בתוך דרום־אפריקה נטולים זכות־בחירה וצלם־אנוש. הניצול הכלכלי המחפיר שלהם זוכה ללגי־טימציה של אידיאולוגיה גיזענית גלויה, שרוב הוגיה היו פרו־נאצים מוצהרים, ואף נעצרו בשל כך על־ידי הבריטים בעת מילחמת־העולם השנייה. מישטר כזה, מספר סלפטר, הפקיד מרצונו הטוב את המעבר לעצ־מאות נאמיביה בידי מעצמות־המערב, וכל שאיפתו היא לדמוקרטיה ול„בחירות חופשיות". ומהו מקור ההשפעה המכרעת של הפוליטיקאים הלבנים בנאמיביה? תודת העם הנאמיבי על ההשפלה, השיעבוד, חרפת הרעב וגזי־לת האוצרות הטבעיים במשך דורות?

ובכן, רצוי שקוראיו של סלפטר ידעו את האמת. מחוץ לכמה קוויזלינגים, משתפי־פעולה בוגדים בעמם, תומך כל העם הנאמיבי באירגון הלוחם סוואפ"ו כבנ־ציגו הלגיטימי. מעמדו זה של סוואפ"ו זכה להכרה בינ־לאומית רחבה ביותר, והוא מעוגן בהחלטות האו"ם, מצעמות־המערב, גרמניה, ולכך אפשר להוסיף גם את יפאן ומדינה מיזרח־תיכונית מסויימת, מנצלות את או־צרות נאמיביה לתועלתן, תוך שיתוף פעולה ציני עם דרום־אפריקה ובניגוד להחלטות האו"ם. לדרום־אפריקה אין עתה שום מעמד חוקי בנאמיביה. השפעת המיעוט הלבן בארץ זו מתקיימת תחת חסות הצבא הדרום אפ־ריקאי, המישטרה החשאית שלו, בוס, וסכומי־עתק המשו־למים כשוחד לעסקנים שחורים בוגדים.

משטר האפלייה הגיזענית מנוגד לאמנת האו"ם, מנוגד לחוק הבינלאומי ולעקרונות הצדק הטבעי. לשחורים בדרום־אפריקה יש זכות, ואולי אף חובה, להתקומם נגד משטר שיעבוד הנוהג בהם כאילו היו בעלי־חיים. אף אדם נאור לא מטיל ספק בזכותם של העמים השחורים באפריקה לסייע במאבק זה, עד למיגורו הסו־פי של מישטר האפרטהייד. העובדה שבסיסי הסוואפ"ו ממוקמים באנגולה הפרו־סובייטית אינה מעלה ואינה מורידה. אם המערב לא יעמוד לימין המתקוממים נגד מישטר האפרטהייד, תהפוך כל דרום־אפריקה לפרו־סובייטית.

למען הצדק. את העובדה שסוואפ"ו מוכר כיום כמייצגה הלגיטימי של נאמיביה מציג סלפטר בסיגנון הידוע מעניינים פלסטיניים. „האו"ם החליט על כך," כותב סלפטר, „בעזרת הרוב המוכר היטב." מתוך הז־דהות גלויה עם דרום־אפריקה מצטט סלפטר את האי־גרת השחצנית של ממשלת פרטוריה למזכיר האו"ם קורט ואלדהיים. המנהיגים האפריקניים דורשים שמשת־פי־הפעולה הנאמיביים יכללו בכל התייעצות על הח־לטת מועצת־הביטחון, בעניין עצמאות ארץ זו.

סלפטר, שמאז מפולת 1973 לא הצליח להזדהות עם לשון כל כך זקופת קומה, מציין ש„וולדהיים קיבל אזהרה ברורה שאם ימשיך להכיר רק באירגון הטרור סוואפ"ו עלולים התושבים המקומיים לקחת את העניינים בידיים ולהכריז על עצמאותם."

ברור לאיזו עצמאות מתכוון סלפטר. עצמאות בה תהיה „השפעה מכרעת לפוליטיקאים של המיעוט הלבן." כלומר, ימשך שוד האוצרות הכבירים של נאמיביה, והעברתו למערב תמורת מטבע קשה לאוצרה של ממשלת פרטוריה.

קורט וולדהיים פועל כראוי, לפי ההנחיות החוקיות של האירגון הבינלאומי, להעברת השילטון בדרום־מערב־אפריקה לידי נציגי העם הנאמיבי. יש להניח שפעו־לתם הראשונה של אנשי סוואפ"ו תהיה לגרש את נציגי הבוס בפרט ודרום־אפריקה בכלל מארצם. אם מזכיר האו"ם מסייע להם בכך, הוא פועל לא רק לפי כורח תפקידו הפורמאלי, הוא גם פועל למען הצדק, ולאור אמנת האומות־המאוחדות.

pendent nation in the 1980's.

With the powerful anti-defense Democrats dominating the Senate, backed by the influential disarmament lobby on Capitol Hill, it's crucial that we elect more pro-defense Republicans to the U.S. Senate this year to work with a Reagan Administration as we enter the decade of the 1980's.

Whether we redress the military balance of power or allow the Soviets to maintain their military superiority over our country will be determined largely by the outcome of the election.

That's why I urge you, in the strongest possible terms, to please send the most generous contribution you can afford today to the Senatorial Committee so they can fully fund their 1980 Target Democrat Program.

Sincerely,

Ronald Reagan

Ronald Reagan

קטע ממיכתבו של רונלד רגן
כמו מקארתי

החמישיה המובילה

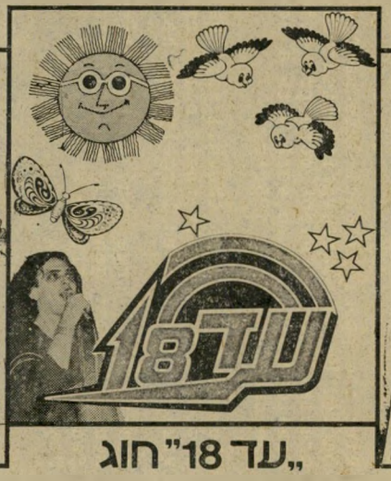
חסכון. תכונה, שהיא נכס הנרכש מגיל צעיר.
חסכון. דרך-חיים, המאפשרת הגשמת מטרות וחלומות.
חסכון. יש להתחיל מגיל צעיר ככל האפשר — כדי לאפשר מימוש מטרות חשובות, בעתיד.

החמישיה המובילה.
מיגוון תוכניות של בנק דיסקונט. לילדים, לבני נוער ולחיילים. מובילות ומלוות כל אחד, מגיל צעיר, בחינוך לחסכון לכל מטרה טובה וחשובה, מחסכון-לשמו ועד חסכון למימון השכלה גבוהה.

יתרון לחיילים

תוכנית חסכון לבני 16 — ועד סיום שרות החובה בצה"ל.
★ הצמדה מלאה לקרן ולריבית, כבר אחרי שלוש שנים.
★ שי לכל פותח חשבון.
★ חברות ב"עד 18" — חוג הצעירים בבנק דיסקונט.

„עד 18" חוג הצעירים בבנק דיסקונט. לבני 10–18

מסגרת פעילות לבני 10-18, שיש להם תוכנית חסכון או חשבון „עו"ש צעיר" בבנק דיסקונט.
★ טיולים.
★ הנחות במופעי תרבות, אמנות ובידור.
★ ספרים ותקליטים בהנחה.
★ ועוד הפתעות ואירועים המלווים על ידי צביקה פיק.

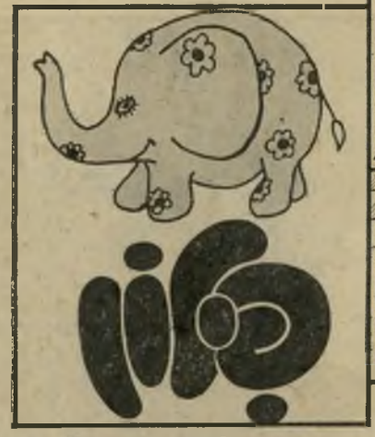
יתרון נעורים

תוכנית החסכון לצעירים.
★ הצמדה מלאה לקרן ולריבית.
★ תקופת חסכון גמישה (4-7 שנים).
★ אפשרות לפדות את סכום החסכון בשיעורין.
★ חברות ב"עד 18" — חוג הצעירים בבנק דיסקונט.

חשבון עו"ש צעיר לבני 16-18

חשבון עובר ושב לבני 16-18, שישרת אותם גם בתקופת שרות החובה בצה"ל.
★ פנקסי שיקים — חינם.
★ ניהול חשבון — ללא תשלום.
★ שי לכל פותח חשבון: חגורה או „יומן הגימנזיסט" תשמ"א.
★ הנחות ב-1500 בתי עסק נבחרים בישראל.
★ חברות ב"עד 18" — חוג הצעירים בבנק דיסקונט.

„פילון צמוד"

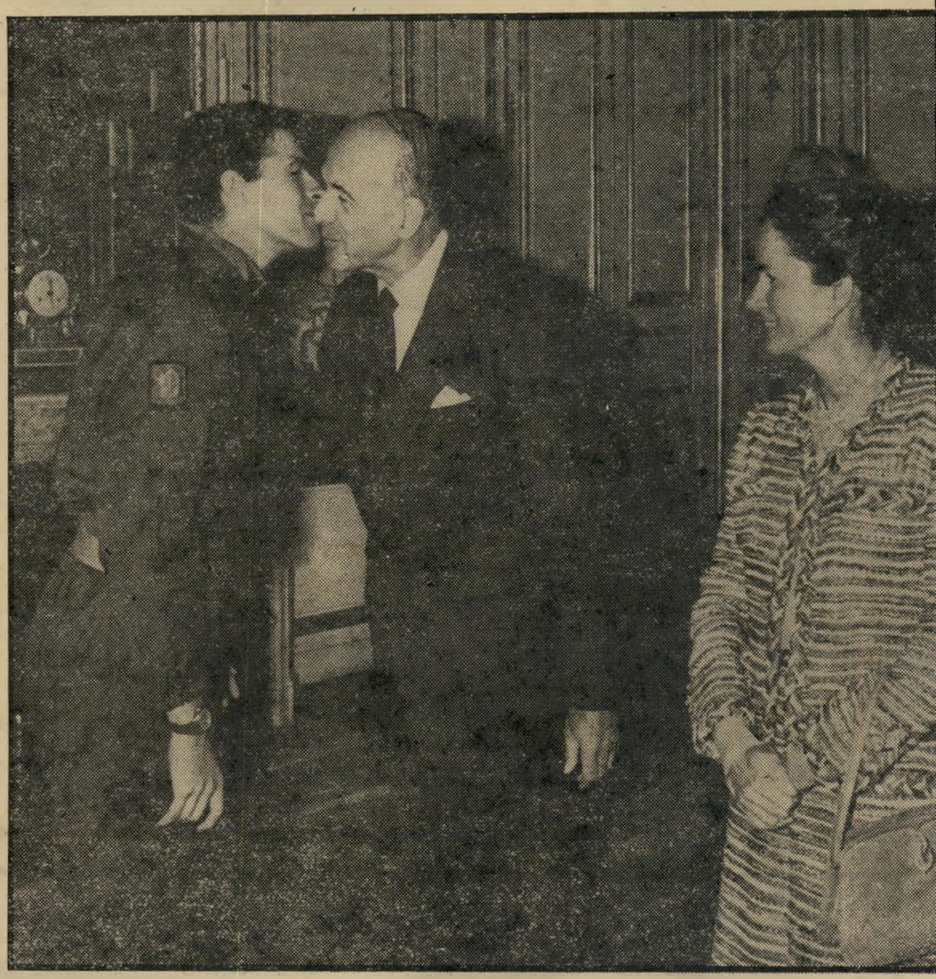
תוכנית חסכון עדיפה לילדים ולנוער.
★ מבצעים, ספרים ומתנות חינוכיות.
★ הצמדה למדד — לסכומים שמעל 20 שקל.
★ מנוי על עתון הילדים "פילון" — בחצי המחיר.

טוב לעבוד עם

בנק דיסקונט

הצד האנושי של המטבע

אנשים בעולם

אנדי ז'יסקאר דאסטין: נשיקה לאבא בארמון האליזה

ההורים הציוריים ביותר שעמדו בקהל לאורך שדרות אליזה היו ואלרי ואן ז'יסקאר דאסטין. הם צפו בבנם, אנרי, שניצב בצריח הטנק שלו, השייך לליגיון השישי שבדוויזיה השנייה של הצבא הצרפתי. היה זה מיצעד צבאי שבא לציין את יום הולדתה של החטיבה שייסד הגנרל לקלרק. החלק הפחות רישמי כלל קבלת־פנים בארמון האליזה שבה נשק הבן לאביו, שעל־פי החוק הצרפתי הוא מפקדו העליון.

סוראיה: האבל לא יאה למלכה מודחת

מי שלא התאבלה על השאה המת היא גרושתו, סוראייה, המתגוררת בפאריס. ביום שבו נותח השאה לראשונה ונודע כי מצבו חמור, עזרה שערוריה כשבחרה לערוך חגיגה המונית בדיסקוטק מפורסם, ודאגה לפרסם זאת ברבים. ביום הלוויה יצאה בלבוש ערב מופגן, כשבשובל שימלתה נאחזים הצלמים.

ליילה פהלווי: אשה משוחררת

ליילה, בתו של מוחמד רידה פהלווי, השאה המודח של איראן שנפטר במצריים, עברה הסבה נפשית מודרנית ביותר אם היא נראית ברחוב קאהירי כשהיא רוכבת על אופנוע. אמנם התמונה צולמה ליד ארמון קובה, שבו מתגוררת ליילה עם אמה, אחיה, שכבר הודיע על כוונתו לרשת את כסא אביו בגלות, ואחותה הקטנה שהגאז, העומדת לידה בתמונה.

המלכה אליזבט: חפילה במישקפיים

ביום הולדתה של המלכה־האם נראו שתי נשים בכנסיית ווסטמינסטר: האחת בת שמונים, עטורה בכובע עליז בעל פלומה ורודה ומבט עליז בעינים. הצעירה יותר מבין השתיים, הרכיבה מישקפיים, חבשה כובע סולידי, ופניה היו חמורי סבר. אין זאת כי מלכה זהו מיקצוע לא קל.

אנשים בעולם

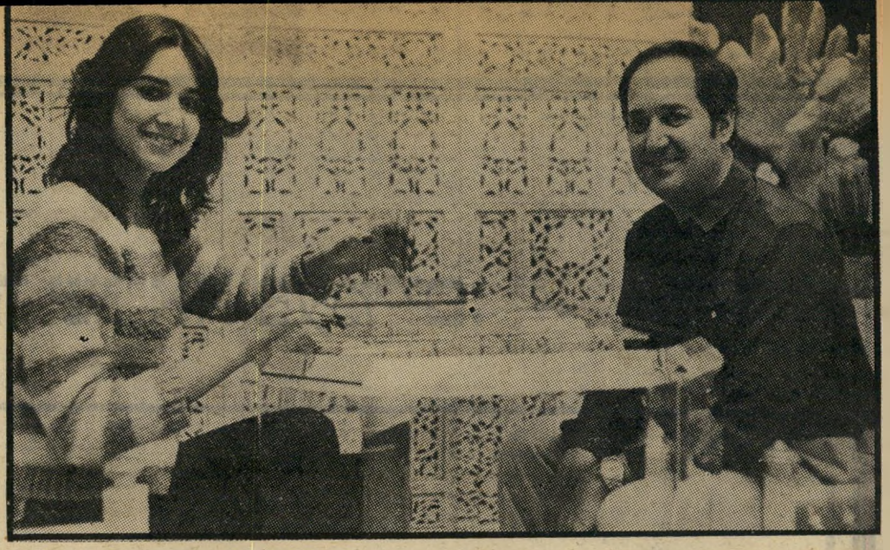
איזאבל הופרט: מה זה להיות שחקנית?

משמאל היא רוקמת התחרה בסירטו של קלוד גורטה. מימין היא איזאבל. היא בת עשרים וארבע, והספיקה להופיע בעשרים וארבעה סרטים. היא טוענת שאיננה רעייה, איננה אשה ואיננה אמא. היא וכל רמ"ח אבריה — שחקנית. ומה זאת אומרת להיות שחקנית? הגדרתה: „להיות שחקנית פירושו להיות בדיאטה ולחכות."

אלן דילון ודלילה די־לאזארו: על חוף־הים של דוביל ברשותה האדיבה של מיראי דארק

תושבי דוביל, שיצאו לשפת־הים, נדהמו לראות בקיץ האחרון זוג אוהבים. הגבר היה מוכר היסב: אלן דלון. אבל הנערה, שנראתה בחברתו בתנוחות שהעידו על קירבה רבה בין השניים לא היתה מיראיי דארק כי אם נערה צעירה בעלת חזות אלמונית ביותר. מסתבר כי הזוג הוא זוג קולנועי מיקצועי: הכוכבת הצעירה שהיתה בחברת דלון אינה אלא בת זוגו בסרט חדש של הבמאי ז'אק דראיי, שמה דלילה די לאזארו, והיא תגליתו החדשה של קארלו פונטי.

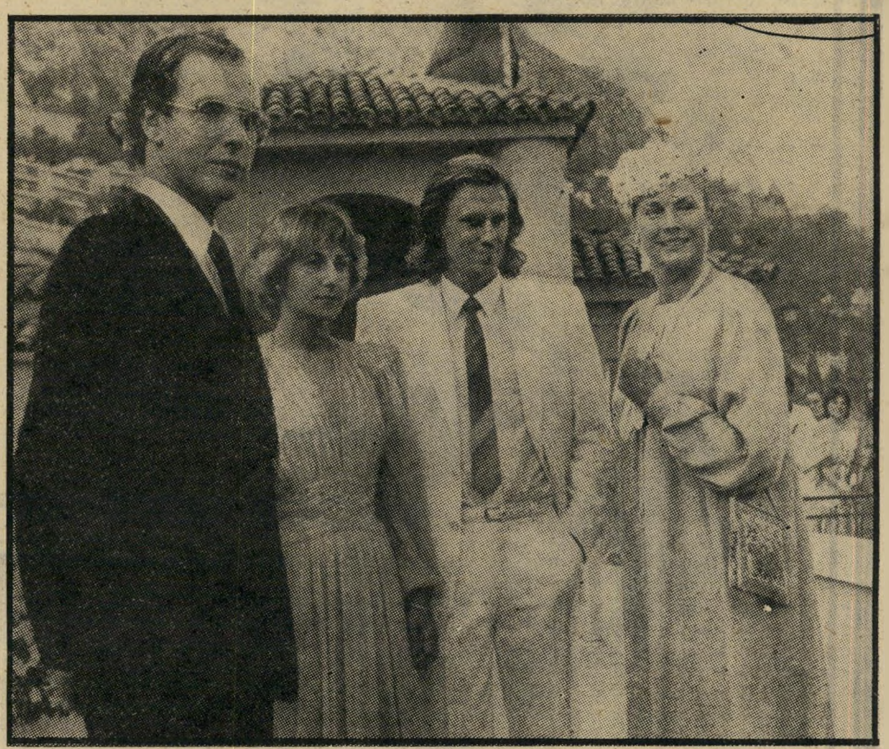
ניל סדקה: קאריירה חדשה עם פארסנרית מחוצרת עצמית

מאז שפרנקי וננסי סינאטרה הפכו ללהיט מישפחתי קם צמד חדש בדגם של אב ובתו: ניל סדקה, שלא מזמן היה בן טפש־עשרה וכבר מלאו לו ארבעים ואחת, גילה אחרי 24 שנים בקאריירה עם תמלילנים קבועים כי יש לו פארטנרית בבית: זוהי בתו בת החמש עשרה, דארה, שהחלה גם לשיר וגם לכתוב. האב הגאה מצהיר כי שותפתו האחרת, אשתו, היא חרשת מושלמת בכל הנוגע למוסיקה. לעומת זאת היא מבינה יותר בצליליהן של מטבעות, וכך היא הראש לעסקים שבמישפחה.

סידני רום: היא נותנת רק לבעל

אין זו כותרת גסה לשמה כי אם עובדה. מאז נישאה הכוכבת סידני רום, שהופיעה בסרטו של רומן פולנסקי מה, לשחקן הרוגבי שהפך לצלם, אמיליו לארי, היא נותנת רק לו את הרשות לצלם אותה. רום חולמת לחזור למולדתה ארצות־הברית, ולהופיע במחזמר.

הנסיכה גרייס והמלך בורג: אזדחי כבוד לבנים

כמה ימים לאחר נישואיהם באו ביורן בורג ואשתו מריאנה לקבל את בירכת הנסיכה גרייס, והמאורע הונצח בהשתתפות הנסיך אלברט, שהירבה את צמיחתו לגובה בזמן האחרון. לבד מהיותם אוהדי הספורט הלבן, משמשים גרייס ובנה כפאטרוניהם של בני הזוג המחזיקים באזרחות של מדינת מונקו. אזרחות משתלמת מאוד, כידוע.

קארלי סיימון: נשיקה לאח הקטן

מסתבר שהזמרת קארלי איננה הכישרון האמנותי היחיד במישפחת סיימון. אחיה, פיטר, הוא צלם שרשם להשגיו שלושה סיפרי צילומים אמנותיים, וזה עתה הוציא־לאור את סיפרו הרביעי עם הקדמה של ארט בוכוואלד. הספר זוכה להצלחה כה רבה עד שקיים חשש כי שמורת־הטבע המצולמת בו תהפוך לאתר תיירות.

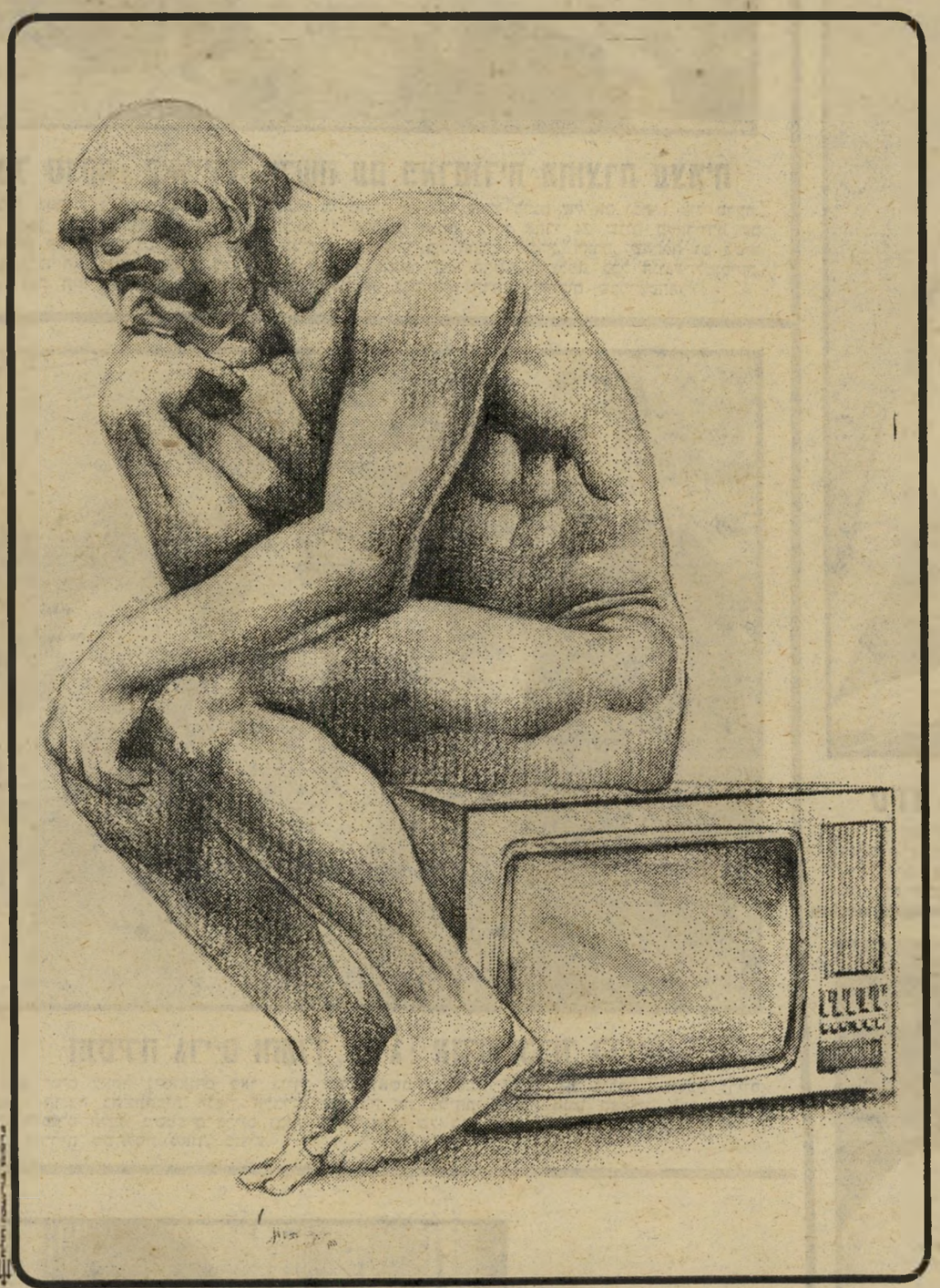

צ'רלטון הסטון:

משה חזר למצריים

שחקן הקולנוע צ'רלטון הסטון השלים את סירטו „התעוררות" ב־מצריים, לאחר שערך מסע התעו־רורות פרטי בנבכי אמנות מצריים העתיקה. כנראה נשארה בו הזיקה לארץ זו מאז היה על הבד משה. הוא השלים את השכלתו בבדיקה חוזרת של תות אנך אמון, המומייה המפורסמת בעולם, שהסרקופאג שלה נמצא במוזיאון בקאהיר, שעת שהיא עצמה בתערוכה נודדת.

האיש החושב...
אינו חוזר על אותה שגיאה פעמיים.

קנית בזמנו
טלויזיה שחור/לבן
עם הזמן למדת בוודאי
כי יש הבדל עצום
בין מכשיר למכשיר
באיכות התמונה והצליל
ובתכיפות התיקונים.

אתה עומד לרכוש
טלויזיה צבעונית.
זהו המכשיר המורכב
והמתוחכם ביותר
שברא האדם לשימוש ביתי.
כדאי לך לשלם
עכשיו מעט יותר בעד
ITT שאוב לורנץ
הטלויזיה הטובה בעולם
ולא להמנות על אלה
החוזרים
על אותה שגיאה פעמיים!

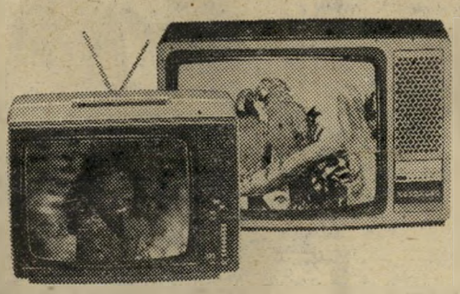
ITT

שאוב-לורנץ

היבואן הבלעדי כנר בע"מ

רחוב פרץ 4, תל-אביב, טלפון: 621984 624193.

הטלויזיה הטובה בעולם.

להשיג בחנויות האלקטרוניקה המובחרות

אנשים

הזוגות של גלי צה"ל
והרימון של ירון לונדון

■ זמן־מה אחרי שנודע כי ח"כ **שימעון פרס** סבל מקילקול־קיבה והובהל לבית־החולים, בתום ארוחת־ערב עם שר־החוץ בממשלת הצל־לים הבריטית, נודע גם כי ח"כ **יצחק רבין** נקע את רגלו בעת מישחק טניס. במיסדרו־נות מיפלגת־העבודה מתלו־צצים כי זה מזכיר להם את הפיזמון:

"Every thing you can do I can do better".

שפירושו: כל מה שאתה יכול לעשות, אני יכול לעשות טוב יותר.

■ באותה ארוחה אמר ח"כ **אבא אבן** לאורח, **פי־טר שור**: „אני לא יודע מה המצב אצלכם בבריטניה, אבל אצלנו ממשלת הצללים היא זו השלטת."

■ לאחר נאומה של ח"כ **חייקה גרוסמן**, בדיון המ־יוחד בכנסת, על מצבן הגר־אש של מישפחות מרובות־יל־דים, קרא לעברה עוזרו של ח"כ שימעון פרס, **בזעז אפלבאום**: את ממש לה פאסיונאריה (שהיתה גיבורת המאבק האנטי פרנקואיסטי ב־ספרד) שלנו. בזכותך הם לא יעברו!" (זו היתה סיסמת תנועת־העבודה הספרדית).

■ המשורר **יונה** („יבי") **בן־יהודה** שיגר את ספר שיריו האחרון לח"כ שימעון פרס, עם ההקדשה: „שימעון, החלם במהרה. הרופא פשוט לא יכול לחלות."

■ עורך־הדין **אברהם בריר**, שהוא חבר מרכז מיפ־לגת־העבודה, קיבל מינוי אי־שי משר התמ"ת **גידעון** תחנה בסוף החודש שלושה ימים לראיונות עם אותם ה־אנשים שהקימו את התחנה ועבדו בה במשך השנים. שעת השידורים הראשונה תוקדש למייסדי התחנה: **דויד ריב־יון**, כיום מנהל המחלקה ל־קישרי תרבות במישרד־החוץ, **עזריה רפיפורט**, כיום דובר בית־החולים הדסה בירושלים, ושלוש הקרייניות הראשונות של התחנה, **רותי רפופורט**, אשתו של עזריה, **רחל לבני־טל־דווינסון** ו**שולמית הראבן**. החבורה נפגשה ה־שבוע באולפן והעלתה זכרו־נות. מסתבר שהאולפן הרא־שון של התחנה היה ממוקם בבית־ספר ברמת־גן. כדי לא־טום את הרעש מבחוץ, כיסו את קירותיו ואת חלונותיו של החדר בשמיכות.

■ אנשי גלי צה"ל נזכרו, ש**ירון לונדון**, שהיה תחילה קריין בתחנה, סיים את שירו־תו בה כשוטר גדודי במחנה. פעם אחת, בעודו קריין, בא לאולפן במצב־רוח מרומם, החליט להתבדח עם ידידו ופו־צץ רימון־עשן. קיר שלם ב־אולפן נהרס וגם לתקליטיה נגרם נזק רב. ירון סולק, הפך שומר בשער המחנה.

■ מי שהיה קריין בתחנה הצבאית, וכיום שדר בטלוויז־יה, **עודד בן־עמי**, עדיין זוכר את הסקופ העיתונאי ה־ראשון שלו. הוא יצא לעשות לכתבה ופגש את שר־הביט־חון דאז, **משה דיין**. הוא פנה אליו ואמר: „אפשר לשאול אותך משהו?" ענה דיין: „לא!" בן־עמי הורה לפרק את מכשיר ההקלטה. כאשר עמד לעזוב, ניגש אליו עבודתם בגלי צה"ל. הזוג ה־ראשון שנישא בתחנה היה רותי ועזריה רפופורט. רותי היתה קריינית, ועזריה ערך תוכניות. **עופרה סמואל**, שהיתה קריינית, נישאה לטכ־נאי התחנה. זוג נוסף הם **עדנה ודן פיינרו**. הם נישׂ־או כאשר עדנה היתה קריינית ודן טכנאי. גם **אורי סלע**, כיום סגן מפקד גלי צה"ל, נשא את **זיוה ליכטר**, מי שהיתה מזכירתו של מפקד גלי צה"ל באותם ימים, **יצ־חק ליבני**. **יואב קוטנר**, איש התקליטיה, התחתן עם **גילה שמיר**, שהיתה קריי־נית.

■ המפיק ההוליוודי **מארק סיגל** בא לארץ כדי להיפגש עם ח"כ אבא אבן. סיגל, המפיק את תוכנית ה־טלוויזיה האמריקאית היהודים בהיסטוריה, בא כדי לשוחח עם מי שהיה שר־החוץ של ישראל, שיהיה מנחה התוכנית. סוכם ביניהם כי ההסרטה תי־ערך בחודשי החורף בישראל ובמצריים. בתוכנית יופיעו אישים כמו האפיפיור **יוחנן פאולוס** השני, נשיא מצריים **אנוור אל־סאדאת**, נשיא ארצות־הברית **ג'ימי קארי־טר** וכמה מחתני פרס־נובל ל־שלום. המפיק הציע אף לנ־שיא המדינה, **יצחק נבון**, לחוות דעתו בתוכנית על מש־מעות ההיסטוריה היהודית.

■ במיפלגת העבודה מהר־הרים באפשרות לפצל את מישרד־החינוך־והתרבות לשני מישרדים שונים — האחד ל־חינוך והשני לתרבות. שמו של מנכ"ל רשות־השידור ל־שעבר, יצחק ליבני, הוזכר כמועמד מתאים לכהונת שר־התרבות. ליבני העלה הצעה להקים בארץ מועצה להפצת התרבות הישראלית בעולם.

■ אלוף **אברהם** („ברן") **אדן**, שהשתתף בתוכנית ה־טלוויזיה שיחה בשניים עם **יואב אסתרון**, בא לאולפן בסנדלי אילת. כאשר החלו הצילומים הבחין המפיק, **יש־ראל ויגר**, כי הסנדלים לא מתקבלים טוב בצילום. הוא הפסיק את העבודה, כדי למ־צוא זוג נעליים לאלוף. מנהל הבמה, **שימעון נחמה**, הת־נדב מיד לחלוץ את נעליו ולהשאילן לאדן. התברר כי מידות הנעליים של השניים זהות.

■ **פת**. הוא מונה יושב־ראש ה־דירקטוריון של החברה לפי־תוח חוף ים־המלח, חבל סדום וערד. פת הסביר את המינוי: „הישקפותיו הפוליטיות ידועות לי, אך בתחום המישפטי אני לא עוסק בפוליטיזציה."

■ לקראת חגיגות ה־30 להקמת גלי צה"ל תקדיש ה־שהיה עורך תוכניות, נשא לאשה קריינית בתחנה — **מרים תמיר**. כעבור זמן התגרשו. **יורם רזין**, שהיה כתב וקריין, נשא לאשה את **רחל** שהיתה קריינית. **עודד בן־עמי**, שהיה קריין וכתב, התחתן עם **אורנה יער**, ש־היתה מפיקה. **אילון שליו**, לפתע דיין ואמר: „עכשיו אני יכול לדבר איתך." שר־הבי־טחון סיפר לאיש גלי־צה"ל כי הסאטילים שניראו במקום הן ספינות שרבורג הידועות, וכך השיגה התחנה סקופ בלעדי.

■ אנשי התחנה הצבאית מתכוננים להפגיש את כל הזו־גות שהכירו ונישאו במהלך רות הוא חוקי, וכי הלירות תיעלמנה מן השוק בהדרגה ובאיטיות.

■ העיתונאית **סמדר פרי** זכתה במדור חדש ביומון מפ"ם, על המישמר. היא חיפ־שה שם הולם למדור, שיעסוק בנושאים ערביים, והתייעצה עם ידידים. המשורר **חיים חפר** הציע את השם „הבה נרגילה", ואילו עורך השבועון המצרי אוקטובר, **אנים מנ־צור**, הציע לה „על הנירמול". פרי בחרה לבסוף בשם אחר: „ערבסקות".

■ בערב ראש־השנה ערך איש קול ישראל, **שמואל שי**, ערב ראיונות במלון לרום ב־אילת. למאזיניו סיפר, בין ה־שאר, על מיסעדה של ישרא־לים בלוס אנג'לס, המכבדת את לקוחותיה בחומוס וטחינה. „המיסעדה היתה מלאה ביש־ראלים." סיפר ש', „לפתע באו שני אמריקאים והתיישבו ליד אחד השולחנות. ניגש אליהם בעל המקום ואמר: 'אני מצ־טער, אנחנו לא מגישים לז־רים'."

■ בית־המישפט הפך ב־מפתיע לזירת־ויכוח ספרותית. היה זה כאשר הפאתולוג ה־מישטרתי, **בצלאל בלוך**, טען בעת מישפט־רצח, שהמנוחה נפטרה מחנק. הוא העלה אס־שרות, שהמוות נגרם על־ידי כרית. „בדיוק כמו בסידרה הטלוויזיונית אני קלאודיוס," אמר הרופא. הסניגור **ויק־טור הרצברג** הוסיף, כי גם אותלו חנק את אשתו בדרמה השקספירית וכי בדרך כלל הבמאים מבצעים רצח כזה על הבמה בעזרת כרית. כיוון שהדבר נראה יותר תיאטרלי.

יגאל הורביץ שר־האוצר השתתף בערב ראיונות שערך איתן דנציג (מאחוריו בתמונה) שבו השתתף גם שדר הטלוויזיה אלימלך רם (משמאל). אחרי שבראיון תקף הורביץ את כלי התיקשורת על ההדלפות הרבות שהם משדרים, ורם השיב לו, כי ההדלפות באות מן השרים, ולא מאנשי התיקשורת, טפח הורביץ על לחיו של רם ואמר: „אין דבר, על אף שהתווכחנו, ואינני מסכים עם אף מילה שאמרת, אנחנו עדיין חברים."

יונה עטרי הזמרת היתה מראשונות המשתתפות בלהקת „בצל ירוק" לפני עשרים שנה. בערב נוסטאלגי, שבו הופיעה להקת „בצל ירוק 80", המורכבת מצעירים, נפגשו ותיקי הלהקה, ביניהם גבי עמרני, אילנה רובינא (משמאל) ונירה עדי (עומדת), וניסו לשחזר כמה משיריהם הוותיקים. לא היה שיר אחד שכולם זכרו את כל מילותיו, ולכן שרו הרבה שירים, ולא סיימו.

אשרת כניסה

לארצות־הברית בוודאי לא ביקשה רוחמה חרמון, מזכירתו של יצחק רבין לשעבר, כאשר היה שגריר ישראל בארצות־הברית. היא אמרה לשגריר ארצות־הברית בישאל, סמואל לואיס, שהיא עומדת לצאת עכשיו לארצות־הברית כי היא ובעלה קיבלו שם תפקידים חדשים. „אין לי כל בעיות עם הניירות שלי," הרגיעה את השגריר.

מסיבת השבוע

ריית תל־אביב, שלמה („צ'יצ'") להט, לפני המארחים, לחץ ידיים, ומיהר לעזוב את המקום.

„אני באתי להראות לכולם כי הנקע שלי ברגל הוא לא כל כך נורא, ואני מסוגל לבלות," הודיע יצחק רבין, שבא עם אשתו לאה.

„קראתי בעיתונים על השנה־טובה ששלחה לי ג'יהאן סאדאת, אך עוד לא ראיתי אותה, ואני לא יודעת מה היא כתבה לי," סיפרה לאה לידידותיה.

„קבעתי כאן פגישה עם לילי ו־אריק שרון שהבטיחו לי שיבואו," אמרה שרה סלע, אשתו של נשיא מכון וייצמן, מיכאל סלע, שנמצא בחוץ־לארץ בענייני עבודה. הזוג שרון לא הופיע.

חזי כרמל, שהוא כתב העיתון הצרפתי לאקספרס, כתב ספר רא־שון בשיתוף עם אשתו, העיתונ־אית רני. הספר השגרירות הוא רומן המתאר מאורעות אקטואליים בזמן שרבין היה שגריר ישראל בארצות־הברית.

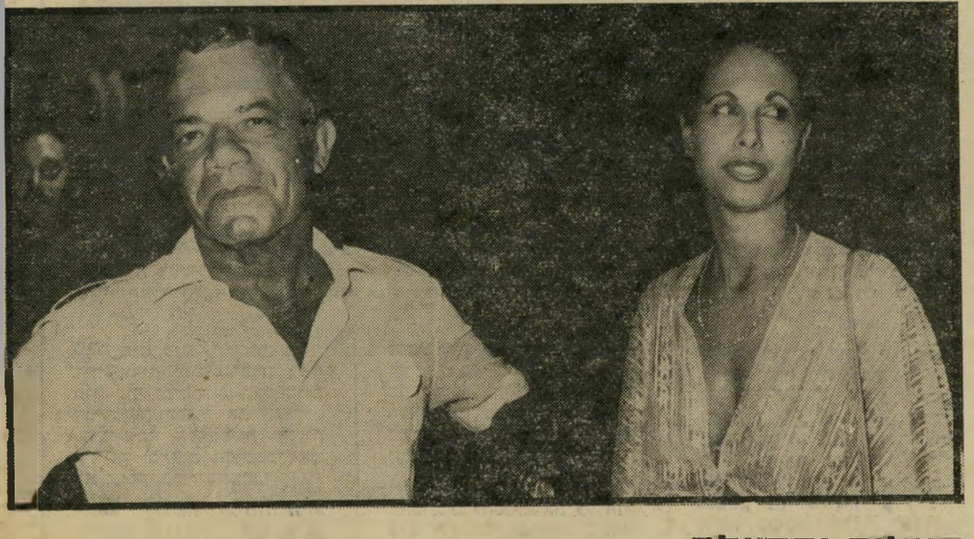
„כל מיני אנשים מנסים לנחש כל הזמן מי הן הדמויות בספר, ואני בכל פעם אומר להם שהדמו־יות הן פרי דימיוני, רק המאורעות הם אקטואליים," התוודה חזי בפ־ני האורחים שהצטופפו סביבו, ו־קיווה שבזה ימנע מסע ניחושים בין אורחיו.

„זה היה כיף לכתוב ביחד עם בעלי ספר. זה כל־כך מצא־חן ב־עיניו, שהחלטנו להתחיל לכתוב ספר חדש. אך לכבוד הספר הח־לטנו לאסוף את כל הידידים שלנו כדי שהם יהנו קצת. למצוא סיבה

...וגת הספר

חותכים חזי ורני כר־מל, שהזמינו עוגה ב־רת הספר שלהם „שגרירות". למסיבה באו שלושה שגרירים, ועובדי שגרירות רבים, המכירים את חזי שהוא כתב חוץ של עיתון צרפתי. בתמונה למטה: ברברה טאופר, נספחת התרבות בשגרירות אוסטריה.

„אני בא השגרירים באו לאכול את השגריר"ות

„אני בא עכשיו ממסיבה של השגריר המכסיקאי לכבוד יום־העצמאות שלהם. אני מבלה הערב רק בבתי־מלון אמ־ריקאים, קודם הילטון, עכשיו שרתון," אמר השגריר האמריקאי בישראל, סמואל לואיס, לחזי כר־מל, העיתונאי־סופר, שהיה המא־רח של הערב.

„בשבילי זו הזדמנות לשוחח קצת בצרפתית. לכן לקחתי את אשתי, ובאנו ראשונים לפני כו־לם," סיפר שגריר צרפת בישראל, מארק בונפו, למארחת רני כרמל.

„אני צריך לרוץ לעוד מסיבה אחת היום, לכן זיווה ואני באנו בין הראשונים." התנצל ראש עי־

האלוף והדיילת

הוא אלוף אב־רהם („אבר־שה") טמיר, שבא למסיבה עם ידידתו, דיילת „אל־על" חנה עזרא. אברשה, שחשב לבלות קצת, נלקח בכל פעם על־ידי אורח אחר, ונאלץ לשוחח על ענייני אוטונומיה, במקום שיוכל להנות מן הכיבוד.

למסיבה זה פשוט ביותר," סיפרה המארחת רני.

האורחים באו למלון שרתון ב־תל־אביב, כולם הכירו זה את זה מעבודות קודמות, וגכנסו לשי־חות עבודה. הנשים התגודדו בצד, וריכלו בתענוג על החדשות האח־רונות אצל כל המכרים המשותפים. השמפניה והמזון נמצאו בשפע, ו־יכלו להספיק לעוד הרבה אנשים שמשום מה לא באו למסיבה.

השפות אנגלית, צרפתית ועברית שלטו בכיפה אחת. האורחים לא הזכירו את הספר באף מילה, אך כולם ידעו שבגללו הם שם.

פרדריקה סגל, מי שהיתה מלכת חיי הלילה של תל־אביב, והיום עוסקת במיקצוע הארכיטקטו־רה, באה גם היא, וראתה שהיא עבר לא מכירה אנשים רבים.

„פעם הכרתי כל אחד, היום יש לי בעיות עם זיהוי כל האנשים," אמרה. דן פתיר, שהיה דובר של רבין בשגרירות, ואשתו יעל, הגיעו באיחור, אך השתלבו מייד בשיחה.

סגן־אלוף רוחמה חרמון, שהיתה מזכירת השגרירות בתקופת הספר, נפרדה מכולם, וסיפרה שהיא חוז־רת לארצות־הברית מפני שבעלה קיבל שם עבודה. „לאן שהוא הולך אני הולכת אחריו" — נאום ה־אשה הצייתנית.

ברברה טאופר, ניספחת התרבות האוסטרית, חזרה מחופשה בארצה, וזו היתה המסיבה הראשונה שבה השתתפה מאז חזרה.

מירה אברך העיתונאית נפרדה מידידיה, כי היא נוסעת ליוון.

חיים בר־לב, שהוזמן, לא בא

הבוס הוא יצחק רבין, שעבד בצוותא עם רוחמה חרמון בוואשינגטון. „היחסים ביננו נשארו חמים מאוד," אמרה היא. בתמונה למטה: לאה רבין, אשתו של יצחק רבין מספרת לרני כרמל שהפציעה של בעלה ברגלו איננה רצינית במיוחד.

מפה לפה מלחשים העיתונאית מירה אברך, והשגריר האמריק־אי סמואל לואיס, שבא בלי אשתו. מירה ולואיס התראו כעשר דקות לפני המסיבה הזו במסיבה אחרת אצל השגריר המכסיקאני. „נפרדנו לשלום כי אני נוסעת לטיול. באיי יוון בשבוע הבא," אמרה

ג'יימס בונד הוא הסרט הבא בו ישתתף השחקן חיים טופול. כאשר פגש בשרה סלע, אשתו של נשיא מכון וייצמן, מיכאל סלע, אמר לה: „לקרא הסרט החדש אני מתאמן בשני דברים, שליפות אק דחים, וחיבוקים. למטה: מוניק בונפו וזיווה להכ

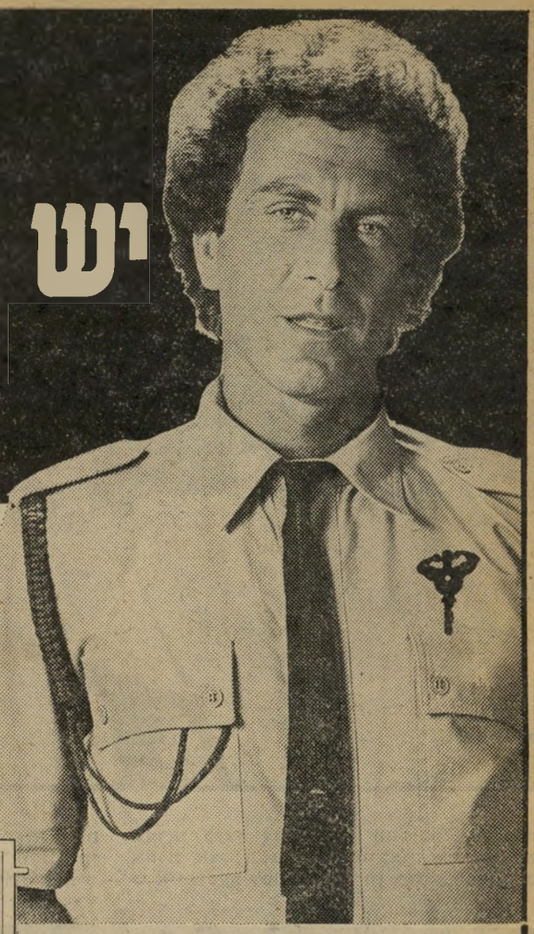
כי היה עסוק בתוכנית יורדים על השבוע.

אך השיחה קלחה בנחת. חיים טופול סיפר על סירטו החדש, ו־סמואל לואיס ההעניין אם הוא מבצע את הקפיצות המסוכנות ב־עצמו. „חברת־הביטוח לא נותנת היום לשחקנים לבצע בעצמם את הפעולות האלה. אני זוכר שב־סרט אלדורדו שחיתי בעצמי אח־רי סירה, וזה היה מעייף מאוד," סיפר טופול לשגריר.

מזון רב נשאר על השולחנות, גם עוגת המרציפן בצורת ספר לא נגמרה, אך כולם נשארו עד שעה מאוחרת.

בסוף הערב התחיל מישחק ה־ניחושים. הכל שאלו את הכל מי הן הדמויות שבספר. אלה שהיו בוואשינגטון בתקופה אליה מתייחס הספר, ידעו מיהי דיילת אל־על שהתעסקה עם דיפלומטים, ומיהו הדיפלומט הישראלי שהיתה לו פילגש. האחרים רק ניסו לנחש.

יש דלתות שפורצים נמנעים מלגעת בהן.

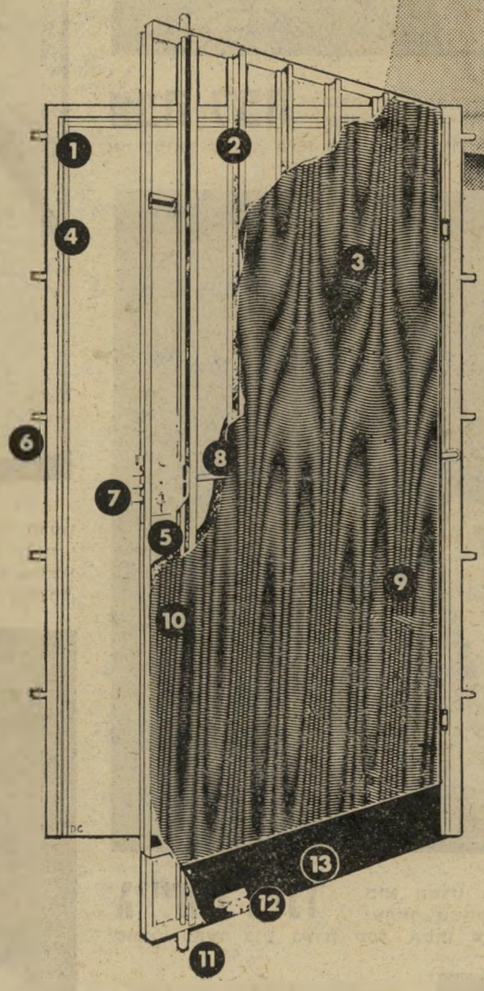

כי במקצוע שלהם צריך לפעול מהר.

הנסיון מלמד שכל פורץ מחפש לו קרבן קל יחסית. מהירות הביצוע מהווה שיקול חשוב ביותר בבחירת היעד של הפורץ, פורץ נבון לא יהיה מוכן להקדיש יותר מחצי דקה כדי להתגבר על מנעול או על דלת — לכן, אך טבעי הדבר, שפורץ הרואה בדרכו דלת בטחון או מנעול בטחון, ימשיך הלאה ויחפש לו קרבן אחר. הסטטיסטיקה מצביעה על 100 פריצות בממוצע מדי יום. חשוב על כך.

הפלדלת כוללת:

1. משקוף פלדה בעובי 1.5 מ״מ המותקן על המשקוף הקיים.
2. צלעות חיזוק לאורך כל הדלת.
3. עינית טלסקופית.
4. שרשרת בטחון.
5. צילינדר מתוחכם גמא עם פינים טלסקופיים, מופעל ע״י מפתח המיוצר ע״י קוד מחשב.
6. מוטות פלדה בקוטר 9.5 מ״מ לחיזוק המשקוף לקיר.
7. מנעול בטחון רב־בריח עם צילינדר מתוחכם הנועל בנעילה גיאומטרית 6 בריחי פלדה אל תוך משקוף הפלדה.
   מנעול הבטחון של רב בריח, היחיד בהשגחת מכון התקנים.
8. חומר בידוד טרמי־אקוסטי הממלא את נפח הדלת.
9. ציפוי וינוריט בגוונ־עץ לפי בחירה.
10. 2 לוחות פלדה בעובי 1.25 מ״מ כל אחד.
11. כיפת פלדה מחוסמת בקוטר 13 מ״מ.
12. מעצור אל הרצפה.
13. מברשת שיער לאטימה בתחתית הפלדלת.

חתך פלדלת

המשפחה שלך- לפני הכל.

הקדם תרופה למכה.

פלדלת של רב-בריח

יופיה מסתיר את עוצמתה

מבצע פלדלת ב-4 תשלומים לתקופה מוגבלת

אל תמתין עד שיהיה מאוחר מדי פנה היום אל:

תל-אביב
- רח׳ סוקולוב 45, חולון. טל: 03-844145 (5 קוים).

חיפה
- רח׳ האיצטדיון 40 ק. חיים. טל: 04-725111 (4 קוים).

טבריה
- השוק העירוני החדש, טל: 067-92969, 20024.

השרון
- רח׳ הכדר. אזור התעשיה, נתניה. 053-34688.

ר״ג גבעתיים
- רח׳ כצנלסון 123. טל: 03-733284

פתח תקוה
- רח׳ ההגנה 17. טל: 03-919383.

ירושלים
- רח׳ עוזיאל 28. בית ונן. טל: 02-422767, 423769.

אשקלון
- רח׳ צה״ל 5. (בנין סולל־בונה) טל: 051 24515

באר שבע
- רח׳ הפלמ״ח 22. טל: 057-76840.

אילת
- רח׳ צופית 4. טל: 059 2750.

או למפיץ המורשה הקרוב לביתך.

אנשים

■ מישפחתו הענפה של ח"כ העבודה **משה שחל** זכתה בירושה של קרוב מישפחה, מיליונר אנגלי שנפטר. השבוע יצא שחל למסע בחוץ־לארץ, כחבר במישלחת פרלמנטרית של הכנסת, כשבתוכניתו לעבור גם בלונדון, כדי לדון בענייני הירושה. הציע לו חברו לסיעה, ח"כ **יוסי שריד**: „יש לי רעיונות טובים כיצד להשתמש בכספי הירושה שלך, אך אגלה לך אותם רק תמורת נתח קטן מן הירושה הגדולה."

■ באותו ערב טען איש הטלוויזיה **אלכס גינצבורג**, כי כל הכוחות הטובים בטלוויזיה נבעטו החוצה. שיסע אותו מישהו מן הקהל: „שקט, שקט, אתה עוד בפנים."

■ הבלשן **אברהם קור** פסק השבוע: „אפשר לעצור את האינפלציה, כי בקשר אליה יש כבר הרבה עדי־מדינה."

■ אחת הקרייניות הוותיקות של תוכנית הרדיו העברית בניו־יורק, **ניצי יגאל**, פוטרה מעבודתה. זה קרה בעיקבות ראיון של נילי עם **אריה** („לובה") **אליאב**, מראשי מחנה השלום הישראלי. אחרי הראיון הגיעו קריאות טלפון נזעמות לתחנה. מאזינים קבעו שאסור להשמיע דעות כדעותיו של אליאב מעל גלי האתר. נילי רגזה, הגיבה על כך ברדיו: „אם כל כך איכפת לכם מה שקורה ביש־ראל, מדוע אתם יושבים כאן? לכו לשם!" התוצאה: הקריינית פוטרה.

■ **ברכה חסידוף** אשתו של **יוסי חסידוף**, מבעלי בנק דיסקונט, היא שחקנית שש־בש מעולה, שזכתה כבר בכמה אליפויות. לפני כמה שבועות נסעה למונטה קרלו, לאליפות העולם בשש־בש. כשאר הלכה לצפות במישחקו של אלוף השש־בש של השנה שעברה, אמר לה זה כי ברצונו לנשקה באוזנה הימנית, למען המזל. ברכה הסכימה והאלוף ניצח באותו הערב. למחרת בבוקר טילפן הלה לחדרה במלון, וביקש שתרד שוב לחדר המישחקים, כי הוא רוצה לנשק פעם נוספת את אוזנה הימנית. היא נעתרה והוא ניצח. באותו ערב ניגש אליה מכר ישראלי, שבא למונטה קרלו להמר על המנצחים, וביקש ממנה שלא תיתן לאלוף לנשקה באוזנה ובתמורה הוא יקנה לה שעון פאטה פיליפ, שמחירו כעשרת אלפים דולר. הרעיון נשמע מבטיח וברכה החליטה להעמיד את בעל ההצעה בנסיון. כשביקש האלוף חובב האוזן לנשקה בשלישית, סירבה. כעבור יום זכתה בשעון־יד יקר.

■ בתוכנית יורדים על הנשבוע ראיין ירון לונדון את ח"כ **רוני מילוא**. הוא שאל אותו אם העובדה ש**מנחם בגין** הוא שר־הביטחון רק יום אחד בשבוע אינה מדירה שינה מעיניו. ענה לו מילוא: „האמת היא שזה לא מפריע לי." קינסר לונדון: „אם כך אפשר היה לוותר על כל יתר השרים." השיב לו מילוא: „כל זמן שאני לא שר בממשלה, הם יכולים לקצץ את כל השרים."

■ באותה תוכנית רואיין גם נכדו של **דויד בן־גוריון**, הד"ר **יריב בן־אליעזר**. כאשר שאל אותו לונדון מדוע מתקבל שימעון פרס בטלוויזיה בצורה בלתי־אמינה, ענה לו בן־אליעזר: „פרס הוא תמיד מאוד קורקטי בתשובותיו, ורק דבר יוצא־דופן מרשים מעל המסך הקטן." אמר לו לונדון: „אם כך, אני מציע לשלוח את פרס לבית־ספר למגמגמים, כדי שידמה יותר ל**יצחק רבין** ול**יגאל הורביץ**, ואולי גם יזכה באמינות רבה יותר ובפופולריות."

■ בראיון עם **איתן דנציג** אמרה ח"כ מפ"ם **חייקה גרוסמן**: „במיפלגה הזכירו לי עשרות פעמים את הנשיקה שנתתי למנחם בגין, כאשר חזר בזמנו מקמפ־דייוויד. אני לא יכולה להסיר את הכתם הזה מלחיי. באשר לנשיקה עצמה, הכרתי בחיי תענוגות טובים ונעימים ממנה."

■ מה מאחלים לעצמם אנשי־ציבור לקראת השנה החדשה? ראש עיריית חיפה, **אריה גוראל**, אמר: „שיהיו לי תקציבים מספיקים, כדי שלא אצטרך לבכות בכל חודש שחסר לי כסף. אני גם מקווה שהיחסים בין נבחרי־העם בכנסת יהיו פחות מקאבריים, ושכל אחד לא יקבע לעצמו את האידיאולוגיה לפי מצבו האישי."

■ השחקנית **ענת עצמון**: „בשביל דמי־כיס עבדתי במיסעדה של בלינצ'ס, ועכשיו אני מחפשת דירה כדי לקנותה. את כל הכסף שהרווחתי מן הסרטים שעשיתי השקיע אבי, וכעת אני מוכנה לדירה משלי. אני מחפשת עבודה בתאטרון, אך אם זה לא יהיה בתאטרון, זה יהיה במשתלה, ואם זה לא יהיה במשתלה, אני אפוצץ את המדינה ואקים לעצמי תאטרון."

ענן

■ ח"כ **נאולה כהן**: „אני מקווה שבשנה החדשה תתערבבנה ירושלים של מעלה וירושלים של מטה, הרוחנית והמוסרית, ותכנס לכל אחד ישר ללב."

■ מזכ"ל נעמת, **נאוזה ארד**, הצליחה לשלב קאריירה באמהות. השבוע, כשנבחרה פה אחד לתקופת־כהונה נוספת, חזרה הביתה עייפה אחרי הצבעה המייגעת. בבית ציפה לה בנה בן ה־8, וביקש ממנה לעזור לו בשיעורי־הבית. משימתו היתה לצייר ירח. נאוה לא התעצלה, לקחה את הילד החוצה ויחד חיפשו את הירח, אך הוא לא נראה באותו ערב. היא חזרה הביתה, חיפשה בספרים תמונה של ירח ויחד ישבו וציירו אותו.

העצות של יוסי שריד
והמזל של ברכה חסידוף

מרים עציוני

בעלת תיאטרון יובל, נוהגת להפתיע תמיד את שחקניה ולערוך להם מסיבות משעשעות. אך חנה לסלו, כוכבת ההצגה „למה לא הלילה" החליטו הפעם להפתיע את הבוסית שלה ולקראת הצגת המאתיים שלהם ערכה מסיבת הפתעה למפיקה. מרים מאוד התרגשה מן המסיבה, אך חנה לסלו העירה למרים עציוני: „עשינו לך את המסיבה הזו רק כדי להזכיר לך שבעוד מאה הצגות זה יהיה התור שלך לעשות לנו שוב מסיבה."

מיקי אמדורסקי

אשתו של הזמר־מיסעדן בני אמדורסקי היא חברה קרובה של השחקנית מרים גבריאלי (משמאל). לפני כשבועיים נפרדו השתיים כאשר כל אחת מהן יצאה לטיול במסלול שונה ביוון. אך להפתעתן, כאשר הגיעו לאחד האיים נפגשו שם במקרה ברחוב. „כל יום אנחנו מתראות, ומכל האנשים שנתקלתי בהן ביוון היתה דווקא מיקי," אמרה מרים. השתיים נפגשו במיסעדה של בני, והעלו חוויות משותפות מן הטיולים שלהן.

מזוג כרמליטה
בכוסות
עם קוביות קרח.
הוסף פלחי לימון
ומעט קינמון
לפי הטעם.
אתה תהנה
ואורחיך יודו לך.

כרמליטה
סנגריה
עם קרח,
היש טוב
ממנה
בקיץ?

...לשתות עם קרח

מוקד

כרמליטה

כרמל מזרחי

איטלקיה ממוצא פלסטיני

האם מושפעים חייו של אדם מן השם שהוריו נהגו לו?

ישראל רוקח, ראש עיריית תל־אביב, קרא לאחת משתי בנותיו בשם ליוויה. זה היה שם עברי מקורי מאוד. במילון גור נאמר: „ליוה: מין תכשיט על הצוואר או על המצח, זר, נזר, כתר: לויית חן הם לראשך (משלי א', ט)."

רוקח המנוח בוודאי לא חשב על ליוויה הרומאית, אשתו של אוגוסטוס ואמו של טיבריוס, שהציגה לא מכבר את שיטותיה מעל המירקע, בסידרה אני קלאודיוס.

אך הנה זה פלא: ליוויה רוקח ירדה לאיטליה, הפכה איטלקיה לכל דבר. עד כדי כך שהיא מציגה את עצמה בסיפרון על יומני שרת, פרי־עטה, ש־הופיע בארצות־הברית מ־טעם אגודת הסטודנטים הערביים, כ„סופרת איטל־קיה ממוצא פלסטיני." אין בסיפרון רמז לכך שאביה של הסופרת האיטלקיה היה ראש־עירייה פלסטיני ידוע, וחבר בממשלתם ה־פלסטינית של דויד בן־גוריון ומשה שרת.

רוקח*

זה מוזר? לא לגבי ליוויה רוקח. כי היא היתה תמיד מוזרה במיקצת, לפי ה־מושגים המקובלים בארץ. היכרתי את ליוויה לרא־שונה בשנות ה־50' הרא־שונות, כאשר ביקרתי בביתו של רוקח בשדרות רוטשילד בתל־אביב, וריאיינתי אותו. רוקח תמיד מצא חן בעיני. הוא היה כולו מיקשה אחת, איש היישוב הוותיק ביותר, צבר שורשי, שנולד בסוף המאה שעברה ביפו.

בדירה הסתובבה בעת הראיון ילדה חיננית מאוד. שמתי אז לב לשמה הבלתי־רגיל. (בתו השניה של רוקח זכתה אף היא בשם שהיה אז בלתי־רגיל: עירית, על שם העיר תל־אביב.)

כעבור שנים נתקלתי בליוויה הצעירה בהזדמנויות שונות. בירכתיה באדיבות בשלום. היא התעלמה מקיומי. הסתבר לי כי ליוויה רוקח שונאת אותי שינאה עזה — שינאה אמיתית, טהורה, שאינה תלוייה בדבר. על כל פנים, מעולם לא הצלחתי לגלות מדוע היא שונאת אותי. בעיני היא דווקא מצאה חן.

היה לנו ידיד משותף, הד"ר שימשון יוניצ'מן, בית"רי ותיק וח"כ של חרות. הוא לא היה יכול לסבול שינאה זו, ועל כן הזמין את שנינו לארוחת־צהריים. הוא ואשתו הסימפאטית השתדלו מאוד, אך במשך כל זמן הארוחה לא אמרה לי ליוויה אף מילה אחת, והתעלמה מקיומי. זה שיעשע אותי למדי, אך זה הביך מאוד את המארחים.

לאחר מכן פגשתי את ליוויה מדי פעם באיטליה, בוועידות שונות שנערכו שם למען שלום ישראלי־ערבי. לפני מילחמת יום־הכיפורים באה לוועידת בולוניה, שבה נוצרו בפעם הראשונה יחסים גלויים בין כוחות־שלום מצריים וישראליים. ליוויה באה כאיטלקיה. שם אירע פלא — היא אמרה לי שלום, ואפילו פעמיים.

במשך הזמן סיפרו לי יידידים מדי פעם על התפתחותה. היא הלכה יותר ויותר שמאלה, הגיעה עד הקצה (אם יש כזה). היא גם הגיעה להזדהות גמורה עם חזית־הסירוב פלסטינית, השוללת לא רק את עצם קיומה של ישראל, אלא גם את העמדה המתונה של המימסד של אש"ף. היא נראית עתה כאיטלקיה לכל דבר (וביכלל זה יופייה, שיש בו משהו איטלקי). היא נישאה לאיטלקי, ורק מתי־מיספר יודעים כי היתה אי־פעם ישראלית ובתו של שר ישראלי, שהיה מראשי מיפלגת הציונים־הכלליים דווקא.

ליוויה ממשיכה לשנוא אותי שינאה זכה וטהורה. אך עכשיו היא שונאת גם את המדינה, את הציונות (הכללית האחרת), וכל מה שמזכיר לה — אולי את אבא?

ארוחת־צהריים

עם נאצר

בימים אלה מלאו עשר שנים למותו של גמאל עבד־אל־נאצר. בינתיים קרו דברים כה רבים — וביניהם יוזמת אנוור אל־סאדאת — עד כי תקופת־נאצר נראית עתה כאילו היא נחלת העבר הרחוק. כבר יש המרחק הדרוש להערכת האיש ופועלו.

אני מודה שמעולם לא הייתי אובייקטיבי לגמרי כלפי האיש. היה לי אליו יחס מיוחד. אולי ביגלל המיקריות של המילחמה. כאשר פירסם את זיכרונותיו הסתבר לי כי היינו עשרות פעמים במגע קרבי הדוק, והדבר עורר אצלי, בדיעבד, רגשות מעורבים.

עבד־אל־נאצר נפצע בקרב על הגיבעה 105, ליד נגבה, שבזכותו העניק מפקד חטיבת גיבעתי לפלוגתי את התואר „שועלי שימשון", כעיטור קבוצתי. ואילו אני נפצעתי בעיראק אל־מנשיה, ליד קריית־גת של היום, במערכה

* בהלוויית ישראל רוקח ב־1959.

אורי אבנרי

יומן אישי

שבה זכה עבד־אל־נאצר בעיטור על גבורה אישית.

כעבור שנים, כאשר הייתי נפגש עם אישים מצריים „במחתרת" באירופה ובארצות־הברית, הם שאלו אותי לא פעם בסקרנות עם נזדמן לי אי־פעם להיפגש עם ה„ראיס". הייתי נוהג להשיב: „מה זאת אומרת, אכלנו ארוחת־צהריים ביחד!" ולמראה תמיהתם, הייתי מספר בדיחה מסידרת הבדיחות הדרום־אמריקאיות על פדרו:

כשנשאל חואן אם פגש את פדרו, השיב: „מה זאת אומרת? אכלנו ארוחת־צהריים ביחד!" וכשתמהו השו־אלים: „איך זה יכול להיות? הרי אתם אויבים!" סיפר חואן: „באחד הימים רכבתי על סוסי בפאמפה. לפתע ציץ פדרו מאחורי שיח, כשבידו אקדח. הוא פקד עלי לרדת מהסוס. ירדתי. הוא ציווה עלי לאכול את גללי הסוס. מה יכולתי לעשות? היה לו אקדח. אכלתי את גללי הסוס. אך לפתע הת־נפלתי עליו, לקחתי ממנו את האקדח וציוויתי: אכול את גללי הסוס. מה היה יכול לעשות? האקדח היה בידי. הוא אכל את גללי הסוס. הוא אשר אמרתי: אכלנו ארוחת־צהריים ב־יחד."

נאצר

אישיותו המורכבת של עבד־אל־נאצר ריתקה או־תי תמיד, מאז שירוחם כהן, שלישו של יגאל אלון, סיפר לי על פגישתו עם הקצין גבה־הקומה בכיס־פלוג'ה בימי המילחמה. יידידים שונים, עיתונאים אירופיים ואמריקאיים, שהכירו את עבד־אל־נאצר ושהתיידדו עימו, דאגו לאחר מכן לעדכן אותי מדי פעם על דבריו ומעשיו.

אחד מהם חקר אותו פעם על הפרק בסיפרי מילחמת היום השביעי, שבו ניסיתי לנתח את הנסיבות שהביאו למילחמת ששת־הימים. עבד־אל־נאצר אמר לו שהספר מונח אצלו בחדר־השינה, ושהוא מקבל את הניתוח שלי בעיקרו. אך הוא הכחיש שנפל בפח של עצמו, כפי שטענתי, ועמד על כך שהפח הוטמן לו על־ידי האו"ם, בהשראת האמריקאים וישראל.

בשנים האחרונות, בעת ביקורי במצריים, שאלתי מאות מצרים, מדינאים, הוגי־דיעות וסתם אנשים ברחוב, מה דעתם על עבד־אל־נאצר. נוכחתי לדעת שגם רבים מהם מתייחסים אל זיכרו ברגשות מעורבים.

בעיני הוא היה טראגדיה — טראגדיה אישית וטרא־גדיה ערבית. היו לו כישרונות עצומים, חן אישי שמעטים יכלו לעמוד בפניו, ובפיסגת עלייתו ריכז בידיו כוח כביר. ובכל זאת לא השאיר אחריו אלא הישגים דלים מאוד — הן במישור המצרי, הן במישור הכלל־ערבי. הוא העלה חרס בידיו. מדוע?

יתכן שדווקא קיסמו האישי היה בעוכריו. כמו נערה יפה מדי, ידע כי יוכל להשיג כל דבר בחיוך, בנאום, במילים יפות. לא היה עליו להתאמץ, לגבש מחשבה צלולה, לקבל החלטות קשות.

היא היה נואם מזהיר, וגם זה היה בעוכריו. יש תמיד לחשוש מפני נואמים מזהירים בפוליטיקה. כי הנאום הוא סם משכר. מי שעומד לפני המון ויודע להפנט אותו, מהפנט תוך כדי כך גם את עצמו. הוא רוצה לקצור תשואות, ולא פעם נפלטות מפיו מילים שבכלל לא התכוון לומר אותן, מילים שיש בהן להלהיב, לשלהב, לרכוש את ליבו ההפכפך של האספסוף.

זה קרה לעבד־אל־נאצר לעיתים קרובות. דברים בלתי־שקולים, שאמר בנאומיו, הביאו עליו צרות רבות. כך אמר על האמריקאים, בנאום שבו הכריז על הלאמת המניות של תעלת־סואץ: „שייחנקו להם." וכך אמר על ישראל, ערב מילחמת ששת־הימים, שאם תפרוץ מילחמה היא תסתיים בחיסול המדינה.

צרתו העיקרית היתה אי־יכולתו לקבל החלטות ברו־רות, לכאן או לכאן. הוא נגרר אחרי המאורעות, שהוא עצמו גרם להם בהיסח־הדעת.

אין ספק כי בשנותיו הראשונות היה מוכן לשלום עם ישראל. הוא יזם מגעים שונים עם אישים ישראליים, וגם עם משה שרת, כשזה היה ראש־ממשלה. אך מעולם לא החליט החלטה חד־משמעית. איני בטוח שחשב היטב לפני שנתן את ידו לברית־המועצות, שאיכזבה אותו.

הוא יצר את הנסיבות שהקלו על ישראל לתקוף אותו ב־1956, בשותפות עם בריטניה וצרפת. מהרפתקה זו יצא במפתיע כגיבור מדיני, והפך אליל העולם הערבי. אך הוא לא היה מסוגל לאחד את העולם הערבי, וגם לא היתה לו מדיניות ברורה ועיקבית להשגת יעד זה.

ערב מילחמת ששת־הימים, שבה לא רצה ושמפניה פחד, עשה את הכל כדי לגרור את ישראל לתקוף אותו. במילחמה הוכה שוק על ירך, כי לא היה מוכן.

בשנתו האחרונה היה מוכן שוב לשלום עם ישראל, ואף דיבר על כך ארוכות בשיחות פרטיות (שמעתי זאת פעם במו אוזני בשיחה שבה שפך את ליבו, שהוקלטה אך שלא פורסמה). אולם הוא לא עשה מעשה החלטי כדי להשיג יעד זה. מכל הבחינות האלה, עולה עליו אנוור אל־סאדאת עשרת מונים — למרות שבימי חייו של עבד־אל־נאצר היה אל־סאדאת שרוי בצילו.

כשאנשים גדולים שוגים, הם שוגים שגיאות גדולות. חבל. הוא היה יכול למלא תפקיד היסטורי למען השלום ולמען קידום המרחב, וישראל בתוכו.

החוקים של מורפי

מכירים את אדם קלר?

הגה הסימנים החיצוניים: צעיר ממושקף הולך ברחוב סואן, שקוע בקריאת־ספר. הוא מגיע אל המרמזור ונעצר, ככל האנשים סביבו. האור האדום מתחלף באור ירוק. כל האנשים ממשיכים בדרכם. הצעיר הממושקף נשאר תקוע במקום, שקוע בקריאה. עובר־אורח טופח קלות על גבו. הצעיר ממשיך לפסוע, מבלי להרים את עיניו מספרו עד הרמזור הבא. ההמשך כנ"ל.

אין תימה בכך שאדם, הקורא כל־כך הרבה, יודע את הכל. ואכן, אדם קלר הוא אנציקלופדיה חיה.

כל זה בא כהקדמה לצרור של „חוקי טבע" (או, ליתר דיוק, חוקי אנטי־טבע") שאדם קלר ליקט. זהו אוסף של כללים, ברוח חוק־פיטאגוראס וחוק־ניו־טון, וגם חוק־פארקינסון והעיקרון הפיטרי, המשק־פים את רוח האדם המו־דרני. הם מתהלכים עתה באוניברסיטות של ארצות־הברית, והגיעו ארצה.

קלר

הנה, למשל, „חוקי מור־פי" (איני יודע אם אכן חי אדם בשם מורפי, שהמציא את הכללים. אך אין זה חשוב). אני אחראי לתר־גום הגרוע.

- אם משהו יכול ל־התחרבן, הוא יתחרבן.
- אם ישנה אפשרות שכמה דברים יתחרבנו, יתחרבן קודם כל הדבר שיגרום לנזק הגדול ביותר.
- אם תניח לדברים, הם יתפתחו מן הרע אל הגרוע יותר.
- אם נדמה לך שהכל מסתדר היטב, ברור שהת־עלמת ממשהו.

מורפי האגדתי אינו הוגה־הדיעות היחידי בסביבה. למשל:

- תגובת או־טול על חוקי מורפי: מורפי היה אופטימיסט.
- החוק הבלתי־כתוב: ברגע שאתה מעלה אפשרות כלשהי — אם היא טובה, היא לא תתגשם. אם היא רעה, היא תתגשם.
- חוק זימורגי על הדינאמיות של המערכות: אם אתה פותח קופסה של תולעים, לא תוכל לסגור אותן שוב אלא בקופסה גדולה יותר.
- קביעת אטור: (בפקק־תנועה) במסלול השני מתקדמות המכוניות במהירות רבה יותר.
- מיתאם יניגנס: הסבירות שפרוסת־לחם תיפול על הצד המרוח בחמאה גדלה בהתאם לערך השטיח.
- חוק גורדון: פרוייקט שלא כדאי לעשותו, לא כדאי לעשותו היטב.
- חוק מאיר: אם העובדות אינן מתאימות לתיאוריה, יש להיפטר מן העובדות.
- חוק סגל: מי שיש לו שעון אחד, יודע מה הזמן. מי שיש לו שני שעונים, לעולם אינו בטוח.
- חוק תישעים־תישעים: הביצוע של 90% הרא־שונים של פרוייקט זקוק ל־90% של הזמן המוקצב לו. 10% הביצוע של 10% הנותרים זקוקים לשאר 90% של הזמן.

אם יש בין קוראי מדור זה הוגי־דיעות, המבקשים גם הם לתרום את חלקם לאוצר החוכמה האנושית, הם מוזמנים לעשות כן.

בנו של ראש־הממשלה בתו של שר־הפנים

בנו של ראש ממשלת־ישראל נאבק עם בתו של שר־הפנים הישראלי בבית־משפט אמריקאי, בגלל ספר שהוציא אירגון ערבי.

זה נשמע כאגדה. אבל זה מתרחש במציאות.

המאבק החל לפני כמה חודשים, כאשר נודע כי אירגון בוגרי־האוניברסיטות האמריקאיים־ערביים מתכוון לפרסם סיפרון המבוסס על יומניו של משה שרת, מי שהיה שר־החוץ הראשון של ישראל וראש־הממשלה השני שלה. את הסיפרון כתבה ליוויה רוקח, בתו של ישראל רוקח, שכיהן כשר־הפנים בממשלתו של שרת.

יעקב שרת
תמלוגים למישפחה

רוצה לחבוע לדין את ביגלל פירסום ערבי

להאיר שמונה פרשות משנות ה־50'. ליוויה רוקח עשתה עבודה נקיה. כל מובאותיה הן אמיתיות. היא גם לא הוציאה דברים מהקשרם, ולא ציטטה אותם בצורה הנוגדת את כוונת בעל־היומן. לאדם המורגל לתעמולה הישראלית, עלולה להיות למובאות אלה השפעה מהממת.

תרומתה של רוקח אינה מצטמצמת בבחירת המובאות. היא מוסיפה עליהן את השקפתה הפוליטית. היא טוענת כי ישראל היתה מלכתחילה מדינה טרוריסטית, שזממה תמיד לחמם את הגבולות כדי לגרום למילחמות שבהן תוכל לכבוש שטחים חדשים. הציונות כולה היא, בעי־

יומן שרת לערבים

דויד בן־גוריון
התוכנית מתגלה

ליוויה מגדירה את עצמה בסיפרון כ„סופרת ועיתונאית איטלקיה, ממוצא פלסטיני" (ראה יומן אישי).

פירסומת על־ידי מישפט

את „יומני שרת" ערך בנו, יעקב („קובה") שרת. כשפירסם מיסמך חושפני זה, המגלה רבים מן הסו־דות הכמוסים ביותר של תקופת בן־גוריון—שרת, ידע כי אי־אפשר להגביל את ידיעת הדברים בגבולות הארץ. חומר־נפץ כזה, המפוצץ כמה מן האגדות המקודשות ביותר של התעמולה הישראלית, היה מוכרח לעורר הדים גם בארצות אחרות. אך חרה לשרת־הבן כי איש לא ביקש ממנו רשות לפירסום הספר. עוד יותר חרה לו שהפירסום נעשה בידי אירגון ערבי.

בעזרת מישרד־החוץ הישראלי, שאביו עמד בראשו במשך שמונה שנים, שכר שרת עורך־דין אמריקאי נודע, מארטין נובאק. הפרקליט פנה אל האירגון הערבי ותבע ממנו להימנע מפירסום הספר, בטענה שזה פוגע בזכו־יות־היוצרים של המישפחה ובאינטרסים הכלכליים שלה. הפרקליט לא הזכיר, כמובן, כי למישרד־החוץ הישר־ראלי יש עניין חיוני במניעת הפירסום, העלול לפגוע קשה בתעמולה הישראלית בעולם.

אם קיוו אנשי המישרד ויעקוב שרת כי האזהרה תרתיע את האירגון, הרי טעו. התוצאה היתה הפוכה. העסקנים הערביים־האמריקאיים החישו את הוצאת הסיפ־רון, צירפו אליו הקדמה שבה הזכירו את האיום המיש־פטי הישראלי והצדיקו את הפירסום. בין השאר טענו כי:

- האירגון הוא גוף חינוכי שלא־לצורך־צבירת־רווחים, ואינו מתכוון לנצל את הפירסום לצרכים מיס־חריים.
- העניין נוגע ל„זכות הציבור לדעת", המובטחת בחוק האמריקאי.
- הקטעים מיומני שרת, המובאים בסיפרון, אינם מגיעים לכדי אחוז אחד של היומנים.
- הערך המיסחרי של היצירה המקורית לא ייפגע מפירסום המובאות בסיפרון.

לפני כמה שבועות הופיע הסיפרון, הנושא את השם הטרוריזם הקדוש של ישראל. אל שמה של ליוויה רוקח, שאינו ידוע בארצות־הברית, צורף שם מפורסם הרבה יותר. הפרופסור היהודי נועם חומסקי, הנחשב כגאון בשטח תורת־הלשון, כתב לסיפרון מבוא נוסף. חומסקי, שהיה בנעוריו חבר בקיבוץ של השומר־הצעיר בארץ, הוא איש השמאל האמריקאי, הדוגל ברעיון של מדינה דו־לאומית בארץ.

כאשר הופיע הסיפרון, ביקש שרת־הבן להגיש מיש־

ישראל רוקח
הבת מורדת

פט נגד המוציאים־לאור. אך אם ציפה שמישרד־החוץ ימשיך לסייע לו בכך, התאכזב. מדינאי ירושלים החליטו כי תהיה זאת טעות ממדרגה־ראשונה להגיש מישפט נגד הפצת הסיפרון, כי הדבר יעניק לו פירסומת־רבתי. על כן החליטו לעבור עליו בשתיקה — לצערם של המו„לים הערביים, שציפו, כנראה, לעזרה ישראלית זו.

הסובלת מכל העניין היתה מישפחת שרת, שלא יכלה להגיש מישפט כדי להשיג תמלוגים כספיים, למרות שכותרת־המישנה של הסיפרון מכריזה שזהו „מחקר המבוסס על היומן האישי של שרת ומיסמכים אחרים". הסיפרון משתמש במובאות מיומני שרת כדי

משה שרת
הבן זועם

ניה, תנועה גזענית־פאשיסטית. אין הבדל אמיתי בין יונים וניצים בישראל. אין היא מסתירה כי הפיתרון היחידי הוא, לדעתה, חיסולה של מדינת־ישראל, והחזרת פלסטין כולה לפלסטינים.

מקיביה עד ביירות

המחקר ההיסטורי שלה מטפל בפרוטרוט בפרשות הבאות, תוך שימוש נדיב בקטעים מיומני שרת:

- **פעולות התגמול.** המובאות של שרת מוכיחות כי פעולות אלה לא היו מעולם פעולות נקם או גמול, כפי שהתיימרו להיות, אלא נבעו ממדיניות מכוונת של דויד בן־גוריון ומשה דיין לחמם את הגבול, כהכנה למילחמה וכדי להבריח ולפזר את הפליטים הפלסטיניים, שחיו במחנות בקירבת הגבול. במובאות מספר שרת שהנשיא יצחק בן־צבי קיווה להתקפה מצרית, כדי שישראל תוכל לכבוש את חצי־האי סיני. שרת מגלה כי גם התקריות בגבול הסורי נבעו כולן מיוזמה יש־ראלית. שרת מפרט בהרחבה את הנסיבות שבהן ערכה היחידה 101, בפיקודו של אריק שרון, את מרחץ־הדמים הנתעב בכפר קיביה, שבו נהרגו 56 כפריים ערביים חפים־מפשע, רובם נשים וילדים. הוא מספר כיצד

(המשך בעמוד 52)

אתה והלירה

1 לירה ישראלית אחת

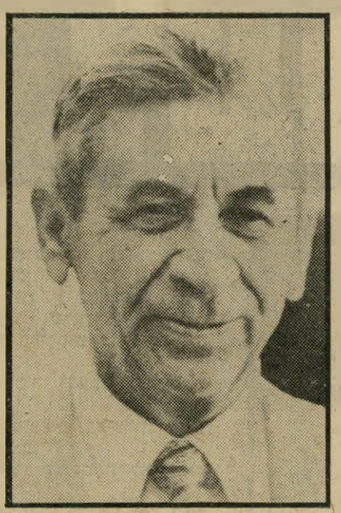
מאת יגאל לביב

השלטונות באמריקה מבקשים סגירת קאזינו בגלל קשר עם לנסקי

בישראל התיר שר־הפנים־והמישטרה יוסף בורג למאיר לנסקי לבוא אר־צה כתייר, בניגוד לחוות־הדעת של היו־עץ המישפטי לממשלה, ואילו באמריקה מבקשים השלטונות לבטל זכיונות של קזינו, בגין קשרים בין בעליו לבין לנסקי ואנשיו, המוגדרים בגלוי כראשי הפשע־המאורגן באמריקה.

„ניו־יורק טיימס" ו„וול סטריט ז'ור־נאל" דיווחו בשבוע שעבר בהרחבה על הפרשה. חברה בשם „ציזאר וורלד", ה־מפעילה קזינו בלאס־וגאס, פתחה לפני כשנה קזינו באטלנטיק סיטי בניו־ג'רסי, ליד ניו־יורק. עתה ביקשה יחידת הפי־קוח על ההימורים בניו־ג'רסי מוועדת הרישוי של ההימורים, לבל תחדש את הרשיון של הקזינו הזה. הסיבה: נשיא „ציזאר וורלד", קליפורד פרלמן, אי־נו מתאים להחזיק ברשיון, בגלל קשרים עסקיים מתמשכים עם דמויות נודעות של הפשע המאורגן. בחקירה של פרלמן בפני ועדת הרישוי הוא אישר כי החברה שבראשותו קשורה בקשרי עסקים, מאז 1971, עם עורך־הדין אלבין מלניק, למרות אזהרות של יועציו המישפטיים כי מלניק קשור עם הפשע המאורגן.

מלניק הוא עורך־דינו של מאיר לנס־קי, שהוגדר בעיתונות האמריקאית כאחד מראשי הפשע המאורגן באמריקה. בית־אם לדיווחי „ניו־יורק טיימס", נכנסה „ציזאר" לשותפות עם מלניק בבתי מגו־רים במיאמי ובפרוייקטים גדולים בפנ־סילבניה. ועדת ההימורים של נבדה הז־היר את „ציזאר", כי תבטל את רשיון הקזינו בלאס־וגאס אם ימשיך בקשרים עם מלניק. „ציזאר" מכרה למלניק חל־קים בשותפויות. אחר כך המשיכה „צי־

תייר לנסקי
רצוי בישראל

זאר" בעסקים עם מלניק, שמומנו בהל־וואה של 15 מיליון דולר מכספי אירגון הטימסטאר בראשות ג'ימי הופה, שנודע בקשריו עם הפשע המאורגן. ועדת ההימורים של נבדה ציוותה על „צי־זאר" להפסיק כל קשר עסקי עם מלניק. סגן הנשיא של „ציזאר" ערך חקירה על מלניק והגיש דו"ח לחנהלת החברה, לפיו מלניק קשור עם הפשע המאורגן וכי על „ציזאר" לנתק כל מגע עמו.

בחקירה המתקיימת עתה בניו־ג'רסי הצהיר פרלמן, כי החברה עושה מאמ־צים לנתק מגע עם מלניק אולם אינה מצליחה.

איזה כרטיס אשראי עדיף?

חלק ניכר מן הישראלים הנוסעים לחו"ל משתמש בכרטיסי־אשראי. שי־מוש זה גבר, אחרי שנאסר על הישי־ראלי לקחת יותר מ־500 דולר במזומן. השימוש בכרטיס האשראי עדיף, יעיל, זול ואינו כרוך בחשש לאובדן הכסף.

לישראלי ארבעה כרטיסי־אשראי, לב־חירתו. הנפוץ ביותר הוא כרטיס „ויזה", המופץ בישראל על־ידי „בנק לאומי" ו„דיסקונט". „ויזה" מופץ במרבית הבנ־קים הגדולים באירופה ובארצות־הברית. ניתן לשלם באמצעותו חשבונות שונים, בסדר גודל של כמה מאות דולר, וגם למשוך באמצעותו מזומנים עד 150 דולר ליום. משיכת הכסף אינה כרוכה בהו־צאה, והיא נעשית אחרי שהבנק מטלפן למרכז „ויזה" ובודק אם הכרטיס תקף.

הכרטיס השני הנפוץ הוא „יורוקרד", המופץ בישראל על־ידי „בנק הפועלים". „יורוקרד" מקובל אף הוא במרבית אר־צות אירופה וגם בארצות־הברית. על כרטיס „יורוקרד" המונפק בישראל ניתן למשוך באירופה עד 100 דולר במזומן. בארצות־הברית אין הוא שמיש. הסיבה: „בנק הפועלים" חבר רק ב„אינטרבנק" של „יורוקרד" באירופה ולא באמריקה. גם החברות באירופה היא מסונפת, ואין הבנק בישראל מחובר למחשב המרכזי של „יורוקרד". לכן כל משיכת־מזומן כרוכה בטלקס לבנק המנפיק בישראל ובאישור התשלום. הוצאות הטלקס מעל 10 דולר הן על חשבון מושך הכסף. ברור כי ל„ויזה" יתרון בולט על „יו־רוקרד".

כרטיסי „דיינרס" ו„אמריקן אקס־פרס" ניתנים אף הם לרכישה בישראל. „דיינרס" באמצעות סניף החברה או סניפי בנק „דיסקונט", ו„אמריקן אקס־פרס" באמצעות סוכנות „מדיטראד". כרטיסים אלה נפוצים בכל העולם. „אמ־ריקן אקספרס" ידוע בכל מקום בעולם ונחשב לטוב שבכל כרטיסי האשראי. „דיינרס" חזק במיוחד בדרום־אמריקה, ספרד, פורטוגל, יוון. בשניהם ניתן לשלם וכן למשוך במזומן, אחרי שתוקף הכר־טיס נבדק במחשב החברה. גובה הסכום הנמשך תלוי בסוג הכרטיס. החברות מנפיקות כרטיסים מסוגים שונים, לפי מהימנות הלקוח וגובה המחזור. כרטיס „אמריקן אקספרס" מוזהב, למשל, טוב למשיכה עד 5000 דולר.

ל„דיינרס" ו„אמריקן" יתרון בולט ביותר על „ויזה" ו„יורוקרד" בשיטת הפירעון. כאשר מגיעה מחו"ל הודעה, כי נעשה שימוש בכרטיס „ויזה" או „יורוקרד", מחייבת החברה בישראל את חשבון הלקוח אוטומטית, בלי לשא־לו. אחת לחודש מקבל הלקוח דף ועליו פרטי התשלומים שבהם חוייב. לעתים חלה טעות והלקוח מחוייב בהוצאה שלא הוא ביצעה. במקרה כזה הוא יכול לערער רק אחרי שקיבל את הדף החוד־שי, אחרי חיוב חשבונו. את הכסף יקבל רק אחרי בדיקה של שבועיים־שלושה. ברור שחשבונו מחוייב מדי הגיע הודעת־תשלום מחו"ל, אוטומטית, ולא במועדים קבועים.

לעומת זאת, „דיינרס" ו„אמריקן אקספרס" נוהגים אחרת. אחת לחודש נשלח לבית הלקוח דף ובו הפירוט המלא של הוצאותיו. על הלקוח לרכוש המחאה במטבע זר ולשלחה לסניף החב־רה. במקרה שיש לו השגות על החיו־בים, הוא מערער עליהם ולא פורע אותם עד גמר הבירור.

בל"ל שילם 110 סנטים תמורת דולר

סניפי „בנק לאומי" בניו־יורק הכריזו החודש על מיבצע מייוחד. הם שילמו דולר ועשרה לכל מי שהביא להם 100 סנטים במטבעות של סנט אחד. הסיבה לנדיבות זו: מחסור חמור במטבעות של סנט.

לאחרונה פירסם בל"ל תשקיף על הנפקת 80 מיליון דולר באמצעות חברה־בת בשם „החברה הבינלאומית להשקעות של לאומי". מהתשקיף ניתן ללמוד כמה עלו ל„לאומי" רכישות 13 סניפים של בנק אמריקאי שבוצעו ביולי השנה. ה־תשקיף מגלה כי ביולי 1980 הוגדל ההון הנפרע של הבנק הניו־יורקי ב־6.6 מיליון דולר. בהערות רואי־החשבון נא־מר, כי בחודש זה רכש „בנק לאומי" לישראל מניות של הבנק האמריקאי שלו ב־20 מיליון דולר. ניתן להסיק כי הגדלת הון זו נועדה לצרכי רכישת הסני־פים הנוספים. בהערה אחרת נאמר, כי לדעת ההנהלה תחייב רכישת הסניפים השקעה של 12 מיליון דולר.

התשקיף מגלה עוד, כי „בנק לאומי" בצרפת הפסיד לסוף שנת 1979 8.4 מיל־יון פרנקים צרפתיים.

המאזן המאוחד של הבנק כולל 145.4 מיליון לירות ששולמו תמורת מוניטין, תוך כדי רכישת מוסדות בנקאיים.

מי הוא הבכיר שנזוף?

הפקיד הבכיר ב„אל על", שסירב לפ־נות מקום באיזור מועדף לנוסעת שרגלה שבורה, הוא מוסיק יפה, מי שהיה נציג ראשי של החברה בניו־יורק ועתה מכהן כנציג ראשי בלונדון. יפה נכנס לתפקידו בלונדון לפני כחודש. במשך ששה שבועות סירבה „אל על" לטפל בתלונת הדיילים נגד יפה, ורק עם פיר־סום הפרשה בעיתונות הסיקה מסקנות. דבר זה מוכיח שאין בכוונת מנכ"ל החב־רה, יצחק שנדר, שהוא חברם של ותיקי „אל על", לפעול נגדם. מסקנות צוות הבדיקה של „מקנזי", מחייבות הדחה של מרבית ראשי החברה בסניפיה בחו"ל, על כישלון מערך המכירות שלה.

תביעות נגד בעלי ג'ורדאש בניו־יורק

סוכנות הפירסום ומפיק המוסיקה שיצרו והפיקו את מסע־הפירסום של „ג'ורדאש", יצרני הג'ינסים שקצרו הצלחה בארצות־הברית, הגישו תביעה לנזקים של ארבעה מיליון דולר נגד בעלי החברה, בראשות ג'ו נקש. בתביעה הצהיר נשיא החברה, שפירסמה את „ג'ורדאש" מאז החלה לפעול, כי נקש ביקשו בתחילת 1978 להפוך את „ג'ורדאש" לשם ידוע בכל בית באמריקה, אולם טרם שילם לו תמורת מסע־הפירסום שערך עבורו. סוכנות הפירסום הגישה גם תביעה על סך 2.7 מיליון דולר נגד „ג'ורדאש", שהפרה הסכם לפיו תשלם לפירסום קומיסיון של 15%

נתבע נקש (מימין מודעת פירסומת)
כמה שווה פיזמון

מהוצאות הפירסום. עורך־הדין של „ג'ורדאש" הגיב באומרו, כי התובע לא יכול להראות כל חוזה בעניין זה.

„ג'ורדאש" ניתקה את יחסיה עם המפרסם במחצית 1979. בחודש שעבר ציווה בית־המישפט בניו־יורק על „ג'ורדאש" לשלם לפירסומאי חלק מן התביעה. בינתיים תבע גם מחבר פיזמון הפירסומת של „ג'ורדאש" את החברה על 1.65 מיליון דולר. לטענת התביעה הוא חיבר את המנגינה לבקשת נקש, לשימוש בילעדי של מכנסי ג'ינס, ואילו החברה משתמשת במנגינה גם לפירסום מוצרים אחרים. בחוזה בין המוסיקאי לחברה אין איסור כזה.

תשקיף

הסכם

פרס – וייצמן?

שמועות עקשניות במיפלגת־העבודה טוענות שיש הסכם בין יושב־ראש המיפלגה, ח"כ שימעון פרס, ובין שר־הביטחון־לשעבר, עזר וייצמן.

על־פי שמועות אלה יצטרף וייצמן למיפלגת העבודה מייד אחרי ניצחונו של פרס על רבין בהתמודדות הפנימית בתוך המיפלגה. כוונתו של פרס היא להציב את וייצמן כמועמד לתפקיד שר־הביטחון, ולמנוע דרישה צפויה לתת תיק זה ליצחק רבין.

על־פי השמועות יזם את ההידברות בין השניים הפירסומאי אליעזר ז'ורבין, איש־אמונו של וייצמן, שהפך לפירסומאי של המערך. ההערכה היא שז'ורבין קיבל על עצמו את מערכת־התעמולה של המערך לקראת הבחירות רק בעיקבות ההסכם בין השניים.

רבין יאיים

בפילוג

אחרי שיודיע בימים הקרובים על ההתמודדות, יאיים ח"כ יצחק רבין בפילוג במיפלגה.

רבין יצהיר שאם תישמר השיטה, שלפיה יקבע הרוב העכשווי של פרס במרכז מיפלגת־העבודה את כל המועמדים לתפקידים המרכזיים במיפלגה ואת כל שליחי המיפלגה למוסדות הממשלה, הוא יפיג את מיפלגת העבודה.

רבין יחזור על הצעתו לערוך מישאל־חברים במיפלגה, כדי לקבוע את מנהיגיה. ההצעה תידחה שוב על־ידי שימעון פרס.

ביזור נערך בשבוע שעבר בין הרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל (״רפול״) איתן ובין מפקד כוח־האו"ם, הגנרל עמנואל ארסקין.

ארסקין בא ללישכתו של רפול כדי להתלונן על־כך שכוחות רב־סרן חדאד השתלטו על אחד המוצבים המרכזיים באיזור באלט. בתשובה לטענותיו של ארסקין שלף רפול את מפת האיזור, ובה קווי־החלוקה בין כוחות חדאד לבין כוח־האו"ם. היו התומים עליה מצד האו"ם שני קצינים: צרפתי והולנדי. על־פי מפה זו, שייך המוצב לאנשי חדאד.

ארסקין הביע את תדהמתו מהמפה שהוצגה לפניו, וטען ששני קצינים אלה לא היו מוסמכים לחתום עליה.

בבדיקה שערכו כוחות האו"ם, התברר שקצינים אלה כבר אינם משרתים באיזור, וחזרו לארצותיהם.

ארסקין
הציג מצידו מפה אחרת, שבה מופיעה בהאט כשטח יוניפיל.

צפויה חוכנית

איסטרטגית כוללת

נשיא ארצות־הברית, ג'ימי קארטר, נענה לדרישות ישראל לשלוח עוד לפני הבחירות לנשיאות ארצות־הברית משלחת רמת־דרג של הפנטגון, כדי לדון עם מערכת־הביטחון וצה"ל על מה שמכונה ״תיכנית איסטרטגית כוללת״.

התוכנית תצטרך לענות על שאלות הסיוע הביטחוני האמריקאי לישראל בחמש השנים הקרובות, על התחייבויות אמריקאיות לעיסקות־נשק עם ישראל באותו זמן, ועל התחייבויות אמריקאיות ותוכניות משותפות למיקרה שישראל תותקף.

במיסגרת התוכנית החדשה צפויים תימרונים משותפים אמריקאיים־ישראליים.

יועצי בגין

נגד הרמטכ"ל

עוזרין של ראש־הממשלה, מנחם בגין, יעצו לו להגביל את ההתבטאויות הציבוריות של הרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל (״רפול״) איתן.

בין היתר ביקשו יועציו של בגין לצמצם את מערכת יחסי־הציבור של הרמטכ"ל, ולהעביר בנושא זה סמכויות שונות מהרמטכ"ל למישרד־הביטחון.

בגין דחה את דרישות יועציו, וטען שאינו מוצא כל פסול בהופעותיו הציבוריות של הרמטכ"ל ובעבודת יחסי־הציבור של המקורבים אליו.

אבו־חצירא

יסרב להחקר

שר־הדתות, אהרון אבו־חצירא, יסרב להחקר על־ידי תת־נציב בנימין זיגר, אם וכאשר יתבקש לעשות כן.

אבו־חצירא יכנס מסיבת־עיתונאים ויטען שזיגל כבר הרשיע אותו בעזרת אמצעי־התיקשורת, וכי לא יהיה מוכן להחקר על־ידו או על־ידי ציוותו. אבו־חצירא ידרוש להחליף את צוות־החקירה המישטרתי, ויודיע שרק אז יסכים להחקר על־ידי המישטרה.

הגליון הבא של

השבוע הזה

יוקדם אף הוא ביממה אחת לרגל חג שמיני עצרת. הוא יופיע ברחובות תל־אביב ביום ב' בערב, ויהיה מצוי בקיוסקים ברחבי הארץ ביום ג'.

טייסים מסרבים

לחרום

חלק מטייסי חיל־האוויר מסרבים לתרום יום־משכורת לצורכי הביטחון, במיבצע שעליו הכריז הרמטכ"ל.

חלק מהטייסים חתמו על הטופס שבו הם מסרבים לנדב יום־משכורת.

הרמטכ"ל הורה למפקד חיל־האוויר, האלוף דויד עיברי, לערוך בקרב הטייסים ערבי־הסברה על התנדבות.

אייזנברג

וכוס לטלוויזיה

איש־העסקים שאול אייזנברג ושותפו בישראלן, מיכאל (״מיקי״) אלבין, רכשו חלק ניכר מתחנת־טלוויזיית־הכבל המופעלת בנתניה. בעיקבות הרכישה התחילה תחנה זו לשדר פירסומות.

בינתיים מנהלים אנשי אייזנברג משא־ומתן עם גורמים בערים אחרות להקמת טלוויזיית־כבלים גם שם. הסכם ביניהם ובין עיריית אילת עומד להחתם בקרוב.

על־ידי עיסקות אלה מנסים אנשי אייזנברג להכריח את מישרד־התיקשורת לתת להם לזכות במיכרזים העתידים לטלוויזיות־כבל בישראל.

אורה נמיר

יועצת הטלוויזיה

מפקד גיבי צה"ל, צבי (״צביקה״) שפירא, הציע ליושבת־ראש ועדת החינוך של הכנסת, אורה נמיר, לשמש יועצת לעניני חינוך של הטלוויזיה החדשה, העומדת לקום תוך שיתוק־פעולה של גיבי צה"ל והטלוויזיה הירדנית.

נמיר קיבלה על עצמה את המינוי.

חוב נוסף

של „אל־על"

רק עתה התברר שחברת „אי־עי" חייבת יותר מ־176 מיליוני דולר למינהל התעופה האזרחי.

בחקירה שנערכת עתה במישרד מבקר־המדינה התברר כי בשנים האחרונות לא שילמה אל־על כלל עבור זכויות־נחיתה בנמל־התעופה בן־גוריון, ואיש במישרד־התחבורה לא דרש מאל־על לשלם את החוב.

מטוס הנשיא

ייצבע מחדש

בחוגים ממשלתיים קיימת הצעה לצבוע את מטוס הבואינג של חיל־האוויר, שיטיס את נשיא־המדינה לקאהיר, בצבעי כחול לבן, ולכנות את המטוס בשם: „ישראל 1".

אם תידחה הצעה זו, נראה שהנשיא ימיס במטוס „בואינג" רגיל של „אל־על", מאחר שמקורבי הנשיא רמזו שהוא לא היה רוצה לנסוע במטוס שיישא את אותם סימני־הזיהוי כמו המטוס שבו נסע ראש־הממשלה לקאהיר — „מטוס חיל־האוויר מיספר 1".

אולמרט

בקורס קציונים

ח"כ אהוד אולמרט עובר בימים אלה קורס־קציונים מקוצר של צה"ל לקציני־מילואים שלישותיים.

כשעתו שירת אולמרט שרות חלקי בלבד בצבא, ככתב צבאי של הדו"שבועון „במחנה נח"ל".

אליהו מחכה

ליגורי

ח"כ שלמה אליהו, ראש סיעת אחווה, בת שלושת החברים, ממתין לתוצאות המישפט האזרחי שהגיש ח"כ אסף יגורי נגד שני פלגי ד"ש לשעבר, שינוי והדמוקרטים.

יגורי דרש בתביעתו את החלק ה־15 של כספי ד"ש־לשעבר, המוערכים כיום ב־18 מיליוני לירות. הוא תבע את שני כונסי־הנכסים הכספיים של שני פלגי ד"ש, אליהו עצמו ומאיר („ממי") דה־שליט.

בעיקבות פסק־הדין במישפט יגורי, יחליט אליהו אם לדרוש את מחצית הכספים שבידי התנועה הדמוקרטית, שממנה התפלג אליהו.

פאפו יחלוון

על עיתונאים

חבר הוועד־המנהל של רשות־השידור, עורך־הדין אהרון פאפו, עומד להגיש למועצת־העיתונות תלונה נגד כתבי העיתונים המסקרים את רשות־השידור.

פאפו טוען שנודע לו על החדטה של כך העיתונאים, המסקרים את הרדיו והטלוויזיה, שלא להזכיר עוד את שמו בעיתוניהם. לדעתו, החדטה זו סותרת את כללי האתיקה של העיתונות.

האופציות הריוויות ביותר נשארות בטפחות"

טפחות רב תכליתי

3½% ריבית מצטברת וצמודה

3¾% ריבית מצטברת וצמודה להפקדות של 200.000 ל"י ומעלה

הצמדה מלאה לאחר 2 שנות חסכון

פטור ממס לאחר 3 שנות חסכון

תקופת חסכון גמישה 4-7 שנים.

בנק טפחות ל

הרבנים הראשיים הכריזו מלחמה על מדינת־החוק.

התשובה היא: הפרדת הדת מן המדינה

נעדי המלך

כ כרזת שני הרבנים הראשיים, ה־אוסרת למסור ולקבל עדות של עד־מדינה, חורגת בהרבה מתחום ההתערבות בחקירה פלילית תלוייה ועומדת.

התערבות זו כשלעצמה היא שערוריה ציבורית חסרת־תקדים, מעשה פלילי במ־לוא מובן המילה. אילו היה מנגנון החוק במדינה מתפקד כראוי, היה מעשה זה מביא את שני הרבנים הראשיים לכלא רמלה, לצד פושעים שנכלאו שם ביגלל נסיונותיהם להפריע לחקירות פליליות.

אך האופי הפלילי של מעשה הרבנים מתגמד לעומת משמעות אחרת, חמורה יותר לאין שיעור, הטמונה בהכרזה.

זוהי הכרזת מילחמה על מדינת־החוק הישראלית, על עצם המישטר הדמוקרטי במדינה.

■ ■ ■

ה שערוריה הציבורית הכרוכה ב־חוות־הדעת הרבנית היא כה גלוייה, עד שאין צורך להרבות עליה מילים.

די בהזכרת עובדה יסודית אחת, שרבים כבר עמדו עליה: במשך 32 שנות קיום המדינה, לא מצאו הרבנים הראשיים חובה לעצמם להכהיר כי ההיכה מתי־נגדת לעדי־מדינה.

במשך 32 שנים אלה — וב־30 שנות ה־מנדאט הבריטי שקדמו להן — נשלחו לכלא אנשים ללא־ספור על סמך עדויותיהם של „עדי המלך". מדוע ישבו הרבנים הראשיים במשך כל השנים האלה ושתקו, בשעה שנעשתה עוולה זו אלפי פעמים?

אנשים נדונו למוות, למאסר־עולם, ל־תקופות־מאסר ארוכות, לקנסות — והכל על סמך „עדי חמס" כאלה. מדוע עמדו הרבנים מנגד — הרבנים הנוכחיים וקוד־מיהם?

האם שתיקתם זו אינה הופכת אותם שותפים־לעוול?

הרבנים שלמה גורן ועובדיה יוסף הם אנשים אינטליגנטיים, והם חיים בקרב עמם. הם קוראים עיתונים, מקשיבים ל־רדיו, ואולי — הס מלהזכיר — הם מביטים גם בתיבת הטלוויזיה. הם יודעים שכימעט מדי יום נשפטים אנשים בבתי־המישפט של המדינה על סמך עדויותיהם של עדי־מדינה. הם יודעים כי בדרך זו נכלאו אשר ידלין, איש מיפלגת־העבודה, ושמואל רכטמן מהליכוד — אם להזכיר רק שני מיקרים מפורסמים מאוד.

אם ירעו הרבנים שכאן נעשה עוול, שכאן נדרסת ההלכה ברגל גאווה, וככל זאת שתקו — האם לא מעלו בתפקידם? האם לא עשו מלאכת ה' רמייה?

■ ■ ■

א ין זה רק עניין הנוגע לעבר. יש לו משמעות מעשית רבה מאוד אף ב־הווה.

בתי־הסוהר הישראליים מלאים באנשים שנשפטו על סמך עדויותיהם של עדי־מדינה.

קשה להעריך את מיספרם. אך אני משער כי מיספרם רב מאוד בקרב הפושי־עם הפליליים היושבים עתה בכלא.

יש שנדונו על־סמך עדויות כאלה. יש שנשפטו על סמך עדויותיהם שלהם עצמם, אחרי שהמישטרה השיגה עדות של עד־מדינה פוטנציאלי, ששיכנעה אותם שמוטב להם להודות באשמה.

אם תתקבל חוות־דעתם של ה־רבנים, כי עדותם של עדי־מדינה פסולה מעיקרה, ואסור לקבלה — יש לשחרר מייד את מרבית ה־אסירים מבתי־הסוהר.

אני מעלה על דעתי שלישכות הרבנים הראשיים מוצפות עתה במבול של מיב־רקים, בנוסח „איתכם במאבקכם! עלו והצליחו! — רוצחי דויד שרעבי, כלא רמלה."

וגם במיברקים מסוג זה: „לכבוד הרב־נים היהודיים — יהיה אללה עימכם — תא החזית העמית לשיחרור פלסטין — כלא נפחא."

איני יודע אם שני הרבנים בקיאים ב־חוכמת הגויים, טפר־טפר־טפו. אם כן, אולי שמעו על הציווי המחלט של עימנואל קאנט, האומר שעל כל אדם להתנהג כך שהתנהגותו תוכל לשמש כעיקרון לחוק כללי. לפי כלל זה, מה שטוב לאהרון אבו־חצירא טוב גם לרחמים ברוגלו, שנחשד ברצח שכנו, לחיים לבקוביץ, שנחשד ב־מעילה בת מיליונים בבנק, ולעבד־אל־כרים אבו־עיסא, שנחשד בהנחת מיטען־נפץ בשוק מחנה־יהודה.

אם העדות העיקרית נגדם היא עדותו של עד־מדינה, יש לשזוח את שושתם לחופשי, בדיוויית התנצלות ואיחולים להמשך מע־שיהם הטובים.

■ ■ ■

ה עובדה היא שהרבנים הראשיים נזכרו במיצוות ההלכה רק כאשר החלה מתנהלת חקירה נגד שר־הדתות ו־עוזריו, וכאשר נמסר כי המישטרה מבקשת להרשיעם בעזרת עדי־מדינה.

עובדה זו אומרת דרשני.

השר ועוזריו נחשדים בכך שהם העבירו מיליונים רבים מכספי הציבור לידי מוס־דות ואישים דתיים, תמורת קבלתו של חלק מן השלל הזה בחזרה כשוחד.

אם יתאמתו חשדות אלה — ויש לחזור שוב ושוב: רק בית־המישפט מוסמך להר־שיע, ועד אז מוחזקים כל החשודים כחפים־מפשע — הרי אין כאן רק פשעים פליליים, אלא גם עבירות חמורות ביותר על ה־מוסר האנושי, החילוני והדתי.

שהרי אם כן:

● **נגבו אנשים כספים מקופת־הציבור, וכבר שילמו כסף זה ממי שיכלו ליהנות ממנו — קשישים הנזעים ברעב, חולים הסובלים מחוסר טיפול מתאים, ילדים דבית־רבן שאינם זוכים בחינוך מתאים, ועוד ועוד.**

● **ניצלו אנשים את מישרותי־הם הדתיות כדי להעשיר את עצ־מם, וכבר לא רק הפכו את התורה קרדום לחפור בו, אלא גם קרדום לפרוץ בו קופה ולגנוב כספים.**

אם אכן קרו הדברים האלה, הרי ניתן לחשפם ולהרשיע את החוטאים אך ורק בעזרת שותפיהם, שיאותו למסור עדות־מדינה. מן הידועות היא שעבירה של שוחד ניתן להביא לדין — ב־99% של המיקרים — רק כאשר משלם־השוחד מל־שין על מקבל־השוחד.

מי שאומר שאסור לקבל עדותו של עד־מדינה במיקרים כאלה הריהו אומר, למעשה: אסור להביא מקבלי־שוחד לדין.

כמיקרה זה מוטב לבטל בכלל את החוק האוסר קבלת־שוחד, ולהפוך את תשלום־השוחד וקבלת־השוחד לנורמה חברתית מקובלת ולגיטימית — לפחות בקרב חוגים דתיים.

■ ■ ■

ח וות־הדעת של שני הרבנים נועדה — בגלוי, ובלי כל הסוואה — לחבל בחקירה המתנהלת נגד צמרת מישרד־הדתות.

כך המעורבים בחקירה זו הם דתיים. הם כפופים לא רק למצי־פונם הדתי, אלא גם ללחצים של החברה הדתית, שבה הם חיים, והמוסדות הדתיים, שאליהם הם משתייכים.

למעשה קבעו הרבנים הראשיים שאם ימסרו אנשים דתיים עדות נגד החשודים־בשחיתות, יוטל עליהם חרם מוחלט — הם עצמם היים מקופה זו, אלא גם כל המוסדות שהם עומדים בראשם או שהם קשורים עימם.

הצינור להעברת כספים אינה מקופת־המדינה הוא מישרד־הדתות.

משמע, עד עצם היום הזה תלוייה ה־רבנות הראשית מבחינה כלכלית בשר־הדתות הזה. השר יכול להגדיל את ההק־צבות לרבנים הראשיים ולמוסדות היקרים להם, לצמצם אותן, לקיימן או לבטלן.

למוסדות הרבניים יש אינטרס ישיר ומובהק בקיום המערכת של מישרד־ה־דתות. ואם יוכח כי זוהי מערכת מושחתת, מערכת של שוחד ומירמה — מי יודע לאן עלולות להגיע אלומות־האור של החקירה?

הפרשה מעמידה את הרבנים עצמם באור מפוקפק ביותר, והדבר חייב להיאמר בבירור. הם לא מסי־רו חוות־דעת על סוגיה מופשטת.

נס בירושלים: שלמה גורן ועובדיה יוסף אינם מסכימים על שום דבר — חוץ מאשר על חוות־הדעת שבאה לסכל חקירת שחיתות

חרם פוליטי, חברתי, כלכלי. זהו פסק־דין של נידוי.

חוות־דעת זו מטילה טרור על כל מי שמוכן למסור עדות נגד החשודים. ולא זו בילבד, אלא שהיא מפעילה לחץ ישיר או עקיף גם על החוקרים, אם הם דתיים, ועל השופטים. איני יודע איך יוכל שופט בעל הכרה דתית (ובכל בתי־המישפט יש ייצוג דתי, על פי מפתח סמוי למינוי שופ־טים דתיים) לשפוט במישפטים הצפויים בפרשה זו.

הרבנים אינם טיפשים. הם ידעו היטב את ההשלכות של חוות־דעתם.

אם כן, מדוע הם עשו זאת?

■ ■ ■

ז והי שאלה בלתי־נמנעת. שאלה מט־רידה, שאלה מבהילה.

מדוע הרהיבו שני הרבנים הראשיים עוז בנפשם לפרסם חוות־דעת כזאת, בעצם הימים שבה מתנהלת החקירה נגד אבו־חצירא, אחרי שפורסמו הידיעות על עדי־המדינה — ביודעם היטב שבכך הם מחב־לים בחקירה, משבשים את תהליכי החוק ומסתכנים בעבירה פלילית חמורה?

מוכרח להיות כאן איזה טרם מובהק.

הרבנים הראשיים הם למעשה סקידי־המדינה. משכורתם באה להם מקופת ה־ממשלה ומכיסו של משלם־המסים. לא רק **הם מסרו אותה על חקירה מסויימת. חקירה זו נוגעת לימימה הדתי, שהם שייכים אליו. היא נוגעת ליכוחות הפוליטיים, אשר להם הם חייבים את מישרותיהם הרמות. יותר מזה: היא נוגעת למישרד, חלק ממנו.**

כך נערמת כאן שערוריה על גבי שע־רוריה. מתוסף חשד אל חשד, נוסף חטא על פשע.

■ ■ ■

א ך כך זה כאן וכאפס לעומת הסכנה הלאומית הכרוכה בפרשה. זו חורגת מתחומיה של שערוריה ציבורית ואישית, חמורה ככל שתהיה.

במעשה עזימצח אחד הכריזה הרבנות הראשית מילחמה על מדינת־החוק.

היא הציבה את חוק־ההלכה מול חוק־המדינה, ותבעה את הכנעת החוק החילוני לחוק הדתי.

למעשה יש כאן פוטש, פשוטו כמשמעו.

אלופי־צבא יכולים לחולל הפיכה צבאית על־ידי שיגור חייליהם אל מוקדי־הכוח של המדינה ותפיסתם בכוח.

אלופי־הדת יכולים לחולל הפי־

המשך בעמוד (34)

העם

תפילה וחגיגה

יום־כיפור הפך יום של דוקיום — כתי־כנסת וכריכות־שחייה, צום ו„ארוחות שחיתות"

יום הכיפורים הוא היהודי שבכל ימי הדת היהודית. בניגוד לרוב החגים האחרים — פסח, שבועות, סוכות, חנוכה — שאינם אלא חגי־טבע פגניים עתיקים, אשר לבשו במרוצת הזמן לבוש יהודי, יום־הכיפורים הוא בעל תוכן יהודי־דתי מובהק.

משום כך מבליט יום־הכיפורים, יותר מכל יום אחר, את הפער העמוק הקיים בישראל בין „דתיים" „חילוניים". בעיני הדתיים, זהו יום קדוש מכל קדוש, וכל רגע בו מוקדש לתפילה ולחשבון־הנפש. בעיני החילוניים, זהו פשוט יום־חג

קאריקטורה של „אל־פג'ר" *
מרגיז — את מי?

יוחד־במינו, שבו שובתות התחבורה והטלוויזיה.

קודש ואוכר. אולם דווקא יום־הכיפורים הפך בארץ סמל לדו־קיום בשלום.

החילוניים מפגינים ביום הזה ידה יפה של התחשבות בזולת. ניגוד לשבתות, שבהן מושבתת תחבורה הציבורית מאוס, נמנעים הנהגים מרצון מלנסוע ביום־הכיפורים. זוהי מסורת שהשתרשה ארץ מזה שנים רבות, והיא היתה רימת גם לולא המסורת המקבילה ל ידוי־אבנים בידי דתיים וסתם רונים.

הדתיים מצידם עסוקים בבתיהם בבתי־הכנסת, ואין הם מתערבים נעשה אצל השכנים החילוניים. צל אלה קיבל החג צביון מיוחד שלו — בטלה המעורבת באכילה גזמת. מאכזיב בצפון ועד נואיי ה בדרום (ראה להלן). וברבבות נים ברחבי הארץ, „נחוג" יום־כיפורים בעליזות ובשימחה, שקורן בניתוק מוחלט מן התחבורה תיקשורת המודרנית. אנשים הים מחוץ לערים רגילים ביום זה זמין ידידים ללינת־לילה, והכל נין. בריכות־השחייה הפרטיות ופי־הרחצה היו מלאים.

להיטחר, להתחדש. יתכן שמעולם לא היתה דת־ישראל המאורגנת פופולרית פחות, בעיני הציבור החילוני, מאשר בשנה זו, ביגלל התבזות הרבנים הראשיים בפרשת אהרון אבו־חצירא (ראה הנדון). משום כך לא היה יום־הכיפורים תשמ"א יום של „חזרה בתשובה".

כדי לצאת מן השפל הרוחני הנוכחי, יהיה על דת־ישראל להתחדש ולהיטהר — דבר שלא יתכן כל עוד היא משמשת סיסמה פוליטית למיפלגות פוליטיות, הערשות עסקים בשמה.

השטחים

השחר זורח בעברית

העיתון הערבי הפרו־אש"ף בירושלים המיזרחית רוצה ליפרסם מהדורה עברית

כל מישטר של כיבוש צבאי או שילטון קולוניאלי מתחבט בשאלת חופש־העיתונות. מצד אחד, אין זה יפה למנוע את הופעתם של עיתונים, והדבר גם אינו יעיל, מפני שזה מביא להופעת עיתוני־מחתרת. מאידך, עיתונות חופשית של אוכלוסיה כבושה מהווה תמיד סכנה לשילטון.

המימשל הצבאי הישראלי בגדה וברצועה פוסח גם הוא על שתי הסעיפים בעניין זה. מותר לעיתונים להופיע, אך מדי פעם נאסרת הפצתם מחוץ לירושלים. על העיתונים מוטלת צנזורה חמורה, שאינה דומה לצנזורה המופעלת על עיתונים ישראליים. אף שהיא מופעלת על־ידי אותו המוסד — הצנזורה הצבאית — אסור לערבים לפרסם מה שמותר לפירסום בעיתונים יהודיים. לעיתים נפסל בעיתונים הערביים תירגום של מאמר שהופיע בעיתון יהודי.

כאשר נשאל סגן שר־הביטחון, מרדכי ציפורי, על נוהל מוזר זה, נדהם. „זה אינו יכול להיות," הודיע מעל דוכן הכנסת, „אני אבדוק!"

ציפורי בדק, נוכח לדעת כי זהו אכן המצב. הדבר תוקן.

פלסטינים כבושים. אחד הסימפטומים של המצב הוא העיתון אל־פג'ר („השחר"), ביטאון ערבי־לאומי שעורכיו שוכנים בבית ערבי קטן ונאה במיזרח ירושלים.

בעבר היה העיתון כפוף להשפעה קומוניסטית, אך הוא השתחרר ממנה. עתה הוא נוקט קו פרו־אש"י כללי. המימשל הצבאי אסר לזמן־מה את הפצתו בגדה, ועורכו רותק לעיר־מגוריו, כדי להקשות על עבודתו.

הדבר לא הפריע, כנראה. לפני כמה חודשים החל היומון הערבי מפרסם מהדורה שבועית באנגלית, המכנה את עצמה רשמית, בגאווה, „העיתון הפלסטיני היחידי בשפה האנגלית בשטחים הכבושים". מכיוון שהעיתון מופיע בירושלים, שאינו „שטח מוחזק" בעיני השילטון הישראלי, זה מרגיז מרגיז גם השימוש במילה „פלסטיני", האסורה בשטחים הכבושים.

לא רק השם מרגיז את המימשל. התוכן מרגיז שיבעתיים, מפני שהוא פותח לפני דוברי־אנגלית, תיירים ודיפלומטים, את עולם המושגים של הפלסטינים בשטחים הכבושים.

השבוע הרחיק אל־פג'ר לכת, הודיע כי יפרסם גם שבועון בשפה העברית. ואיל השבועון האנגלי יהפוך, כך הודיע המו"ל, לעיתון יומי.

הדבר הדליק נורה אדומה בחוגי השילטון. אך איך אפשר לאסור עיתון המופיע בירושלים, „בירת־ישראל הגיצחית שחוברה לה יחד־יר", מבלי להוציא שם רע על הדמוקרטיה־היחידה במיזרח־התיכון?

הממשלה

מיפלגת ההון השחור

הליברלים יצאו להציל את איבי ההון השחור — והם עשו זאת בעזרת הדלפה נועזת

מכל חטיבות הליכוד, אין חטיבה מתוסכלת יותר מאשר המיפלגה הליברלית. ובכל המיפלגה הליברלית, אין אדם מתוסכל יותר מח"כ יחזקאל פלומין.

הליברלים מתוסכלים, מפני שהפכו שותף זוטר מאוד־מאוד. כאשר הגיע הליכוד לשילטון, נמסר לליברלים השילטון הבילעדי על חיי־המשק. מנהיג הליברלים, שימחה ארליך, הפך הצאר הכלכלי החדש.

כל זה השתנה מזמן. ארליך הורעף ונדחק הצידה. הכלכלה נמסרה לידי ייגאל הורביץ, חבר בחטיבה פיקטיבית של הליכוד, הקרוייה רפ"י. כל השרים הליברליים מחזיקים עתה בתיקים מישניים.

מתוסכל ביותר הוא יחזקאל פלומין, שהגיע אל ממשלת־הליכוד כנער־הפלא של הכלכלה הליברלית, ושהתמנה כסגן שר־האוצר. זה היה תפקיד נכבד, בעל תוכן ממשי רב. אך פלומין הסתבך עם ארליך, הועף על־ידי ארליך זמן קצר לפני שהועף ארליך עצמו.

הפשע הגדול ביותר. יש על כן סיבות אישיות טובות לתיסכול הליברלים, והן ממלאות את טורי הרכילות הפוליטית בכלי־התיקשורת. אולם הסיבה העיקרית לתיסכול עמוקה יותר.

הליברלים היו תמיד מיפלגה של בעלי־הון. בוחריה היו בעלי־הון קטנים — חנוונים, בעלי־בתים ופרדסנים. אך צמרת המיפלגה שירתה תמיד את האינטרסים של בעלי־ההון הגדולים.

בממשלה הנוכחית איבדו הליברלים את הצפון הכלכלי. הם לא ידעו עוד את מי הם משרתים. כאשר שלטו באוצר, המשיכו בשיטות של מיפלגת־העבודה, שהיו מבוססות על פשרה בין המיליונרים הפרטיים ובין המולטי־מיליונר הציבורי — ההסתדרות. פקידי מיפלגת־העבודה הוסיפו לשלוט באוצר. העסקנים הליברליים היותר רציניים הרגישו כי הם מאבדים את הציבור שלהם, מפני שלא ניכר ההבדל בינם לבין קודמיהם.

השבוע הוכיחו הליברלים, סוף־סוף, שיש להם יעוד כלפי בוחריהם. לא במיקרה היה זה יחזקאל פלומין שקיבל על עצמו את המשימה. הוא מסר לפירסום הדלפה, שלפיה מבקש האוצר להטיל מסים על בעלי־ההון.

בספר־החוקים של מיפלגת הליברלים, זהו הפשע הגדול ביותר.

תרגיל חזיר. גילויין של פלומין גרמו לבהלה, הטילו את צילם על יום־הכיפורים באלפי בתים. מתפללים רבים לא יכלו להתרכז בתפילותיהם, מחשש שמא יקרה אסון לכספם.

מובן שדי היה בגילויים אלה כדי לפוצץ את התוכנית, אם אמנם היתה כזאת. אם כן, לא יכול היה איש באוצר להתפלא על כך. השיטה היתה, אולי, רעשנית וגסה מן הרגיל. אך התרגיל עצמו כבר חזר על עצמו כמה פעמים בימי הממשלה הנוכחית.

כספות סגורות. ייגאל הורביץ הוא אמנם בעל־הון חשוב בעצמו, וזה עתה קיבלו בניו מידי הממשלה זכיון חסר־תקדים לצבי־רת רווחים בעזרת המדינה. אולם הורביץ בא מתנועת המושבים, ו־זוויח־הראייה שלו שונה מזו של ה„ליברלים".

כביצועיסט כלכלי, מבין הורביץ — כפי שמבין כל בר־דעת — כי הסרטן האוכל את המשק הישראלי הוא ההון השחור, שמדיו מגיעים עתה לכדי שליש עד חצי של הכלכלה הפרטית. זהו אחד משלושת הגורמים העיקריים לאינפלציה הדוהרת (לצד תקציב־הביטחון ועליית־המחירים בעולם).

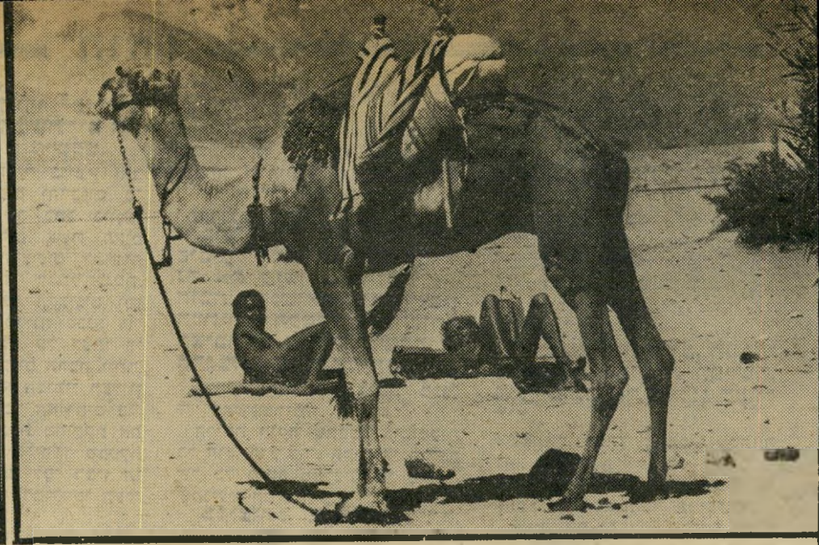
יום־כיפורים תשמ"א: ישראלי בנואיבה
מים גנובים ימתקו

סאנדוויץ'־ריבה בבוקר
תיאבון ביום הקדוש

* המלאך היהודי, הנושא חנית ותת־מקלע, אומר למלאך השני: „בוודאי שאלוהים הבטיח את גן־עדן ליהודים! זה כתוב בתנ"ך!"

מנוחה בין הגמלים
ברייחה מהערים הנצורות

סעודת־הצהריים של מישפחת חייט ליד האוהל
לא מאלה שצמים

אין טעם לחשוב על הבראה כל־שהי, מבלי להתמודד תחילה עם בעייה זו.*

לפני כמה חודשים עשה הורביץ נסיון חלוש בכיוון זה. הוא הציע לפתוח את הכספות הפרטיות ו־לחייב כל אזרח במתן הצהרת־הון.

חיש מהר נתברר להורביץ כי אין כל אפשרות פוליטית לבצע זאת, על אחת כמה וכמה בממשלת־הליכוד. קמה סערה ציבורית איו־מה. כלי־התיקשורת, הכפופים ל־השפעת אילי ההון השחור, קברו את הרעיון תחת מטר של גידופים. הליברלים פעלו. הרפורמה נקברה בוועדה של הכנסת.

לגזות ולטרפך. אם אמנם היה אמת בגילוייו של פלומין, הרי קרה השבוע דבר דומה.

התוכנית, שפלומין התריע נגד־דה, פגחה בכיוון הנכון — להכניס למעגל הכלכלה הישראלית את המיליארדים של ההון השחור, ה־משוחררים כיום מכל מיסוי. מיל־יארדים אלה מתגלגלים בבורסה, או מונחים בצורת איגרות־חוב או מטבע זר.

בניגוד לשכר־העבודה, שעליו מוטל מס כבד ביותר (וביכלל זה מס על נסיעות עובדות במיסגרת עבודתן), הרי הרכוש וההתעשרות בבורסה משוחררים ממיסוי של ממש. ההצעות שפירסם פלומין יכלו להיות התחלה לביטול עוול זה — התחלה של רפורמה כל־כלית וחברתית חיונית.

השבוע יכלו הליברלים להודיע בשימחה לשולחיהם ולתומכיהם — אילי ההון השחור, הספסרים ו־מתעשרי־האינפלציה — כי המזימה סוכלה תודות להם. סוף־סוף הם יידעו לשם מה קיימת המיפלגה ה„ליברלית", ומדוע צריכים ל־הצביע בעדה. למרות שמיפלגת־העבודה יצרה וטיפחה את המע־מד הזה, וגרמה להתעשרותו ה־מפליגה, הרי הליברלים מיטיבים כיום להגן עליו גם כאשר מאיימת ביגללם שואה כלכלית על המדי־נה.

יום הכיפורים

חינגא בנואיבה

בעוד שבתי־הכנסת בארץ היו כיום הצום גדושי מתפללים, היה החוף בנואיבה מלא בנופשים זרים

ריחות הבשר הצלוי והמשקאות שזרמו בשפע בישרו את תחילתו של יום־הכיפורים בנואיבה. מאות המטיילים, שהתפרסו בין דיונות החול, בילו את יום הצום הקדוש באכילה ובשתייה.

עושי חשבון־נפש לא ניתן היה למצוא בין ההמונים השרועים על החוף. איש גם לא נראה מעיין בספר־תפילה. תחת זאת נראו שם הרבה משתזפים עירומים.

המוני בני ישראל הגיעו למקום עוד לפני תחילת הצום. רבים נכנסו עם מכוניותיהם אל החוף ממש, הקימו אוהלים וערכו הכנות אח־רונות לפיקניקים כיד המלך. אחרים הסתפקו בשקי־שינה ובכמה קופ־סות־שימורים. אוויר הים עורר את תיאבון הנופשים וכולם עסקו בזלילה גדולה.

כך עשו גם בני הזוג חייט, שהיו בין הנופשים. „באנו לכאן כדי להינות מהיום החופשי," סיפ־רו. „אנחנו לא מאלה שצמים."

בעוד שבתי־הכנסת בארץ היו גדושי מתפללים, היה ים נואייבה מלא נופשים ומבלים. ליום הצום לא היה סימן וזכר. הוא פשוט טבע בין גלי הים. מי שיצא מן המים מיהר לשתות ולאכול. היה נדמה כי הידיעה שהיום הוא יום הכיפורים רק הגבירה את הרעב, כמאמר הפיתגם: מים גנובים ימתקו.

ביום הכיפורים תשמ"א היו ב־נואייבה יותר מתרחצים ומשתזפים עירומים מתמיד. ישראלים רבים, שבעבר הסתפקו רק בצפייה ב־חמוקי גופן של התיירות העירו־מות, הרהיבו השנה אומץ והצטרפו אליהן. יום הכיפורים נראה להם כמתאים לשבירת מוסכמות.

למרות החגיגה הכללית היו כאלה שבכל זאת צמו ביום ה־כיפורים בנואייבה. היו אלה דווקא ביטניקים ותיירים. הם לא ידעו על היום הקדוש של היהודים ולא הכינו לעצמם מזון מבעוד מועד. המיסעדה היחידה במקום, שנות־רה סגורה כל היום, אילצה אותם לצום.

מישפט

מחוה לחג

שנה מאסר הוטלה עד נאשם בערב ראש־השנה

„לא כל היהודים הם רחמנים בני רחמנים," היה מי שאמר ב־קהל שישב בערב ראש־השנה ב־אולם המישפטים של השופט המחו־זי אריה סגלסון בתל־אביב. היה זה אחרי שהנאשם, צעיר שחום עור בשם משה סינקלר, פרץ ב־בכי רם כאשר שמע את גזר־דינו מפי השופט.

לפני שנתיים היה סינקלר יומנאי בתחנת המישטרה בראשון־לציון. הוא היה אז עולה חדש בארץ, שהגיע מהודו לפני פחות משנה.

יום אחד הביאו אליו שני נע־רים ארנק שמצאו ברחוב. בארנק היה שטר של מאה דולר, הפיתוי היה גדול. סינקלר הוציא את ה־שטר ושילשל אותו לכיסו. איש לא ראה וסינקלר היה יכול להמ־שיך ולהחזיק בשטר, אך מצפונו הציק לו. אחרי יומיים גבר עליו מצפונו, והוא החזיר את השטר לארנק. דווקא אז הבחין בו מפקדו, וגילה את הגניבה.

סינקלר פוטר מעבודתו במישט־רה וגם כתב־אישום הוגש נגדו, על גניבה על־ידי עובד, עבירה שעונשה שבע שנות מאסר.

חסר אונים. בערב החג הובא עניינו לדיון בפני השופט סגלסון. התובעת, תמר פינקוס, סיפרה את סיפור המעשה. סינקלר, שהופיע ללא סניגור, הודה באשמה, הביע חרטה וסיפר כי אשתו בהריון, וכי עברו שנתיים מאז פוטר ממשרתו במישטרה ומאז לא מצא עבודה קבועה. אין לו כל עבר פלילי, היה זה מקרה יחיד בחייו, והוא למד את הלקח ולא יחזור עליו לעולם.

היה ברור לכל, כי העונש יהיה סמלי. לכן נפלה דממה באולם כ־אשר השופט סגלסון הטיל עליו עונש של שנת מאסר בפועל, שנ־תיים מאסר־על־תנאי ו־5000 לירות קנס. הנאשם התחיל לבכות חסר־אונים. ללא סניגור לא ידע כי זכותו לערער על העונש החמור, וכי זכותו לבקש עיכוב ביצוע גזר־הדין עד העירעור. אחד מעורכי־הדין שישבו באולם וחיכו לתורם לא היה יכול להתאפק. הוא קם וייצג את סינקלר על אתר. הוא ביקש מבית־המישפט לדחות את ביצוע גזר־הדין, והתובעת הסכימה לכך בכל לב. לסינקלר הודיע, ש־יש לו זכות עירעור על חומרת העונש.

מאהל מעורב של ישראלית ותיירים ביום־הכיפורים
חמוקי גוף חשופים

הפגנות

גירוש של יהודים

תישבי צור־הדסה לכד את רכין בשרשראות, וחם מאיימים לשרוף את בתיהם

קבוצה של אנשים כבולים ב־שרשראות הקיפה את חבר־הכנסת יצחק רבין. לרגע היה הח"כ כלוא בתוך המעגל. רק אחרי שהתאוש־מן התדהמה הוא התכופף ונמלט מתחת לשרשראות שמסביבו. אח־רי רבין ניסתה הקבוצה לתפוס את שימעון פרס. אך הוא היה זריז מרבין והצליח לחמוק.

זה קרה בשבוע שעבר בפתח אולם אוהל בתל־אביב. בבניי־פנימה התקיימה ישיבה של מרכ־מיפלגת העבודה. ח"כ ירוחם משק־נבחר להכונה נוספת כמזכ"ל ה־הסתדרות. בחוץ התקיימה הפגנה של תושבי צור־הדסה שבהרי יהו־דה. הם אשר כבלו את עצמם ב־שרשראות ומחו בדרך זאת על ה־עוול שנעשה להם, לדבריהם.

בני ערובה. עיקר זעמם שי־המפגינים היה מופנה כלפי ראש־המועצה האזורית מטה יהודה יובל אלוני, שהוא איש מיפלגת־העבודה. לכן קיימו את הפגנתם לפני מרכז המיפלגה. „האיש הזה משתמש בנו כבני־ערובה," סיפ־דן אבן, יושב־ראש ועד הפעולה בצור־הדסה. „הוא מתנהג כאיל־כל היישוב הוא רכושו הפרטי במשך השנים עברנו בגללו שיב־עה מדורי גיהינום. אבל לאחרונה הוא עבר כל גבול. זה הגיע לכך שאלוני התחיל פשוט לזרוק אנ־שים מהבתים שלהם.

„במיסגרת הרדיפות של אלוני קיבלו לאחרונה 25 מישפחות צוו־פינוי מהבתים. אלוני עשה זאת כדי שיוכל ליישב במקומם אנשים שהוא חפץ ביקרם. רק לפני שבו־עיים הוא הכניס את אחיו לצור־הדסה, וסידר לו דירה. עם הפקרות כזאת אנחנו לא מוכנים להשלים."

חוזה מיסתורי. תושבי צור־הדסה, המונים 30 מישפחות, הגי־עו כבר מזמן למסקנה, כי מקור הבעיות של ישובם הוא בכך ש־הוא אינו מוכר כלל כיישוב עצ־מאי. לכן אין גם מי שידאג לו. ואכן, עוד בשנת 1964 ביקש ה־יישוב מהמועצה האיזורית וממישר־הפנים, כי יכירו בו כביישוב לכל דבר, שיש לו ועד או מועצה משלו, היכולים לדאוג לענייניו.

התושבים מאשימים את ראש־המועצה אלוני בכך שטירפד את כל ניסיונותיהם להשיג את זכויו־תיהם האלמנטריות. הם טוענים, כי אלוני הפעיל לחצים במוסדות ה־מדינה, ואף איומים וסחטנות כלפי התושבים. לדבריהם היתה מטרה

(המשך בעמוד 46

* כפי שהציעה מזמן הפרשנית הכלכלית של העולם הזה, אסתר אלכסנדר.

(המשך מעמוד 31)

כה דומה עליידי פירסום צווים דתיים, המשתקים את מערכת החוק והמישפט.

לא במיקרה הזכיר בנימין זאב הרצל את האלופים והרבנים ב־נשימה אחת, כאשר כתב ביומנו כי במדינת־היהודים אשר תקום תוגבל פעילות הקציניים למחנות ופעילות הרבנים לבתי־הכנסת. הרצל הבין כי מן הקציניים ומן הרבנים צפויה למדינה סכנה דו־מה. הוא לא העלה על דעתו כי הרבנים יהיו מסוכנים הרבה יותר.

חוק־המדינה הוא הביטוי העליון של הדמוקרטיה. כל האזרחים בו־חרים בכנסת, הכנסת מחוקקת את החוקים, מוסיפה עליהם, מבטלת אותם, משנה אותם לפי רצון ה־ציבור. זהו האקט הדמוקרטי העל־יון.

חוק־ההלכה הוא הביטוי העליון של שלילת־הדמוקרטיה. הקדוש־ברוך־הוא נתן את התורה במעמד הר־סיני, ואין החוק ניתן לשום שינוי בידי בשר־ודם.

מי שמעמיד את חוק־ההלכה מעל לחוק־המדינה, או במקביל לחוק־המדינה — שולל את חוק־המדינה, את רצון־העם, את הכרעת הרוב, את הדמוקרטיה.

■ ■ ■

אין יש להודות לשני הרבנים על כך שהם חשפו מציאות זו בלי כחל ושרק — ולוא גם כדי לחפות על שחיתות במוסד הקרוב אליהם.

הרבנים הכריזו מילחמה על מדי־נת־החוק, והניפו את דגל מדינת־ההלכה.

עלינו להשיב מילחמה שערה, ולהניף את דגל המדינה הדמוקר־טית.

הרוב החילוני במדינה הזאת חייב להכריז סוף־סוף על העיקרון האחד, המעניק טעם וכיוון למאבק:

הפרדת הדת מן המדינה.

שום תביעה פחותה מזו אין לה ערך ומשמעות. שום כוח הדוגל בפחות מזה אינו יכול למלא ב־מאבק זה תפקיד חיובי. הוא יכול רק לשבש אותו. את כל הצבועים, המתחסדים, גונבי־הדעת, המתפש־רים־כביכול, מקבלי־השוחד ונותני־השוחד יש לסלק משטח־ההפקר.

יהיו־בא המחנות ברורים:

מכאן, מחנה הרוצה שמדינת־ישראל תהיה מדינת־הלכה, הכפופה לחוק אלוהי בתי־משתנה, בעל שיטי־מון תיאוקרטי ומדיניות תנ"כית.

מכאן, מחנה הרוצה בהפ־רדה טוטאלית של הדת מן המדינה, בביטול מוחלט של כפיית ההלכה על חיינו, בשיטתון דמוקרטי ובמדי־ניות לאומית הומאניסטית.

■ ■ ■

מי שסבור כי די הפעם ב־נזיפה קלה לרבנים, בפירסום גילוי־דעת מנומס, אינו מבין את משמעות הדבר שקרה.

ברגע שהרבנים הניפו את הקר־דום על שילטון־החוק, הם שמו קץ לאשלייה של „שביל הזהב", ל־סיסמה הכוזבת של „הסטאטוס קוו" — סטאטוס שאינו סטאטי, מצב דינאמי המשתנה בלא הרף, ותמיד בכיוון אחד ויחידי: להגברת ה־כפייה הדתית, לחיזוק השילטון התיאוקרטי, להקצנת החינוך הדתי לנוער ושטיפת־המוח הדתית ל־מבוגרים, להרחבת המימסד הדתי.

נגד מגמה זו התנהל במשך 32 השנים האחרונות קרב־מאסף חלוש. ראשי המחנה החילוני — מנהיגי מפא"י, מיפלגת־העבודה והמערך שיחדו את הדתיים בלי הרף כדי לזכות בתמיכתם. הליכוד החריף מגמה זו.

התוצאות גלויות לעין.

יש גבול לנסיגה. הוא נק־בע השבוע עליידי הרבנים עצמם. מכאן והלאה יש לע־בור להתקפה נגדית.

יש לזקוף את הגו, להרים את הראש ולהכריז בפה מלא מהי מטרת המאבק: לא עוד קיום ה־סטאטוס־קוו, לא עוד עצירת ה־„כפייה הדתית", לא עוד פשרה זו או אחרת, אלא חיסול כל ה־התערבות הדתית בחיינו.

ביטול כל החוקים הכו־פים על הרוב החילוני במדי־נה את מיצוות ההלכה — חוכת הנשואין והגירושין הדתיים, הפסקת התחבורה הציבורית בחגים ובשבתות, ההגבלות על חופש־התפריט.

שיחרור החינוך הממלכתי מכב־לי האידיאולוגיה הדתית.

חקיקת חוקה שתבטל אוטומטית כל חוק, חוק־עזר, תקנה או הוראה של כל מוסד ממלכתי או מקומי, שמניעיו הם דתיים.

בקיצור: הפרדה גמורה.

■ ■ ■

הדת היהודית היא נכס היסטורי. מי שדוגל בה גם כיום, מי שמבקש לחיות על פיה ולקבל על עצמו את מיצוותיה ואיסוריה — יש לכבדו, על פי הכלל „אדם באמונתו יחיה". אך כיבוד צריך להיות הדדי:

איש לא יכפה על אדם דתי הלכה אנטי־דתית. איש לא יכפה על אדם בתי־דתי הלכה דתית.

זכויות שוות לכל. לא רק לכל הזרמים בדת היהודית, אלא גם ל„זרם" הבלתי־דתי, האתיאיסטי, האגנוסטי.

הציבור הדתי יקיים בכספו את מוסדותיו, בתי־כנסיותיו, רבניו, שוחטיו, מוהליו, משגיחיו, מיק־וואותיו, ישיבותיו, כוליו.

במילא יושם קץ למערכת ה־מושחתת, שבה ניתן להעביר הון־עתק מכיס־הציבור לכיסיהם של פרטים, על סמך רשימות כוזבות וטענות־מירמה.

האידיאולוגיה ההומאנים־טית, החילונית, הליברלית, הסוציאלית, אשר יצרה את מיטב יצירות־הפאר החב־רתיות והתרבותיות בארץ, צריכה ליהנות לפחות מאותו מעמד כמו האידיאולוגיה הדתית, המיסטית, המשי־חית, שהישגיה הרוחניים בארץ הם דלים למדי, ולעי־תים הרי־אסון.

על זה צריך להיות נטוש ה־מאבק. תוצאותיו תלויות במוראל של הציבור החילוני ובביטחוני ה־עצמי, שדוכא במשך 32 שנים של שטיפת־מוח.

■ ■ ■

הפרדת הדת מן המדינה היא גם ישועה לדתיים — לדתיים־באמת. גם זאת יש להבהיר.

אם נגנבו כספים מתקציב מיש־רד־הדתות כדי לפרנס חבורה של רמאים בעלי־כיפות, כוללים־שאי־נם־קיימים, ישיבות־של־כזב — הרי הם נגנבו ממוסדות דתיים אמי־תיים.

זוהי השלכה אחת של הפרשה, שנוטים להתעלם ממנה. הרי כל הכספים של מישרד־הדתות נועדו למוסדות דתיים. כל לירה מתקציב זה שניתן לדתי־רמאי, נלקח על כן מדתי־ישר.

הרבנים הראשיים, המבק־שים למנוע חקירת הפרשה, מונעים גם את תיקון העוול הזה.

מאחורי העוול הגשמי, מסתתר עוול רוחני.

מי מינה את שני הרבנים ה־אלה? המימסד הדתי המיפלגתי.

איך הם נבחרו? על־ידי קנוני־יות פוליטיות, בין מפלגות דתיות וחילוניות, מתחת לשולחן.

די בחוות־דעתם בפרשה זו כדי להוכיח כי אינם ראויים לתפקיד זה.

יתכן שיש להם ידע בענייני הלכה. אך מנהיג רוחני — אין די לו ביידע. הוא זקוק לסמכות מוס־רית.

הרב גורן ושימעון פרס
קץ הצביעות המתחסדת

מסתבר שזא כך מי ש־הנחו גדול בתורה הוא גם גדול במוסר.

אין תקומה לדת ישראל, אם לא יוכל הציבור הדתי־באמת להעלות מתוכו מנהיגים רוחניים אמיתיים, בעלי שיעור־קומה מוסרי. אך כל עוד אין הדת מופרדת מן המדינה, אין לה היכולת לעשות כך.

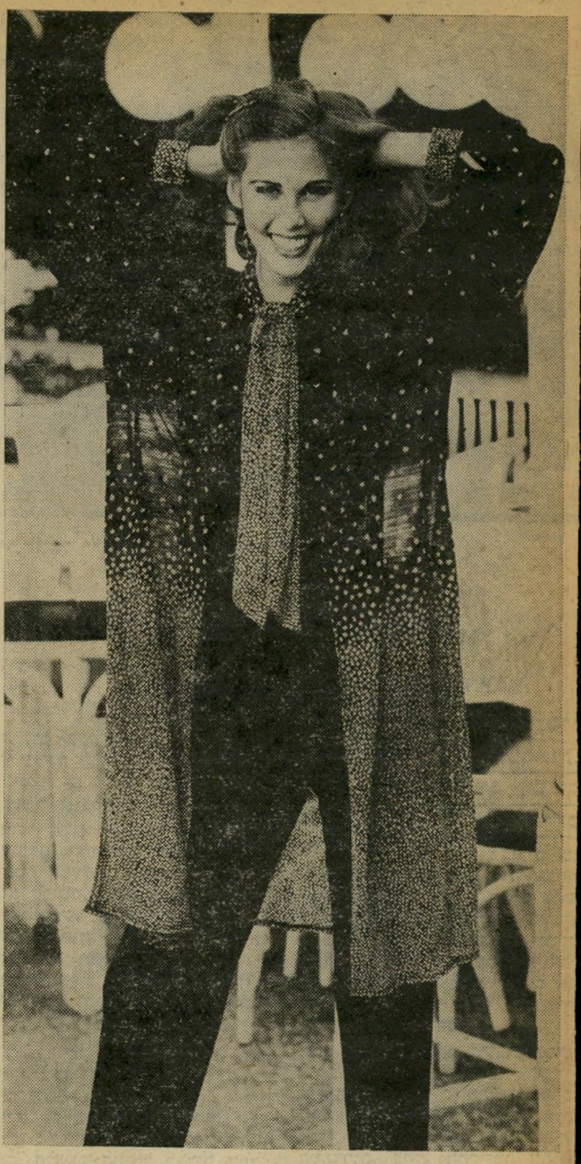
הרבנים הראשיים האלה הם פקי־די המדינה, והם נבחרו לתפקידם על־ידי המדינה, באמצעות המיפ־לגות.

המישטר, הכופה את חו־קי־הדת על הציבור החילו־ני, כופה גם את הפרוטקציו־נרים שלו על הציבור הדתי, ומעניק להם את המעמד הרם של רבנים ראשיים.

מי שמבקש להפריד בין הדת והמדינה מבקש גם לחסל תועבה זו. השיחרור הוא כפול: שיחרור הרוב החילוני מן הכפייה הדתית ושיחרור המיעוט הדתי מן הכפייה המיפלגתית.

במאבק זה, אין ניגוד־אינטרסים ואין סתירה רוחנית בין החילו־ניים האמיתיים ובין הדתיים האמי־תיים. אלה גם אלה צריכים לדגול בהפרדה. אלה גם אלה צריכים להתנגד לשילטון השחיתות המקו־דשת, הצבועה והמתחסדת.

הרבנים הראשיים הכריזו מילחמה. אם כן, הכה ניהם!

מלכת היופי באפנת ניבה

מלכת היופי אילנה שושן באוברול שחור ומעליו טוניקה עשוייה וואל שקוף עם צווארון עניבה. ההדפס: נקודות מותזות בגווני הכתום והצהוב.
מדגמי **אפנת ניבה** לסתו/חורף 81/80

מיכאל עקילוב
סלון אלנבי 113
מבצע חגים בצבעים

	מחיר מבצע	מחיר לצרכן
טלויזיה גרונדיג 8612	107,900	171,860
טלויזיה פיליפס 853 26"-	112,900	138,500
טלויזיה גרונדיג 6215	96,900	142,230
מקרר ג'נרל קנדיאן, 16 קוב	94,900	107,000
שואב אבק ג'נרל	18,900	27,500
תנור בלרס	28,900	41,250
שואב אדים איטלקי	5,990	9,300

מיכאל עקילוב, **סלון אלנבי 113**
הסלון הראשי לאמוך למוצרי חשמל
רח' אלנבי 113 ת"א, טל. 616902, 611966
(ליד המשביר לצרכן)

סוחר־העתיקות מבית־לחם נרצח בעיצומו של משא־ומתן מיסתורי עם

סוחר לונדוני על מכירת האוצר הסודי הנדיר ביותר שנתגלה בארץ

ההלה של אוצרות בר־כוכבא

ב־20 באוגוסט — שלושה שבועות לפני ראש־השנה — בשעות הערב, צילצל הטלפון בביתו של נסור־אללה יוסף סוחארי, והוא החליף עם המטלפן כמה מילים. משסיים את השיחה אמר לאשתו כי הוא יוצא, ושישוב תוך זמן קצר. אשתו ראתה אותו נכנס למכוניתו המפוארת. בפעם הבאה ראתה אותו למחרת בבוקר, כשהובאה לזהות את גופתו הנקובה בכדורי תת־מקלע, שהיתה מוטלת ללא רוח חיים בתוך המכונית.

סוחארי היה מן הגדולים שבקרב סוחרי־העתיקות בגדה. היתה לו חנות מפוארת בבית־לחם, וחנות נוספת של אביו ברבת־עמון. את מרבית אוצרות־העתיקות שלו החזיק ברבת־עמון, ובבית־לחם החזיק רק סחורה שנועדה למכירה לתיירים, או לתצוגה לקונים מיוחדים.

לסוחארי היו קשרים ענפים עם בדואים בירדן וגם בתחומי ישראל, בעיקר במידבר־יהודה. הללו היו דואגים למסור לו כל מציאה שמצאו, אולם לא לפני שגמרו עימו על המחיר. עברו הזמנים שבהם ניתן היה לרכוש מבדואי מימצא יקר־ערך ב־פרוטות. כיום יודעים הבדואים את שוויו של כל דבר, כימעט כמו סוחר עתיקות ישראלי ממולח. יש להם גם סיפרות מיק־צועית, ובעיקר עין טובה, המלמדת אותם להבחין בין היקר לחסר הערך.

פוחדים מישראל

לפני שישה שבועות טילפן סוחארי ללונדון, לסוחר־עתיקות גדול שיש לו קשרים ענפים בישראל, ואשר עימו עשה סוחארי כמה עסקות בעבר.

סוחארי היה נרגש ביותר. הוא הפציר בסוחר הלונדוני כי יבוא מייד לישראל. אם יבוא ויביא עימו שני מיליון דולר במזומן, יוכל לרכוש את האוצר הגדול ביותר שהתגלה עד היום.

שני מיליון דולר זה סכום גדול, וסביב המימצאים התנהלו עוד כמה שיחות טלפון, במהלכן הסכים סוחארי לספר כי בידיו מה שכינה „אוצרות בר־כוכבא" — מטמון ענק המכיל מיספר רב של מטבעות, שהוטבעו בידי בר־כוכבא, וכן חפצי כסף וזהב לרוב, ומגילות כתובות בעברית ובארמית.

המטמון התגלה והובא לו על־ידי כמה בדואים, שהם שותפיו לעיסקה. הם לוחצים עליו למכור את המטמון במהירות, כי הם פוחדים פן יתגלה הדבר לשילטונות־ישראל, שישימו עליהם יד, ויקחו את אוצרות בר־כוכבא ללא תמורה. לכן פנה סוחארי לסוחר הלונדוני, ביודעו כי זה מסוגל לגייס במהירות סכומים כאלה.

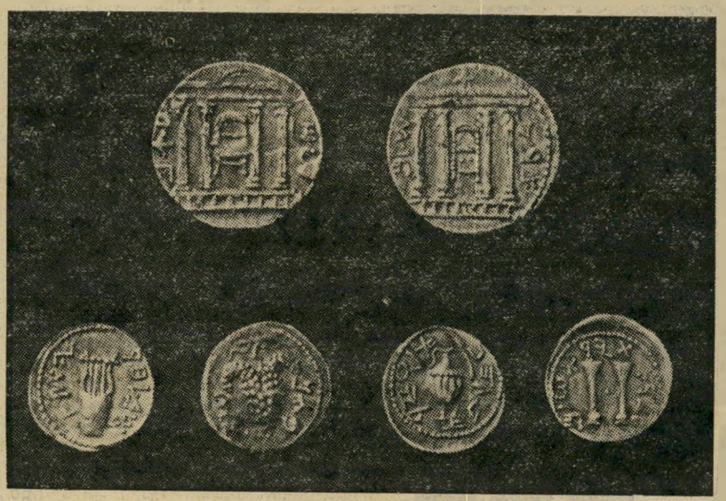
כשבוע לפני הירצחו דרש סוחארי מן הסוחר כי יבוא מייד, אחרת העיסקה תבוטל, והוא יציע את אוצרות בר־כוכבא לאחרים. כאשר הפציר בו הסוחר להמתין עד לבואו ארצה לקראת יום־הכיפורים, סירב סוחארי להמתין זמן כה רב, ולבסוף הסכים לקבל כמה עשרות אלפי דולרים כמקדמה, להבטחת הסחורה, עד לבוא הסוחר מלונדון ביום־הכיפורים.

סוחארי חזר ותיאר לפני הסוחר את המטמון כ„אוצרות בר־כוכבא", ולפי התי־אורים העריך הסוחר הלונדוני כי הם שווים עשרות רבות של מיליוני דולרים, פרט למגילות, שעד לפיענוחן בידי מומ־חים וארכיאולוגים, לא ניתן להעריך שוויין.

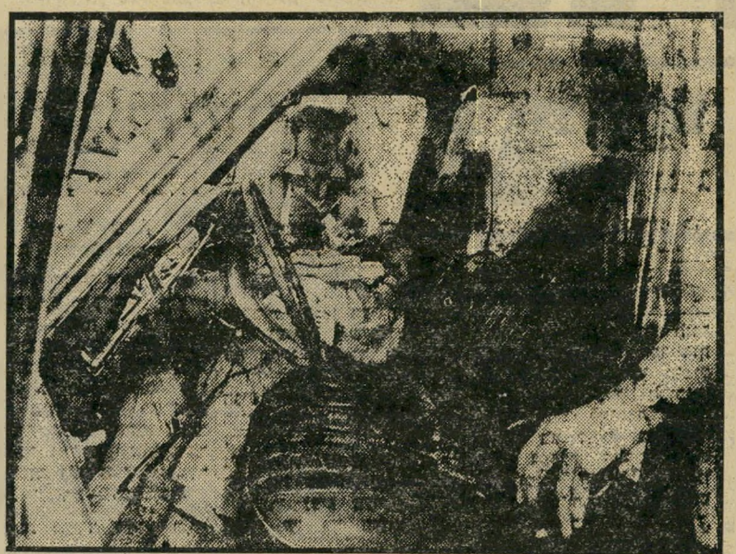
המרד הגדול של היהודים נגד הרו־מאים בהנהגת בר־כוכבא, פרץ 62 שנה אחרי חורבן בית שני, בשנת 132 אחרי הספירה, ונמשך שלוש שנים.

המרד הוכן בהקפדה רבה, והונהג על־ידי התנא רבי עקיבא והלוחם שימעון בן־כוסיבה. המורדים המתינו עד שהקיסר הרומאי דאז, אדריאנוס, יעזוב עם צבאו את המרחב. כאשר פרץ המרד היה על הקיסר לשגר צבא מבריטניה.

המילחמה השמידה כליל את היישוב היהודי. יותר מחצי מיליון נפש נהרגו במהלכה, ועוד כמיספר הזה ברחו מן הארץ. המילחמה הדאיגה את הרומאים, כי הביאה למרידות רבות של יהודים ומיעוטים נוספים במרחב כולו, והיא לוותה בתסיסה נגד הקיסר, שנבעה מגידול מיספר המאמינים בנצרות. במהלך המילחמה חיסל צבא־רומא גם מיספר גדול של יהודים ונוצרים.

מטבעות בר־כוכבא
שיחה מיסתורית בלונדון —

גופתו של סוחארי במכונית־הרצח
גופה נקובת־כדורים ברמאללה

על בר־כוכבא ומרידתו יש מימצאים מעטים ביותר, רובם של הרומאים. השרי־דים היחידים שהתגלו היו המטבעות שהטביע בר־כוכבא, כמה מגילות וכלי בית שונים.

מימצאים ניכרים שהוסיפו פרטים, התגלו בחפירות מידבר־יהודה, שנוהלו על־ידי יגאל ידין. אלה הראו כי בר־כוכבא הנהיג בישראל שילטון דומה בשיטתו לשילטון הרומאי, מבחינת ריכוז ומינהל. הוא הירבה בהטבעת מטבעות, אולם הטביע רישומים שלו על מטבעות רומאיות הנושאות את דגמיו.

המטבעות נחלקות לפי השנה המוטבעת עליהן: שנה ראשונה לגאולת ישראל, שנה שנייה לחרות ישראל. בשנה השלי־שית מופיע רק הציון „לחרות ירושלים".

במילחמה זו, אגב, החליף השם ישראל את השם המקובל עד כה, ציון. מרבית הדגמים על המטבעות הם של כלי־קודש מבית־המיקדש. חלק מן המטבעות נושא שם השם אלעזר הכהן הגדול.

בתיאורים הרומאיים של המילחמה וסופה אין כל איזכור לשלל יקר־ערך שנלכד. במילחמה הקודמת תיארו הרומאים תיאור מפורט את כל אוצרות היהודים שלקחו. הפעם לא דובר על שום מימצא יקר־ערך ששללו. קשה הניח כי עבודת הכהן הגדול או ניהול ממלכה במשך שלוש שנים לא יצרה כלי־קודש או אוצרות יקרי־ערך, ומכאן כי הם הוסתרו על־ידי המורדים. כשם שחפירות מידבר־יהודה גילו מטמוני מטבעות, כסף ומגילות, ייתכן מאוד כי חלק ניכר מאוצרות ממלכת בר־כוכבא לא נמצא עד היום.

מי רצח את סוחארי?

כן היה לסוחר הלונדוני יסוד לקבל את דברי סוחארי. כאשר נפגשתי עימו בלונדון, לפני כעשרה ימים, לא ידעתי על שיחות אלה. אולם כיוון שרצח סוחארי היה רשום בזיכרוני, שאלתי אותו כבדרך־אגב אם הכיר את הסוחר. הוא הגיב כמעט בהתעלפות, וסירב להאמין כי סוחארי נרצח. כאשר הראיתי לו קיטעי־עיתונות שהיו עימי, המתארים את הרצח, נזכר כי אכן חדל לקבל קריאות־טלפון מסוחארי מזה כמה ימים. לבסוף סיפר לי את פרטי השיחות בינו לבין סוחארי. עתה, כמובן, אין לאותו סוחר לשם מה לבוא ארצה, אלא אם כן הוא יודע את זהות שותפיו של סוחארי.

מבדיקות שערכתי בישראל לאחר מכן התברר לי כי הבדואים הקשורים, כנראה, עם סוחארי, כפופים למרות קאדי באיזור יריחו, וייתכן כי המטמון מוחבא אצל הקאדי.

הרצח עצמו מהווה תעלומה למישטרת ישראל. הלווייתו של סוחארי היתה רבת־אדם, יותר מ־3000 מתושבי בית־לחם באו אליה, כאשר ראש־העיריה, אליאס פרייג', ספד לו. פרייג' עצמו אמר לעיתונאים כי ייתכן ששוחארי נסחט על־ידי מישהו.

המישטרה עצרה תושב רפיח, שהיו לו קישרי מיסחר עם הנרצח, ולטענת המיש־טרה הוא הסתכסך עימו לאחרונה. המימ־צאים הראו כי המכונית של הנרצח עצרה ליד אתר־בנייה באיזור רמאללה, ליד רמות, ושם נורה צרור מתת־מקלע לעבר הנהג, שנהרג במקום. לא נערך כל חיפוש בבגדיו, ולא נלקח ממנו מאומה. הנרצח נורה מכיוון ימין, ונראה כי הוא ניסה לצאת מן המכונית, בפתחו את הדלת השמאלית, אולם מת.

ברור כי יצא לפגישה מכיוון שהכיר היטב את המטלפן אליו. ברור כי המטרה לא הייתה שוד. הוא לא לקח עימו כל כסף, ובכלל לא נהג לעשות עסקות מחוץ לביתו או חנותו.

העובדה כי החזיק ברשותו את „אוצרות בר־כוכבא" יכולה לזרוק אור אחר על כל הפרשה. ייתכן כי הרוצחים הם שותפיו, שחשבו כי רימה אותם, ושמכר את המטמון כאשר הוא מספר להם שהסוחר הלונדוני דוחה כל־הזמן את בואו. ייתכן כי סירב לחלק עימם את דמי־הקדימה שקיבל. ייתכן גם כי קונים אחרים, שרצו באוצ־רות, ושהוא סירב למכרם או ליתת־להם, הם שהרגו אותו. מתוך הנחה כי עם שותפיו הבדואים ייקל להם להסתדר.

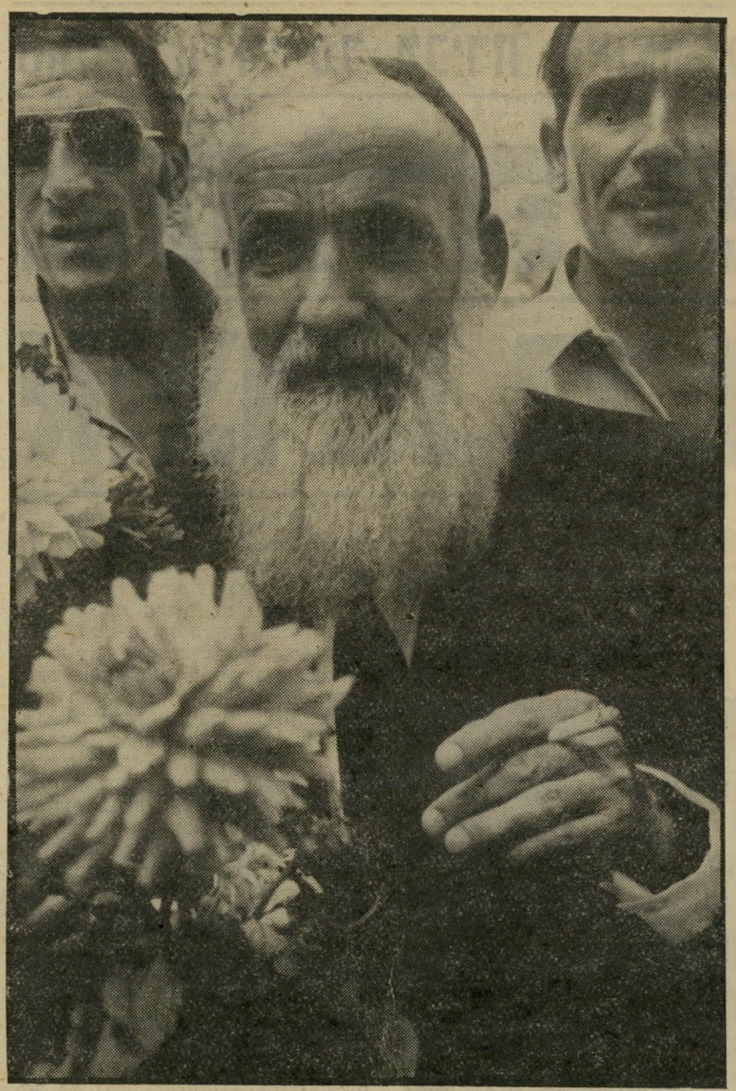
דבר אחד ברור: מחזיקי „אוצרות בר־כוכבא" ירצו כיום למכרם בכסף, ולשם כך יציעום למכירה. במוקדם או במאוחר יגיעו „אוצרות בר־כוכבא" לסוחרי־העתי־קות, ואז יהיה אפשר להתחקות אחרי נתיב הקניות עד לרוצחים.

יגאל לביב ■

העדה המארוקאית מתגייסת להפגנה

שחור־לבן מפגינים נושאים את השלט המסמל יותר מכל את מהות המערכה סביב החקירה הפלילית נגד אהרון אבו־חצירא: „שר־הדתות לבן, למרות שהוא שחור." ההפגנה הבליטה את הנושא העדתי של המיקרה.

פרחים נגד זיגל

קוצים שתי מתנגדות למסע למען אבו־חצירא הביאו קוצים מול הפרחים של תומכיו. שתיהן סולקו.

„א הרון מרד ישראל!" שרו שלושת אלפים איש. „זיגל, דבר אל השר בכבוד ובפרחים!" צעקו המפגינים במקהלה מאורגנת היטב. „שר־הדתות לבן, למרות שהוא שחור!" קראו הכרזות.

אולי היה זה סימלי שההפגנה שאותה אירגן „ועד ציבורי" שהוקם לאחרונה כדי להגן על שר־הדתות אהרון אבו־חצירא נערכה בשולי מיגרש־הרוסים בירושלים. היא התקיימה בחורש קטן, בפיתחו של מישרד־הדתות. בקצה האחר של המיגרש שוכנת תחנת־המישטרה המפורסמת של ירושלים, ולידה בית־המישפט.

האוטובוסים הגיעו זה אחר זה, כשהם נושאים על פגושם הקידמי שלטים: קרית־מלאכי, אשדוד, אשקלון, רמלה, לוד, אילת. השוטרים הצליחו אך בקושי לכוון את התנועה ולמנוע פקקי־תנועה גדולים.

„אני לא יודע מה זה," אמר אחד המפגינים, „אמרו לנו לבוא, אז באנו. הרווחתי יום־עבודה. אני לא יודע מי אירגן את זה. פשוט אמרו לעלות על האוטובוס!" גישתו של מפגין זה, שהוכיח אמונה קטנה מאוד בחפותו של שר־הדתות ובמטרות ההפגנה, היתה שונה מזו של רבים אחרים — רבנים נשואי־פנים, נשים יוצאות־מרוקו שהשמיעו את הילולה המפורסמת שלהן, תלמידי ישיבה, ואפילו כמה מאות אנשים שניכר בהם שהם יוצאי־אשכנז.

המפגינים הביאו פרחים — שושנים, גלדיולות, מכל הסוגים. היו גם שהביאו קוצים, כדי להביע את מורת־רוחם מההפגנה. כשהתאספו האלפים מול מישרד־הדתות, לא היה בו השר. הפרחים הונפו אל־על. הקריאות נשמעו מכל עבר. המעגלים הזכירו את מעגלי־הריקודים של גוש־אמונים. הרוחות התלהטו כאשר כמה צעירות חילוניות ניסו להפריע להפגנה. הן גורשו בכוח תוך שניות מעטות. המישטרה, שעמדה נכונה למצבים כאלה, אף לא הספיקה להתערב.

המתח גבר ככל שהתקרבו מחוגי־השעון ל־12 בצהריים, השעה שבה היתה אמורה להתחיל הפגנת־הפרחים. האוטובוסים המשיכו לפלוט מפגינים. אחיו של אבו־חצירא, משה, רבה של רמלה, הונף על כתפי מפגינים, שיצאו עימו במחול. אחרים לא שכחו את עוזרו של השר, הנמצא לדבריהם „במרתפי־העינויים של זיגל," וקריאות „משה גבאי אדם טהור!" נשמעו מכל עבר.

כל אותו זמן עמדו שני עוזריו החופשיים־ביניתיים של אבו־חצירא, דויד כנפו ואברהם דדון, לידו אשר לזימי, מי שקבע לראשונה שפרשת אבו־חצירא היא פרשה עדתית. לידם עמד מארגן האגודה למען חקירה הוגנת של שר־הדתות, ח"כ המפד"ל בן־ציון („בנצי") רובין. הם הסתודדו עם שוטרים, שהמפגינים תחבו לידיהם פרחים, ותיכננו את מהלכה של ההפגנה.

לפתע פרצה מהומה רבה מעבר לכביש. אבו־חצירא עצמו הגיע במכונית־השרד שלו. שמואלי, המפגין הניצחי של ירושלים, ניסה להתקרב אליו, כשבידו כרזות קרועות. „כתבתי שלטים נגדך, ו־הנהג של הרב עובדיה יוסף קרע לי אותם!" התמרמר. אך אבו־חצירא לא שמע אותו. הוא, הוקף במאות מעריצים, שהתעקשו לנשק אותו על לחייו. כמה רבנים לבושים בקאפוטות שחורות ועטורים זקנים שחורים, שיכלו להיות אביו או סבו של אבו־חצירא, התעקשו לנשק את ידו. השר נראה חיוור, נרגש ומבוהל. הוא התחנן באוזני המקיפים אותו, שדחפו ושמחצו אותו: „רק אל תרימו אותי על הידיים! זה לא ייראה יפה בטלוויזיה!"

שומרי־ראש מתנדבים מקרב הקהל, שעליהם ניצח נהגו כבד־הגוף של השר אבו־חצירא, הצליחו להכניס אותו אל בניין מישרד־הדתות. הקהל זרם אחריו, כשהוא מאיים להפיל תחתיו את דלתות הלישכה. מזכירותיו הנאות של השר ניסו בכל כוחן לסלק את הקהל, אך זה היה קשה: „הם כולם או רבנים מכובדים או חברים של השר, אנחנו לא יכולות לסלק אותם סתם כך!" אמרה אחת מהן.

גדליהו שרייבר, המנכ"ל החדש של

חסרת־תקדים נגד חקירה מ׳שטרת׳ית

ם אשמים בכל!״

אחד מחסידי אבו־חצירא מאשדוד התנפל על העיתונאים שסיקרו את ההפגנה וקרא לעברם: אשמים בכל, בגללכם אבו־חצירא יילך לבית־הסוהר.״ הזקן ניסה לתקוף את העיתונאים את מצלמותיהם, אך נבלם על־ידי עוזרי השר, שניסו להרגיע את המון המפגינים.

רבנים וצעירות

ההפרדה בחצר מישרד־הדתות בין גברים לנשים לא נשמרה בקפדנות. בתוך הדוחק הרב נלחצו רבנים ותלמידי חכמים, מעריצי אבו־חצירא אל בתולות חסודות, שגם הן באו להפגין.

מישרד־הדתות, הצליח לשכנע את הקהל לשמור על הסדר. בתוך החדר רחב־הידיים של הלישכה עמד השר, כשהוא מביט מבעד לחלון על ההמונים המריעים והמניפים זרי פרחים, כאילו הוא אומד את מיספרם. „אתה מוכרח לצאת אל האוהבים שלך,״ אמר לו לזימר. אבו־חצירא לא רצה לצאת, הוא רצה שיבואו אליו.

לאורך המיסדרון הארוך של קומת־הלישכה ניצב תור עצום של אנשים, נשים וילדים. אחד־אחד נכנסו ללישכה, שבמרכזה עמד אבו־חצירא, נישקו, חיבקו, הגישו את הפרחים שנערמו על השולחן. „אנחנו איתך באש ובמים!״ הצהיר רב אשכנזי. „לא ניתן לזיגל לשרוף את המרוקאים!״ החרה אחריו צעיר יוצא מרוקו.

מישהו מהמארגנים נטל את המגפון הנייד: „המישטרה תכוון את התהלוכה לכותל, שם נתפלל כולנו לזיכויו של אבו־חצירא!״ שוטרים התחילו לנסוע על וספות לפני הקהל לעבר הכותל. תנועת כלי־הרכב הופסקה. בראש התהלוכה צעדו שלובי־זרוע רבנים ועסקנים, שעוררו את הקהל לשירה בעזרת מגפונים.

ליד הכותל ניסו לארגן ריקודים. הנשים עמדו מאחרי החומה, צופות על הגברים. אחת מהן שלפה תוף־מרים ונתנה קצב לריקודי הגברים. האחרים פנו אל הכותל והתפללו.

תיירים מיהרו לשלוף את המצלמות שלהם, ולצלם את „החסידים הרוקדים.״ רק אשה אחת, דתית, שעמדה והתפללה בדבקות רבה ליד הכותל, התעוררה מתפי־לתה ושאלה על מה המהומה.

כשנענתה הפליטה: „בושה!״ ועזבה את המקום הקדוש.

עורך „אוקטובר"
מגלה שהוא ביקר
לפני שנים בדאכאו

★

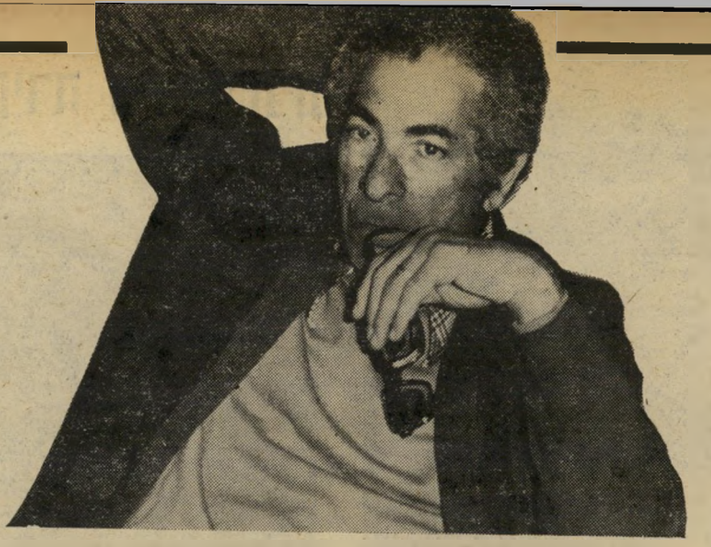
שמישפחתו נספתה
במיבצע סיני

★

שסאדאת הציע
לנאצר להקים
מישטר דיקטטורי
והתחרט על כך

★

שחוץ מפרשת
השואה היה היטלר
בסדר בעיני
העם המיצרי

מלך על ברך: ...קל לו מהנזי תערפה עין אדולף היטלר!

בגין, היטלר ואנחנו

כ? העם היהודי התייצב מאחרי מנחם בגין, כאשר עלה קיצפו על הדברים שהתפרסמו בעיתונות המצרית עליו ועל היטלר, ובעיקר — על ההשוואה ביניהם.

הם (הישראלים) איבדו מיליונים של קורבנות, וזוהי סיבה טובה לשנוא את היטלר. לנו אין סיבות רבות לערוך השוואה בין שני האנשים.

היהודים טוענים כי היטלר שרף והשמיד אותם — גברים, נשים וטף. היו אלה העינויים וההשפלה המכוערים ביותר שאירעו בהיסטוריה של העם היהודי. די בכך שבכל מישפחה יהודית חסרים האב, האם או האח. היטלר הוא אשר שיסע את היהודים. הפחד, הרגשת חוסר־הביטחון והתחושה של אי־האימון בעתיד, או באנשים בכלל, מושרשים עמוק, ולא קל לטפל בהם תוך עשרות שנים. לכן אין זה מוזר בכלל לגלות כי קפקא, פרויד, זיגגר ושאגאל נמנים על קבוצת הפילוסופים של החרדה.

כל יהודי המגיע לקאהיר מישראל, מארצות־הברית או מבריטניה מניח על השולחן, כמנה ראשונה בשיחה, את ההשוואה בין היטלר ובגין.

ערכנו כמה נסיונות. שאלנו קבוצה של אינטלקטואלים מצריים צעירים: מהו הדבר הראשון העולה בדעתך כאשר אתה שומע או קורא את השם היטלר?

בין התשובות שקיבלנו לא היה דבר שהצביע על־כך שהיטלר הוא אשר שרף את היהודים באתי־הגאזים. רק במקרים בודדים הוכרה העובדה הזאת, וגם אז לגמרי במיקרה.

יש בכך כדי להוכיח כי היטלר אינו שם או משמעות הגורמים לזעזוע במוחם או בדמיונם של המצרים. אין בחיי המצרים תופעה דומה לזו שפגעה ביהודי גרמניה ופולין בתקופת היטלר.

זהו מאמר פוקח־עיניים מכחינות רבות.

לדעת רבים, כתב אנים מנצור, איש־אמונו של אנוור אל־סאדאת, את המאמר הזה על פי בקשת הנשיא עצמו, כדי להנחות את העיתונאים והקאריקטוריסטים במצריים לחדול מהשוואת מנחם בגין לאדולף היטלר.

אך מנצור מגזה במאמר זה גילויים רבים — לא רק על עצמו ועל מישפחתו, אלא גם על חייהרוח של האינטליגנציה המצרית, ועל הפער בינה ובין התודעה הישראלית.

מצריים נכנסה למילחמת־העולם השנייה כמדינה משועבדת, תחת כיבוש בריטי. באחת משיאי המילחמה, הטילו הבריטים מצור על ארמון המלך פארוק, השפילו אותו ואת מצריים לעיני כל, והכריחו אותו למנות ממשלה מצרית לפי תכתיבם.

הצבא הגרמני, שעלה על מצריים מדוב, נראה, על כן, כצבא משחרר מעול משעבד. אנוור אל־סאדאת לא היה היחידי, בדור המצרי הצעיר של אז, שהתייחס משום כך באהדה גלוייה לגרמניה הנאצית וימנהיגה. למעשה ראה כמעט כל העולם הערבי בגרמניה מעצמה הראויה להערצה, הלוחמת בשתי המדינות הקולוניאליות — בריטניה וצרפת.

במאמר זה שפורסם בשבועון „אוקטובר", מסביר מנצור את הרקע הרוחני והפוליטי לכך. הוא חודיע שהוא מעוניין בכך שהמאמר יפורסם בישראל, ואף דאג להעביר בטלפון הסברים כדי להכטיח את דיוק התירגום ואת הבהרת כוונותיו.

כותרת המאמר אומרת: „מלח על הפצעים: אמור לי מה אתה יודע על אדולף היטלר!"

מאת **אנים מנצור**

קחתי עט ונייר ואמרתי לעצמי: מדוע לא אעשה דבר דומה וארשום כל מה שעולה במוחי כשאני שומע את השם היטלר?

מה אני יודע עליו?

היטלר — אוסטרי, ששלט בגרמניה כמו נפוליון האיטלקי, שהיה שליט בצרפת. נולד ב־1889. באותה שנה ובאותו חודש נולדו ההיסטוריון הדגול ארנולד טוינבי, הדיקטטור הפורטוגלי סאלאזאר והשחקן צ׳ארלי צ׳אפלין.

באותה תקופה נולדו:

המנהיג ההודי גוואהרלאל נהרו.

הסופרים המצריים אל־עקאד, טהא חוסיין ואל־מאזני.

הסופר הצרפתי ז׳אן קוקטו.

הסופר הישראלי שמואל יוסף עגנון, אשר זכה במחצית פרס־נובל לספרות.

הסופר הרוסי בוריס פסטרנאק, מחבר ד״ר ז׳יוואגו, אשר דחה את פרס־נובל לספרות.

באותם הימים נבנה מיגדל־אייפל בפאריס.

הסוציולוג היהודי האמריקאי זיגפריד קראקובר הפיק את הסרט מקאליגרי עד היטלר.

היטלר התאבד בשנת 1945. יום אחד לפניו נרצח ידידו, בניטו מוסוליני. יחד עימו נפטרו המדינאי הבריטי לויד ג׳ורג׳, הנשיא האמריקאי פרנקלין רוזוולט והמשורר הדגול פול ואלרי.

הוטלה הפצצה האטומית הראשונה.

התגלה ויטמין.

פותחו מכשירי הראדאר.

מוסיאון־השעווה של מאדאם טוסו בלונדון, ערך מישאל בין 3500 מבקרים, שבו התבקשו לציין מיהם האנשים המשגואים ביותר בהיסטוריה. התשובות:

(1) היטלר.
(2) אידי אמין.
(3) ניכסון.
(4) מאו צה־טונג.
(5) דראקולה.

זהו כמעט כל מה שאני יודע על היטלר. ועוד:

היטלר
שרף
מיליוני יהודים
בתאי־הגאזים.

ראיתי את אחד מתאי־הגאזים הללו בדאכאו, סמוך לעיירה נירנברג, שבה התקיימו מישפטיהם של פושעי מילחמת־העולם השנייה. דאכאו הוא מקום נתעב, שבו נוגעת כף רגלך באדמה שחורה, ואתה מרגיש כי זהו אפר מן הכבשנים, או שרידיהם של הקורבנות. אתה נתקל פה באבק שחור. לאחר מכן אתה נכנס לחדרים, שעל קירותיהם ציפורניים ודם.

המבקרים אינם מסוגלים לעמוד בכך. היו ששלחו את ידיהם אל התמונות וקרעו אותן לגזרים.

ראיתי את כל אלה. הרגשתי תחושת־מחנק, פחד. נשארתי במקום יממה או יותר. התכנסתי בתוך עצמי, וניסיתי להדחיק את המראות. לא רציתי לזכור את מה שראיתי, וזה מה שהיהודים אינם מסוגלים לעשות.

צריך להבין אותם: איש אינו יכול לקבור את אמו, אביו ובנו בקלות כזאת, ולהפוך את הזיכרון לתחושה של אדישות, אפאתיה.

לפיכך הזיכרונות השחורים הללו רדופים בקרבם — אך לא מתים. תרדמתם קלה מאוד. די שתתקרב אליהם כדי שיקפצו ממקומם בבעתה — וזהו בדיוק מה שקרה למר מנחם בגין, אשר על בשרו עברו מעצר בבתי־הסוהר, סבל עינויים, עד לבריחתו לישראל, שם הפך אחד מעמודי־התווך, השומר על ההיסטוריה.

אי־אפשר לפתור או להבין את התסביך הזה, מבלי לחזור אל היסטוריה של היהודים באירופה או בפלסטין.

על־כן, באיגרת ששלח אל הנשיא אל־סאדאת ב־18 באוגוסט, ניצל מר בגין

האיש השנוא ביותר

את ההזדמנות כדי להעלות את מכאובם של ישראל והעם היהודי. בגין ביקש להבין מדוע המצרים משווים אותו להיט־לר ואת מעשיו — למה שעשה היטלר ליהודים, כל היהודים לא יהססו להתייצב מייד מאחוריו במיקרה כזה.

טענת המצרים היתה כי גירוש היהודים מגרמניה על־ידי היטלר הוא אשר גרם להם לחפש מולדת ולבקש נקמה בפלס־טינים, אשר לא היו הגורם לפגיעה או למסכת־הייסורים שמהם סבלו היהו־דים.

בגין טען, לעומת זאת, כי החיפוש אחרי מולדת או „המולדת" הוא חלום היסטורי עתיק־יומין, והדיבורים על היט־לר ובגין לא יגיעו אל קיצם לפני שיעבור עוד זמן רב. מה שחשוב יותר בכל המשבר הזה הוא, כי נלמד ממנו לקח ונשתמש בו כהוכחה למרחק הגדול המפ־ריד בינינו לבינם. צריך ללמוד להכיר את ההבדל הגדול במשמעות שאנו מייח־סים לשמות, למושגים, לתכנים מסויימים. עליהם, בישראל, לדעת מה אנו מבי־נים. אנו צריכים ללמוד להכיר מה מכאיב להם. זהו תנאי חיוני ליצירת הבנה הדדית, למען שכנות טובה מחר, ושלום — מחרתיים.

„ילד בלתי־חוקי"

האם נותרו עובדות נוספות, העולות על הדעת כשמזכירים את השם היט־לר? יש אומרים שהוא סבל מכך שהיה נמוך־קומה, למרות שכל מי שעמד לידו ראהו כענק. האמת היא שהיה קצר־קומה, כמו צ'רלי צ'אפלין, שנולד עימו. *

* זוהי טעות. היטלר היה בעל קומה ממוצעת.

חיידים אוסטרליים תומכים בשבוי גרמני פצוע בחזית המצרית

„איש אינו יכול לקבור את אביו ואמו בקלות כזאת..."

אדוקף היטלר בראש אלופיו

„ילד בלתי־חוקי, בעל אשך אחד..."

להצליח ולראות בבירור.

אינני חושב שאני זוכר פרטים נוספים על המנהיג הגרמני אדולף היטלר, פרט לכך שהיה בן בלתי־חוקי. * היו שאמרו כי השינאה ליהודים נבעה מן העובדה שאמו עבדה כמשרתת אצל מישפחה יהודית בווינה. אינני מאמין לסיפור הזה.

ידוע כי היטלר הוא אחד הבנים הלא־חוקיים שנכנסו להיסטוריה, כמו הקאנצלר וילי בראנדט, השחקנית סופיה לורן, נשיא־ארגנטינה חואן פרון ואשתו, איז־סאדאת עם קבוצת פרופסורים מאו־ניברסיטת אלכסנדריה. השיחה שהתנהלה ביניהם היתה תענוג שיכלי. נשמעו בה התבטאויות שהביעו כנות, אומץ־לב ופט־ריוטיזם. אל־סאדאת דיבר על הדיקטטורה והדמוקרטיה. הוא סיפר כי מאז ילדותו חלם על גבורה. שביקש לחקות את גאנדי ואת היטלר. אל־סאדאת הוקסם על־ידי כמאל אתא־תורק. ילד שחלם להיות גי־בור ולעלות מהכפר מית אבו־אל־קום לקאהיר.

היטלר וכגין בקאריקטורה מצרית*

„סטרתי על לחיי, כיסיתי את עיני..."

בלה, הצייר לאונרדו דה־וינצ'י, ראש ממשלת־בריטניה רמזי מק־דונאלד, הממ־ציא האנגלי סר־הנרי סטנלי, השחקנית הצרפתיה שרה ברנאר והסופר הצרפתי ז'אן ז'נה.

המידע האחרון שיש ברשותי על היטלר הוא שבעת הלווייתו גילו שיש לו אשך אחד בלבד **. הפתעה לא פחות קטנה היתה כשהנשיא (התוניסי) בורגיבה גילה שיש לו אשך אחד בלבד. הרופאים והפסיכיאטרים צריכים לחפש את ההלכה הפסיכולוגית.

בראשית החודש נפגש הנשיא אנוור אל־סאדאת עם סיפר עוד כי ביום שבו דנו חברי מועצת המהפיכה (ב־1952) על צורת־השילטון המתאימה להם, אחרי גי־רוש המלך פארוק, הוא חיווה את דעתו: „אנו זקוקים עתה לדיקטטורה — והדגיש זאת פעמיים. חבריו גינו אותו. אבל אל־סאדאת ידע אל־נכון כי זהו מה שרוצה עבד־אל־נאצר.

כיום הוא מודה כי עמדה זאת היתה אחת הטעויות הגדולות ביותר שעשה בחייו. כאשר עלה לשילטון, עשה תפנית ויישם את הדמוקרטיה, וכך שולט העם

(המשך בעמוד 40)

* פרט זה אינו נכון. יתכן כי אביו של היטלר נולד מחוץ לנשואין.

** פרט מוזר. להיטלר לא נערכה כל הלווייה. מייד אחרי התאבדותו נשרפה גופתו כליל, ואיש לא ראה אותה.

היטלר התלונן שיש לו אצבעות נשיות. אף אחד לא ידע בדיוק מהו צבע עיניו. איש לא העז להביט אל תוך עיניו. הברק המופלא של עיניו נבע מכך שהוא היה קצר־רואי ונאלץ למצמץ בעיניו, כדי

* למעלה כתוב „הייל בגין!" בגין מח־זיק בשלט שעליו כתוב „מדיניות העובדות המוגמרות, סיפוח אדמות בכוח, זילזול בהחלטות הבינלאומיות, עינוי העצורים, ישראל הגדולה."

הוא היה סניגורו של עמוס אוריון. הוא גם סניגורם של אושרי ואהרוני החשודים ברצח אוריון

הסניגור של כולם

„ה סניגור שלי דפק אותי!" כך התלונן עמוס אוריון מהיום שבו שמע בתדהמה את הרשעתו ברצח דב לבנה בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב.

הוא חזר על האשמתו זו לפני כל מי שהיה מוכן להקשיב לו. הוא כתב מיכתבי־תלונה נגד הסניגור ללישכת עורכי־הדין ולבית־המישפט המחוזי, אשר הרשיע אותו. „הסניגור שלי קשר קשר עם אנשים אחרים כדי להרשיעני. הוא הכשיל בכוונה את הגנתי במישפט, וסחט ממני כספים במירמה!" זעק אוריון.

האשמותיו גרמו לכך שהסניגור המושמץ, אשר הגיש כבר עירעור בשמו לבית־המישפט העליון, פנה בבקשה לפטרו מייצוגו של אוריון. השופט יצחק קיסטר התבקש לקבוע כי אחרי כל ההאשמות הזדוניות שטפל אוריון על סניגורו, לא יוכל עוד לייצגו. השופט קרא את הבקשה, שמע כי אוריון קיבל העתק מבקשה זו וסירב להגיב עליה, ורק פלט לעבר השומר בבית־הכלא: „זה לא עניין לבית־המישפט!"

עדה שרה דנוך
איך הכירה את אוריון ברחוב?

ב־21 ביגואר 1974 שיחרר השופט קיסטר את הסניגור, ומכיוון שהחוק מחייב העמדת סניגור לנאשם ברצח, מינה לו את עורך־הדין יואל צור.

הסניגור הטוב ביותר

ב ימים אלה חזר עורך־דינו של אוריון באופן דרמאתי לחדשות, כאשר הוא מייצג את מי שנחשדים כרוצחיו של אוריון ועזר כהן — רחמים אהרוני וטוביה אושרי.

הסניגור, אליהו קדר, אמר להעולם הזה כי אוריון הגיע אליו, כאשר בדרך מיקרה חיפש את הסניגור הטוב ביותר שיכול היה להשיג, וכי הוא ייצג אותו במירב הכישרון והחריצות שעורך־דין מקדיש ללקוח. אמנם נכון שבאותה תקופה, ב־1971, כאשר עמד אוריון לדין, כבר היה קדר עורך־דינם הקבוע של אהרוני ואושרי מזה יותר משנתיים. הוא ייצג אותם בכל אחד מהמעצרים הרבים שבהם הסתבכו בסוף שנות ה־60' ובתחילת שנות ה־70'. הם נחשדו מדי פעם בשוד־יהלומים זה או אחר ובהברחת חשיש בכמויות אדירות, אבל תמיד יצאו בלי שהוגש נגדם כתב־אישום.

גם במישפט היחידי שהוגש נגד טוביה אושרי על החזקת אופיום ב־1974, שבו הורשע ונידון לקנס כספי, ייצג אותו עורך־הדין קדר. במיקרה היחידי, שבו נחקר אהרוני ב־1978 בחשד שוד מלטשת־יהלומים לא היה קדר בישראל. הוא שהה אותה שנה בארצות־הברית. לכן לא ייצג את אהרוני. התיק נסגר ונגנז בפרקליטות.

את טענותיו של אוריון נגדו הסביר קדר בכך שבכלא נפל אוריון קורבן להשׂטנה של עבריין בשם שילון, שנטר טינה לקדר על שלא הסכים לייצגו, והסית את אוריון בטענה כי סניגורו בגד בו.

הידידות ב„דקר"

מ שהיה התובע במישפטו של אוריון בתל־אביב, שימחה תקוע זוכר דבר נוסף: שאושרי ישב באולם בית־המישפט והקשיב לדיונים בכמה ישיבות במישפטו של אוריון.

לכאורה לא היה אז קשר בין השניים. אוריון היה צעיר, שהשתחרר זה עתה משירותו בחיל־הים בסיני. הוא חזר לתל־אביב רק כארבעה חודשים לפני המיקרה, והתחיל לעבוד כשומר בברינקס.

בדרך מיקרה הכיר ברחוב את הגרושה היפהפיה, שרה דנוך. זה היה שלושה חודשים לפני המיקרה. השניים התאהבו, והיו חברים. עמוס היה ישן מדי פעם אצל שרה, שגרה עם אמה המשותקת.

ביום הרצח טען אוריון כי חזר לביתה של שרה בשעה 6.30, השעה שבה קרה הרצח. שרה היתה אמורה לתת לו אליבי. אולם שרה מסרה שעות שונות בכל אחת מהעדויות שלה, ואי־אפשר היה לקבוע אם אוריון בא לדירתה בשעה 6.30 או 7 או יותר מאוחר — דבר שהרס את האליבי של אוריון.

שרה גם מסרה באחת מהעדויות במישטרה כי ביום הרצח היה אוריון נרגש מאוד, וסירב לומר לה מה קרה. היא חזרה בה מעדות זו בבית־המישפט, וסיפרה לשיחות על שכר־טירחה, אולם הוא בטוח כי קיבל תשלום עבור הופעתו.

ב־1977, בבית־הכלא, הוציא אוריון חוברת בת 16 דפים, שקרא לה עמוס אוריון — מישפט הקופים — מימצאי חקירותי. החוברת מופנית נגד המישטרה, התביעה ובתי־המישפט, שלדעתו גרמו לו את העוול. באחד ממישפטי־הפתיחה כתב: „אני רוצה לומר כי הם אשמים באחד הקשרים הנתעבים ביותר, והוא ניצול החוק לשם שליחת חף־מפשע לבור הכלא."

עדיין קיימות תמיהות רבות בפרשת אוריון, אושרי ואהרוני — ורק לסניגור פיתרונים.

פרקליט קדר
מה עשה אושרי בבית־המישפט?

כי היו אלה דברי שקר שאמרה כדי להשתחרר ממעצר. גם שרה היתה עצורה כחשודה בשותפות בתיכנון שוד בריגקס, שבמהלכו נהרג ליבנה.

שרה נשאלת אם אוריון מכיר את אחיה, שאחד מהם, ישראל דנוך, נעצר גם הוא השבוע בקשר לרצח אוריון. שרה ענתה כי אוריון פגש דרכה את אחיה, אולם זוהי היכרות של אמירת־שלום בילבד, ואין להם כל עניין משותף לשוחח עליו.

הייתכן כי דווקא אושרי, אשר התגלה בימים אלה כמאהבה של שרה דנוך ואבי בתה התינוקת, התיידד אז עם אוריון עד כדי כך שבא להקשיב למישפטו? עורך־הדין קדר מספר כי יחסי־ידידות נקשרו בין השניים כאשר אושרי פתח בכרם־התימנים מיסעדת־דגים, וקרא לה דקר, על שם הצוללת האבודה. אוריון, שהיה בחיל־הים, הבטיח להביא למיסעדה את כל חבריו מהצבא, וכך נקשרה הידידות בין השניים.

מישפט הקופים

א וריון השיג לבסוף את עורך־הדין, הפרופסור דוד ליבאי, שייצג אותו בעירעור. הוא שילם תשלום צנוע וסימלי לסניגורו, שחשב כי הצעיר שהשתחרר זה לא מכבר מהצבא אינו יכול להרשות לעצמו הוצאות גדולות. מה גם שלאוריון לא היתה מישפחה או קרובים.

עורך־הדין קדר טוען כי הוא אלרגי לשימוש במילה „מישפט הקופים". הוא מסביר כי בעת שהיה אוריון עצור בבית־המעצר בנצרת, הוא ראה בחלון תא־המעצר קוף, שהתקרב אליו בסקרנות. אוריון הושיט לו יד, והקוף נשך אותו. אוריון הגיב בכך שהכה את הקוף, שנפל מת. מכאן נולד הכינוי „מישפט הקופים".

מה היה חפקידה של שרה דנוך, הגרושה היפהפיה, שעמוס אוריון פגש בה במיקרה ברחוב ואשר סיכלה את האליבי שלו במישפט?

בגין, היטלר ואנחנו

(המשך מעמוד 39)

באמצעות החוקה על עצמו. בכך גם מתגשמות התיקוות שאותן לא ידע אל־סאדאת בחיין הפוליטיים בעבר. איש אינו נכנס לכלא בבוקר, כפי שקרה לסאדאת.

כאשר דיבר הנשיא על היטלר, אמר לי עיתונאי ישראלי: סטרתי על לחיי, כיסיתי את עיני בשתי ידיי ואמרתי לעצמי: זה יהיה משבר פוליטי רציני עם מנחם בגין!

באותה שיחה באלכסנדריה אמר הנשיא אל־סאדאת: במשך חמש שנים הצליח היטלר לחולל ניסים תעשייתיים וצבאיים בארצו. לא עלה על דעתו ולא על דעתנו — אנו אשר ישבנו לצידו והאזנו לדבריו — מה שעשה היטלר ליהודים. כל מה שחשבנו עליו באותם רגעים היה שהיטלר הוא אויבם של הבריטים, אויבינו, וכי אנו מסווררים מכוחו ומניצחונותיו המכריעים. הרי האנגלים עצמם היו מסווררים מהיטלר!

הסופר היהודי סול בלו, שזכה בפרס־נובל לספרות, כתב במירושלים ובחודה כי הנשיא אל־סאדאת שלח ב־1953 לסידני גרוסון, העורך הראשי של ניו יורק טיימס, ולקתרין גראהאם, בעלת וושינגטון פוסט, מיכתב בכתב־יד ובו הביע הערצתו להיטלר. זה היה לפני 27 שנה, וסאדאת אף הדגיש כי העריץ את גרמניה, שעלתה במהירות עצומה ורשמה הישגים מזהירים בכל התחומים.

„לא הרג די"

ה ניצחון הגדול ביותר של גרמניה היה על אויבינו — האנגלים.

אני עצמי, כמו רבים מאותם שנפגעו בשנת 1956 — וכמי שאיבד במילחמה אח, אחות, בן־דוד ושמה מן האנשים היקרים לי ביותר — קיוויתי באותו הזמן שאללה ישמיד את היהודים, שמוטטו עלינו את השלום והביטחון, ושפגעו ב־מישפחה בפורט־סעיד ובערים אחרות.

הסופר הישראלי עמוס אילון ציטט מישפט שכתבתי באותם ימים, כאשר הצהרתי שהיטלר לא הרג בהם די. מישפט זה הובא בספר מצרית מצריים שראה אור לאחרונה, ולאחר מכן נאמר שאני פירשתי את הדברים הללו באומרי כי לסופר בזמן מילחמה יש תותח, וזהו העט שלו, ומישפט זה הוא אחד מפגזי תותחי.

במילחמת 1967 איחל כותב יהודי ממוצא גרמני, מחברו של הספר מיתי אסואן, שהיהודים ישליכו פצצת־אטום על הסכר הגבוה, מצריים תטבע, ויהיה מבול. ניח חדש יגיע מישראל באונייה, ויציל את העם המצרי, ותחת שמצריים תהיה מתנת הנילוס, היא תהיה למתנתם של היהודים. אותו סופר כתב: הערבים הכריזו שהם יקברו אותנו בים. אנו ניתן להם ים, ונעניק להם חיים כפי שנוח העניק חיים לאנושות כולה.

איש מאיתנו איננו יכול להניח ידו על הכותל המערבי ולהזיל דמעות. אין לנו סיבה לכך. ברם, אסור לנו לזלזל ברגישותיהם של אותם העושים זאת בגלל סיבות שעלינו ללמוד להכירן. הידיעה היא תנאי ליצירת הבנה הדדית, והבנה הדדית היא הקדמה לידידות, והידידות היא שליח השלום.

היתה זאת הערכה לא־נכונה מצידנו לבקש מן הישראלים לצחוק לשמע ההשוואה שהיטלר דומה לבגין, או שהיטלר הוא בגין עצמו. אם מה שעשינו היה מתוך חוסר־ידע, הרי שאנחנו אשמים, ואם התכוונו לפגוע בכוונה תחילה, עלינו לדעת כי יהיו לכך תוצאות אצל המוסדות המקבלים את ההחלטות, שותפינו לשיחות, מבצעי הנסיגה, ושוחרי־השלום שם.

אם אחזור ואקרא מאמר זה מתחילתו, אמצא כי הדברים שכתבתי על השואה („הולוקוסט" היא מילה יוונית, שקיבלה את המשמעות של שריפה טוטאלית של היהודים במחנות־המעצר הנאציים) אינם עולים על עשר שורות. לא נתכוונתי לכך, אבל זה בדיוק המקום שתופסת משמעות אכזרית זו אצל המשכילים המצריים.

אני יודע כי על הנושא הזה נתפרסמו מאות ספרים, סרטים ומחזות אצל היהודים. אין להאשים אותם או אותנו.

השואה היא פצע שותת־דם בכל בית ובכל לב יהודי, בכל מקום ובכל זמן. הדברים שכתבנו, והלעג שלנו, הם כמלח שאנו זורים על פצעים פתוחים. עלינו לחסוך את המלח כדי שהפצע יגליד, ואז הדורות שיבואו אחרינו ייהנו ממה שנשלל מאיתנו: השלום ובירכת האלוהים.

לשגע את אילת

את הסיפור הזה שמעתי מציפור פרטית נודדת שלי, שחזרה לא מכבר מאילת, העיר הדרומית.

במועדון־הים־התיכון באילת, כך לחשה לי, הסתובבה לה יפהפיה בלונדית שנראתה מאוד מוכרת. במשך היומיים הראשונים לשהותה במועדון היתה מוקפת בחיבוקים וגישוקים מבחור צרפתי צעיר כבן 18, שענה לשם **פיאר דרי**, ושדאג שלא להשאירה לבדה לרגע, מפחד המוני הוא־בים המסתובבים בשטח, כשהם שוחרים לטרף.

אני יודעת בדיוק מה עושים לבני־אדם

סילבי וורטן
לחזור לבעל

החום, הנוף והאווירה של אילת. בלי סנטימנטים.

יום מאוחר יותר אפשר היה לראות את הצרפתיה היפה עם אחד מאנשי־הצוות הישראלים של המועדון, שעימו בילתה במשך שבועיים תמימים על חוף הים. לא נשאר אפילו זכר לאהבה הקודמת.

אני בטוחה שכאשר תחזור אל בעלה בצרפת תספר לו ניסים ונפלאות על ישראל, ואולי אפילו תכתוב איתו שיר. אחרי הכל, בעלה אינו אלא **ג'ני האיידיי**, כן, ההוא, והיא הצרפתיה היפה **סילבי וורטן**.

אני מאוד גאה שאני הראשונה המבשרת לכם על הביקור הזה שלה בארץ.

דירות נפרדות

כשהגיעה **אורלי זוהר** לעיר הגדולה, תל־אביב, מקיבוץ כרמיה שליד אשקלון, היו לה המון ציפיות ותיקוות. לא לקח ליפהפיה זו הרבה זמן, וכבר אז סיפרו לי שהיא מנהלת יופי של רומן עם גבר שהוא מבוגר ממנה בשנים רבות.

אז היה כל הסיפור די בסוד, מאחר ש**יורם זייבויץ**, המחזר הנלהב, היה עדיין בעלה החוקי של הבדרנית **רבקה מיכאלי**. מאז עברו כארבע שנים, ושני הנחמדים האלה הספיקו המון ביחד. יורם התגרש מרבקהלה, ואני יודעת שהשניים המאוהבים התגוררו ביחד בדירה שרכשו במשותף, ושהפכוה לקן־אהבה אמיתי. יורם נהג להביא לביתם את שני ילדיו מנשואיו, מה עוד שאמם מתגוררת מעבר לרחוב.

מספרים לי ברמת־אביב, שהשניים רכשו במשותף פנטהאוז מפואר בצפון העיר, ובמשך כשנתיים בנו אותו יחד לתפארת.

אלא שאליה וקוץ בה. ציפור קטנה לחשה לי שהיום מתגוררים אורלי ויורם בנפרד. לא בחדרי־שינה נפרדים, אלא בדירות נפרדות. אני באמת לא יודעת אם העניין הזה מצלצל כמו פרידה סופית, מה עוד שאני יודעת על כמה פרידות קטנטנות בעבר. אבל אתם הרי יודעים שאני תמיד מקווה להפי־אנד.

יורם זייבויץ
לבנות פנטהאוז

בין שתי שוטרות

אני לא יכולה להתאפק, אני יודעת שהעניין הזה יגרום לכך שאני אחטוף עוד כמה רפורטים על חנייה, ושכל השוטרים באזור שבו משרת קצין המישטרה שאני עומדת לכתוב עליו ידלקו אחרי — אבל מה זה רפורטים לעומת השרות המצויין שאני נו־תנת לכם?

אז הסיפור הוא כזה. **קצין מישטרה בכיר** ומפורסם ניהל לו רומן ארוך ארוך עם **שוטרת** יפהפיה. כל הפקודים שלו ידעו על הרומן הזה, חלקם קינא בו, כי השוטרת היתה באמת יפהפיה וחלק אחר סתם את הפה, פשוט חששו.

הבעייה היתה כמובן שאותו קצין הוא נשוי ואבא לכמה ילדים טובים, שאחד מהם הוא בגיל של השוטרת.

אבל למרות הסערה הגדולה שליוותה את הרומן המדליק הזה, הוא הסתיים. לא הס־תיים משום ששתו של הקצין גילתה זאת, אלא משום שהקצין הבכיר מצא לו במישרד שוטרת שלדעתו היא עוד יותר יפה. הוא זנח שוטרת א' ועבר מהר מאוד ל**שוטרת ב'**, וכלל לא הפריע לו ששוטרת ב' נשואה. אחרי הכל, גם הוא לא בדיוק רווק.

עזה כשאול האהבה והקינאה עוד יותר. שוטרת א' כה נפגעה מהמעבר החד מלהיות החברה של המפקד לסתם שוטרת רגילה, ועוד יותר נפגעה מכך שיש לה יורשת מאותה תחנת מישטרה, עד שהיא החליטה לצפצף על כל העולם ולזמר.

בימים הקרובים עומד אותו קצין בכיר להקרא אל המפקדים שלו כדי לתת כמה הסברים על דברים שסיפרה שוטרת א'.

רחל מרחלת של כל העולם

אישהציבור והמזכירה בהריון

הצעירה שעלתה על כבש מטוס TWA לפני שבועיים מיקדה אליה את המבטים של עובדי נמל־התעופה ומבטי הנוסעים ששמו איתה לארצות־הברית. אחדים מהם הכיר אותה כמזכירתו וכידידתו הקרובה של אחד מאישי־המדינה הבכירים. אחרים סתם התפעלו מיופיה.

אולם הצעירה לא נראתה מאושרת. קל היה להבחין במתיחות הרבה שעל פניה. כהרגלה, היתה לבושה בקפידה רבה, בחליפה תפורה היטב, שערה השחור והגולש בההיק. היא נסעה בגפה, אם כי ידיד טוב, עוזרו של אותו מנהיג, ליווה אותה עד פתח המטוס.

הנסיעה לארצות־הברית היתה סיומו של פרק בחייה הסוערים, ותחילתו של פרק חדש. כי אותה צעירה נסעה לאמריקה הרחוקה כשהיא נושאת בקירבה את ילדו של אותה אישיות בכירה.

על הרומן בין השניים ידעו הכל כבר שנים רבות. המנהיג לא ניסה להסתיר זאת, והיה מופיע איתה בכל מקום, לעיתים תוך הפגנת אהבה רבה.

הקשרים בין השניים החלו שנים רבות לפני כן, כשאותה אישיות היתה עסקן בדרג נמוך ביותר. אז היא היתה המזכירה שלו במיפלגה.

השמועות על כך שהבוס מתעסק עם המזכירה שלו לא חרגו מגדר השמועות על כל בוס אחר ומזכירתו. אולי בהבדל אחד: במיקרה הזה, היתה אותה צעירה ידועה כאשה יפהפיה, בעלת תווי־פנים נאים, צוואר ארוך וגוף מושך, ואילו העסקן החל משמין.

במשך השנים גרם הרומן בין השניים מדי פעם לסערות. אחת הסערות המפורסמות ביותר אירעה במוסד לאומי חשוב. אישהציבור נכנס עם המזכירה הנאמנה לחדרו, ושכח לנעול את הדלת. לפני כן הזמין במיזנון שני ספלי־קפה, וביקש שיביאו אותם לחדרו.

מלצרית המיזנון התעכבה, משום־מה, ולא הביאה מיד את ההזמנה. בינתיים שכחו השניים שהקפה הוזמן.

כשהגיעה המלצרית לחדר, כשבידה המגש, היא דפקה קלות על הדלת ופתחה אותה. המלצרית נדהמה לראות את המנהיג והמזכירה במצב שלא השאיר שום מקום לדימיון. המגש נפל על הריצפה והמלצרית, נערה בת 16, לקתה בהלם. רופא הוזעק למקום והמלצרית נלקחה, כשהיא סובלת מהלם, לבית־חולים.

צמרת־המדינה כולה ידעה על הפרשה, אולם רק מעטים ידעו על פרשה אחרת של הוזג הרומנטי. ככל הנראה הבטיח המנהיג לצעירה להדק עוד יותר את קשריו עימה. אולם תוכנית זו לא יצאה לפועל, מטעמים מישפחתיים וציבוריים, והוא החליט להישאר עם אשתו, שעימה התחתן בצעירותו, ושעימה עבר הרבה מהקורות הסוערים של חייו. הצעירה, שהבינה שאין לה כל סיכוי להינשא אי־פעם לאהובה, החליטה לשים קץ לחייה במו ידיה. היא הותירה אחריה מיכתב למנהיג, שבו הסבירה לו את מניעיה, סיפרה לו על אהבתה הגדולה אליו וביקשה את סליחתו.

הצעירה בלעה כמות גדולה של כדורי־שינה בדירה שבה התגוררה בגפה באיזור תל־אביב. אחת מבנות מישפחתה, שבאה במיקרה לביקור, מצאה אותה והזעיקה אמבולנס. חיי הצעירה ניצלו.

אחרי תקרית זו שבו השניים לחיות כמו זוג־יונים. אפשר היה לראות אותם כשהם מחובקים, נוסעים במכונית האמריקאית המפוארת של העסקן מתל־אביב לירושלים. אפשר היה להבחין בשניהם כשהם נכנסים ביחד לחדרו של העסקן במלון, אפשר היה להבחין בהם במסיבות רשמיות, כשהצעירה היתה בת־זוגתו של העסקן.

כל אותה עת ידעו אשתו וילדיו של העסקן על הרומן של אבי המישפחה. באירועים ציבוריים ומישפחתיים אפשר היה להבחין במזכירה ובאשה יושבות ביחד ליד אותו שולחן. בת מישפחתו של העסקן, שהיא כימעט בת גילה של המזכירה, היתה יוצאת איתה לעיתים לקולנוע, ומופיעה איתה ביחד באירוע חברתיים בירושלים, כשהאב־המאהב היה עסוק. בני המישפחה נאלצו להסכין עם תופעת המזכירה־האהובה. כלפי חוץ הם היו מתייחסים אליה כמו למזכירה של אבא. האב כינס את ילדיו, סיפר להם את הכל ושיכנע אותם בכושר־השיכנוע הידוע שלו שהוא מאוד אוהב את אמא, אך הוא גם אוהב את המזכירה. כשאמא לא הביעה התנגדות, קיבלו זאת גם הילדים.

כשהצליח סוף סוף אישהציבור לקבל מישרה בכירה, הוא מינה את מזכירתו כפקידה בתפקיד בכיר. אי־אפשר היה להגיע אל האישיות הציבורית מבלי לעבור קודם את המזכירה. הפקידה הקודמת שעבדה באותו מישרד הועברה לתפקיד אחר, באחד החדרים האחוריים.

עתה היתה לגיטימציה מלאה יותר להופעות הציבוריות שלהם בצוותא. כל אישיות ציבורית בכירה בארץ נוהגת להופיע בכל אירוע ציבורי, בכנסת ובמישרדי־הממשלה, יחד עם הצוות הבכיר שלה. במיקרה זה, הופיעה אותה אישיות ציבורית עם המזכירה הבכירה, שהיתה גם המאהבת שלו. כל צמרת־המדינה ידעה זאת והתרגלה למצב.

הוא גם לקח אותה לחו"ל, בכל מסעותיו, ולפחות פעם ראו אותם ישראלים ביחד באולם־הימורים בפורטוגאל.

לפני כמה חודשים התברר לאותה צעירה שהיא בהריון. הצעירה היפהפיה הקפידה שלא לבלות לעולם בחברת גבר אחר, ולא היו לה כל חברים אחרים. במיקרים שבהם היה הבוס־המאהב עסוק, היא היתה יוצאת עם בנות מישפחתה.

כשהיא נסעה לפני כמה חודשים לחוץ־לארץ, במיסגרת מישלחת ציבורית — נסיעה שסידר לה הבוס שלה — הוא היה מקפיד לטלפן מדי ערב לחדרה בבית־המלון כדי לוודא אם היא בחדר, ושוחח איתה שעות ארוכות בטלפון. גם לה וגם לו היה ברור שהילד הוא ממנו.

הצעירה סירבה לערוך הפלה. היא חששה שמא הפלה בגילה — כיום היא כבר בתחילת העשור השלישי של חייה — תסכן את האפשרות ללדת ילדים נוספים בעתיד. מילבד זאת, היא ידעה אמנם שהבוס לא יהיה אף פעם בעלה, ושהחלטתו להישאר עם אשתו היא נחושה. אך אהבתה אליו גרמה לה לרצות שלפחות יהיה לה ילד ממנו.

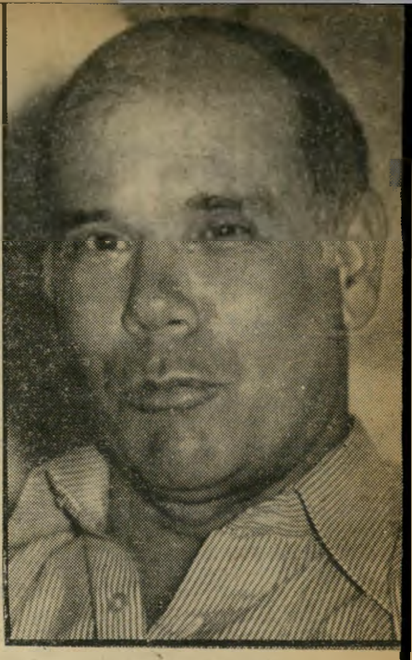
יש בין הפוליטיקאים הטוענים היום, אחרי שנודע שהצעירה בהריון, כי כמה מצעדיו הפוליטיים האחרונים נעשו ביגלל העובדה שידידתו עומדת להעניק לו עוד בן, דבר שהיה עלול להפכו מוקד לסערה של רכילות.

לאיש לא היה ברור מדוע נסעה הצעירה לארצות־הברית. במישרד־הנסיעות, שבו רכש עבורה אותו איש־ציבור את הכרטיס, ניסו לשכנע אותו לרכוש כרטיס קבוצתי, מוזל יותר, אך מוגבל בזמן. אולם אישהציבור רכש עבור ידידתו כרטיס פתוח, המאפשר לה לשוב לישראל במשך שנה תמימה, בכל תאריך העולה על דעתה.

ברור כי הצעירה לא תסכים לוותר על הילד שלה, פרי האהבה מהבוס. היא תלד ככל הנראה בארצות־הברית, ותשוב ארצה עם התינוק. יתכן וכוונתה להינשא בארצות־הברית כדי לשוב לארץ עם תינוק ותעודת־נישואין, כדי למנוע מאנשים לנחש שהילד הוא ילדו של האישיות הציבורית.

אולם לכל ברור דבר אחד. גם אם תשוב אותה צעירה עם תעודת־נישואין, יימשכו היחסים בינה ובין הבוס שלה. האהבה ביניהם היא גדולה. למען אותה אהבה אולי הסכים אותו מנהיג לפגוע בהמשך הקאריירה שלו, ולמען אותה אהבה הסכימה הצעירה לקשור את חייה לאדם מבוגר ממנה בשנות־דור, לספוג עלבונות ולדעת שהוא מעולם לא יהיה שלה.

„בקילשונות ובמרקטורים נמנע מבני עדות־המיזרח לבוא!"

האשכנזי אהוד סגיב ממושב ניר־צבי טען כי לא שלח ילדיו לבית־הספר למנוע התנגשויות.

והאחראי על מחלקת־החינוך. „זה לא סוד שבניר־יצחק ומישמר־השיבעה רוב התושבים הם אשכנזים. אצלנו זה בדיוק ההפך. אבל הילדים שלנו שווים בדיוק כמו הילדים שלהם. אין הבדל. לכן, אם יש הסבר למה שהם עשו, זה רק ההבדל העדתי.

„אני בעצמי דאגתי לקנות את הקלמרים והפרחים. ידעתי על ההתנגדות לצירוף בניר־יצחק ובמישמר־השיבעה. למרות הכל רציתי להתחיל את השנה ברגל ימין. הילדים שלנו שאלו איפה הילדים האחרים ולמה הם לא באו. לא רצינו לגלות להם את האמת. מה יהיה כאשר הילדים האלה ייפגשו בצבא? מה הם יגידו האחד ל־שני?"

ההחלטה להעביר את ילדי בית־דגן ללמוד בניר־צבי נפלה בשל המיספר הנמוך של התלמידים בבית־הספר רמז המקומי, שבו לומדים 65 תלמידים בלבד. במישרד־החינוך תלו תיקווה בתוכנית זו, וראו בכך אפשרות לשלב את ילדי בית־דגן במיסגרת האינטגרציה. בבית־דגן התקבל הרעיון בחיוב, אך לא כך במושבים ניר־צבי ומישמר־השיבעה. אחרי שההורים שם מנעו מילדיהם לבוא לבית־הספר במשך שלושה ימים רצופים, נכנע לבסוף מישרד־החינוך. תוכנית האינטגרציה בוטלה, וילדי בית־דגן חזרו עם הפרחים והקלמרים לבית־סיפרם הקודם.

„לא רוצים"

„ה כאתי קלמר ופרחים במתנה לילד שיישב לידי בכיתה, אבל אף אחד לא ישב שם," סיפרה ריבקה אנג'ל, בת ה־9, מבית־דגן. „באתי עם חברים שלי מבית־דגן ללמוד בבית־הספר במושב ניר־צבי. הבאנו כולם מתנות לילדים שם, ורצינו להתחבר איתם. אבל אף אחד מהם לא בא. הם שמעו שאנחנו באים ובגלל זה הם ברחו. הם לא רוצים אותנו!"

ביום פתיחת שנת הלימודים נשלחו, לפי ההחלטת מישרד־החינוך, 25 תלמידים מבית־דגן לבית־הספר היסודי של ניר־צבי. בבית־דגן ידעו כי ועד־ההורים של בית־ספר זה, שבו לומדים גם ילדי מושב מישמר־השיבעה, מתנגד לצרופם של ילדי העיירה הסמוכה. לכן דאגו לצייד את הילדים במתנות, כדי לרכך את המיפגש הראשוני. אך מיפגש זה לא התקיים. הורי התלמידים בשני המושבים מנעו מילדיהם לבוא לבית־הספר ולקבל את פני ילדי בית־דגן.

„הסיבה היחידה שאני רואה לכך היא שהם אשכנזים ואנחנו ספרדים," אמר עמרם רווח, סגן ראש־מועצת בית־דגן

המפקח התפטר

ה עיירה בית־דגן מונה 3000 תושבים. כ־70 אחוז מהם הם תימנים, השאר מבני עדות המיזרח האחרות. פרט לעשר מישפחות אשכנזיות. רבים מהתושבים גרים בצפיפות בבתים ישנים, שחלקם נבנו עוד לפני קום המדינה. את העיירה מאפיינים בעיות סוציאליות קשות. חלק מהתושבים הם מיקרי סעד.

תושבי שני המושבים הסמוכים לבית־דגן, ניר־צבי ומישמר־השיבעה, הם רובם ככולם אשכנזים. במשך השנים התפתחו המושבים היטב ושיגשגו. הדבר מתבטא גם במראה החיצוני שלהם. רוב הבתים הם וילות מפוארות ומטופחות, המעידות על מצבם העמיד של תושביהן.

כמחאה על צעדם של ההורים בניר־צבי ובמישמר־השיבעה, שלח להם המפקח על בית־הספר במקום, זאב אילן, מיכתב חריף. בין השאר נאמר בו: „לתדהמת הצוות החינוכי כולו, כולל אותי שנוכחתי במקום, הוסעו על־ידכם ילדי ניר־צבי ומישמר־השיבעה למקום אחר, והיד המושטת של ילדים רכים, וביניהם של ילדי כיתה א', נשארה תלוייה באוויר, ואת צערם של הילדים והוריהם קשה לתאר.

„את כאבי כמחנך וכאזרח מדינת־ישראל על מעשה זה, הנני מביא לפניכם, ואם אצליח לעורר במי מכם ר ג ש ש ל ב ו ש ה (ההדגשה במקור) וחרטה על מעשה זה. יהא זה שכרי." אחרי המיקרה התפטר זאב אילן מתפקידו כמפקח על בית־הספר בניר־צבי.

פירסום הפרשה היכה את תושבי ניר־צבי ומישמר־השיבעה בהלם. הם לא שיערו כי המעשה יוודע ברבים. הפירסומת המייחסת להם מניעים של הפלייה עדתית אינה נוחה להם. חלקם מתביישים ומסרבים להגיב על הדברים. כך עשה רוני ארנון ממישמר־השיבעה, שעמד בראש ההורים המתנגדים לצירוף. אחרים היו מוכנים להתייחס, והעלו סיבות ותירוצים שונים למעשיהם.

„אני עשיתי את מה שרוב ההורים רצו," אמרה ציפורה נדלר ממישמר־השיבעה, שהנהיגה יחד עם רוני ארנון את ההורים במקום. „ההורים בחרו את רוני ואותי לוועד הפעולה. הסברנו בשמם לאנשי מישרד־החינוך כי אנחנו לא מתנגדים לעצם ההעברה. כל מה שביקשנו היה לדחות את הביצוע למשך שנה אחת, כדי שנוכל להכין את בית־הספר. ההחלטה החד־צדדית של מישרד־החינוך היא שגרמה למה שקרה."

ציפורה נדלר הודתה כי בישיבות ועד־ההורים הושמעו, בין השאר, דיעות קיצוניות. היא עצמה סיפרה כי אחד ההורים התבטא „שגם בעוד 15 דורות ילדי בית־דגן לא יבואו לכאן." הורים אחרים הביעו בגלוי את התנגדותם לבואם של ילדי העיירה, בשל הרקע הסוציאלי הירוד שלהם.

„אני שלחתי!" אמרה מרטה דגן מניר־צבי, שילדיה הלכו לבית־הספר יחד עם ילדי בית־דגן. לטענתה, מיזוג הגלויות חשוב יותר מרמת הלימודים. בתה רעות, נראית בתמונה מחזיקה קלמר שקיבלה.

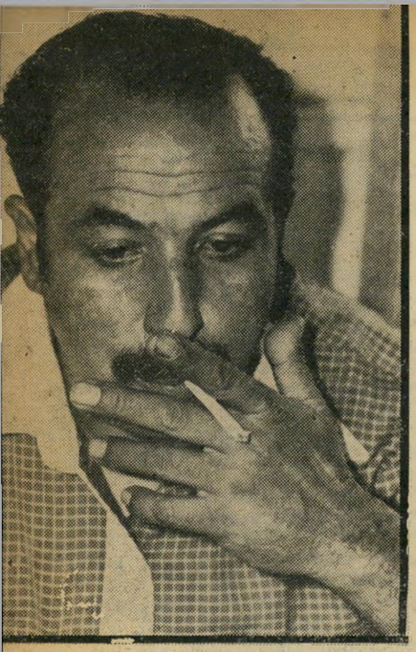

„הגשתי!" אמרה ריבקה אנג'ל בת ה־6, מבית־דגן, המציגה קלמר שנשאר אצלה.

בית־ספר המריבה במושב ניר־צבי, שאליו היו מיועדים לעבור תלמידי בית־דגן. ההורים מניר־צבי תלו בבית־הספר שלט „ברוכים הבאים", אך סרבו לשלוח את ילדיהם ללמוד עם הילדים מבית־דגן.

שבעו האשכנזים.. „נפעל דימונים!" השיבו הספרדים בצד השני

הספרדי עמרם רווח, סגן ראש־מועצת בית־דגן לענייני חינוך, אמר כי העניין הוא הפליה עדתית.

בבית־דגן נודע כי הקיצוניים שבין ההורים במושבים איימו באלימות. לפי העדויות אמרו הורים אלה: „אנחנו לא רוצים אותם וזהו! אם הם יבואו נלחם נגדם בקילשונות ובטרקטורים!"

„לשלוח למיסיון!"

„אם הם ילחמו נגד ילדינו בקילשונות ובטרקטורים, אנחנו נלחם נגדם ברימונים!" אמרה שרה אנג'ל מבית־דגן. „הלכתי עם הילדים שלנו לבית־הספר, וראיתי מה שקרה שם. זה היה דבר נורא. ממש ניצבט לי הלב לראות את הילדים שלנו במצב הזה. הם הבינו שלא רוצים אותם.

„הייתי במקום יחד עם הורים נוספים מבית־דגן. הסתובבו שם כמה הורים מהמושבים. שמענו שהם איימו להשתמש בקילשונות ובטרקטורים. אצלנו בבית־דגן היסוס את אותו הצעד. ככה זה לא יכול להימשך!"

הפרשה פגעה קשות בילדי בית־דגן. למרות הזמן שעבר מאז תחילת שנת הלימודים, הפצע עוד טרי. רבים מהילדים עדיין מדברים על מה שנעשה להם. „הילדים בניר־צבי לא רצו לקבל אותנו," סיפר גולן אמסלם מבית־דגן, בן ה־12. „אני לא יודע למה, אבל זה לא יפה. אני מאוד רציתי לעבור לשם. כאן היו קצת ילדים, והפסדנו חומר בגלל זה.

„במשך שנה דיברו על ההעברה, ובסוף הכל התבטל. עכשיו אני כבר התייאשתי לגמרי. אם הם יבואו אלינו גם אנחנו לא נקבל אותם. כמו שהם עשו לנו, נעשה גם להם!"

„לא שונאים ספרדים!"

לפי החלטת מישרד־החינוך היו צריכים לעבור תחילה רק ילדי הכיתות א'—ד', שאר הילדים היו אמורים לעבור כעבור שלושה חודשים. אחרי שיושלמו ההכנות לקליטתם. בית־הספר רמז בבית־דגן, שהוא מיבנה גדול המכיל כיתות רבות, תוכנן להיהפך למרכז־קהילתי. אולם אחרי שהעברת הקבוצה הראשונה, שכללה 25- תלמידים, נכשלה, ביטל מישרד־החינוך את התוכנית כולה. במיברק שנשלח להורי התלמידים הודיע מישרד־החינוך כי במשך השנה הנוכחית תיבדק האפשרות להוציא את התוכנית אל־הפועל בשנה הבאה.

במשך שלושת הימים שבהם לא הופיעו ילדי שני המושבים לבית־הספר, הם שהו במישמר־השיבעה. הוריהם אירגנו להם שיעורים מאולתרים. „האמת היא שונה לחלוטין ממה שנראה," סיפר אהוד סגיב, אחד ההורים בניר־יצחק. „לצעד שלנו אין שום קשר עם גיזענות. אף אחד מאיתנו אינו שונא ספרדים.

„בית־הספר בניר־יצחק הוקם רק לפני חמש שנים. מאז הוא נוהל על־ידי שלושה מנהלים שונים. בית־הספר עבר חבלי לידה קשים, ועד היום הוא עדיין אינו עומד על רגליו. בין יתר הסיבות לכך, הטיפול הכושל של המפקח זאב אילן. עמדתנו היא כי במצבו הנוכחי של בית־הספר הוא אינו ערוך לקליטת תלמידים נוספים מן החוץ. אבל כעיקרון אין לנו דבר נגד זה.

„לנו נודע בפעם הראשונה על התוכנית בתחילת פברואר השנה. מאז פנינו פעמים רבות למישרד־החינוך, והסברנו את הקשיים שבפניהם עומד בית־הספר. למרות זאת קיבלנו ב־7 באוגוסט מיכתב ממישרד־החינוך, שבו הודיע לנו כי בית־הספר יקלוט את תלמידי בית־דגן בתחילת שנת הלימודים, על כל המישתמע מכך. זה נפל עלינו כרעם ביום בהיר.

„אחרי ישיבה ארוכה וסוערת שקיימנו עם אנשי מישרד־החינוך, החלטנו לקבל בברכה את הרעיון, אך ביקשנו לדחות אותו בשנה, כדי שנוכל להיערך לקראתו. ההחלטה שלנו כללה את קבלת כל שמונת הכיתות בבית־דגן. זה נקרא שונאי ספרדים?

„מאז קיימנו דיונים ממושכים עם מישרד־החינוך, וחזרנו על בקשת הדחייה פעמים רבות. למרות זאת קיבלנו מיברק פיתאומי, שבו הודיעו לנו כי הוחלט להעביר את כיתות א'—ד' בתחילת השנה הנוכחית. נודע לנו כי המפקח החליט על דעת עצמו שכעבור שלושה חודשים יעבירו את שאר התלמידים, ושבית־הספר בבית־דגן יהיה בינתיים סניף של ניר־צבי. כמו כן, נודע לנו כי בניגוד למה שהודיעו לנו מתכוונים להעביר גם את כיתה ח' בתחילת השנה.

„הם לא באו!"

אמרו ילדיהם של שרה ויצחק אנג'ל מבית־דגן. הילדים בעיירה נפגעו קשה מהפרשה. יצחק אנג'ל, שהוא ניצול השואה, סיפר כי הפרשה הזכירה לו כיצד נזרק מבית־הספר בהיותו ילד בבולגריה.

לא חסרים רימונים. ההורים כאן ידעו איך להגן על ילדיהם!"

בעלה של שרה, יצחק אנג'ל, הוא ניצול השואה. „בזמן מילחמת־העולם־השנייה הייתי ילד בבולגריה," סיפר יצחק, המתגורר 32 שנה בבית־דגן. „יום אחד גירשו את כל היהודים מבית־הספר. הסתובבנו ברחובות במשך שנתיים עם טלאי צהוב על הבגדים. כשנודע לי מה קרה עכשיו לילדים שלנו, לא יכולתי שלא להיזכר במה שעבר עלי.

„אני כבר לא יודע מה לעשות. איימתי לשלוח את הילדים שלי למיסיון. יש כאן עוד כמה הורים שמוכנים לעשות ללא כי אפשר גם אחרת. שתי מישפחות בניר־יצחק לא הצטרפו לצעד שנקטו שאר המישפחות, ושלחו את ילדיהם לבית־הספר. אחת מהן היא מישפחת דגן. „גם אני סבורה שבית־הספר במצבו הנוכחי אינו ערוך לקליטת ילדי בית־דגן," סיפרה מרטה דגן, ממישמר־השיבעה, שעסקה בעבר בתפקיד חינוכי בצה"ל בדרגת סגן־אלוף. „יחד עם זאת אני יודעת שעדיין לא השלמנו את תהליך מיזוג־הגלויות בארץ. לדעתי זאת מטרה נעלה יותר מהשמירה על רמת־הלימודים בבית־הספר, ולכן שלחתי את בתי לכיתה."

מרטה דגן הייתה חברה בוועד הפעולה של ההורים במישמר־השיבעה. היא התפטרה מכיוון שלא הסכימה עם הדיעות שרווחו בקרב רוב ההורים. בתה בת ה־6, רעות, עשתה את יומה הראשון בכיתה א' יחד עם ילדי בית־דגן. „קיבלתי במתנה קלמר מילדה מבית־דגן," סיפרה רעות. „אני חושבת שהילדים מבית־דגן הם נחמדים. אני לא יודעת למה לא רצו שיבואו. לא הרגשתי אצלהם שום הבדל."

יוסי הייטנר ■

אותם כאן!"

צלקת בלב

„לם לפני תחילת שנת הלימודים כינסנו את כל ההורים. ההחלטה שנפלה היתה: לא לשלוח את ילדינו לבית־הספר כדי להימנע מכל התגנשות או הפגנה. יחד עם זאת החלטנו לתלות שלט ברוכים־הבאים לילדי בית־דגן, וכך גם עשינו. צריך להבין כי לפנינו עמד אחד הדברים המרכזיים והחשובים של כל מישפחה: חינוך הילדים.

„למחרת נפגשנו עם ראשי מישרד־החינוך בירושלים, והודענו להם שבית־הספר פתוח בפני ילדי בית־דגן. הסברנו להם שהמצב הוא שהילדים שלהם בפנים, ושלנו בחוץ. בערב קיימנו אסיפה סוערת נוספת, שבסופה החלטנו לעזור למישרד־החינוך, ולקבל את כיתות א'—ד' עכשיו, כניסיון שילווה בוועדת־בדיקה שתבדוק אם הקליטה מסתדרת.

„למחרת פנינו שוב למישרד־החינוך, והודענו על ההחלטה החדשה שלנו. הייתה שם גם מישלחת של ההורים מבית־דגן. לא ידענו מה עמדתם. לנו נאמר להמתין עד השעה ארבע לתשובת מישרד־החינוך. רק מאוחר יותר נודע לנו כי אנשי בית־דגן דרשו להעביר את כל הכיתות או לבטל כליל את ההעברה.

„אני רוצה להדגיש כי בכל השלבים התוכנית לא הוצגה לפנינו כאינטגרציה. זאת הייתה החלטה מינהלית ביורוקרטית של ויסות כיתות. גם לפי מחקרים שפורסמו, התוכנית הזאת אינה עומדת בקריטריונים של האינטגרציה. לנו אין דבר נגד ילדי בית־דגן. בסך הכל הפרשה השאירה צלקת בלב שני הצדדים."

למרות הסבריו של אהוד סגיב, נראה

לעבור לבית־הספר בניר־יצחק היו צריכים תלמידי בית־הספר בבית דגן שנשארו בבית־סיפרם.

שידור

מאחרי הקלעים

„סוף ימי החיים"

וראשית ימי הסער"

בדיחה המהלכת בימים אלה במיסדרונות בניין הטלוויזיה בירושלים אומרת, כי הגיעו „סוף ימי החיים (יבין) וראשית ימי ה(טוביה) סער", או בנוסח אחר: אדם חדש — מגניגות חדשות.

חיים יבין שב למחרת ראש־השנה לעבודתו, אחרי שנערך מן הארץ והשתתף בכינוס מנהלי מחלקות־חדשות של איגוד השידור האירופי. במיפגש ראשי הדסקים והכתבים שאותו כינס, הסביר לאנשי מחלקת־החדשות שעומדים לתום ימי הקדנציה שלו כמנהל־המחלקה, וכי גם קודמיו, לא זכו בהארכת תקופת השירות בתפקיד המנהל. יבין הבהיר לאנשי המחלקה שהוא מצפה מהם שיתפקדו כהלכה, לפחות עד ל־2 בנובמבר, יום כניסת יורשו, **טוביה סער**, לתפקיד.

יבין גם הבהיר לעובדי המחלקה כי עד ליום יציאתו מהתפקיד על כל העובדים לנהוג כראוי, כדי שהמחלקה לא תימסר ליורשו במצב של אנרכיה.

ממש בימים אלה שוקד המנהל־החדש, סער, על הכנת ניירות־עבודה, עקרונות וערכים, שלפיהם הוא עומד לנהל את המחלקה. ניירות־העבודה יכילו כמה שינויים פרסונאליים בסיסיים.

אחת הבעיות הראשונות, שהיה על סער לפתור עם כניסתו לתפקיד, היא בעיית מתחרהו במיכרז על ראשות מחלקת החדשות, **אדי ניסן**. בעבר, בימי **צבי גיל**, שימש ניסן כסגן מנהל־המחלקה, ואחרכך תיפקד ככתב רשות־השידור בוושינגטון. בשנתיים האחרונות לא פעל במסגרת מחלקת־החדשות, אלא שימש כעורך וכמנחה התוכנית כניסה חופשית. הוא הודיע שיש בכוונתו להשתלב, עם כניסת סער, בעבודת מחלקת־החדשות, על סער יהיה לשבץ את ניסן בתפקיד הולם.

הקושן של קושניר

אחרי ששככה סערת המהלכים, שהביאה לידי בחירתו של טוביה סער כמנהל מחלקת־החדשות של הטלוויזיה, מתברר

מנהל סער (כמפיכה)
ניירות עבודה

כי הופעלו לחצים רבים ושתדלנויות רבות מטעם אנשי לע"מ שבליכוד, היושבים במליאת רשות־השידור, למען בחירתו של **אברהם** („כושי") **קושניר** כמנהל־המחלקה. מינוי קושניר כנספח מיסחרי־כלכלי בלונדון היה בשעתו אחד המינויים הראשונים של **ייגאל הורביץ** (אז שר־התעשייה, המיסחר והתיירות).

בתקופה שבה היה קושניר ראש הדסק הכלכלי, כשהורביץ היה איש־אופוזיציה עתיר־הון, הירבה קושניר לסקר בכתבותיו את מיפעליו של שר־האוצר הנוכחי.

אלא שקושניר עושה חיל בעבודתו בלונדון, והוא מטפח רשת מסועפת של קשרים עם אנשי־עסקים יהודיים ולא־יהודיים בבירה הבריטית. הוא מצא קסם רב יותר בהמשך עיסוקיו הלונדוניים מאשר בכניסה לקלחת המאבקים שברא־שות מחלקת־החדשות. בתגובה לאחד ה־שתדלנים, שניסה לשכנעו לקבל על עצמו את התפקיד במחלקת־החדשות, אמר קושניר שהוא מסתפק בקושאן הלונדוני שלו.

הלם העתיד של מודעי

בדומה לדברים אחרים, הרי שגם עידן טלוויזיית־הכבל הגיע לישראל מבעד לדלת האחורית — ובגניבה.

למרות המאמצים הראשוניים שנעשו לאכיפת חוק רשות־השידור על מפעילי כבלי־הטלוויזיה בנתניה ובאשדוד, החדירו כוונותיו של שר האנרגיה והתיקשורת, **יצחק מודעי**, להעניק למפעלים פרטיים זכיונות להפעלת טלוויזיית־כבל, את הוועד־המנהל של רשות־השידור. בישיבתו ביום השני התחיל לבחון מחדש את השקפותיו העקרוניות בדבר פיתוח וטיפוח מערכות הטלוויזיה בישראל.

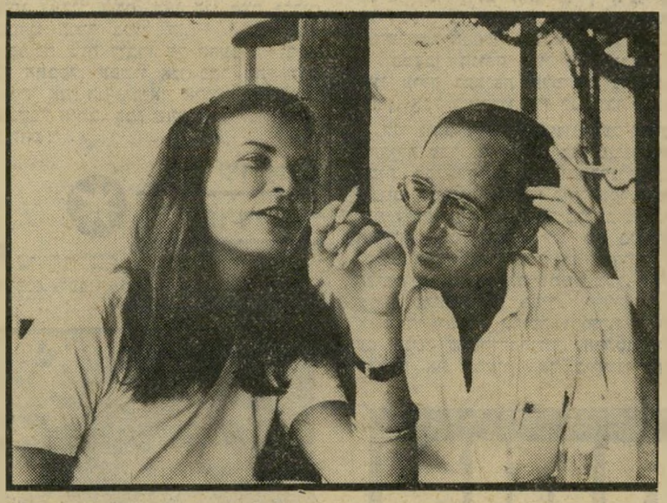
הוועד המנהל החל ריאה לפתע, בחיוב הוספת מיסגרות לשידור טלוויזיה בעברית — ערוץ שני ועוד שיכלולים — כדי לגוון את האפשרויות הקיימות. הרי חיק לכת יו"ר רשות־השידור, הפרופ' **ראובן ירון**, שציין במהלך הישיבה: „אני נגד מונופול של רשות־השידור, ובעד פלוראליזם בשידור..."

סכנת־חיסול ל„מבט ספורט"

אחת ההצלחות הבולטות ביותר של הטלוויזיה הישראלית בשנות פעולתה היא התוכנית מבט ספורט, שמנהלה ועובדיה שייכים, עד עצם היום הזה, למחלקת־החדשות, מבלי שייהנו מאוטונומיה מינימלית.

התוכנית, המספקת מדי מוצאי־שבת דיווח שוטף ומעודכן מכל מיגרשי הכדורגל ושאר ענפי הספורט, בתמונה ובפרשנות, ניצבת על פרשת־דרכים, עם סיכויים של חיסול הדרגתי.

מבט ספורט הוא הקורבן העיקרי בתהליך הקפאת המישרות, העובר על הטלוויזיה הישראלית. ארבעה מכתבי התוכנית פרשו ממנה עם תום שידורי־הטלוויזיה. ביניהם **בני עזרי**, שנסע לארצות־הברית, **אמנון לנגזם** ו**אמנון**

אלכס גילעדי (עם שרונה מרש)
ארבעה הלכו

ברקאי שנסעו לגוח בקניה, ו**רני זבנשטיין**, שהעדיף לעבור לעבוד במיסגרת התוכנית כולבוטק.

מתוך סליחה של 28 כתבים, שעברו את מבט ספורט במהלך ארבע השנים האחרונות, הגיעו ארבעה כתבים אלה, כל אחד בנפרד וכולם ביחד, להישגים דיווחיים מרשימים. אך הם לא היו מוכנים עוד להמשיך ולתפקד, כאשר תחת משכורות הם מקבלים ש"ח („שוברי־תשלום", בעגת רשות־השידור). ארבעת הכתבים ביקשו שהרשות תחתום עימם על חוזי־עבודה, כמקובל במשק.

מבט ספורט, המפיק בקביעות יותר משלוש שעות־שידור שבועיות (מלבד דיווחים שוטפים, כדיווח ממישחקי מכבי תל־אביב באליפות אירופה, ושאר אירועים ספורטיביים בינלאומיים), אינה מסוגלת לתפקד במיסגרת כוח־האדם המצומצם העומד לרשותה.

בבדיקה שערך העולם הזה עם מנהל מחלקת־הספורט, **אלכס גילעדי**, התברר כי עד עצם היום הזה טרם נקבעו תקנים קבועים לכוח־אדם בטלוויזיה, המשדרת שש שעות־שידור ביום. התקנים הקיימים הם שרירותיים.

הנהלת רשות־השידור עוצמת עיניה נוכח המחדלים המאיימים לחסל את מחלקת־הספורט, למרות שארבעת הכתבים, שחדלו לעבוד, סירבו להצטרף לשביתה הגדולה של עובדי־החוץ, שהתנהלה ממש בימי האולימפיאדה, מכיוון שסיקור האולימפיאדה היה עבורם אתגר חסר־תקדים.

התוצאה של מצב־עניינים לקוי זה עשויה להיות ראשיתה של מגמה של צימצום שידורי־הספורט, בעיקר אותם המדווחים ממיגרשי הליגה הלאומית. הצימצומים יתאימו את פעולת־המחלקה לכוח־האדם העומד לרשותה. ראשית תהליך זה היא, לדעת כמה מאנשי מבט ספורט, ראשית החיסול של התוכנית, שהיא פופולרית יותר מכל תוכניות הטלוויזיה.

לוזים זוהר ואיינשטיין
שידור חוזר

הישיבה הסתיימה בפנייה אל שר־החינוך **זבולון המר**, הנושא באחריות המיניסטריאלית על רשות־השידור, בבקשה כי יוסיף מיסגרות־שידור לטלוויזיה מלבד ארבע השעות בהן משדרת הטלוויזיה כיום.

בדיקה בחוגי מישרד־התיקשורת גילתה כי השר משוכנע בצורך לקדם את התיקשורת האלקטרונית בישראל אל העתיד, וכי יש לטפח ולפתח מערכות רב־תיקשורתיות, בכבל, ובלייטה ישירה מלווין.

רדיו

כל־בו - ויטסטום

מסתבר כי טרם תמה תקופת ילדי־הפלא. מבלי שאיש חש בכך, צמח במיסגרת יומני החדשות של הרדיו (קול ישראל) ילד־פלא מקומי, תפח ורגדל, והוא תוקף את המאזינים מעל לכל גלי־הרשת.

דויד ויטסטום החל בדרכו ככתב, אחר־כך שילב את עבודתו ככתב בלי־מודים ביחסים־בינלאומיים. הוא החל חוסך את דמי־הפרשנות שמחלקת־החדשות ברדיו היתה משלמת לפרשנים־מומחים שונים, שהופיעו בחדשות בדברי פרשנות על נושאים בינלאומיים שונים.

בימי המשבר בפולין היה זה דויד ויטסטום, אשר ידע את הכל. ההפיכה הצבאית בתורכיה הביאה את ויטסטום להעטות על עצמו עור תורכי עבה, ולעגות מעל גלי האתר תשובות ידעניות.

ויטסטום הוא גם ידען בענייני הודו, סין, כוש ועוד שבעה־עשרים ומאה ארצות. כאשר נשאל מנהל חטיבת־החדשות ברדיו, **יאיר אלוני**, לפשר הדבר, הגיב: אנחנו פועלים בתת־אמצעים, ובימים אלה אנחנו משליטים כרטסת פרשנים, אשר תשרת את צרכי־המחלקה.

פסקול

שיחה מהממת בשנים

חיוך רחב על שפתיהם של כמה מעובדי מחלקת־החדשות העלה בשבוע שעבר פירסום מיסחרי בשם קלטיפופ — בידור ובמה 80. פירסום זה, שהוא „מדריך מסווג לאמנים ולשרותי בידור ובמה", מציג תחת הכותרת „אמני פנטומימה" את כתב־הבידור של הטלוויזיה, **עמוס ארבל**, שהזמנות להופעותיו ניתן לקבל בטלפון מס' 861272—02, כמצויין במדריך. הגיב על כך אחד מכתבי החדשות: „חבל שארבל אינו מדווח על מופעי־הבידור בעזרת תנועות־פנטומימה..." ●● בראיון במיסגרת תוכנית הרדיו שעתיים משתיים שבגלי צה"ל, נשאל מנהל מחלקת־החדשות החדש בטלוויזיה, **טוביה סער**, על מועד כניסתו לתפקיד, והוא ציינו פעמיים בנוסח: „ב' בנובמבר..." ●● באחת מהתוכניות הקרובות של שיחה בשניים עומדת אישיות ישראלית ראשונה־במעלה להתוודות על נושא חסר־תקדים בתולדות הווידויים הפומביים בארץ. עורך התוכנית, **ישראל ויגר**, שומר כסוד כמוס את הווידוי ואת גיבורו ●● במיסגרת השידורים החוזרים עומדת הטלוויזיה להקרין בקרוב את סידרת סירטי קול שכוכביה הם **אורי זוהר** ו**אריק איינשטיין**.

תוכניות הטלוויזיה לחג־הסוכות

ערב סוכות 24. 9

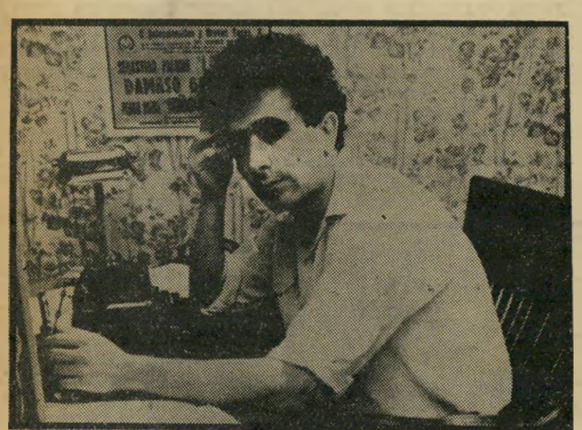
3.00 — „שלוש, ארבע, חמש וחצי". תוכנית־ילדים מיוחדת לחג־הסוכות, ובה המחזה לסרט על־פי סיפורו של שלום עליכם „סיפור האתרוג". בהשתתפות: יונה אליאן וששי קשת.

6.45 — הבית שנאסף״א בנתה — במיסגרת התוכנית „חידושים והמצאות". סיפור ביתה של מישפחת סוויון. בית שאינו מקום מגורים רגיל. מעל לגג מצויים 18 קולטי־שמש המכוונים אל שמש וירג׳יניה, במטרה לספק את כל תיצרוכת החשמל של הבית.

8.00 — מהדורת חדשות מקוצרת.

8.10 — תוכנית של שירים לחג הסוכות, עם דבורה דותן, עליזה רוזן וחנן גולדבלט.

8.20 — הסרט „לחופו של ים" בצבע, על אותם ימי קיץ

רובינג: חרש המילים
ערב־סוכות, שעה 10.05

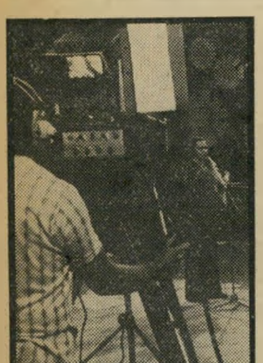
שבהם נוהרים המונים אל חוף הים לרחצה ולשיזוף. בחופים אלה מצויים בעלי־חיים שונים ומגוונים המתגוררים שם בקביעות. צוות הטלוויזיה הישראלית, עם הצלם־במאי פיטר לאהן, יצא לתאר את החופים ואת בעלי־החיים המתגוררים בהם.

9.00 — מיצעד המרגנית. לציון 12 שנים למיצעד הפיקו גלי־צה״ל בשיתוף עם הטלוויזיה הישראלית מופע חגיגי בבסיס חיל־האוויר, אי־שם. בין המשתתפים: שושנה דמארי, ריקה זראי, הגבעתרון, רחל אטאס, הדואטים, להקת חלב ודבש, צמד הפרברים, להקת סאקסטה, ירדנה ארזי, אושיק לוי, ששי קשת ולהקה צבאית.

10.05 — הדרמה „חרש המילים". סיפורו של מחבר־תסריטאי קנדי ממוצא יהודי, מרדכי ריצ׳לר על מארווין קאפלנסקי (אשר את תפקידו מגלם השחקן הקנדי סול רובינק), שהוא אידיאליסט צעיר המנסה כוחו בכתיבה. גברת יהודיה בשם הרש מגלה עניין רב בסופר הצעיר ופורשת עליו את כנפיה. השחקנית שרי לואיס, שהיא היפהפיה של השכונה, מתלבטת בין המחבר לצעיר לבין בעלה. סרט עדין, מיצירות המופת של הטלוויזיה הקנדית.

11.20 — קונצרט למוסיקה קלאסית, שבו תושמענה יצירות משל יומאן שטראוס.

מוצאי סוכות 25. 9

8.00 — אושפיזין, תוכנית דת המתארת את המינהג לפיו מבקרים בסוכה אושפיזין (אורחים עליונים), איש איש ביומו הקבוע — אברהם, יצחק, יעקוב, יוסף, משה, אהרון ודויד המלך. בין המשתתפים בתוכנית: הפרופסור דוב נוי, הפרופסור בנימין אופנהיימר ואחרים.

8.30 — מהדורה מקוצרת של „מבט".

9.15 — „החרקים", בסידרתו של דיוויד אטנבורו „חיים עלי אדמות". סיפור מילחמת־הקיום של החרקים ושל הרמשים השונים החיים על פני האדמה.

10.10 — זוג משמים. סרט קולנוע רב־מסתורין באורך מלא. השחקן רוק האדסון בתפקידו של הבלש הנודע מייק הארמון. השחקנית האיטלקית קלאודיה קארדינלה בתפקיד אזמרלדה. סיפור שעלילתו מתרחשת בניו־יורק, ברומא ובאלפים האוסטריים. מייק הארמון זוכר את אזמרלדה כבתו בת ה־12 של איש־מישטרה איטלקי, שסייע לו בפיענוח פשע כלשהו באיטליה. תריסר שנים אחר כך היא מתדפקת על דלת ביתו, יפה וזוהרת. היא מיואשת ונזקקת לעזרה, בגלל היעלמותם של יהלומים יקרים. מייק הארמון מסייע בהחזרת האוצר.

יום שלישי

23. 9

● **ילדים בעורם (5.30).** הפעם על חיפושי ביצים ב׳איסלנד ועל מישפחה מכסיקאית בעיקבות הקציר בשדות פלורידה.

● **מיסתו של הקונדור המרחף (8.30).** סרט תיעודי על קבוצת אנשים שניסתה כוחה בבניית מטוס המונע בכוח השרירים. אב ובנו הצליחו במשימתם וזכו בפרס, אחרי שמטוסם הצליח לעבור מרחק סביר. קריין: אריה אורגד.

● **כרטים ביקור (9.30).** הסרט יום אחד — ליפול על הרגליים. סיפורים של אבא פישר ואמא פישר, עם ילדים, אריות, סוסים, לולייניים, פיליט, ליצנים ואוהל גדול. קירקס הבדרנים רן אלירן, דליה עמיהוד, מקהלת רמת־גן, פרחי אביב, השחקן רפאל קלצ׳קין ומישפחה מיוצאי כורדיסתאן.

● **שחור משחור (10.05).** סרט קולנוע המציג את סיפורם והרפתקותיהם של כמה רוצחים, ונערה המשוועת לעזרה. גיבור הסרט, טראוויס מק־גיי (השחקן רוד טיילור), משליך את הגיבורה ואנגי (השחקנית קיי קנדל) מגשר, והיא מצליחה להשתחרר מן המישקולות. בשלב זה מסתבכת עלילת הסרט. כמו כן מככבים בסרט תיאודור ביקל וג׳ין ראסל.

יום ראשון

28. 9

● **החבובות מארחות את מרק האמיל ורוכבי**

הכר עובר חביבי: שעה טובה
יום שלישי, שעה 10.00

פישר התפרסם בארץ בסידרה של תלאות. חיות שברחו, אריות שטרפו, אוהל שקרס וולויין שנמלט. הסרט מתאר את סיפורו של קירקס, שבא לחודשיים ונשאר בארץ שנתיים.

● **שעה טובה עם מני פאר (10.00).** לקט שירים שנכתבו במיוחד לתוכנית זו, כתחליף לתוכנית־הבידור של ימי שלישי.

יום שישי

26. 9

● **אמיל (3.00).** פרק נוסף בסידרה המבוססת על סיפרה של אסטריד לינדגרן: סערת השלג הגדולה.

● **שעה טובה עם מני פאר ואורחיו (9.20).** תוכנית בידור פופולארית.

● **אנה קארנינה (10.20 — שידור בצבע).** פרק נוסף בסידרה המבוססת על־פי ספרו של ל. נ. טולסטוי (פרק שישי).

● **קווינסי (11.15).** הפרק „גסיסה ממושכת" מציג כמינהג סידרה זו כמה מהאפשרויות הגלומות בפתולוגיה מישפטית ומישטרתית.

שבת

27. 9

● **כוכבת השבת ב׳סוכה (8.05).** תוכנית בידור בעלת גוון דתי, בהשתתפות

טיידור שחור משחור
מוצאי־שבת, שעה 10.05

„מלחמת הכוכבים" (שעה 8.30 — שידור בצבע). תוכנית הבידור נפתחת כאשר קארמיט ופורגי מסרבים ליטול על עצמם אחריות לתוכנית השבוע, היות ומאחורי הקלעים של אולם התיאטרון נוחתת לה חללית, ובה כוכבי סרט הקולנוע „מילחמת הכוכבים", ביניהם השחקן מארק האמיל, וכמה רובוטים. קארמיט מתחיל בסדרות מטריפות של אילתורים, כאשר בולטת בהם ההברקה „כוכבי מילחמת הכוכבים הינם כוכבי החבובות..." ושאר מעשי סלאפסטיק מטורפים.

● **הקאמפום בצד המילחמה (10.00 — שידור בצבע).** אפיזודה נוספת בסידרה נוסטלגית זו, במהלכה חוגגים גיבורי הסידרה 25 שנה לסיום לימודיהם באוניברסיטת הרווארד.

● **שיחה בשניים (10.55).** בה ישוחח העיתונאי דן מרגלית עם ההיסטוריון יהודה ביואר, על השאלה „האם האנטישמיות מרימה מחדש את ראשה בימינו".

● **בועות (11.20).** לאחר התמוטטות בביתה, מורבלת ג׳סיקה טייט אל בית־החולים, ומוצאת לצידה את בעלה צ׳סטר, אותו השליכה קודם לכן מביתה. ד״ר פוסנר, הרופא הפסיכיאטרי שלה שהפך לי־מחזרה, מצטרף אליה ביחד עם דאשט, האסיר־לשעבר המנהל רומן עם בנותיה קורין ויוניס. בינתיים, בבית מישפחת קמפבל ממתין בארט לתוצאות הבחירות למישרת השריף, כאשר הוא עשוי לאבד קול אחד, את קולו שלו, ולמרות זאת הוא עומד לנצח בבחירות. דני ובוב והבובה צ׳אק מתקוטטים כדי לזכות במישרות של עוזרי השריף. מעשהו הראשון של בארט בתפקידו הוא מעצר השריף הקודם. דאשט נאלץ לעזוב את בית מישפחת טייט, ולבית המישפחה מגיע שרת חדש, סונדרס. בבית־המישפט מתחיל מאבק ההשגחה בין ג׳ודי לבין קארול על ילדתם.

יום שני

29. 9

● **זרח השמש (8.35 — שידור בצבע).** שידור־חוזר של מופע־הריקוד של הכוריאוגרף המעולה משה אפרתי, המבוסס על מוסיקה של המלחין ליאון שדלובסקי, ובימויו של צבי גורן.

● **איש עם מצלמה (9.30).** שידור חוזר של סרט

לקראת שידור:

גולדי והמתאגרף

סיפור־אהבה בין צעירה עדינה למתאגרף קשוח, היוצא לדרך המהלומות העתידה להו־

צ׳ים: גולדי והמתאגרף
מוצאי־שבת, שעה 10.05

ליך אותו אל אליפות־העולם באיגרוף, משקל־כבד, זהו הסיפור של „גולדי והמתאגרף", דרמה בת קרוב לשעתיים, שתוקרן בטלוויזיה, במוצאי־שבת (4.10) בשעה 10.05.

הטלוויזיה „איש עם מצלמה" המספר על תולדותיו של ראשון במאי וצלמי הקולנוע בארץ, נתן אכסלרוד.

מפגיני צור-הדסה בפתח מרכז מפלגת-העבודה
„אם ינסו לקחת —

(המשך מעמוד 40)

של אלוני אחת: להפוך את צור-הדסה לנחלתו הפרטית.

ועדה בין-מוסדית, בראשותו של הפרופסור רענן וייץ, שדנה בעתיד היישוב, החליטה על שינוי יעודו ופיתוחו. התושבים מאשימים את אלוני בכך שהוא מתעלם מהחלטות אלה. „הוא מדבר כל הזמן על חוזה מיסתורי, שקיים בינו לבין הסוכנות," טען דן אבן. „לפי דבריו החוזה הזה מבטיח לו 25 מיליון לירות תמורת הוויתור על היישוב. הסוכנות מסרבת לשלם לו את הסכום הזה ולתושבים אין אמצעים לכך. אלוני הודה במפורש, כי הוא משתמש בתושבים בבני-ערוכה וממרר את חייהם, כדי לסחוט את הכספים שלדעתו מגיעים לו. אחרת הוא לא מוכן לתת לנו להיות ישוב עצמאי ולהשתחרר מהחרם שהוא מטיל עלינו." ועד התושבים טוען, כי במצב הנוכחי „רק מטורף יכול לפעול בצורה שפועל אלוני, תוך פגיעה ביישוב שלם על כל מישפחותיו." בנגד גזירת הפינוי מן הדירות הם מחושים בדעתם לבצע מעשים מטורפים עוד יותר.

בתגובה על האשמות אמר ראש המועצה, יובל אלוני: „זה הכל קישקושים. כל הזמן אומרים לי שאחותי זונה. בסוף אני אתחיל להאמין בזה.

„מאחרי ההשמצות עומדת קבוצה של אנשים, שרוצים להתעשר על חשבון הציבור. הם גרים ב-דירות שמועדות לבעלי מקצועות שונתנים שירותים ביישוב, כמו מורים, גננות, רופא וכיוצא באלה. מרות שאיש מן המפרנסים ב-25 מישפחות האלה אינו יותר כנותן דירות, הם רוצים להמשיך להתגורר בדירות האלה.

„במשך שנה וחצי הם אינם תומים כבר על חוזה שכירות. מקנה להם את הזכות להתגורר דירות. לא הוצאנו להם צווי פינוי כסך הכל, שלחנו להם מיכתבים עורך-דין בגלל זה כל הרעש.

„כדי לפתור להם את הבעיות החלטנו לשנות את הייעוד של הדירות, כך שגם אנשים שאינם ותני שירותים יוכלו להתגורר ב-הם. הצענו להם לרכוש את הדי-רות במחיר של 600 אלף לירות ל-דירה. אבל את זה הם לא רוצים. הם דורשים לקבל את הדירות ב-חינם.

„גם יתר האשמות אינן נכונות. ור יהודה לא מופלה לרעה משום חינה. הוא מקבל את השירותים מו כל יישוב אחר ששייך למר-צה האיזורית. המועצה מוכנה ם להלוות לתושבים כסף כדי ש-פתחו את המקום."

דרכי אדם

הפעם האחרונה

הסיבוב שעשה נער-השוליים מעומק הפשע אל הקיבוץ — וכחזרה

הוא יושב בחדר הצר בדירת הוריו. ראשו המגולח החל לצמח זיפים. פה ושם נראות קרחות על הראש למוד הסבל, קרחות שלעולם לא יצמיחו שוב שיער. העיניים אשר אינן מסוגלות להביט קדימה, תוהות בחלל החדר, מחפשות אחר דבר מה להיאחז בו.

המיקרה אירע ב-1977. הנער אורי כלוף, שנולד בגיבעת-שמואל, נולד עם כתובת. אורי נועד לפשע. על ברכי הפשע התנחך, יחד עם חבריו הוא פרץ וגנב. אורי היה נער-שוליים רגיל.

ב-1976 ניתנה לאורי כלוף הזדמנות אפשרות לתקן את עתידו ולצאת מעולם הפשע בו הוא חי. הנער אורי גוייס לנח"ל, הצטרף לגרעין שנועד להצטרף לקיבוץ כרמיה. שם הוכיח את עצמו כחרוץ ואחראי. הוא עבד בקיבוץ במלוא המרץ. אורי נטש את הפשע והוכיח שההזדמנות ניתנה לו בצדק. אך כורח המציאות הוא, שאורי היה חייב לבקר את הוריו בגיבעת-שומאל. היה זה בליל-שבת אחד. הוא נסע לבקר אותם, ואז נתקל בחבריו משכבר הימים. אותם חברים אשר הציעו לו תמיד לפרוץ ולגנוב. אותם אשר איתם עמד למישפט עשרות פעמים. חברים אלה פגשוהו ושיכנעוהו „לפרוץ בפעם האחרונה". רק כדי להשיג מערכת סטריאו לקיבוץ. רק כדי... אורי פרץ. הוא חזר שוב על הגיאה הישנה שלו. למחרת הופיעה המישטרה בקיבוץ ואורי ברח. הוא נחבא במשך כחודש ימים. נבוך, מתוסכל, בוש להופיע בקיבוץ. לאחר כחודש הסגיר את עצמו למישטרה. בחקירה טען שהוא היה היחיד אשר פרץ. היחיד אשר ביצע את דבר העבירה.

בדי צ'אנס. מאז המיקרה המשיך אורי להיות בקיבוץ. נחושה היתה ההלטתו שלא לראות עוד את עולם הפשע. אורי יצא מעט מאוד לבקר את הוריו. את כל מרצו הוציא בעבודה בקיבוץ. לאחר מכן התגייס לצה"ל וגם שם עשה חיל והיה לחניך מצטיין. חבריו בגרעין מדווחים עליו כעל אחד מהחבר'ה, ומפקדיו בצה"ל כעל המישפט וקיווה, כי זה לא יהיה מיכשול בדרכו אל חיים חדשים.

ב-4 במארס השנה, שנתיים וחצי לאחר ביצוע העבירה — שנתיים וחצי של תדמית חדשה — נקרא אורי לעמוד למישפט. הוא לא רצה שידעו בקיבוץ, הוא לא אמר לאיש. אורי התבייש ועל כן הלך למישפט ללא אדם שיעיד לטובתו. צה"ל העמיד לרשותו את עורך-הדין זאב בלומנפלד. אורי עמד למישפט בבית-מישפט השלום בתל-אביב.

בדמיונו הפרוע ביותר לא חשב אורי שגזר-הדין יהיה כה חמור. הלא כל תיקיו הקודמים נסגרו, לא עומד כנגדו שום גזר-דין על-תנאי. הרי איננו עוד אורי כליף הישן, אלא אדם חדש, חייל בצה"ל, אשר סגר את ילדותו הפושעת, המופרעת והפך לחייל לוחם שאין נגדו אף לא תלונה אחת. על אורי נגזר מאסר בפועל של חצי שנה.

עולמו חשך, כל אשר בנה במשך השנתיים וחצי האחרונות התמוסס. לא היתה התחשבות ואף לא צ'אנס אחרון.

חולה בצינוק. אורי נכנס לכלא. חבריו לגרעין לא הגיעו לבקרו הרבה. גם הם התביישו בכך ניסתו לכלא. לעומת זאת טרחו שותפיו לפשע לבקרו לעיתים תכופות, כדי „לשלם" על כך שלא הסגירם. שבת אחת הם הבריחו לו סמים, ואורי לקח. הוא לקח כי זה הסטטוס בכלא. והוא, אורי, החל לחזור לעולמו הישן. הוא הרגיש כיצד זוחל עברו ותופש מקום של כבוד בהווה שלו.

אורי נתפס והוכנס לצינוק. האפשרות להשתחרר מהר יותר, בשל התנהגות טובה, נשללה ממנו. הוא נתפס על עבירת סמים, הוא יעמוד על כך למישפט. בצינוק הפך אורי להיות חולה, שערו החל לנשור וקרחות הופיעו בראשו.

אורי השתחרר לפני שבוע מן הכלא, קיבל חופשה בת שבועיים עד שיחזור לצבא. היום הוא ניצב בפרשת דרכים. אין הוא רוצה לשוב אל עולם הפשע, אך הוא אינו מאמין שיוכל לחיות בקיבוץ לאחר כל אשר עבר עליו. הוא מרגיש שהמקרה שלו יחצוץ בינו ובין המשק. הוא ישוב לגיבעת-שמואל.

אורי טוען ששוב לא- יחזור אל זירת הפשע, הוא ימצא עבודה ויהיה בשלווה ובכבוד. אך אורי אינו מבין שהוא חוזר אל אותם חברים. אל מקום אשר לא יתן לו לשכוח את עברו. שוב תהיה „פעם אחרונה" ושוב „פעם אחרונה", והכלא ממתין מעבר לסיבוב. האם נחתם גורלו של אורי כליף? האם נולד אורי עם כתובת אשר לא יוכל לעולם לשנותה?

מנחיג המפגינים דן אבן בויכוח
— נשרוף את הכל"

עבריין כדוף
קרחות וכלא

בחור רציני שאפשר לסמוך עליו. אורי שינה כיוון, עזב את הפשע. למעשה הוא שכח את דבר

כדוף (משמאל) בצבא
העונש הבא לפשע

המחלה המיסתורית עומדת להביא מרפא לתיירות של ים המלח

רוברטה ברנדין היא צעירה ברזילאית יפהפיה, ובת להורים עשירים. רוברטה אוהבת את ישראל, ויכולה להרשות לעצמה לבוא לבקר כאן לפחות שלוש פעמים בשנה. רוברטה לא היתה מעולם בתל־אביב, בירושלים ואפילו לא באילת. כשנוחת המטוס שמביא אותה לארץ, היא שוכרת מונית, וממהרת לנסוע למלון מוריה בים־המלח.

רוברטה אינה יהודיה, ואף אינה ציונית. אותה מעניין רק דבר אחד: להיטהר מהפצעים המכסים את כל גופה, ולקבל צבע עור שחום ויפה כדי שתוכל להראות חתיכה במסיבות של סאן־פאולו. לשם כך היא מגיעה שלוש פעמים בשנה לים־המלח.

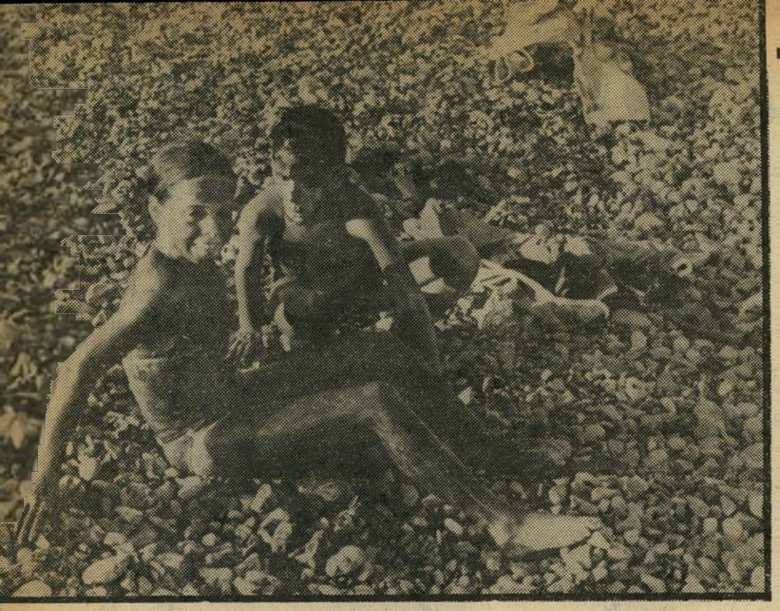
רוברטה לקתה באחת המחלות המרגיזות והמוזרות ביותר הידועות בעולם הרפואה, מחלת הספחת, או כפי שהיא נקראת בשמה הלטיני פסוריאנוס. הספחת היא מהדורה קלה יותר של צרעת. ואין זו מחלה מדבקת. הרפואה לא מצאה לה מרפא, ומי שלוקה בה, חי איתה עד יום מותו.

אולם בעוד שהרופאים לא גילו תרופה למחלה, והפצעים המעוררים סלידה עוברים מהמרפקים, שם מופיעה לראשונה מחלת הספחת, לכל הגוף, מצאו הרופאים אתר נופש, יחיד בעולם, אשר שהות בו במשך שלושה שבועות עד חודש מעלימה את כל סימני המחלה לכמה חודשים. מקום זה הוא ים־המלח.

אך לא רק הרופאים גילו שים־המלח גורם לסימני הספחת להעלם לכמה חודשים, גם גורמי התיירות ותושבי איזור ים־המלח גילו זאת. כל מערכת התשתית התיירותית של חוף ים־המלח עומדת לה־יות מכוונת לתיירות הספחת. ים־המלח רוצה לארח את ארבעה מיליון חולי ה־ספחת החיים עתה באירופה.

אולם, איציק שמיר, יושב־ראש המועצה המקומית תמר, טוען שים־המלח אינו מבריא רק את חולי הספחת, אלא משמש בית־חולים טיבעי לרוב המחלות. לדברי שמיר, קיבוצניק צעיר מעין־גדי, יש לו ניסיון אישי המוכיח זאת. שמיר נפצע לפני שנים מיספר בתאונת־דרכים. כשיצא מבית־החולים, נגזר עליו לבוא פעמיים בשבוע לבית־החולים בבאר־שבע, כדי לעשות תרגילי פיזיוטרפיה. ידו השמאלית של שמיר כמעט ושותקה מהתאונה.

אחת מחברות המשק הציעה לשמיר לעשות פיזיוטרפיה במעיינות הגפרית אור־תם מפעיל הקיבוץ על שפת ים־המלח.

מחלימות צעירות בים המלח
בוץ עם כל דבר

כמו כל חברי קיבוץ עין־גדי, אשר חלק ניכר מרווחיו בא ממעיינות הגפרית, התייחס שמיר בזילזול להצעה: „אני לא מאמין לשטויות האלה. שהג'אמוסים יבואו לרבוץ בים־המלח, לעשות אמבטיות מסריחות, ולמרוח עצמם בבוץ," הוא השיב לה. חברי עין־גדי מכנים את המבריאים הבאים לים־המלח בשם ג'אמוסים, על שום רביצתם במשך שעות ארוכות בבוץ.

אולם שמיר ניסה. הוא החל לעשות פיזיוטרפיה בתוך בריכות הגפרית, תוך שבועיים נרפא, וידו חזרה לתפקד כשהיתה.

יש רופאים הטוענים שים־המלח טוב גם לחולי לב וכבד, משום שאחוז החמצן באוויר גבוה יותר. אנשי האגודה־למילחמה־בסרטן ממליצים מאוד על ים־המלח: שם אפשר להשתזף ללא כל סכנה ללקות בסרטן העור. העובדה שים־המלח נמצא 400 מטר מתחת לפני הים מביא לאידוי מהיר של המים המלוחים, מה שמהווה פילטר בפני הקרניים האולטרה־סגוליות הבאות מהשמש, שהן הסכנה לסרטן העור.

גורמי תיירות יודעים שים־המלח יכול להיות איזור משיכה ממדרגה ראשונה לתיירות מרפא. אולם המצב היום באיזור רק מבריח תיירים. בים־המלח יש כיום בסך־הכל ארבעה בתי־מלון, ובית־האירחה אחד. המלון היחיד העונה על דרישות התייר המפונק הוא מלון מוריה, השייך להסתדרות. מוריה הוא מלון פאר, נבנו בו מרחצאות גופרית, בריכת שחייה מחוממת, ויש בו חדרי טיפולים ועיסויים רבים.

שלושת המלונות האחרים הם מלון גלי זוהר, הידוע בשל הארוחות הטובות המוגשות בו, מלון עין־בוקק, ומלון גני שולמית, השייך לבצלאל מיזרחי. סך הכל יש באיזור ים־המלח כ־700 חדרי בתי מלון, אליהם יש לצרף את 96 החדרים של בית־האירחה בעין־גדי.

ממוצע התפוסה השנתי של מלונות ים־המלח הוא הגבוה בארץ. בים־המלח אין עונה, תמיד חם שם, ומי שבא לשם יודע שהוא בא לאיזור חם. לדברי מישרד־התיירות, אחוז התפוסה במלונות ים־המלח הוא 73 אחוז. למעצה־המקומית יש נתון אחר. לדברי שמיר, אחוז התפוסה הוא 85 אחוז. ההבדל הגדול בין שתי ההערכות מוסבר בכך שאנשי המועצה־המקומית מסרבים להכניס לתוך הסטטיסטיקה שלהם את מלון גני שולמית. „המלון רע, השירות נורא, האוכל גרוע — אנשים בורחים מהמלון הזה," מסביר שמיר. „ניסיתי כמה פעמים לגרום לכך שמירחי ימכור את המלון שלו, והבאתי לו קונים שהסכימו לשלם את המחיר שהוא רצה, אבל הוא תמיד התחרט, ונסוג ברגע האחרון. גני שולמית זה פצע מוגלתי בגוף התיירות של ים־המלח."

בינתיים גילו דווקא אנשי רחובות את איזור ים־המלח. שניים מהמעורבים במישפטו של ראש עיריית־דחובות לשעבר, שמואל רכטמן, בונים מלונות באיזור. משה גיבור, עד־המדינה במישפטו של רכטמן, בונה את מלון לוט, ועורך־הדין בנימין צנעני, שגם הוא היה מעורב במישפט, בונה את מלון צל־חרים. שני מלונות אלה עומדים בפני סיום בנייתם. מלון נוסף, של הקבלן גינדי, נמצא בשלבי תיכנון מתקדמים, ואילו עוד שמונה אנשי עסקים רכשו כבר קרקעות לבניית בתי־מלון.

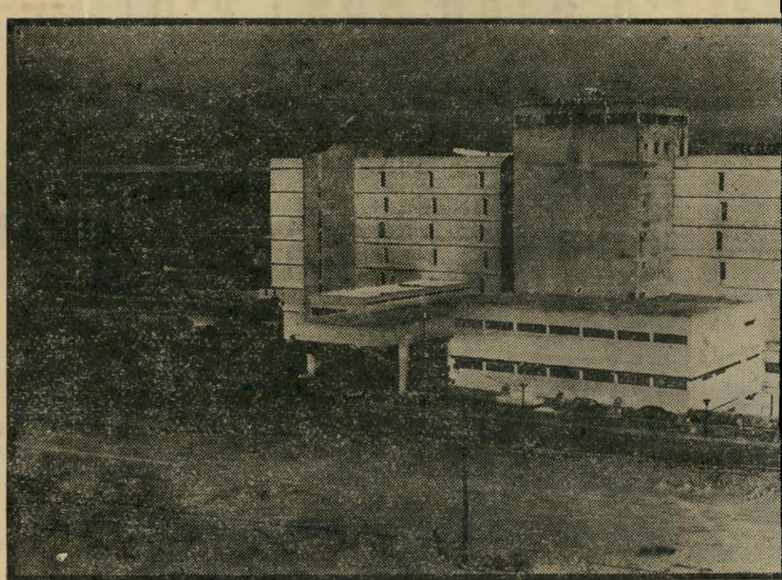
אך לתייר המגיע לים־המלח, אין מה לעשות. הוא יכול אמנם לבקר בסביבה, לטפס או לנסוע ברכבל לפיסגת המצדה, לבקר בהר־סדום או להתרחץ במים המתוקים של מעיינות עין־גדי. אבל כעבור יומיים הוא מסיים את הביקורים שלו, ואז עליו להישאר שבועיים עד שלושה ללא כל תעסוקה, ביום או בלילה.

התיירות בים־המלח כמעט חסרת סיכוי. המועצה־המקומית השקיעה סכומי עתק בתיכנון, כשהיא שוכרת את מישרדי התיכנון והאדריכלות הטובים ביותר בארץ. אולם לדיברי ראש־המועצה, מושכים שישה סוסים את עגלת פיתוח התיירות, „וכל סוס מושך לכיוון אחר."

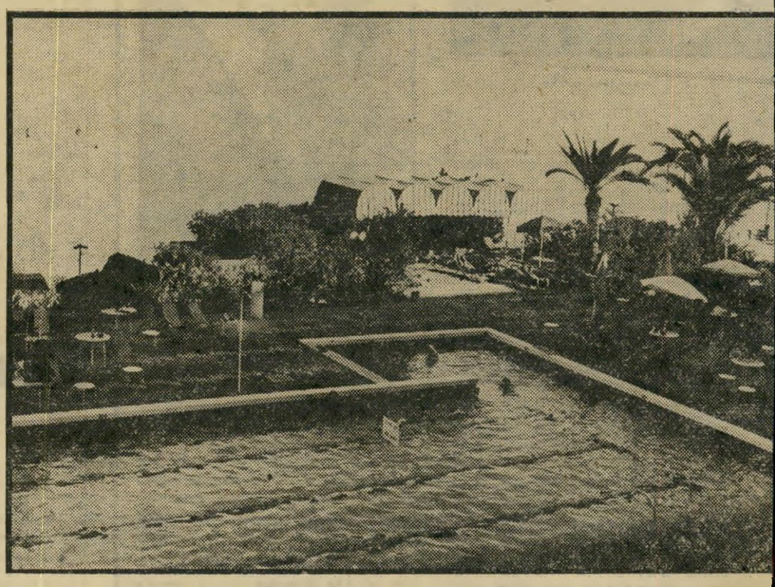
מי שהיה צריך להיות מעוניין יותר מכל אדם אחר בפיתוח תיירות המרפא בים־המלח הוא סמי טוויג, מנהל רשות־נאות־מרפא. טוויג היה פקיד במיפלגה הליברלית לפני המהפך ואחרי הבחירות, כשקיבל שימחה ארליך את תפקיד שר־האוצר, הפך

(המשך בעמוד 48)

תיירות ושמה ספחת

מלון „גני שולמית" ומיזונות פרשת רכטמן
בגלל חוסר תיכנון, עורף הבניינים פונה לכביש

בריכת השחייה של „מוריה"
חילוקי דעות על אחוזי תפוסה

תיירות ושמה ספחת

(המשך מעמוד 47)

טוויג ליועצו ודוברו. אולם אז למד ארליך להכיר את טוויג, ו־החליט להחליפו באחר.

המיפלגה דאגה לטוויג, ונתנה לו מינוי שנחשב אז כמינוי בו הוא לא יוכל להביא נזקים. אך, לדב־רי שמיר, מביא טוויג נזקים בכך שאין הוא עושה מאומה: „יש לו מישרד מהודר בתל־אביב, מכונית חדישה צמודה, מזכירות ונסיעות לחוץ־לארץ. חוץ מזה הוא לא עו־שה שום דבר. יש לו תקציב של חמישה מיליון לירות אותו הוא מוציא על הוצאות. טוויג טוען ש־הוא עושה עתה 40 מחקרים רפו־איים, אבל זו שטות. 40 מחקרים רפואיים רציניים עולים יותר מ־40 מיליון לירות.

התיירות באיזור ים המלח יכולה לשגשג ולהביא עימה פיתוח האיזור - אך גורמים שונים, שכל אחד מהם מושך לכיוון אחר, משפיעים על הנעשה, וכעת התיירות היא כמעט חסרת סיכוי

הגורם השני המשפיע על הנעשה באיזור ים־המלח הוא מיפעלי ים־המלח. על־פי חוק הזיכיון שהעני־קה ממשלת־ישראל למיפעלים, הם שולטים על כשליש משטח המוע־צה־המקומית. „לא כל השטח של־הם מנוצל למיפעלים, ויש שטחים רבים עליהם אפשר לעשות כל מי־ני דברים יפים," טוען שמיר „ולא תמיד הם נותנים לנו לעשות."

החברה לפיתוח חוף ים־המלח אינה תורמת אף היא הרבה לתיי־רות האיזור. החברה, בראשה עומד אלי גורן, מי שהיה סגן מנ־הל נמל־אילת, עומדת עתה בפני פירוק, וכבר זמן רב לא מתפקדת.

מנחם טוויג
משרד ומכונית צמודה

מינהל־מקרקעי־ישראל עושה קשיים רבים לאלה שרוצים לר־כוש אדמות כדי להקים מלונות. „המינהל החליט שמחיר כל דונם עולה 2½ מיליון לירות," אומר שמיר, „דונם במידבר עולה יותר מדונם בקיסריה, אז איך אפשר לשכנע יזמים להתחיל ולבנות כאן מלונות?" גם רשות־שמורות־הטבע מפריעה ליזמים רבים. „הרשות רוצה להשאיר את הכל טיבעי, בלי שינויים, וכאשר עוסקים בפי־תוח, צריכים להיות שינויים." מס־ביר שמיר.

נראה כי קרן האור היחידה, וה־תיקווה היחידה של תיירות ים־המלח היא מישרד־התיירות. לדברי שמיר מגלה מנכ"ל החברה לפי־תוח מיפעלי תיירות, האדריכל טו־מי לייטרסדורף, רגישות רבה ל־נושא, ודוחף פרוייקטים רבים.

כיום קשה לבוא לים־המלח. מילבד כמה מיפעלי תיירות מקו־מיים, כמעט ואין למצוא באיזור דבר שימשוך תייר, גם אם הוא תייר־מרפא. החוף הציבורי מסודר ונקי, ועתה מתכוונים להכין עוד שני חופים: חוף מיוחד לחולי הספחת, כדי שיוכלו לעמוד במשך שעות בחום, כשהם ערומים לגמ־רי, ולקלוט את קרני השמש. כיום עומדים חולי הספחת בשני אזורים

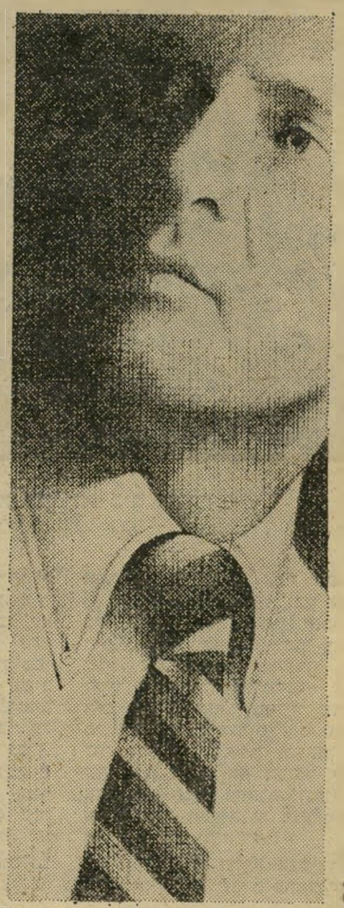
יו"ר שמיר
ששה סוסים

המוסתרים בקירות בד, כדי שיתר המטיילים לא יראו אותם ערומים. החוף האחר הוא חוף פרטי, בו יגבה כסף, וינתנו שירותים מתאי־מים.

גם חוף עין־גדי אינו מהמשוכ־ללים בעולם. למרות שכיום מר־וויח המשק יותר מעשרה אחוז מהכנסותיו מענף התיירות, אין הקיבוץ מוכן להשקיע כסף בפי־תוח המרחצאות או החוף שלידם. „לא כדאי לנו," מסבירים אנשי הקיבוץ, „בין כה וכה באים אלינו אנשים."

אם לא יקום גורם שיאחד את כל הגורמים המעורבים בפיתוח תיי־רות ים־המלח, תפסיד ישראל מיל־יוני תיירים שרוצים לבוא למקום כדי להירפא, אך נרתעים מהתנ־אים הנחשבים לתנאי ימי־הביניים בעולם התיירות.

אותי? רק קוטי.

מבצע צבעוניות
ב־אלרד

לפני שאתה קונה טלויזיה צבעונית היכנס לאלרד.
בחר לך אחת מהמבחר הגדול:

SONY
BLAUPUNKT
SANYO
GRUNDIG
NATIONAL
TELEFUNKEN
NORDMENDE
ITT
PHILIPS
SHARP
GRAETZ
SABA

כל הטלויזיות במחירים נמוכים
ובתנאי רכישה נוחים במיוחד

אלרד -
צבי אור בע"מ
החנות הפרטית שלך
אלנבי 106 תל אביב.
טל. 03-621924

מבחר ענק של
מוצרי אלקטרוניקה
ומכשירי חשמל ביתיים

היא טוענת: „הוא איים עלי באקדחים ודרש ממני כספים!"

הוא טוען: „ביזבזתי עליה סכומים גדולים, והיא זרקה אותי לכלבים!"

מאהבת חכם
בילויים יקרים בחו"ל

„תה עצור!" בקריאה זו התנפלו בלשי המישטרה על דני („ויליי") גרינברג, כאשר הגיע לבית חברתו, חנה חכם, בהרצליה.

„יש לכם בוודאי טעות," אמר ויליי הנדהם לשוטרים. „כאן גרה חברה שלי. אני באתי אליה." אך השוטרים לא טענו. היתה בידיהם תלונה של החברה, שלפיה איים עליה ויליי באקדחים וסחט ממנה כספים.

ביום הראשון בשבוע שעבר התייצבה חנה חכם, בת ה־32 בתחנת המישטרה בהרצליה. היא סיפרה לשוטרים כי הכירה את ויליי, בן ה־36, לפני כשנה. לדבריה, צורך לחקור עדים נוספים, שלהם ידוע על המעשים המיוחסים לחשוד. קיים חשש סביר שהחשוד ימשיך באיומיו ויבצע את זממו."

בתגובה על דברי נציגת המישטרה, טענו פרקליטיו של ויליי גרינברג, עורכי־הדין דויד אופק ובני נהרי, כי הקורבן הוא למעשה ויליי עצמו. הם סיפרו כי ויליי היה אדם אמיד עד שהכיר את חנה. לדבריהם, מאז שהתאהב בה הוציא עליה סכומי עתק, המסתכמים בכחמישה מיליון לירות. הם תיארו כיצד ויליי, שהוא תכשיטן במיקצועו, ירד מנכסיו והגיע אל סף פשיטת רגל. לדבריהם העניק ויליי לחנה תכשיטים יקרים ולקח אותה על־חשבונו כמה פעמים לחוץ־לארץ. אופק ונהרי סיפרו כי כאשר התרושש לבסוף, חנה זנחה אותו. הם טענו כי חנה גילתה כבר לפני זמן רב שוויליי נשוי, וכי הסיבה האמיתית שהניעה אותה לזנוח אותו היא אי יכולתו להמשיך ולפזר עליה כספים.

אחרי שהשופט דויד שטייניץ שמע את שני הצדדים, החליט להטות את הכף לטובת ויליי גרינברג. הוא שיחרר אותו בערבות של 20 אלף לירות, בתנאי שלא יחזור על המעשים המיוחסים לו ולא יבוא במגע עם חנה חכם בכל דרך שהיא. לעורכי־הדין אופק ונהרי היתה זו הצלחה גדולה, שכן חרף החשדות החמורים שהועלו כנגד לקוחם, הצליחו לשחררו בערבות.

„אני והוא זה לא זה"

ויליי וחנה נפגשו לראשונה בעת טיול ביוון. חנה, שהיא מדריכת־תיירים, הובילה קבוצה של מטיילים ישראליים. ויליי היה בקבוצה, וכך נוצר הקשר. כשחזרו ארצה עוד התהדקו הקשרים. השניים הפכו לזוג נאהבים לכל דבר.

חנה מתגוררת עם אמה ושני אחיה בווילה מהודרת בהרצליה־פיתוח. היא משכילה, בוגרת אוניברסיטה. בנוסף להדרכת תיירים היא עוסקת בתירגומים. ויליי, לעומת זאת, מעיד על עצמו כי הוא חסר השכלה. אך הפער בהשכלה לא הפריע להתפתחות היחסים. ויליי הפך בן בית אצל חנה ואף התיידד עם האחים שלה. הכל היה טוב ויפה עד שהתהווה הקרע, שסיבותיו שנויות במחלוקת.

חנה לא הרחיבה את הדיבור על הפרשה. „אני עדיין מאוד מפחדת מוויליי," אמרה. „אני לא יודעת מה הוא מסוגל לעשות לי עכשיו. יש אמנם צו של בית־המישפט, האוסר עליו להתקרב אלי, אך אני מרגישה מאוד לא בטוחה. אולי אסע לחוץ־לארץ, עד שהרוחות ירגעו.

„אמרתי מישהו אחר, לא אני"

אחרי תקופה קצרה שהיינו ביחד היא ידעה שאני נשוי עם ילדים. זה לא הפריע לה לנסוע איתי לחוץ־לארץ ולבלות על חשבוני. לאמא שלה יש דיעה מאוד שלילית על כל הנושא הזה. לכן הסתרנו ממנה את העובדה שאני נשוי. אבל במשך הזמן הדיעות של האמא השפיעו כנראה גם על חנה. היא התחילה לבקש שניפגש לעיתים רחוקות יותר ולבסוף רצתה שניפרד.

אמרתי לחנה שהתוכניות שלי לגביה הן רציניות. ניסיתי לשכנע אותה. הייתי יושב במשך שעות ומדבר איתה. היינו גם רבים, כמו כל זוג. אני לא מכחיש. אבל כאשר התברר לה כי הוא נשוי ואב לילדים, החליטה להיפרד ממנו.

במשך זמן ממושך ישבה חנה בתחנת המישטרה ופירטה באוזני השוטרים סיפורים מסמרי־שיער. היא האשימה את ויליי בכך שאיים לרצוח אותה ולהתאבד, אם תעזוב אותו. היא תיארה כיצד נופף ויליי מולה בשני אקדחים וכיצד הכריח אותה לבוא עימו אל קבר אביה, ושם אילץ אותה להישבע לו כי לעולם לא תעזוב אותו. חנה טענה, כי למרות שביקשה מוויליי לחדול מן הפגישות, וניסתה לנתק את הקשרים עימו, המשיך לפקוד את ביתה ולהטרידה. היא סיפרה כי לבסוף הביע ויליי נכונות להיפרד ממנה ולהניחה לנפשה, אך ניסה, בתמורה לנכונות זאת, לסחוט ממנה כספים.

כאשר שמעו השוטרים את ההאשמות החמורות, מיהרו לארוב לוויליי ליד ביתה של חנה. וכאשר הגיע לשם, עצרו אותו. בחיפוש שנערך במכוניתו נמצא אקדח, שאותו מחזיק ויליי ברשיון. האקדח השני, שעליו סיפרה חנה, לא נמצא. בחקירתו במישטרה הכחיש ויליי בתוקף את המעשים המיוחסים לו. הוא הודה כי ניסה לשכנעה בדרכי־נועם שלא תנתק עימו את הקשרים. לטענתו שיקרה חנה בעדותה ועשתה זאת על־מנת להשחיר את פניו ולהיפטר ממנו בדרך זו.

ויליי הובל לבית־המישפט. בפני שופט המעצרים התנהל ביקשה המישטרה להאריך את מעצרו בעשרה ימים. „החקירה טרם הסתיימה," טענה נציגת המישטרה, סמלת־ראשונה מלכה בהט. „יש צורך לתפוס אקדח נוסף, שבעזרתו איים החשוד על המתלוננת. יש

מי סחט מחנה?

„ההאשמות של ויליי לא נכונות. אני בכלל לא נזקלתי אותו. כל הקשר הזה היה טעות מן ההתחלה. יש בינינו הבדלים רציניים. ידעתי שהיחסים בינינו לא יצליחו. תמיד אמרתי לכולם שוויליי ואני זה לא זה. הבעייה היא שחיכיתי יותר מדי. הייתי צריכה לסיים את זה כבר מזמן. לא תיארית לעצמי שהדברים יגיעו לממדים כאלה."

לוויליי, המתגורר בבת־ים, היה בית־מלאכה לתכשיטים. לפני סמה חודשים מכר במפתיע את העסק ומאז אינו עובד. אחרי מעצר של 48 השעות, ניכרים עדיין המתח והבילבול על פניו. הוא נראה שבור ומדוכא.

סיפר ויליי גרינברג:

עד עכשיו אני לא מבין למה היא עשתה לי את זה. הייתי כל כך טוב אליה. נתתי לה כל מה שרצתה. איך היא יכולה ללכת למישטרה ולהגיד עלי דברים כאלה? אם לפחות זה היה נכון, אני מבין. אבל ככה, סתם, להמציא סיפורים כאלה? למה?! למה?!

אני לא חושב שאני דון ג'ואן, אבל תמיד היתה לי הצלחה עם נשים. אולי זה בגלל שהייתי רע. אף פעם לא הראיתי לנשים שאיכפת לי מהן. הייתי עושה מה שאני רוצה. רק עם חנה זה היה אחרת. אני לא מבין את זה. היא לא בחורה יפה באופן יוצא־מן־הכלל, אבל אני בכל זאת נתפסתי אליה חזק.

פשוט איבדתי את הראש לגמרי. זה לא קרה לי אף פעם. רציתי רק שיהיה לה טוב. לראות את החיוך על הפנים שלה. אהבתי אותה עם כל הלב. הייתי מוכן לעשות הכל למענה. כסף לא היווה בעייה. זה אף פעם אף פעם לא איימתי ולא נופפתי באקדחים. יש לי בסך הכל אקדח אחד, שרכשתי בגלל שהייתי מסחובב בארץ עם תכשיטים יקרים. אף פעם לא השתמשתי בו.

מכרתי את העסק כי רציתי להיות כל הזמן עם חנה. היה לי הרבה כסף ויכולתי להרשות לעצמי ליהנות קצת מהחיים. אבל חנה שברה אותי. היא רצתה לעזוב אותי. הרגשתי שאני לא יכול בלעדיה. אני מודה שפעם, כשהתרגזתי, אמרתי לה שמישהו אחר היה מבקש ממנה שתחזיר לו לפחות חלק מהמתנות שנתן לה. אמרתי מישהו אחר, לא אני. וגם את זה אמרתי רק מתוך כעס. אבל אף פעם לא סחטתי ממנה דבר.

מה שהיא עשתה לי זה עוול גדול. היא פשוט זרקה אותי לכלבים, כשלא היתה צריכה אותי יותר. המישטרה התנהגה אלי כמו אל פושע. השוטרים השפילו אותי והתייחסו אלי כמו אל איזה לא־גורמאלי. זה היה נורא ואיום. הרגשתי רע ואפילו כדור לא רצו לתת לי. ישבתי יום אחד בתא מסריח ומחניק במישטרת הרצליה, ולמחרת העבירו אותי לאבו־כביר. שם ישבתי עם רוצחים ושודדים. הסתובבתי איתם בחצר הלוך וחזור ולא הבנתי מה קורה לי. כשחזרתי הביתה, המשכתי להסתובב במיטבח כאילו היה זה בכלא. הייתי מבולבל לגמרי.

כשהייתי במישטרת הרצליה חנה באה לשם. רציתי להגיד לה: „בואי נשכח מהכל ונחזור להיות חברים." אבל היום, אחרי הכל, אני לא רוצה לשמוע ממנה יותר. זאת היתה מכה קשה מדי בשבילי. אף פעם לא פגעתי במישהו. אין לי שום עבר פלילי והיא הציגה אותי כמו פושע. זה הרס אותי לגמרי.

מאהב גרינברג
שבועה בבית־הקברות

לא היה חסר לי. כל החברים שלי יכולים להעיד שיש לי יד רחבה. נתתי לה כל מה שביקשה.

עשינו חיים משוגעים ביחד. נתתי לה לבלות כמו מלכה. נסענו לחוץ־לארץ כמה פעמים. אכלנו במיסעדות הכי יקרות. גרנו במלונות הכי מפוארים. יכולתי להרשות לעצמי. רציתי לתת לה את המכסימום. כשראיתי שהיא נהנית, אני נהניתי פי שבע. זה היה התענוג שלי. כשהיא היתה לוחשת לי את המילים שלה, הייתי משתגע. עם אף אשה אחרת לא היה לי דבר כזה.

„אמרתי מישהו אחר, לא אני"

אחרי תקופה קצרה שהיינו ביחד היא ידעה שאני נשוי עם ילדים. זה לא הפריע לה לנסוע איתי לחוץ־לארץ ולבלות על חשבוני. לאמא שלה יש דיעה מאוד שלילית על כל הנושא הזה. לכן הסתרנו ממנה את העובדה שאני נשוי. אבל במשך הזמן הדיעות של האמא השפיעו כנראה גם על חנה. היא התחילה לבקש שניפגש לעיתים רחוקות יותר ולבסוף רצתה שניפרד.

אמרתי לחנה שהתוכניות שלי לגביה הן רציניות. ניסיתי לשכנע אותה. הייתי יושב במשך שעות ומדבר איתה. היינו גם רבים, כמו כל זוג. אני לא מכחיש. אבל

לא לגברים! לא לגברים! לא לגברים! לא

בישולים

מירשם מסורתי - עושה צום קל, ליום כיפור הבא

אף פעם בחיים שלי עוד לא נתתי מירשם שיתאים לחג המתקרב. ממתי שעובתי בית־ספר, לא ידעת חגים אני. לא יודעת. בכל פעם שאני רוצה להלביש איזה מתכון על חג־ווללה, בורח לי החג בלי המתכון. אחר כך, כמובן, אני צריכה לשים אותו עמוק באיזה אמצע־שום־מועד, שאיש לא יעלה בדעתו איכה פיקששתי.

נזכרתי בכל זאת כשרציתי להביא לכם מירשם של מאכל אדיר להטעמה בערב יום כיפור, עם זמן פריקה — יומו מי ישורנו. מן משהו טעים פנן, בטעם יהודי עשיר, סותם קומפלט האינסטלציה, ולא נותן כל יום־כיפור לסבול גוויעות רעב.

ליהודים, אין יום לא־טוב בשביל אשמה. אז למה דווקא יום־כיפור, לנצח לא אבין. אולי באופן מאורגן זה מצלצל יותר תקיף לאלוהים, כי הוא נהיה קשה בזמן האחרון.

לא כתבו, מזל, בשום מקום, לסבול רעב. ביקשו מטעם המסורת רק לצום. אז הנה המירשם־פטנט. אוכלים מזה להתפקע בלילה שלפני, ולא רוצים יותר לבלוע אוכל, בחיים. זו פשטידת כבד, שמספיקה לשמונה ז׳לובים, ועשוייה ממנת כבד אחת בלבד. משהו הסכוני מאוד, ברוח הימים, למרות שחסכנות אצלי לא צד חזק. איך שלוקחים ביס אחרון, ועד מוצאי החג, לא מתפנים לרעוב. האיש שוכב מלא סיפוק, עסוק בשאלת קיום — של איך לתפוס אוויר, ואיך להחזירו. עובדים על הנושא בפרך, עם כל היכולות.

עכשיו ניגש לפשטידה. לא לזלזל אם זה עשוי מחומרים לא יקרים. הטעם הסופי, הוא של גן־עדן.

מכינים שתי תבניות פיירקס מאורכות, כמו אלה של האינגליש קייק. אפשר גם בתבניות מתכת, אבל זה נדבק. אם נשאר, מאחסנים במקרר, אך לעולם לא מבצעים חילול הקודש באכילה קרה.

ולעבודה:

מבשלים בסיר גדול עם מיים בלבד! בלי מלח! שתי חבילות איטריות מאורכות הכי פשוטות וזולות. כל חבילה זה 250 גרם, כך שיוצא לבשל 500 גרם איטריות. כאשר זה רך, מסננים את המים, ושוטפים.

פשטידת־כבד
איך עושים ואיך אוכלים ואיך מתים מזה

בסיר טיגון עמוק שופכים כוס וחצי שמן. זו תהיה הכמות לטיגון, וזה בשלמותו יכנס לפשטידה. נא לא לקמץ בקלוריות בשלב הסופי, ולשפוך את כל הכמות המצויינת. השמן הזה ניספג באיטריות, אבל לעומת זאת נותן חיים ועסיסיות לכל הסיפור. סוד העסק זה השמן והבצל. התוצאה הסופית לא שמנה מדי. זה יוצא על הכיפק.

בכוס וחצי שמן הזה מטגנים דקה, ולא יותר, 250 גרם כבד הודו או בקר, תחוך לקוביות קטנות. זה יוצא איזה 3־4 כבדים, אם זה מהודו, או פרוסה בריאה אחת, אם זה מבקר. נזהרים לכסות במיכסה בזמן טיגון קוביות־הכבד כי זה משפריץ מאוד. שופכים את קוביות הכבד המטוגנות שנייה, בעזרת כף מחוררת, לסיר האיטריות המסוננות.

בשמן שנותר מהכבד, מטגנים 700 גרם בצל. זה יוצא בצל אחד אדיר, ושניים סתם גדולים. נא לא לקרקף לבצל קסעים גדולים מדי, כדי שלא יחסר, וכדי שרוח המתכון החסכוני לא תפוקשש. מקצצים את הבצל גס, לפיסות של בערך שני ס״מ, מלישים את כל העסק מלוח הקיצוץ לסיר. לא להוסיף שמן, גם אם אין הוא מכסה את הבצל בהתחלה. מטגנים מטגנים מטגנים, עד שהבצל הופך שקוף־זהוב־בהיר, עם מיסגרת מעט כהה יותר, בשוליים.

תשוב לטגן תחילה את הכבד, ורק אחר כך את הבצל, כיון שהכבד צובע בטעמו את השמן, שמעביר זאת לבצל, שמעביר זאת לפשטידה, שמקבלת המון טעם כבד ממעט סחורה.

שופכים גם את הבצל המטוגן לבלילת האיטריות + הכבד, 17 ציצרו — בישולים — מירשם מטריף — עושה צום־קל, שממתינים בסיר. שופכים את הבצל עם כל השמן שנותר! כעת.

איך שהעסק מצטנן מעט (לא הרבה, רק שלא יהיה רותח, ויקריש את הביצים) שוברים בפנים 4 ביצים שלמות. מערבבים היטב, ומקפידים לחפור היטב סביב כל הדפנות שלא יהיו „כיסים״ כאלה, לא מעורבבים.

מוסיפים שלוש כפות לא מאוד גדושות, אבל גם לא מחוקות, קמח רגיל. מערבבים כנ״ל. לא חשוב אם האיטריות ניקצצות בתהליך.

והכי הכי חשוב, התיבול:

שלוש כפות לא פולניות גדולות, אלא ישראליות שטוחות, מחוקות לחלוטין, מלח רק. אני מציינת מלח רק, כיוון שמלח מסוג אחר צריך להוסיף בכמות פחותה. שניים וחצי בלבד.

כף אחת גרגרי פילפל שחור כתוש היטב בעלי ומכתש. איזו ארומה! איזה בושם! אם לא בא לכם לעבוד קשה, שימו פילפל שחור רגיל, אבל רק שלושת רבעי כף. לא להשתמש בפילפל לבן, כי זה לא אותו טעם.

לחמם את התנור לחום בינוני כמו לעוגות שוקולד.

לשמן (!) בכף שמן כל תבנית, ולשפוך את תערובת האיטריות, חצי חצי לכל תבנית. לדחוס קלות מאוד, רק עד החלקה, את פני הפשטידה למעלה, ולדחוף לתנור על רשת שיושבת במסילה די גבוהה, לשלושת רבעי שעה. מכבים את התנור, ולא מוציאים ממנו עוד חצי שעה. זה מחושב לגמור להאפות עדין בהום שעוד נותר. זהו. זה כל הסיפור.

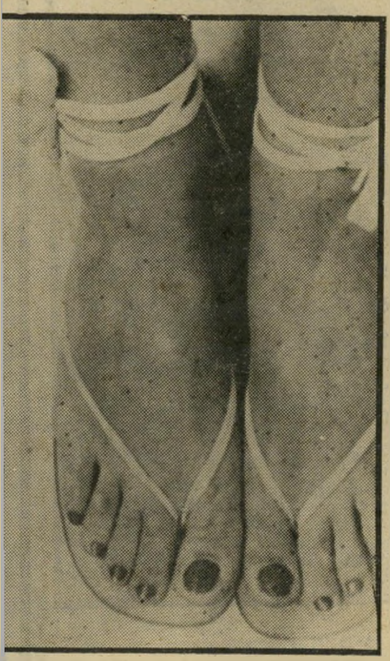
חצי קילו איטריות, מאתיים וחמישים גרם כבד, שבע מאות גרם בצל, כוס וחצי שמן לטיגון, שיוכנס כולו בפנים, ארבע ביצים שלמות, שלוש כפות קמח, שלושת רבעי כף פילפל שחור, ושלוש כפות מחוקות מלח רק.

התוצאה המתקבלת זה תענוג אדיר. יותר גרוע מבוטנים. אי אפשר להפסיק. מגלחים מנה, ועוד אחת, ועוד אחת קטנה. אחר כך מיישרים קצת אלכסון. אחר כך צד שני. לא עוברות הרבה דקות, ואין שום פשטידה. עצוב. נכון? בכלל לא. מיד יש צ׳אנס שני. עכשיו ברור מדוע זה מירשם של שניים על מכה? ביום המחרת, אם לא מפחדים מאלוהים, זה עוד יותר טעים!

למה התכוון המשורר

בפעם הקודמת כתבתי על סנדלים ערומית שקופית, נהדרית. התחילו לשאול כולם, איזה מן סנדלים. איזה מן סנדלים. לא נשאר לי מקום לתמונה, אבל הפעם, יש.

אז זהו. עכשיו אתם יודעים.

סנדלי רגליים „עירומות״
ללא „עם״, ולהרגיש „בלי״

טוסטר עם מגשית
רשימת רעיונות

צדק לטגן עוד פעם, ומאידך, גם לא לטגן מכסה ומחבת. צ׳יפסים קפואים, שניצלים קפואים, וכל מיני קפואים מוכנים, מתחממים יופי יופי בעסק הזה. וגא לא להחסם פסיכולוגית בגלל גובה המגשית. המזון יכול בהחלט להיות גבוה יותר מהדפנות, ולא „סגור הרמטי״. מכסימום הוא מקבל פסי שיזוף של טוסטר. אפשר לקנות שתי מגשיות, ולסדרן כך שאחת תהיה ה„סיר״, והשנייה שתשען על שוליה עם הפתח כלפי מטה בתור „מיכסה״, אבל לא ניראית לי כל הטירחה.

בכל אופן החימום מאוד מרוכז, ועל כן קצר, ועל כן חסכוני. לרחוץ את המגשית זה מישחק ילדים, כך שמאיפה שלא יהסכו את העסק, זה יוצא כדאי.

פטנט קטן חימום מהיר בזיל הזול

נפלה עלי רוח החיסכון. מה לעשות. אני עובדת אסוציאטיבית, ומוכרחה להרהר את כל כישרונותי לענייני חסכנות על מכה אחת. אני חוששת מאוד שבזה בפירוש הם מסתכמים ונגמרים, אבל גם זה משהו. את הסיפור הזה סיידרתי בביתי מטעמים של פרקטיות קומפקטית, אבל אם זה נוסף לכל כל כך חסכן, זה כבר מצדיק סיפור.

אז ככה. לוקחים טוסטר מהזן הכי פשוט. בלי הואפל, והשמאפל, והגריל סיבוב. מתקינים לו על הקיר מדף עץ מיוחד, ליד תקע חשמל. אפשר לשים את זה על שיש המיטבח, וחלסטו זיבולים עם הגגר. כעת בא כל הסוד. קונים גם מגשית, שמים לה בקרקעית נייר אלומיניום, והרי לכם תנור חסכן מהיר ויסודי.

לחמניות מהפריזר אצלי חמות בתוך חמש דקות. כאילו רק עכשיו יצאו מהאופה. טוסטים אני מכינה בתוך המגשית בלבד. יוצרת את הפרוסות עם הגבינה וכל הקישקושים, ושמה במגשית. זה יוצא אותו דבר, אבל החריצים של הטוסטר נשארים נקיים, ונזילות הגבינה בשום אופן לא מגיעות לריצפה. בוטנים וגרעינים ממש כדאי לקלות בתוך העסק. זה כל כך מהיר! בורקאס מקבלים פריכות והבהבה, מתחממים בתוך חמש שניות, ישר מהמקרר. יוצאים ממש טריים, גם אם קצת התיישנו.

מנות של פשטידת הכבד, שאת מירשמה נתתי, לא יעלה בדעתי לחמם בתנור הגדול, אפילו אם מדובר בכמה מנות. תחפלאו כמה צפוף ומרוכז אפשר לדחוף מנות למגשתי. פיתות קפואות תוספות טריות בתוך דקות. אבל צריך לחממן אחת אחת. אין דבר.

מחממים בזה קציצות שלא רוצים ב־

גם

בשכונת רוגוביגה גימל, שהיא כפר גדול ומרוחק מכל ישוב, כולם גרים אחד־בתוך־הגרון־של־השני, ומבסוטים חלס. אם למישהו פתאום צפוף בנשמה, הוא עושה קריזה לא נורמלית. איש לא מתרגש מזה. פשוט מחכים מעט. איך שזה עובר, נכנסים כולם בסך, בלי לחסר אחד — חזרה לגרון, ומתמקמים בנוחיות כמו־קודם.

הקיצר, בעיקבות קריאה דרמטית ל־אקדמאים ליישב את השכונות, עקרו לי שם גידי אבן־חן וזוגתו, רק הגיע, יצא למילואים. עבר החודש, חזר בחזרת.

כל הכפר סגרו החנויות, לבשו בגדים יפים, ורועדים מעומס הריגוש תלכו שני קילומטר עד התחנה לחכות לאיש. תושב חדש, או לא תושב חדש!

ראש־המועצה זרח מגאווה. זאת איכות חיים! זו חברות של עם!

האוטובוס הגיע, וגידי התלחב. „חיי חברה! מה העניינים?״ — ירד בהתרגשות.

„אל תצ׳אל!״ צעק הכפר שמח. „אל תצ׳אל! גם את המכונית שלך דפקו!״

בית ספר ראשון
בשיטת מונטסורי בישראל

חכמים בפעוזה
בזמן התהוותם

עוד יש המון דעות קדומות, אבל לאט לאט האנשים קולטים את חשיבות נתינת המידע לילד בשנים הרכות רכות שלו, כאשר צימאונו לדעת מצוי בשיא. הרווייח צימאון זה בעובדות מידע אמיתי של חיים, במקום דיאטה בלעדית על טהרת סיפורי העכברון פיקיקרון, כבר לא נח־שבת בחוגים גדלים והולכים „הרס יל־דות מוקדם", כי אם העשרה שיכלית ותרבותית, הענקת יסוד בריא ואיתן ל־אינטליגנציה מפותחת, שאת פירותיה ני־תן לקצור אחר כך במשך כל החיים.

וכאן נכנסת לתמונה שיטת מונטסורי, זוהי פילוסופיית חינוך מקיפה, שהוכיחה את עצמה ברחבי העולם. מטרת שיטת מונטסורי היא לשחרר את הפוטנציאל הגלום בכל ילד לפיתוח עצמו על־ידי בניית ביטחון־עצמי, ומוטיבציה עצמית. השיטה מבטיחה חשיפה לאביזרים וחוויות המיועדים לפיתוח האינטליגנציה של ה־ילד, בד בבד עם התפתחותו הפיסית והפסיכולוגית.

ילדים זקוקים למבוגרים כדי להחשף למיגוון האפשרויות בחייהם, אבל עליהם לכוון את תגובותיהם לאפשרויות אלה. החינוך בשיטה זו מותאם לצרכיהם, רג־שותיהם, וכוחותיהם הנפשיים השונים. כיתת מונטסורי מאורגנת באופן שהילד הינו חופשי לספק את הסקרנות הטיב־עית שלו. הילדים בוחרים במישחקי המי־דע שבהם הם רוצים להעתסק לבד או בצוותא עם ילדים אחרים. באופן זה הם עוברים חוויות חברתיות בצורה חיובית.

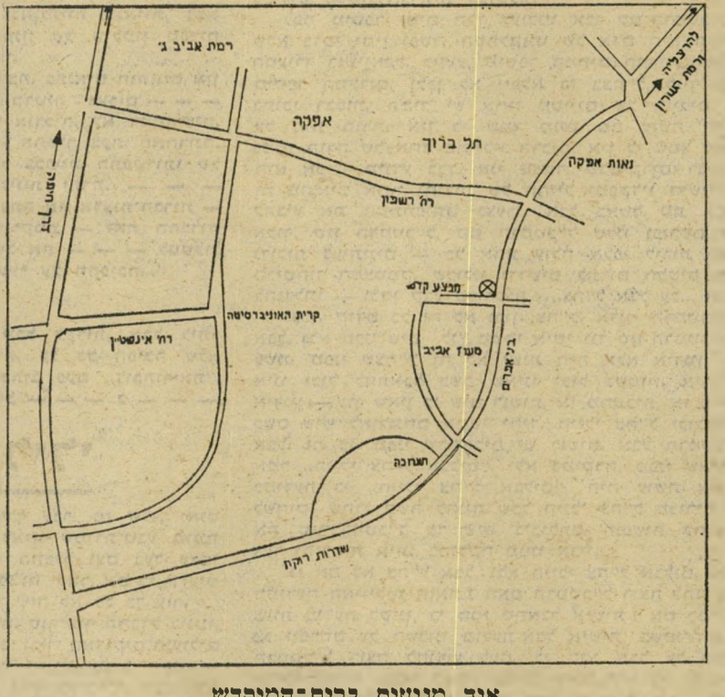
הכיתה מצויידת ברהיטים המותאמים לילד, ואביזרים שכולם בהישג ידו. ה־ילדים חופשיים להיות בפנים או בגינה, אך במיסגרת החופש הזה קיימות מיג־בלות חד משמעיות נגד התנהגות הר־סנית ואנטי חברתית. ילד או מבוגר אינם רשאים להפריע לילד בעבודתו.

לכל דבר יש מקום, וכל דבר נמצא במקומו. מיגוון הפעילויות הרחב מאפ־שר לכל ילד למצוא את הפרוייקט המת־אים לדרגת התפתחותו והתעניינותו. גי־שת מונטסורי מדגישה את המציאותי והטבעי, דבר ההופך את תהליך הלמידה למהנה וגומל. ברוב העזרים יכול הילד לבקר את עצמו, ולבדוק את מידת הצ־לחתו תוך כדי עשייה ומישחק, כך ש־הילד יכול לחוש את רגש ההצלחה. הפעילות מעודדת עבודה עצמאית, וגישה מסודרת לפיתרון בעיות כבר מגיל צעיר. מטרת האביזרים הינה למשוך את תשומת־ליבו של הילד, ולעודד את תה־ליך ריכוזו. האביזרים מסייעים לפיתוחו העצמי, ומכשירים אותו ללימוד בעתיד.

האביזרים כוללים תרגילים בחיי יום־יום, שנועדו לסייע לילד להיות עצמאי בסבי־בתו, ולעודד את ביטחונו העצמי, ואבי־זרים לעידון החושים, המיועדים לפי־תוח האינטליגנציה של הילד, המבוססת על אירגון ומיון.

השיטה כוללת כלים לפיתוח חשיבה אקדמית וחברתית, במייוחד בנושאי לשון וחשבון. בנוסף לנושאים אלה, הילד נח־שף לנושאי גיאוגרפיה, מדע, מוסיקה, אמנות, ופיתוח גופני. בקלות גבירתי יוצא לך סופר ילד מאושר, אפילו בלי להר־גיש איך הפך לכזה. בלי שום מאמץ, ותוך מישחק מהנה.

עד כאן על השיטה. כעת על בית־הספר הראשון שנפתח ופועל בשיטה זו בארץ, ובכן, העסק מיועד לבני שנתיים עד חמש. הוא מנוהל על־ידי רחל לבנטר (M.Ed.) שהתמחתה בשיטת מונטסורי מאז 1975 בבוסטון ארה"ב. הוא נמצא ברחוב

איך מגיעים לבית־המיקדש
תרשים־דרך

בני אפריים 225, מעוז־אביב, על כביש התעשיה, סמוך לאפקה ורמת־אביב. בית־הספר יפעל 6 ימים בשבוע, מ־7.30 בבו־קר, עד 14.00, בהתאם לשנת הלימודים הנהוגה במישרד־החינוך. יעשו סידורים מייוחדים לבוא לקראת הורים הרוצים שילדיהם ישהו בבית־הספר מעבר לשעה 14.00, ובחופשות. 25 לירות לכל שעה נוספת. הילד מקבל בבית־הספר ארוחת עשר, אבל ארוחת צהריים הוא מביא מ־הבית. עוד פרטים אפשר לקבל אצל רחל לבנטר, 261497(03) או 484597(03).

עד כאן יופי. עכשיו הבומבה. מחיר הפקתו של גיליון מאושר הוא מאה דולר לחודש פלוס מ.ע.מ. פשוט אגדה. שים על זה מחיר הנסיעות לבית־המיקדש וחזרה, ויוצא לך מיגימום איזה שבע אלף לירות לחודש, מחיר עכשווי. יקר פה יקר שם, העסק הזה יתפקע מקליינטים. לא אם יהודיה תפסיד סיכוי לדעקטער במישפוחה בגלל שיקול כספי. זה יופי העסק הזה, פרט למחיר הגורא. ואם אנחנו בשיטת מונטסורי, הרי שאני ממליצה מכל הלב, למי שלא יכול להגיע מכל סיבה שהיא לבית־הספר הזה (למה זה יקר כל כך? למה? המורים מזהב?) לקנות את הספר הנהדר של אליזבת ג. היינסטוק שיטת מונטסורי בבית. השנים של טרום בית־הספר. שיטה מיושמת בבית אינה נהדרת כמו בית־ספר מוכשר לכך מראש, אבל גם זה משהו. מטפלות עם יוזמה בקי־בוצים, אמהות מסורות על כל הראש, ימצאו בספר זה עזרה פשוטה ויעילה, איך לחנך את הפספוס בפעילות יוצרת, באביזרים המצויים בכל בית. זה יצא בהוצאת רשפים.

מה לומר לכם, זו שיטת מונטסורי, במחיר זהב מונטסומה, בית־הספר הזה. אבל מי שחשוב לו חינוך עתידי, ירוץ גם ירוץ. הלוואי ומישרד־החינוך היה מכשיר מורים בלעדיים לשיטה זו, ומתפ־על את העסק הזה ברחבי כל הארץ, כדי שלא רק שיכבת קצפת דקה של אוכ־לוסיה תיתפנן מהסיפור.

פטנטים

איך לנצל שפופרת פלסטיק עד הסוף

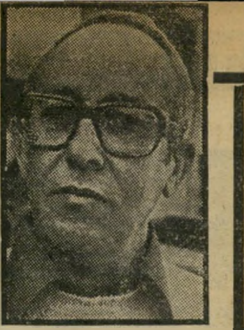
יש לי דודה עשירה כקורח, שהסטוץ העיקרי שלה בחיים זה איך לחסוך פרו־טות, ולבזבז מיליונים. בקשר לאגף של המיליונים, אין מה לספר. זה לא עצות שמתלבשות על כל אחד. אבל בקשר לפרוטות וחסכנות, הגיע הזמן לתת איזו דוגמא, לכבוד זה שפגשתי בנושא. יש בזה קצת היגיון, למרות סלידתי להודות בכך. שנים אני צוחקת מהעסק, אבל זה כבר מזמן הפסיק להצחיק. כשקרם פנים עולה כמה מאות, והוא נמכר בטיובה פלס־טיק, ששומרת — בניגוד לזו מהמתכת — על צורתה החלקה לכל הזמן, הרי בגלל קשיות, ואי גמישות החומר, נותר בפנוכו לאחר סחיטה, עוד הון של קרם.

דודתי המשוגעת כבר שנים עושה את זה. כשהקרם נגמר לה, היא תופסת מיס־פריים, ובשניט אמיץ אחד, היא גוזרת את הטיובה לשלוש. פתאום נפתח קרביים, ואפשר להציץ, בדפנות, בירכתיים, ליד הפקק, בכל, מתמרח בניחותה טונה קרם. את החלק האמצעי היא מנקה מיד, ו־זורקת. כעת נותרו לה רק שני חצאים קצרים, שמאפשרים תקיעת האצבע ב־נוחיות. אם בחלק האמצעי היה, הרבה קרם, היא מורחת אותו בניגוב על שפת החצי העליון. משתמשת כמה שצריכה, ו„סוגרת" שלא יתייבש, על־ידי הכנסת חצי בתוך חצי. זה נכנס בקלות, אם רק לוחצים מעט על החלק שרוצים שיכנס. הוא עושה גל קטנטן, ונכנס. ככל שהקרם יקר יותר, ממש משתלם לעשות מן דברים יכנאיים כאלה.

ואם בשפופרות עסקינן, הרי שאם ב־רשותכם שפופרת מתכת שקיבלה קצת מכות וקיפולים, ובכלל, „ציקמוק" זו אסו־ציאציה ראשונה, הרי שאוחזים אותה ב־פקק, ובתנופה קטנה ועדינה מנחיתים או־תה על מישטח קשה. עושים זאת בצד אחד, ואחר כך בצד שני. זעץ אחד חזק ועדין מספיק. השפופרת מישטחת, נראית כמו חדשה, ובכלל, הרבה יותר אסתטית לעיניים.

ניצוחת מראה של קרם
ואיך

יעקב שרת / איש ממאדים
הפיכה כבשורה טובה

כאשר אי שם במזרח התיכון התחוללה הפיכה צבאית „שקטה", מיהר „דבר", עיתון פועלי א"י לברך עליה (14.9.80) במאמר מערכת. אני חש צורך להביא את דברי הברכה הללו בהשמטות מכוונות, אך לא מרובות, לטובת בעלי הדמיון:

„ההפיכה הצבאית ב — — — היתה צפויה זה חודשים אחדים. מאז שנת — — — מתנהלת — — — בחסידי הצבא, ואף שבמרבית השנים האלה נהגו, לכאורה, כללי המשחק הדמוקרטי־פרלמנטרי, ידעו הפוליטיקאים כי מעבר לכתפם משגיחים עליהם הגנרלים. מרגע שהמצב הפנימי התדרדר, ולמערכת הפוליטית אבדה השליטה, היה ספק רק באשר למועד שבו תפקע סבלנותם של הגנרלים. למרות האנרכיה המשתוללת ב — — — בשנים האחרונות, ואשר הפילה מאות ואלפי קורבנות טרור, אין המצב בה דומה לזה של אביב — — —, כאשר הצבא הפיל את מישטרם של — — —, אמנם, גם אז שיטעה את המדינה מחלוקת מתמשכת בין שני מנהיגי מפלגות — — —.

„גם אם ההנהגה הפוליטית היתה מודעת לאפשרות ההפיכה הצבאית, היא היתה חסרת־אונים מול הצירוף הקטלני של טרור מימין וטרור משמאל, ושל רוב פרלמנטרי בלתי־יציב בחסדי מפלגות דתיות ולאומניות קנאיות, ללא סיכוי לשיפור. הבעיה שוב לא היתה של שילטון מפלגה זו או אחרת, אלא של המישטר כולו.

„למרבה היתה ההפיכה בשורה טובה. בתנאים הנתונים אין גם משמעות לדיבורים על אובדן הדמוקרטיה: בערים — — — ו — — — ובמחוזות השדה שררה אנרכיה, לא דמוקרטיה. החשש מחומיינינים נוסח — — — החמיר בעת האחרונה. איתות ברור לכך ניתן בשבוע שעבר בכפיית התפטרותו של שר־החוץ באשמה הכבדה של מתינות יתרה. — — — ושותפיו לכת הצבאית יוכלו להרגיע עתה את ארצות־הברית — שככל הנראה ידעה על ההפיכה הנרקמת — ואת החברות האירופיות בנאט"ו, ואולי גם להוביל את — — — למסלול יציב יותר. לישראל אין סיבל להצטער על ההפיכה..."

עד כאן.

אמנם אצלנו, כידוע, זה לא יוכל לקרות, אבל ליתר ביטחון גזרתי את הקטע למישמרת, על כל הפיכה שלא תבוא, להשוואה עם מה שאולי יכתוב פעם „דובהוריאת", עיתון פועלי תורכיה, על ההפיכה של — — — ב — — —

קולטוס אלילי

היום הקדוש ביותר ליהודים חלף עבר. מי שלא נאנס במעצר־בית או נמלט בעוד מועד לאיזו שמורת־טבע מוגנת מנערי־חומייני יודי האבנים, בוודאי התפלל וצם בעד עצמו ובעד כל עם ישראל, ואין שמץ ספק כי זה יעזור, אם כי ידועים לי עוד כמה צומות, המעידים בבירור שזה לא כל כך עזר.

אבל נניח למתפללים ולצמים בעדנו. סוף־סוף ההבדל ביננו, בעלי המחשבה החופשית מכבלי־דת ובין האדוקים־הנעולים מכות אמונה (לרוב אמונה שטופחה בשנות עיצוב האישיות בשיטות מובהקות של שטיפת־מוח), נעוץ בשיבולת הסובלנות מזה ואי־הסובלנות מזה. פה רצוני רק לעמוד על העובדה המדהימה, שדווקא סביב החג הקדוש ביותר של הדת היהודית, המתיימרת באנטי־אליליות, כלומר דוגלת באמונה בערכים מופשטים ובאי סגידה לעץ ולאבן ומסתייגת משאר פולחנים גשמיים, אליליים, דווקא סביב החג הקדוש הזה מתרכז שפע של ביצועים גשמיים הנובעים כולם מאמונות־תפלות, שאין ולא כלום ביניהן ובין פולחני ג'וג'ו במעבה ג'ונגלים.

התשליך, הכפרות, השעיר לעזאזל, השופר, הצום עצמו — מהם אם לא הענקת משמעות ערכית, מופשטת, לגשמיות? ממש „קולטוס אלילי", כלשונו של שלי"ג הזקן מימי לימוד התנ"ך שלנו.

כמובן, מפני שהיהודים עושים זאת, אין כאן שום מעשה פולחני אלילי. זה ברור כשמש, וביחוד לתרנגולות המיסכנות, שבזכותן מכנים הערבים את יום־הכיפורים „עיד אל־ג'אג'". לפני עשר שנים עשיתי עם מישפחתי שנה בטהראן, ושם, בין השאר, הייתי עד ליום הכיפורים השיעי, הוא חג ה„עשורה" (זוכרים? יום־הכיפורים הוא היום העשירי!). ישראלים ותיקים הזהירוני לבל אהיו לרדת לטהראן־תחתית של איזור הבאזאר, כדי לצפות בתהלוכת החוגגים השיעים, שמא יבחינו בנו, הכופרים, ויקרעונו כדג לבלתי השאר שריד. אף־על־פי־כן, שמנו נפשנו בכפנו אני ואשתי ואורח ישראלי הרפתקן ושמו הלל עומר, וירדנו אל העם לראותו בחגו — ומה ראינו אם לא המוני פרסים זועקים־מתפללים, צועדים וחובטים בקצב בחזותיהם (והמהדרין הצליפו על גבותיהם במגלבים)?

היינו כנדהמים. אבל לא מהקולטוס האלילי הקמאי הזה, אלא מדמיונו לחבטות „אשמנו בגדנו".

ברכה לתשמ"א

בימים טרופים אלה משחיזים עיתונאים ישראליים מסוג מסויים את עטיהם כמוצאי שלל רב, מצביעים על כוונות סוריות מזה, צעדים ירדניים ועיראקיים מזה — שלא לדבר על ההפיכה הצבאית בתורכיה — וקוראים את האומה לכוננויות, אם לא למעשי זבנג־זמרני.

בקוראי את האתראות וההנחיות הללו, החדורות מין רוח מעצמתית של ישראל־כל־יכולה, אני מתמלא רוח עזוז וגבורה ומרחם על קברניטי מדינות־האיזור המבועתים, המוכים אימתה ומרחם על קברניטי מדינות־האיזור המבועתים, המוכים אימה. על הירדנים, נלמד לקח את הסורים, נמחץ את העיראקים ונתעל את ההפיכה התורכית לערוץ חיובי, נקצה־נא קורטוב משאב להתלבש, ללמד לקח, למחוץ ולתעל משהו אצלנו בבית.

מדוע הרמטכ"ל נכשל?

היו לנו רמטכ"לים חיילים. היו לנו רמטכ"לים מדינאים. היום יש לנו רמטכ"ל מנהיג, הקובע ומדגים נורמות חברתיות ולאומיות. אני משער, שעוד ייקרו לידי הזדמנויות לדון בעצם התופעה הזאת בחיינו הציוניים, בגורמיה ובסיבות מקובלותה. הפעם אסתפק במתיחת ביקורת על חטא שחטא הרמטכ"ל בקידוש נורמה חברתית קלוקלת.

לפני מיספר ימים הלך לעולמו אבי סגן־הרמטכ"ל, ואף שלא בדמי ימיו נפטר, הסתלקותו של אדם היא תמיד דבר המעורר רגשי־אבל. כידוע, מיספר המתים חופף בעולמנו את מיספר הנולדים, ולכן לא ייפלא כי בצה"ל, כגוף המחזיק בתוכו רבבות, תמיד יש אחוז מסויים של חיילים אבלים על מות הורה. אין לי שמץ מושג מה עושה הרמטכ"ל במות הורה של אחד מחייליו הרבים. אין לי שמץ מושג אם הוא אפילו מיודע בכך. אני משער, שבמיקרים רבים ממין זה מוצאים אנשי יחידתו של החייל ומפקדיו הישירים דרך להביע את השתתפותם בצערו. אבל כאשר מת אביו של אלוף, סגן הרמטכ"ל, קם הרמטכ"ל שלנו ופירסם מודעות גדולות בעיתונים — כל אחת עולה אלפי לירות מתקציב־הביטחון המצטמק, שכולנו נדרשים לתרום חלקיק משכורת להגדלתו — ובהן קבע מפורשות: „צה"ל אבל על... וכו'".

ובכן, קודם כל זה לא נכון. צה"ל, אדוני הרמטכ"ל, אינו אבל. ולא מפני שיש „לו" משהו אישי נגד סגן־הרמטכ"ל, אלא פשוט מפני שצה"ל זה לא ישות חיה אלא אירגון, ואירגון אינו יכול להתאבל כשם שאינו יכול לשמוח. אירגון הוא אירגון — גוף שאין לו שום רגשות, או מחשבות, או מישאלות, כשם שיש לאורגניזם אנושי יחיד. חיילי צה"ל יכולים להתאבל. זה כן. מפני שלחיילים יש רגשות. אבל הרמטכ"ל לא אמר „חיילי צה"ל אבלים", ולא במיקרה, מפני שאילו קבע במודעה כי „חיילי צה"ל אבלים", היה עושה את עצמו לשחוק, שהרי קשה להניח שכל חיילי צה"ל מכירים אישית את סגן־לרמטכ"ל עד שיש ביכולתם הנפשית לחוש רגשי צער והזדהות איתו בהילקח ממנו אביו.

אז אם לא צה"ל אבל, ולא חיילי צה"ל אבלים, מה פשר המודעה האווילית הזאת? האם הרמטכ"ל רוצה להודיע באמצעות מודעה לסגנו, כי הוא מתאבל אישית? אם ככה, ייכבד נא ויפרסם על חשבונו מודעת־אבל אישית, בשמו־הוא. האם הרמטכ"ל רוצה להודיע לעם, כי הוא אבל על מות אבי עמיתו (שהרי אפשר לשער, כמובן, שאם הוא לא יפרסם שום מודעה, יתחילו הבריות ללכת רכיל כי הנה, ראו, אבי סגן־הרמטכ"ל מת והרמטכ"ל לא נע ולא זע, ואפילו לא פירסם מודעה!) — שוב, ייכבד נא ויפרסם מודעה על חשבונו, כלי לערב בכך את האירגון הקרוי צה"ל.

יש לי יסוד מסויים לחשוד ברמטכ"ל, כי מאז מת אבי סגנו הוא נפגש עם האלוף יקותיאל אדם — אולי אפילו בביתו או בבית אביו, שבו ישב „שיבעה", ובוודאי סח לו כמל מלות ניחומים. אם עשה זאת, לא מגיע לו צל"ש מיוחד, אבל גם לא למתחוור מכך שום כורח חיוני להוסיף ולפרסם ניחומים ברבים, ומה גם על חשבון משלם המיסים.

הוא הדין בלשכת סגן הרמטכ"ל, שאף „היא" פירסמה מודעת־אבל אנונימית: „הלשכה מתאבלת"! ילמדונו קציני־בכירי צה"ל: כיצד לישכה יכולה להתאבל? האם קירותיה נטפו אגלי דמע? כלום מכונות הכתיבה יבבו? אני נכון להסתכן ולנחש, כי אפילו המזכירות לא תלשו שערותיהן.

לפני ימים מיספר אירע אסון גדול ביוקנעם. מטוס של חיל־האוויר נפל במרכז העיירה והרג אשה. שמעתי בחדשות, כי מפקד הבסיס שממנו המריא המטוס ביקר מייד אצל משפחת האבלים, ואמרתי בלבי כי יפה עשה. אחר־כך תרתי אחר מודעות השתתפות באבל המשפחה מטעם צה"ל ולא מצאתי, למרבה רווחתי. אבל לכל הדעות, אבלם של ארבעה יתומים ושל אלמן קשה מאבלו של אדם בוגר במלוא מובן המלה על מות אב קשיש, ולכן, אם נקטוב אמות־מידה התנהגותיות נוסח הרמטכ"ל, לא נוסל שלא לשאול היכן מודעת־אבלו באסון יוקנעם?

התרבות האנושית צמחה סביב פולחני פריון ומוות. מינהגי הקבורה והאבלות של העם היהודי — כך נראה לי — אין קאים מהם (להוציא אי־אלה חריגים). מה קולע יותר מקבורה ללא ארון, להמחשת „מעפר אתה ואל עפר תשוב"? מה יעיל יותר ממוסד ה„שיבעה" לריפוי האבלים בעיסוק חברתי נמרץ בשעות הקשות ביותר שבסמוך למות יקירם? אבל מה לזה ולניחום־אבלים מיסחרי וראוותני במודעות עיתונות ורחוב? כלום יש ניחום לא־אישי? זה כתוב בתורה, במישנה, בתלמוד? אדרבה, ילמדונו רבותינו מתי דבק מנהג מודעות־האבל בעמנו — ודומה בו בלבד — ואיך, ומדוע? כן, מדוע הוא נקלט בהצלחה מסחרית מסחררת שכזאת, שעד שהרמטכ"ל הצייקן הגיעה — והכשילה?

(המשך מעמוד 27)

החליטה הממשלה לפרסם הודעת־שקר, כאילו היתה זאת פעולה פרטיזנית של „מתיישבים" אזרחיים. ליוזיה רוקח טרחה לצרף לסיפורן, כנספח, את נאומו של דויד בן־גוריון בקול ישראל, שבו פירסם שקר זה, בניגוד לדעתו של שרת. גם אחרי 27 שנים, עלולה להיות לפירסום זה השפעה הרסנית על אמינות ההודעות הצבאיות הישראליות.

● **התוכנית לכיבוש דרום־סוריה.** שרת מגלה שבן־גוריון, דיין ופינחס לבון ביקשו בפברואר 1954 לנצל את נפילת הרודן הסורי אדיב שישקלי כדי לכבוש את דרום־סוריה ולספחו לישראל. הם ביקשו גם לקנות קצין סורי, שישתלט בדמשק ויכונן שם ממשלת־בובות פרו־ישראלית. הדברים נראים אקטואליים ביותר כיום, לאור מצבו הרעוע של חאפז אל־אסד והתגברות הרוח הישראליות על נושא זה.

● **הכוונה לבתר את לבנון.** שרת מגלה כי כבר ב־פברואר 1954 תבע בן־גוריון לפתוח במיבצע ישראלי גדול לרי־סוק המדינה הלבנונית ולהקמת מדינה נוצרית־מארונית בחלק מ־לבנון מחולקת. נערכו על כך דיונים נרחבים. בן־גוריון פירט את התוכנית בהרחבה במיכתב לשרת, ושרת ענה במיכתב ארוך, שבו התנגד בתוקף למגמה זו. בן־גוריון היה מוכן להשקיע הון רב בשיחוד מנהיגים נוצריים ב־לבנון. בין השאר מגלה שרת כי „הרמטכ"ל תומך בתוכנית לשכור קצין־צבא (לבנוני) שיסכים לשמש כבובה כדי שייראה כאילו צה"ל נענה לקריאתו לשיחרור לבנון מעול המשעבדים המוסלמיים." בעיני הקורא של היום, נראית תוכנית זו כתרשים מדוייק למה שאירע לאחר מכן בלבנון — מיל־חמת־האזרחים, הקמת המובלעת המארונית וכינון „לבנון החופשית" של רב־סרן סעד חדד.

● **פרשת הר־ציון.** שרת מספר כיצד רצח מאיר הר־ציון, איש היחידה 101, במו ידיו חמישה נערים בדואים חפים־מפשע, כנקמה על הריגת אחותו, שעברה בעת טיול את הגבול הירדני. שרת מספר כי אריק שרון ומשה דיין חיפו על מעשה נתעב זה, ושבן־גוריון סיכל את התלטתו להעמיד את הר־ציון וחבריו לדין.

● **פרשת יבון.** שרת מתאר בהרחבה את העסק־ביש במצריים. ליזיה רוקח מצרפת לספר, שבו מגלה שרת את האמת על הפרשה, נאום שיקרי שנאם שרת עצמו בכנסת, שבו טען כי ההאשמות נגד נאשמי מישפט־קאהיר הם עלילת־דם אנטי־שמית.

מסע סביב העולם

ה קורא הישראלי, שקרא את הקטעים מיומני שרת שפורסמו במשכים במעריב, או אף את שמונת הכרכים של היומנים עצמם, שוב אינו יכול להזדעזע מגילויים אלה, על אף חומרתם.

אולם בחוץ־לארץ עלולה להיות לפירסום זה השפעה מוחצת. אמנם, אי־ההתערבות המישפטית של מישרד־החוץ הישראלי מנעה מתן פירסום רחב לסיפורן, והאירגון האמריקאי־הערבי, שפירסם אותו, אינו בעל האמצעים הדרושים כדי להביא להפצתו הרחבה, מול קשר־השתיקה של כלי־התיקשורת האמריקאיים, שהם פרו־ישראליים.

אולם אחרי פירסום ראשון זה, מתחילים הדברים לחלחל בכל ביטאוני התעמולה הערבית. קטעים כבר פורסמו בירחון לעיונים פלסטיניים, פירסום אקדמי רב־יוקרה, ומשם יגיעו מן הסתם, בהדרגה, לכלי־תיקשורת אחרים.

אחרי שהיו מונחים רדומים ב־כרכים עבריים, החלו יומני שרת במסעם סביב כדור־הארץ.

על המסלול

שגעון הסרבלים

יש לי ידידה טובה, המרבה בנסיעות לחוץ־לארץ. לפני זמן־מה, כשחזרה מאחת מנסיעותיה, התוודתה בפני ואמרה שאחד המקומות האהובים עליה במסעותיה הם דווקא נמלי־התעופה. שם אתה מרגיש את האווירה הבין־לאומית. בליל שפות, שלל תלבושות, מלבושים שונים ומשונים, ריחות בשמים מוזרים וגם טובים, ואם אני מעיפה מבט לעבר המסלול, ליד המטוסים, מתרוצצים מכונאים לבושים בסרבלים לבנים, התורמים אף הם לאווירת המקום.

למה סיפרתי לכם את כל הסיפור הזה? תאמינו לי, רק בגלל הסרבלים. נראה שמתכנני־האופנה מרבים גם הם בנסיעות בין־לאומיות, וגם הם נתקלו לא פעם בסרבלים הללו, והחליטו: למה לא לגסות את זה מחוץ לשדה? וכך, דומני, באה אופנת הסרבלים לעולם. יש סרבלים שהותאמו לחוף־הים. הם קצרים, ומגלים את החלק העליון של גופנו. יש סרבלים להופעה ספורטיבית, עשויים בד תאקי, כותנה עם רוכסן לאורך וצווארון ספורטיבי. יש סרבלים הטובים גם לשעות הערב. הם הולכים ונעשים צרים בקרסול ומופיעים בדוגמות שונות, כיד הדמיון הטובה של המתכנן. כתפיים רחבות, צווארון מסולסל.

לשעות הערב מרבים להשתמש בבדים מודפסים, כשגיזרת הסרבל היא גיזרת הסטרפלס למעלה, כמראה השחקניות של שנות השלושים. הסרבלים הספורטיביים

הטייסת בסרבל של חברת **ראש אינדיאני** עשוי כותנה עבה בגוונים כהים. דגש רב מושם על רוכסן אלכסוני, כפתורי לחצניות, וצווארון גבוה צמוד לצוואר.

סרבל מיני ספורטיבי, צמוד למותנים בעזרת גומי נקשר בצידי הירכיים של חברת מיס Y (ינוביץ). לבוש נחמד לשפת־הים וגם לשעות אחר־הצהריים.

החלל היא ההשראה שניתנה בסרבל זה של חברת גוטקס. הוא עשוי מחומרי פלסטיק רך ומבריק.

הם בעלי צורה שונה מזו המקובלת. הכיס מצוי במקום בלתי מקובל, וגם לו רוכסן עבה הדגש העיקרי מושם על הרוכסן האלכסוני, כלומר המושפעים ממראה טיי־סי־חלל. הוא מבהיק בגווני השנהב הבוהק. ישנם סרבלים המיוצרים מכותנה מבהיקה הנראית כמו נייר. אורך הסרבל בגיזרת ברמודה, והסגירה היא בעזרת לחצניות — ושוב א־סימטרית. ולא תאמינו, יש גם סרבלים מבד מגבת בצבע לבן. הסרבל באורך של חצאית קצרה, ולמעשה הגיזרה היא של מכנסי ברמודה, כשמעל זה מקטורן מוייט ומסוגנן. יש אולי חסרון אחד באופנה זו: אלה שאוהבות להרבין ארוחות, וזה גם נראה עליהן, לא תוכלנה להתהדר באופנה זו. כל גרם מיותר מקבל משמעות לגמרי לא־אופנתית.

א סימטרי היא גיזרת סרבל זו מתוצרת בגד עור ביס. הוא עשוי מכותנה מבריקה.

ארוך וקצר הם שני הסרבלים במראה ספורטיבי מבד כותנה. מימין סרבל עם מכנס ארוך, משמאל סרבל קצר, מתוצרת חברת ספורטלייף. שני הסרבלים מעוטרים בכיסים המכווצים בשוליהם בגומי רחב וקשירה.

חגיתה צנטנר

בקיבוץ אלונים המציאו מישחק: כל אחד עושה לכל אחת

שילגיית הקיבוץ ושיבעת הגמדים

אלקה יופה נרתעה בבהלה. היא הסירה את כיסוי־המיטה שבחדרה ב־קיבוץ, כדי ללכת לישון. לפתע ראתה חבילה עטופה בניירי־מתנות יפה. אחרי הבהלה הראשונה היא פתחה את החבילה, מצאה בה חפיסת־שוקולד ולידה פתק קטן. כשפתחה אלקה את הפתק היא מצאה בו חמשיר־זימה שהעלה סומק על פניה.

אלקה לא ידעה מי שיגר לה את החמשיר עם המתנה. היא אכלה בהנאה את השוקולד והטמינה את הפתק במקום מחבוא פרטי.

למחרת בבוקר, כשאלקה יצאה מי־מיקלחת, היא מצאה עוד מתנה ועוד חמשיר על מיטתה: עכשיו היתה כבר מבוהלת. היא חששה שמא האלמוני ה־משאיר לה מתנות ושירי־זימה, ימשיך בכך, ושבאחת הפעמים הבאות לא היא תמצא את המתנה והפתק, אלא בעלה, יצחק.

החשש של אלקה היה מבוסס. כמעט בכל פעם שיצאה מהחדר, מצאה בשובה מתנה: חפיסת שוקולד, זר פרחים ותכשיט קטן. בכל פעם היה חמשיר מלווה את המתנה, נועז יותר מקודמו.

חיסול חשבונות ✶ עם גלידה וקצפת

אלקה לא היתה חברת קיבוץ אלונים היחידה שזכתה בשבוע שעבר למנה גדושה של הפתעות נעימות. כל אחת מחברות הקיבוץ זכתה לביקורים חוזרים ונשנים של גמדים אלמוניים, שעשו לקי־בוצניקיות של אלונים שבוע של כיף, שבוע של הפתעות, שימחת־חיים וחיוכים.

בסופו של השבוע, כשקיבוץ אלונים גמר לשחק את מישחק הגמדים, גילתה אלקה שהחשש שלה היה חשש שווא.

הגמד הפרטי שלה לא היה אחר מאשר בעלה. הקיבוצניק המחוספס, החשמלאי של המשק, גילה באותו שבוע גם לאשתו וגם לעצמו, שהוא יכול להיות מחזר רומנטי, ואפילו ליהנות מזה.

רכז התרבות של המשק, צעיר נאה הנחשב לחתיך של הקיבוץ, עידו תדי־מור, העלה את הרעיון. הוא ריכז את כל חברי המשק בחדר־האוכל המרווח של אלונים. במרכזו של חדר־האוכל ניצבן

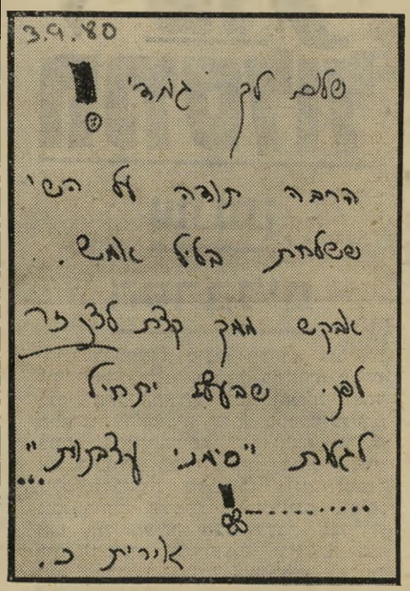

פרחים למיטה מביא בחשאי יצחק יופה לאשתו אלקה (בתמונה מ־שמאל, למטה), שלא הבינה כיצד מגיעות כל המתנות היישר למיטתה. יצחק טרח וצרף למתנותיו שירי־אהבה וחמשירי־זימה, אותם חיבר בעצמו.

הזקנים חזו בספריפטיז ✶ האשה מצאה במיטה חמשירי זימה ✶ והקיבוצניק מצא צפרדע בקופסה

ציחצוח המזכיר יעקובה כהן לא ידע שהגמדת שלו מצליח להפתיעו. בחזרו הביתה מעבודתו, מצא את כל זוגות הנעליים שלו מצוח־צחות למשעי ומסודרות בשורה ארוכה.

תודה מכיוון שהענקים לא יכלו להודות לגמדיהם המיסתו־ריים, פירסמו המאושרים מכתבי־תודה ש־נתלו על לוח־המודעות של הקיבוץ.

שתי קופסות. באחת היו פתקים — על כל אחד מהם נרשם שם של חבר משק — ובשניה פתקים עם שמות החברות. כל אחד מהגברים שלף פתק עם שם של חברת־קיבוץ, וכל אחת מהחברות הגרילה מהקופסה שם של אחד מגברי הקיבוץ.

אף אחד לא גילה לאחר את שמו או את שמה של מי שעלה בגורלו. מאותו הרגע בו שלף חבר־משק שם של אחת מחברות המשק, הוא הפך להיות הגמד הפרטי והסודי שלה. הנשים שהעלו פת־קים עם שמות גברים, הפכו להיות ה־גמדות הפרטיות של אותם גברים, מבלי שהגברים ידעו, כמובן, מי היא חברת הקיבוץ שעליה הוטל לעשות לו טוב משך שבוע תמים.

„פתאום שמעתי דפיקות על חלוני," סיפרה אסתר ריין בת ה־65, מוותיקות הקיבוץ. „יצאתי החוצה, והנה ניצבים להם שני הבנדיטים, אבי ודודו כהן, מזמרים לי סרנדות ומלווים עצמם בגיטרה. הגמד שלך שלח אותנו להנעים את זמנך בזמירות אוהבים', הם אמרו לי."

כמה גמדים התאגדו והזמינו את הענ־קים שלהם, בעילום־שם, כמובן, לארוחה איטלקית שהוכנה למענם במיוחד בחדר־האוכל. על הארוחה ניצחו כנרי הקיבוץ, שליוו את הערב במוסיקה איטלקית מקו־רית.

„בהתחלה בכלל לא רציתי להשתתף במישחק," התוודה יעקובה כהן, מזכיר־הקיבוץ. „אבל עכשיו אני מצטער שלא השתתפתי." כדי לכפר על מחדלו תלה יעקובה שיר נוגע ללב על לוח־המודעות

חסדים בחשאי

של הקיבוץ, ובו תחינה לגמדת נחמדת שתאמץ אותו. ואכן השיר עשה את שלו. יום לאחר שפורסם, הוצאו מביתו של המזכיר כל זוגות הנעליים הישנות שלו, צוחצחו למשעי והועמדו בשורה ארוכה בפתח הבית.

תשומת־לב מיוחדת הוקדשה לרווקות של אלונים. כל ערב, לפני לכתן לישון, מצאו על מיטתן יין חם, פרחים ושירי־אהבה — מעשי ידי הגמדים המיסתוריים שלהן.

„הם לא קיפחו אפילו את עובדי החוץ,״ סיפר דודו קלימנט, העובד במזכירות ה־קיבוץ־המאוחד בתל־אביב. „בבוקר הפתיעו אותי בעוגיות וקפה, ובצהריים בכבדי־עוף ובגלידה־עם־קצפת, שהוזמנו ונשלחו ב־מייוחד למזכירות על־ידי הגמדת האלמו־נית שלי.״

סטיפטיז — כמו בסרטים

ה מישחק בגמדים מקורו במחנה־קיץ בארצות־הברית. הוא הובא ל־ארץ על־ידי שליח ישראלי שהשתתף ב־מחנה. הלה התלהב מאוד מן הרעיון, ו־החליט לנסות וליישם אותו בקיבוצים. המישחק נוסה בכמה קיבוצים שבאיזור עמק־יזרעאל וזכה להצלחה מסחררת. ב־תחילה נעשו במהלך המישחק כמה נס־יונות של „חיסול חשבונות״ בין חברי הקיבוץ. העובדה שזהותם של הגמדים שמורה בסוד, איפשרה לאנשים לפעול בחופשיות יתרה. אולם לאחר נזיפות פומ־ביות חדלו הקיבוצניקים מנסיונם לפתור את בעיותיהם באמצעות המישחק, והוא חזר למתכונתו ההיתולית המקורית.

„זוהי הפעם הראשונה שהמישחק ב־גמדים נוסה בקיבוץ אלונים,״ סיפר מזכיר־המשק יעקובה כהן. „קדם למישחק שבוע שלם, שבו פירסמנו את כללי המישחק וניסינו למשוך אליו את תשומת־ליבם של חברי המשק.״

סרנאדה בדלת

אסתר רייך בת ה־65 נזכרה לרגע בימי צעירותה וב־מחזרים הרבים שהיו לה, כשפתחה את הדלת ומצאה להפתעתה שם שני צעירים, אבי ודודו כהן, שזימרו לה שירי־אהבה. הצעי־רים שליוו עצמם בגיטרה, סיפרו שהגמד של אסתר שלח אותם כדי להנעים לה את זמנה. הם מילאו את בקשתו בשמחה.

אותה מוארת בשלל צבעים. שולחנות עמו־סים כל־טוב סודרו בפינה, ובמרכז הבריכה הוקמה במה קטנה. הליכטמנים המתינו במתח רב להפעתה של הגמד האלמוני. אלא שאפילו בחלומותיהם הנועזים ביותר לא תיארו לעצמם שבקיבוץ תיערך לכ־בודם הופעת סטריפטיז סוערת. אחת מה־חתיכות הידועות ביותר של אלונים עלתה על הבמה, ולקול צלילי מוסיקה התערטלה, „ממש כמו בסרטים״. אברהם הסמיק, אש־תו הליטה פניה והקיבוץ כולו עדיין עוסק בשאלה, האם המתנה של הגמדת לא חרגה איכשהו ממישנתו של ברל כצנלסון.

„זה פשוט נהדר,״ אמרה מיכל פרס. „אתה קם בבוקר ומוצא שמישהו קצץ עבורך את הדשא בגינה. אתה חוזר ב־צהריים לחדר ומוצא שהוא סודר ונוקה — פשוט תענוג.״

„לעתים טרחו הגמדים לצרף גם עצות מעשיות,״ סיפר יגאל, בעלה של מיכל. „מכיוון שאנו התברכנו בארבעה בנים זכרים, צרפה הגמדת שלנו לחבילת ה־ממתקים ששלחה, מתכון לעשיית בנות. עכשיו נבדוק אם גם המתכון הזה אמין.״

אחת הגמדות היותר מצחיקות היתה מרלן ראובני, ששלחה לחבר המשק שלה, לארוחת־הערב, קופסה מהודרת. משפתח

מחכון לעשיית בנות

קיבלו יגאל ומיכל פרס (בתמונה ה־תחתונה, משמאל) מהגמדת שלהם. ל־מיכל וליגאל ארבעה בנים, והם מקווים שהמתכון שהוענק יתגלה כיעיל.

„זה ממש מצחיק,״ סיפר אברהם ליכט־מן בן ה־60. „ביום השלישי, בשעה שש בערב, הופיע בביתנו שליח והודיע לנו שעלינו להתייצב בבריכת הקיבוץ בעוד כחצי שעה. הגמד שלכם מזמין אותכם לבילוי מקורי, הוא אמר לנו בארשת חשיבות והסתלק.״

כשהגיעו אברהם ואשתו לבריכה, מצאו

הפתעה

מכין הרכז החתיך של הקיבוץ לרווקות המשק. הוא מתכוון להסיען בעגלה שקישט במיוחד.

הענק הנרגש את הקופסה, יצאה ממנה, לאכזבתו הרבה, תרנגולת חיה, שהחלה להסתובב על־פני כל השולחנות בחדר־האוכל, בקירקורים צורמי אוזניים, לקול צחוקם העז של החברים.

„היה זה שבוע בלתי שיגרתי,״ סיכם הרכז עידו תדמור. „מישחקי הגמדים ו־הענקים תרמו למוראל גבוה ולאווירה מייוחדת בקיבוץ. הם הוציאו אותנו מ־שיגרת העבודה, והשרו אווירה היתולית על הכל. מיספר לא מבוטל של כישרונות רעננים נתגלו בין הגמדים שלנו, ושירי־האהבה שנכתבו במהלך השבוע לא היו מביישים אפילו את ביאליק או את דקא־מרון.״

גולת הכותרת של המישחק היתה ה־מסיבה שנערכה בסוף־השבוע. במהלכה הוסר הלוט מעל פני הגמדים המיסתוריים, וכל חבר משק גילה מי היה הגמד שלו.

באלונים מספרים, שיש כאלה שהמישחק כה מצא חן בעיניהם עד שהחליטו להמ־שיך בו — חלקם כגמדים, חלקם כענקים.

* המוצרים והשרותים הנבחרים של החודש *

מבצע שטיחים
בבית שקלים החדש
הנחות ללא תקדים

בתנאים נוחים

פאר שטיחי כרמל

* מבחר גדול של כל מיני שטיחים מכל הפירמות.
* מחלקה מיוחדת לשטיחים מקיר אל קיר בתנאים נוחים לפי דרישת הקונה.

רמת-גן, ז'בוטינסקי 88, טל. 727898

חג של צלילים
בצלילי המוסיקה

גבעתיים

רח' כצנלסון 117, טל. 739550

יבוא ושיווק מערכות סטריאו ומעבדות שרות

מערכת „ארופון" מיפן כולל:
מגבר + פטיפון + זוג רמקולים

מחיר רגיל בל"י	מחיר מבצע בל"י
10,800 ל"י	7,600 ל"י

מערכת משולבת כולל: מגבר + רדיו טייפ DECK + פטיפון מקצועי מיפן + זוג רמקולים 2×25W

מחיר רגיל בל"י	מחיר מבצע בל"י
32,000 ל"י	24,600 ל"י

רסיבר מקצועי + טייפ DECK משוכלל + פטיפון (ראש מגנטי) + זוג רמקולים 2×40W

מחיר רגיל בל"י	מחיר מבצע בל"י
59,000 ל"י	46,500 ל"י

פטיפון גררד אנגלי אוטומטי קומפלט

מחיר רגיל בל"י	מחיר מיבצע בל"י
7,500	4,200

אספקה מיידית, אחריות מלאה
פתוח גם ביום ג' אחה"צ

דגש אלעד
מטבחים מודולריים

באיכות גבוהה
מעץ סנדביץ
ללא סיבית

הכנסו ותהנו
מהשירות האדיב
והתכנון המעולה!

המטבח המושלם
בסגנון אמריקאי
הידור * איכות
נוחות

ייעוץ ארכיטקטוני
חינם

דגש אלעד -
המטבח לעד

רמת-גן, ביאליק 45
טל. 725953

כולן רצות ל...
„אורית סטייל"

רמת-גן, רח' המעגל 4

* תספרות ותסרוקות אופנתיות
* גוונים, פסים והחלקות לפי ידע צרפתי

צוות מקצועי שעבר השתלמות בבית-הספר של וידאל ששון

הזמנות מתקבלות בטלפון 720971

במבו האוז וארנקי צ'לסי

מזמינים אתכם
לתצוגה נפלאה

של **רהיטי במבו**

וארנקי עור
מקוריים

עם הצגת המודעה
5% הנחה
על הריהוט

15% הנחה
על ארנקי עור וסקאי

במבו האוז
וארנקי צ'לסי
ר"ג, רח' ביאליק 28

פרוות אמיתיות

השנה ממשיכים
לייצר ז'קטים

מכל סוגי פרוות אמיתיות
במחירים נמוכים
וגם חליפות, שמלות וכו'
מבדים לפי מידה
גם מבד של הלקוח

— תיקונים —

בוטיק אנדי

סירקין 13, גבעתיים
(בחצר)

המבחר הגדול בארץ של שעוני קיר דקורטיביים ושעוני יד מכל הסוגים

מבצע השנה

לאשה ולגבר באיכות מעולה
ובדגמים החדישים ביותר
שרות ואחריות מלאה לכל שעון

ריגר נחום

ר"ג, רח' קריניצי 2

חכשיטי לירית

רמת-גן, ז'בוטינסקי 91
(מול קולנוע אואזיס)

קונים זהב ישן
במחירים גבוהים
ובמזומן

בעלי עסקים
המעוניינים להשתתף במדור זה
נא לפנות
ל„פרסום רון" רמת-גן
טל. במשרד: 721901, מען: 795954

סיפורו של שוטר שעבד בסיירת הזונות בתל־אביב, כפי שסופר לכתבת „העולם הזה":

ציד הזונות

„קחו אותו אתכם בניידת לסיור זונות." שמעתי את מפקדי אומר לשני השוטרים הוותיקים שעמדו לצאת לסיור זונות בתל־אביב. הייתי שוטר סיירון, והגבתי ברגשות מעורבים. הייתי סקרן להיכנס לעולם הזה, שהיה רחוק ממני, ומאידך הרגשתי סלידה כלפי הזונות.

בתחנת המשטרה שבה שרתי היתה ניידת מיוחדת שעסקה כל היום במילחמה בבריונות, ומדי ערב היתה יוצאת בשעה קבועה לסיור זונות. השוטרים היו עוברים ברחובות אלנבי, בן־יהודה והירקון. אוספים את הזונות, ולוקחים אותן למעצר של 48 שעות באבו־כביר.

הדבר הראשון שהפליא אותי היו היחסים המיוחדים שנקשרו בין הזונות ואנשי הניידת. רק יותר מאוחר הבנתי כי בעצם השוטרים היו הקשר האמיתי היחיד שנותר לזונות עם האנושות. מישפחותיהן דחו אותן בדרך כלל. חברים וחברות לא היו להן. החברה הקיאה אותן מתוכה. רק השוטרים, איתם נפגשו כמעט יום יום, היו עוברן את הקשר לחברה הלגיטימית. השוטרים היטו אוזן קשבת לסיפוריהן, שמעו מהן על ילדיהן, סרסוריהן ולקוחותיהם, והתייחסו אליהן כאל בני־אדם.

זונות הרחוב בתל־אביב הן בגילים 25—35, ויש גם ותיקות יותר. יש אפילו אחת בגיל 50, זקנה בלה וחסרת שיניים, אך גם היא עדיין עובדת ברחוב ירקון.

זונות מועדפות לא עוצרים

השוטרים אינם עוצרים את כל הזונות כל ערב, למרות שמבחינה חוקית הם יכולים לעשות זאת. אבל זונות הן מקור אינפורמציה בלתי נדלה. כל מה שקורה בעולם התחתון מגיע אליהן. וכיוון שכמעט כולן, ללא יוצאת־מן־הכלל, משתמשות בסמים, הן יודעות הכל על סוחרי הסמים, המתווכים ומצב השוק. הזונות המתגלות כמוסרות מידע מהימן, זוכות ליחס מיוחד. הניידת לוקחת אותן לתחנה לשעה שעתיים בלבד ומשחררת אותן מייד. את הזונות המועדפות הללו לא עוצרים.

בדרך כלל הזונות אינן מתרעמות על מעצרן. הן מקבלות זאת כחלק מהעבודה. הן אינן מנסות לברוח מהניידת המתקרבת, ועולות עליה בצייתנות. אך כיוון שהשוטרים מכירים אותן כל כך טוב, הן מרשות לעצמן להגיד מפעם לפעם: „תשמע, לא עשיתי עוד סיפתח היום, תן לי לעבוד קצת." פעם ביקשה זונה מהשוטרים שלא יעצרו אותה כי היתה מוזמנת לחתונה באותו הערב.

זונות שיש להן ילדים קטנים כמעט שאינן נעצרות. השוטרים יודעים שיש להן בייבי־סיטר למשך שעות אחדות, ואחרי שיגמר זמן השמירה יצטרכו השוטרים עצמם לדאוג לילד, להעבירו למוסד מתאים או לקרובי הזונה, עד שהיא תשתחרר ממעצר. זוהי טירחה רבה, לכן הם אינם עוצרים זונה כזו, בדרך כלל.

רק פעם אחת במשך עבודתי ניסתה זונה להימלט מהניידת המתקרבת. השוטרים הניחו לה לברוח. למחרת היתה באיזור תלונה על כך שזונה גבוה כסף מקליינט. אלה דברים הקורים לפעמים. בעיקר כאשר הקליינט הוא תייר. השוטרים ידעו היטב שלא מדובר בזונה שנמלטה מהניידת, אבל החליטו ללמד אותה לקח. הם עצרו אותה בחשד גניבה, והיא בילתה בכלא יותר מ־48 השעות שהיתה יושבת על שוטטות ושידול לזנות. היא הביגה, והעבירה את המסר לחברותיה. המשמעת הושבה לאיזור.

המחיר — לפי הצורה ולפי הגיל

מדי פעם ניסתה אחת הפרוצות לעבוד. היא הובאה לתחנה באשמת גניבה. וכיוון שידעה כי המדיניות היא לא לעצור אמהות לילדים קטנים, סיפרה לי שיש לה שני ילדים קטנים בבית. לא היכרתי אותה, ואף אחד מהשוטרים שהיו באותו רגע בתחנה לא הכיר אותה, לכן החלטתי ללכת אתה לביתה ביפו, ולבדוק את מצבה המישפחתי. כאשר הגענו לשם היא צעקה בערבית. היא הניחה שאיננו מבין ערבית וביקשה מאשה אחרת לאמר כי הילדים שבבית הם ילדיה של הזונה. לרוע מזלה הבנת את אשר אמרה, ושאלתי את הילדים מי אמם. הם הצביעו על האשה שהיתה בבית, ואני החזרתי את הזונה למעצר.

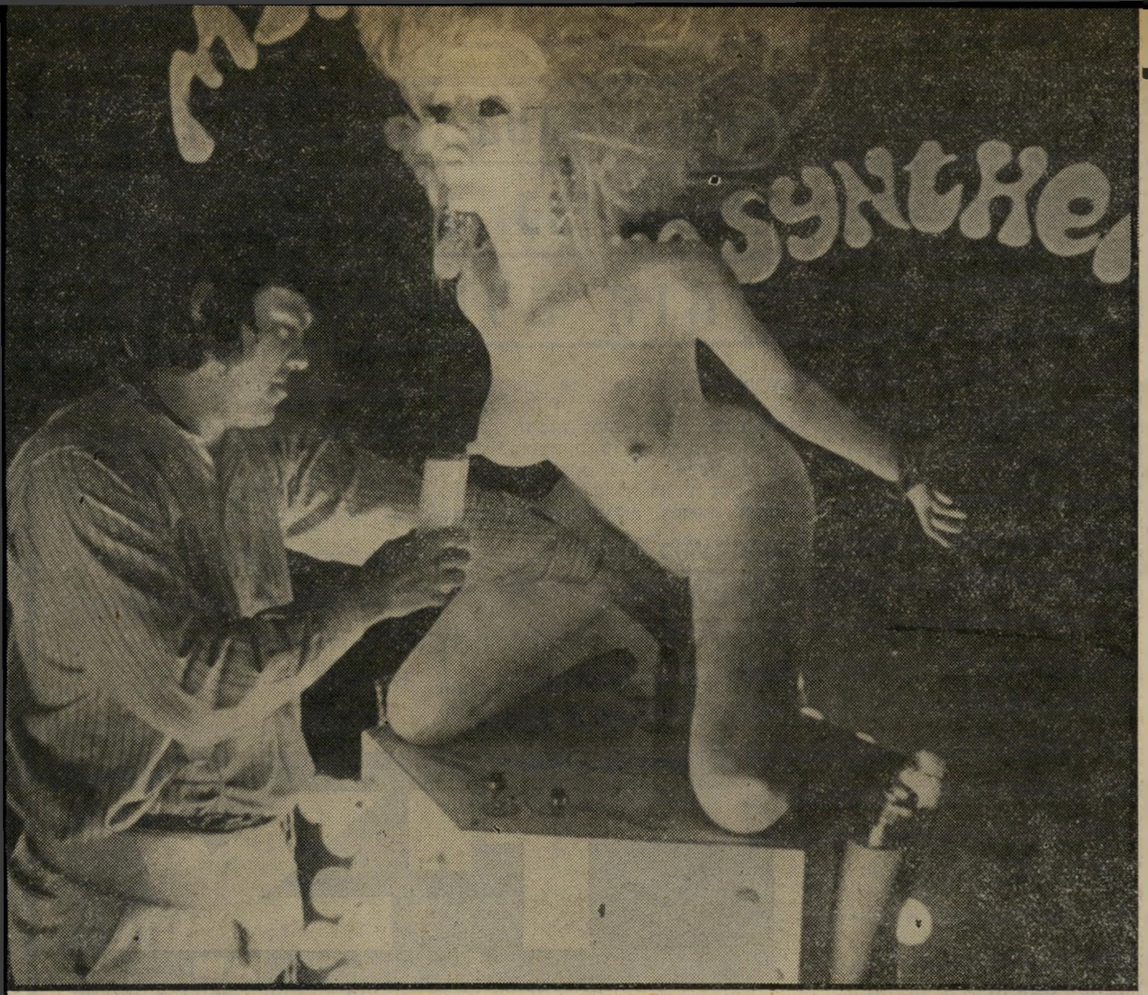
גאותן של הזונות היא על המחיר שהן גובות מהלקוחות. ככל שהמחיר גבוה, כך היא נחשבת למוצלחת יותר. המחיר נקבע לפי צורתה החיצונית של הנערה ולפי גילה. אפילו הזקנה הבלה, הלוקחת 50 לירות מלקוח, מתגאה היום בסכומים שהיתה גובה מלקוחות כאשר היתה צעירה ויפה.

בזמן האחרון התרבו מאוד הקוקסינלים ברחוב הירקון. כיוון שאחדים מהם נראים ממש כמו נשים, הם הפכו לתחרות עבור הזונות, המתעבות אותם. לפני זמן מה גילה לקוח גרוזיני כי תחת לקיים מגע מיני עם זונה רגילה עשה זאת עם קוקסינל. הוא נפגע ונעלב עד עומק נשמתו, שלף סכין ודקר את הקוקסינל. המישטרה שהגיעה עצרה את הגרוזיני והעבירה את הפצוע לבית־החולים. אז גילתי את האחווה המייוחדת השוררת בין הקוקסינלים. באותו הלילה הפסיקו כולם את עבודתם ובאו לבית־החולים כדי לנחם את הפצוע ולפנקו.

אם הזונות הרגילות עוררו בי בתחילה סלידה, הרי הקוקסינלים עוררו בי בחילה. אבל אני חושב שזו התגובה הרגילה של כל גבר רגיל לתופעה. הגאווה הגדולה ביותר שלהם היא כאשר הם מצליחים להידמות לאשה. לשם כך הם עוברים עשרות ניתוחים שונים. לא רק באבריי המין, אלא גם בפנים. באוזניים ובגרוגרת. הניתוחים עולים הון תועפות ואין להם כל ברירה אלא לעבוד בזונות ברחובות.

אחרי זמן מה הפכה העבודה בניידת הזונות לעבודה משעממת ושיגרתית כמו כל עבודה אחרת. היינו אוספים את הזונות, לוקחים אותן לתחנת המישטרה. הן היו נשארות בניידת, ואנו היינו הולכים לתחנה כדי למלא צווי־מעצר. הן היו נשארות לבדן בניידת ולא ניסו אף פעם לברוח. לפעמים היתה אחת מהן יורדת, נכנסת לשק"ם של המישטרה וקונה אוכל ושתיה עבור כל חבריותיה. רק לאחרונה אספו המפקדים על נוהג זה.

אילנה אלון ■

עדנה ודן פיינרו מסכמים את עשר השנים האחרונות בקולנוע

„אם יש תכונה אחת המאפיינת יותר מכל את שנת תש"ל בעיני אנשי ענף הקולנוע בארץ הרי היא משבר הטלוויזיה. מיספר הצופים ירד תלולות, אולמות נסגרו בפרוורים, שביתות הוכרזו לבקרים בתקוה להורדת מיסים על הכרטיסים, זעקות שבר נשמעו מכל הצדדים על מכירות אפסיות של כרטיסים בימי ד' (יום הסרט בטלוויזיה), הצגה ראשונה „חלשה", ויום שלישי ריק (משימה בלתי אפשרית). בקיצור נראה שהמצב בכי רע. מצד שני, קשה להגדיר הליכה לקולנוע בארץ כהגאה צרופה או כחוויה תרבותית".

קשה להאמין, אבל כך פתחנו לפני עשר שנים בדיוק את סקירת סירטי השנה. העולם הזה 1727, ז' תשרי, תש"ל) ואם זה נשמע אקטואלי מדי הרי זה אולי משום שהמדינה הזאת עשתה מעט מאוד בכיוון של תרבות, בכלל, בעשור האחרון, וההתרוממות הרוחנית היחידה שלה קרתה לה נוכח הכדורסל בטלוויזיה.

נראה שהנחמה היחידה לאותם מתי מעט המאמינים כי הקולנוע הוא ראי העולם, ולאחרים המחפשים עדיין את הבידור הזול ביותר, יחסית, במחיריו בישראל, היא העובדה שסרטים טובים עדיין זוכים בהצלחה מיסחרית. ואם יעשה צ'יצ', ראש העיר הנכבד של תל־אביב, חשבון קר, ויגיע למסקנה שירוויח יותר אם אולמות הקולנוע יישארו פתוחים, ויבין כי אותם הסרטים שסיכוייהם להגיע לישראל תלויים בראש ובראשונה בשוק התל־אביבי, נצא גם אנו נשכרים.

ומשום הירהורים אלה חשבנו כי הגיעה השעה להסביר לקורא היקר כמה מן הסודות המנחים אותנו מדי שנה בשנה, כבר עשר שנים, להעדיף סרטים מסויימים על פני אחרים, להכתיר שחקן זה או אחר כשחקן השנה, ולהבדיל, לפסול סרט זה או אחר כביזיון השנה.

השיקול הראשון הוא כמובן האיכות: מדי שנה בשנה השתדלנו שכל ארבעת הנבחרים יהיו סרטים בעלי רמה גבוהה. עם זאת, האמנות לא היתה אף פעם שיקול יחיד, אחרת אין ספק שסרט כמו זד לא היה נכלל ברשימה. הסיבה לבחירתו פשוטה: על סירטי השנה, לסמל משהו לגבי התקופה שבה נעשו או להטביע חותמם בקהל הצופים הרחב. ומבחינה זאת למשל היה זד מותחן פוליטי פשטני, למדי, אבל הצליח לשבור את המוסכמה הקדושה שהיתה מקובלת לפני הופעתו על המסכים, מוסכמה שקבעה כי סרטים פוליטיים הם רעל לקופה.

גזירה שוה לגבי שחקן השנה ושחקנית השנה. בתוך סקירת המיבצעים הדרמטיים של כל שנה הערכנו את הווירטואוזים שבאמנים, בין אם זה לורנס אוליביה במישחקי בילוש או ג'ק ניקולסון בקן הקוקיה, אבל העדפנו לגלות את אותם

קולכנעשור

התפוז המכאני

סירטו המהמם של סטאנלי קובריק נבחר לאחד הסרטים הטובים ביותר לשנת תשל"ג לא רק בשל מעלותיו הקולנועיות ומישחקו של מלקולם מקדאול. סיפרו של ברג'ס שימש בידי קובריק מנוף להעברת נבואת זעם על עולם שאיבד את אנושיותו. גם האדם הבוחר באלימות עדיף על האדם שהבחירה ניטלת מידיו.

זיכרונות

לאחר „רומא" שבה ניתח פליני את רשמיו האישיים מבירת איטליה (אחד הסרטים הנבחרים בתשל"ג) חזר אל זיכרונותיו ב־תשל"ד. כאן סמונים זרעי הילדות של סרטיו, רישומי הנשים הענקיות, ויחסי המישפחה.

סרט מחוק

סירטו של דושאן מאקאבייב נבחר לאחד הטובים בשנת תשל"ו, והיה אחת היצירות המקוריות ביותר בעשור האחרון. בסידרה של משלים חזותיים תקף מאקאבייב את התיאוריות הפוליטיות של העולם.

השחקנים שהותירו את הרושם העמוק ביותר, גם אם לא תמיד היו שחקנים מיקצועיים, כמו ברונו אס, או אפילו לא היו שחקנים כלל, כמו אידי אמין דאדא.

אשר לסרטים הרעים, כאן השתדלנו להמנע מהשמצה מרוכזת של הסרט הישראלי כשראינו שהפרובלמטיקה שלו דורשת ניתוח נפרד, וכך עשינו. גם לא הצבענו דווקא על הסרטים הרעים ביותר, אבסולוטית, ולו רק מתוך התיקווה הכמו־

לודוויג המקוצץ והאומלל של ויסקונטי (דרך אגב, גירסה מלאה באורך של 264 דקות הוצגה השנה בפסטיבל ונציה).

במאי העשור

חבון פשוט מראה שהבמאי שהוא פיע במיספר הפעמים הרב ביותר ברשימת סרטי השנה הוא פדריקו פליני (4 פעמים). אחריו, מילוש פורמן (3 פעמים) — אלא שלא עשה יותר סרטים

מרלון בראנדו

השחקן שהסעיר רוחות בחצי הראשון של העשור במישחקו ב„טאנגו אחרון בפאריס" (הדיוקן שבמרכז) ובחצי השני של העשור בגלל השכר שגבה. בין שלל הדמויות שגילם הצטיין ב„סנדק" (**שלישי בשורה העליונה**) והיה ענק מידות ומיותר ב„אפוקליפסה עכשיו" (**בתמונה למטה**).

סה שהצלחנו להחמיץ לפחות חלק מהם. הסרטים שהופיעו בבחירת הסרט הרע הוו אותן יצירות שהתהדרו בכוכבים נוצצים ובנוצות בומבסטיות והתגלו ב־מערומיהם כצ'קים ללא כיסוי. לדוגמה: בובי דירפילד של סידני פולאק או

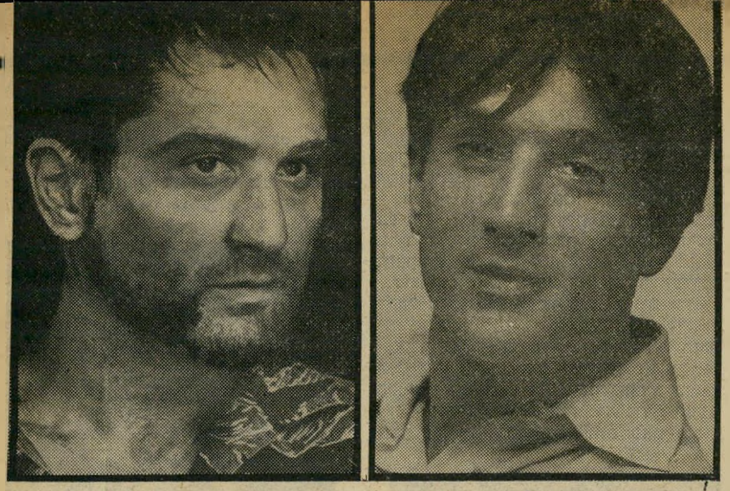
בתקופה זו), ואחריהם סטאנלי קובריק, אינגמר ברגמן, בילי ויילדר, ברנארדו ברטולוצ'י, רוברט אלטמן, דושן מאקאב־ייב, ודון סיגל, שכל אחד מהם הופיע פעמיים. לא במיקרה נימנים כולם עם היוצרים החשובים ביותר היום בקולנוע, מה שנהוג לכנות ה„מייסטרים".

שני שמות נוספים, שלא צויינו כלל ברשימת סירטי השנה, נראים בעינינו כ„סופר מייסטרים", ותחרות עימם נירא אתה פשוט לא הוגנת. השניים: לואיס בוניואל ואלפרד היצ'קוק.

לפעמים מופיע שמם של במאים מעולים פעם אחת בלבד, כי במשך כל העשור לא זכה הקהל הישראלי לראות יותר מסרט אחד שלהם: הכוונה לאקירה קורוסאווה לפראנצ'סקו רוזי, עוד שניים מגדולי הבמאים של תקופתנו. לו נכללו הסרטים שעשו בעשור זה, והוצגו בעולם, היה שמם מופיע בתדירות גבוהה הרבה יותר.

אם לסכם את העשור בצורה אחרת, נראה שהכישלון המרתק ביותר, והאיש בעל השפה הקולנועית העשירה ביותר שהתגלה בפנינו בשנות ה־70 (למרות שכמה מן הסרטים נעשו עוד בשנות ה־60) הוא דושאן מאקאבייב.

בקולנוע האמריקאי התבלט רוברט

רוברט דה־נירו

שחקן השנה תשל"ט הודות ל„צייד הצבאים" (**משמאל**) בו הדגיש את אובדן החלום האמריקאי, ו„1900" האפוס של ברטולוצ'י (**מימין**). די־נירו הצטיין במיגוון רב של תפקידים.

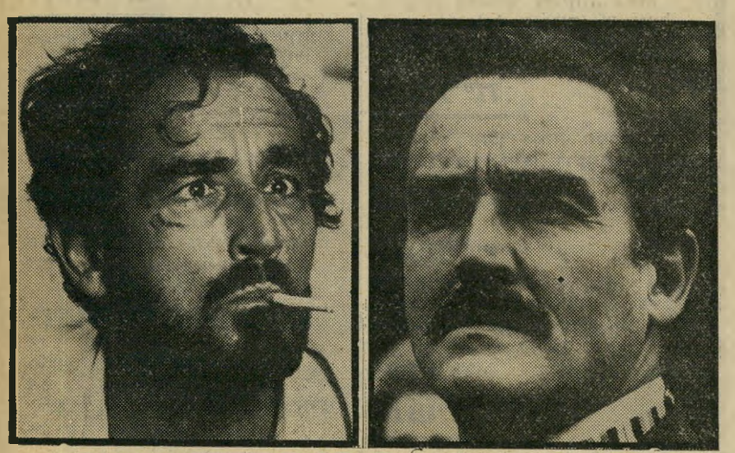
אלן בורסטין

מי שנבחרה לשחקנית־מישנה בתשל"ג בזכות „הצגת הקולנוע האחרונה" (**מימין**) הפכה לאחת הכוכבות הבולטות בסרטים כמו: אליס לא גרה כאן יותר", „מגרש שהדים", „זעקת נשים" (**משמאל**).

אלן ארקין

מי שהבטיח להיות אחד משחקני האופי הגדולים של הוליווד אחרי הופעתו ב„מילכוד 22" ו„רציחות קטנות" (**מימין**) ונבחר לשחקן השנה תשל"ב, סיים את העשור במישחק צורם ב„קוסם מלובלין" (**משמאל**).

ויטוריו גאסמן

מגדולי השחקנים של איטליה, זכה בעשור הזה לאוצר של תפקידים לפי מידותיו. הוא הצטיין ב„בושם נשים" (**משמאל**) והגיע לשיא נוסף בתפקיד מהגר איטלקי לאמריקה ב„חתונה" (**מימין**).

(המשך מעמוד 59)

אלטמן, הן בפיריון והן במעוף שלו. הוא עלה לגדולה עם שנות ה־70 ועם מאש, שעה שברקע כבר מסתמנים כמה במאים חדשים יותר בעלי אישיות חזקה כמו

אלן וודי אלן, מי שהיה בתחילת העשור ספק בדיחות סיטונאי לטלוויזיה, הפך לקומיקאי הבשל ביותר באמריקה והמתעדן יותר מסרט לסרט.

טרנס מאליק, או בעלי הכישרונות כוודי אלן.

באירופה, צרפת עדיין זקוקה לאלן רנה ולאריק רוהמר כדי לשמור על גחלת היוקרה. זאת בשעה שזוהרו של טריפו עומעם במקצת. אבל מצד שני, גודאר מתחיל לשוב לאיתנו, בהדרגה. הגל החדש עוד לא מת.

גם איטליה לא מצאה מי שיחליף את הצעירים הזועמים של שנות ה־60, בלוקיו וברטולוצ'י. אליהם אפשר להוסיף את מארקו פררי (הזלילה הגדולה וצ'או מאסקיו) שהוא כיום אחד המבקרים ה־סארקסטיים והמרירים ביותר של החברה המודרנית.

גרמניה המערבית היא הארץ בחדשות. העשור הבא יצטרך להתמודד לעיתים־קרובות עם פאסבינדר, ונדרס, הרצוג וחבריהם.

מיזרח אירופה היא עדיין בגדר תעלומה לקהל הישראלי, שראה רק ניצנים מיצומים של התוצרת שם. חבל, כי יש מה לראות.

אשר לקולנוע הדרום־אמריקאי, האפ־ריקאי, הקולנוע של המיזרח הרחוק או הקולנוע הסקאנדינאבי (להוציא את ב' גמן ואת הפורנו), בתחילת העשור הבענו צער על שאין מכירים אותם כאן, ובסוף

אלטמן סירטו „נאשוויל" נבחר לאחד מסירטי תשל"ז אחרי שהתקשה למצוא בית־קולנוע ב־ישראל. חדשנותו של הבמאי, שעקב אחרי 24 עלילות, יצרה תמונה מרתקת של אמריקה גם ב„באפלו ביל" וב„חתונה".

העשור אנחנו חוזרים ומביעים אותו שוב.

ולבסוף: אם ברצוננו להצביע על סר־טים כתופעות שפתחו אופקים חדשים ומרתקים, הרי צריך להעשיר את הרעיו־

הי'צ'קוק אלפרד הי'צ'קוק שנפטר השנה היה רב־אומן של הקולנוע, וקשה היה להעמידו בהשוואה כלשהי גם עם טובי הבמאים של העשור. כמוהו כלואים בוניואל, ייבדל לחיים, ענקים שכל יצירה מיצירתם הופכת קלאסיקה.

ברגמן אינגמר ברגמן וליב אולמן מדגימים את השילוב המושלם שבין שחקנית לבמאי על בד הקולנוע. ב„תמונות מחיי נישואין" (סירסם הנבחר בתשל"ה) קשה היה להבחין היכן נסתיימו רישומי החיים המשותפים בעולמם הפרטי, והיכן החלו יחסי הזוג שבסרט, שהסיבו לסמל את הפרובלמטיקה של הנישואין.

קופולה פרנסיס פורד קופולה בעבודה על „אנשי הגשם" עם שירלי נייט. „הסנדק" הפך אותו לתופעה כשחזר על הצלחה אמנותית וקופתית ב„סנדק מס. 2". הוא היכה ב„שיחה" את אמריקה והלם לאחרונה ב„אפוקליפסה עכשיו".

הסרטים הטובים מחש"ל עד חש"ם

תשו"ל:

זד (קוסטא גאבראס), אדם בעקבות גורלו (דניס הופר), סטיריקון (פדריקו פליני), חבורת הפראים (סם פקינפה).

תשל"א:

חקירתו של אזרח מעל לכל חשד (אליו פטרי), הם יורים גם בסוסים (סידני פולאק), התפשטות (מילוש פורמן), המעגל האדום (ז'אן פייר מלוויל).

תשל"ב:

המקשר (ג'וזף לוזי), הארי המזוהם (דון סיגל), דקאמרון (פייר פאולו פאזוליני), הקונפורמיסט (ברנארדו ברטולוצ'י).

תשל"ג:

הטאנגו האחרון בפאריס (ברנארדו ברטולוצ'י), התפוז המכאני (סטאנלי קובריק), רומא (פדריקו פליני), זעקות ולחישות (אינגמר ברגמן).

תשל"ד:

חזלילה הגדולה (מארקו פררי), אוונטי (בילי וילדר), הלילה האמריקאי (פרנסואה טריפו), צ'ארלי ואריק (דון סיגל).

תשל"ה:

תמונות מחיי נישואין (אינגמר ברגמן), אהבה אחרי הצהרים (אריק רוהמר), השיחה (פרנסיס פורד קופולה), וינסן פול פרנסואה וכל האחרים (קלוד סוטה).

תשל"ו:

קן הקוקייה (מילוש פורמן), סרט מתוק (דושאן מאקאבייב), זהות גובה (מיקלאנג'לו אנטוניוני), לאקי לוצ'יאנו (פראנצ'סקו רוזי).

תשל"ז:

קאזאנובה (פרדריקו פליני), מארש הניצחון (מארקו בלוקיו), בארי לינדון (סטאנלי קובריק), נאשוויל (רוברט אלטמן).

תשל"ח:

פרובידנס (אלן רנה), המרכזית (דושאן מאקאבייב), רוקמת התחרה (קלוד גורטה), יום מייוחד (אטורה סקולה).

תשל"ט:

החתונה (רוברט אלטמן), צייד הצבאים (מייקל צ'ימינו), שומר היערות (אקירה קוראסוואה), פדורה (בילי וילדר).

תשל"ם:

שיער (מילוש פורמן), מנהטן (וודי אלן), חזרת תיזמורת (פדריקו פליני), נישואיה של מריה בראון (ריינר ווירנר פאסבינדר).

מה מעבר ל„ניבחרים". קשה לשכוח את חשיבותה של אהבה, סרט שחדר לנבכי הנשמה האנושית באלימות שלוחת רסן, של הבמאי הפולני אנדריי ז'ולבסקי. ב־שנה שעברה סיפר לנו במרירות בפג'ה בפסטיבל קאן כי הוא „הבמאי הפולני המחזיק בשיא של שני סרטים שנאסרו על־ידי ממשלת פולין", וגילה כי יחד עם זאת הוא זקוק לאווירה של מולדתו כדי לעסוק באמנותו.

לעומתו עשו הסנדקים ואפוקליפסה את פרנסיס פורד קופולה למיזוג המוזר בין־תר של איש־עסקים ואמן, שידע הקולנוע מעודו. מילחמת הכוכבים וצאצאיה הפכו את בן־חסותו של קופולה, ג'ורג' לוקאס, לאפיפיור של תעשיית החלומות החדשה. ולשובר הקופות מס' 1 בהיסטוריה של הקולנוע; ואילו סטיבן שפילברג הוכיח שהחוצפה היא התחבולה החיונית להצל־חה, כשבתוך עשור אחד עשה הצלחה מהדהדת (מיפגשים מן הסוג השלישי) וכישלון מהדהד לא פחות (1941) — ועל כך ששמר על הילתו ועל תהילתו הוא ראוי לציון מיוחד.

מפעם לפעם מגיע לי...

מפעם לפעם אני מרשה לעצמי
משהו מיוחד. כמו קנט למשל.
אני מדליק לי קנט ונהנה מהשילוב
הנפלא של רעננות וטעם עדין, נקי ורך.
הטעם המיוחד של תערובת הטבק
האמריקאית ופילטר המיקרונייט
המפורסם. קנט.
מפעם לפעם מגיע לי.

KENT
שווה כל מחיר.

כששניכם בספיד אתם אף פעם לא יודעים
איך המשחק יסתיים

בספיד-נעל הספורט המהפכנית החדשה-
אתם מרגישים אחרת.
אתם נראים אחרת.
כי ספיד היא המילה האחרונה
בעיצוב נעלי ספורט.
דגמי הזמש והעור. הגזרה החדשנית
ושלל הגוונים-פרי עיצוב
של הטובים בין מעצבי הנעלים בארץ ובחו"ל-
יעשו לכם משהו.
כי ספיד תוכננה להעניק לכם תחושה אחרת
מהדריכה הראשונה.
הכנסו לספיד ותרגישו.
ספיד-המגפר נעלי ירושלים בע"מ.

Speed

ספיד נקשרת באהבה

החניכה של אורנה פורת, הנערה המארוקאית שביתה במעלות, היתה בין הנבחרות לקורס של אחד מראשי הפנטומימה בפריס

ראש גדר ישראלי בפאריס

"מאז שאני זוכרת את עצמי, בגן של אמא במרוקו, עשיתי הצגות. הייתי קמה, עולה על הספסל ומדקלמת שירה. מאוחר יותר, בבית־הספר היסודי, נהגו להעביר אותי מכיתה לכיתה כדי לדקלם את השיר המסויים שנלמד באותה כיתה," מספר השחקנית מלי סיסו, המשתלמת מזה שנה בפאריס, בבית־הספר לתיאטרון, תנועה ופנטומימה, מן המפורסמים בעולם. זהו בית ספרו של ג'אק לקוק, שהוא אחד מגדולי הפנטומימה של פאריס, ומי שהיה במשך שנים שותפו לבמה של מרסל מרסו.

מלי בת ה־31 הגיעה לפאריס כשמאזרחת עבר נכבד בתיאטרון לנוער של אורנה פורת, הצליחה לעבור לשנה השניה בבית־הספר, ולהימנות בין 30 שחקנים מתוך 130 שלמדו בשנה הראשונה.

"קשה לומר מה אעשה אם יציעו לי לשחק כאן, אבל אני יכולה לומר בביטחון שאני פה לתקופה זמנית בלבד," מספרת מלי קטנת־הקומה ובעלת ההופעה הילדית. היא יורקת אש מעיניה הכחולות והגדולות כשהיא מדברת על הארץ. "המקום היחיד שאני רוצה לחיות בו, למרות כל הבעיות, זה בארץ. ולו רק בגלל התחושה של החופש; חופש במובן מיסטי, שקשה לי להגדירו," היא מתוודה. בדבריה מנשבת רוח קריירה לתוך הלך־הרוח החם והקודר של הישראלי המצוי, שחלומותיו־ירידה ורודים פוקדים אותו עתה יותר מתמיד.

בת 12 היתה כשעלתה לארץ עם הוריה ואחיה הגדול, מעיר הולדתה פז שבמרוקו, ונקלטה ללא קושי בכיתה ו' בעיירת־הפיתוח מעלות. כשסיימה בית־ספר יסודי עברה לפנימייה למחוננים בירושלים. "כי לא היה בית־ספר תיכון במעלות," היא מחייכת בצניעות.

לפנימייה כרמית שבירושלים הגיע נער מעיירות־פיתוח. "כולנו היינו באותה נקודת־זינוק, ובעיית של התאקלמות לא היו לי. אף פעם לא הרגשתי צברית ועד היום אני לא יודעת בדיוק מהו המושג ומה אני. זה קצת מוזר, אבל זה ככה. מרוקו זו ארץ ערבית שהיתה תחת השפעה צרפתית. גדלתי בתוך סביבה ערבית, וחונכתי על השפה, התרבות והסיפורת הצרפתיים. השתלבתי בשני הדברים כאחד, ומאז שהגעתי ארצה קשה לומר שקיבלתי את האופי הצברי. באיזשהו מקום אני מרגישה שונה. זה שוני שאף פעם לא הפריע לי לעשות דברים."

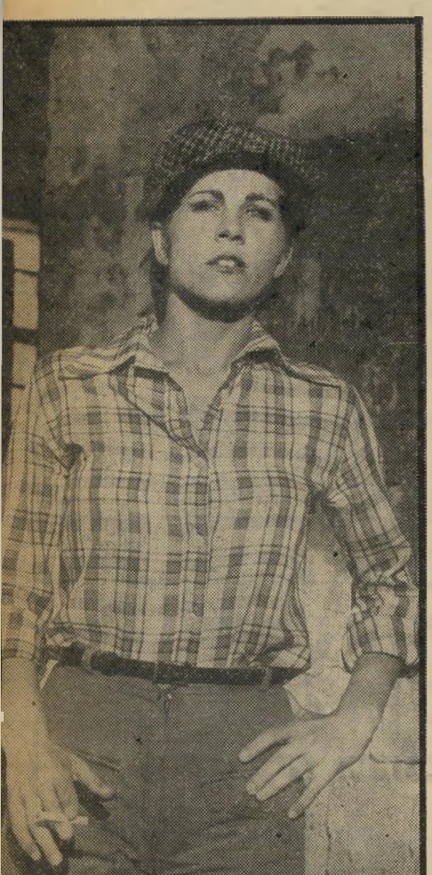
הג'וק של המישחק

מיקומה שי הפנימייה בעין־כרם, אחד האיזורים היפים ביותר של ירושלים, ואירגונה המשופע בחוגים שונים, כגון מוסיקה, ריקוד ודרמה, היוו את הבסיס להתפתחותה האמנותית והאישית.

עד מהרה דרך כוכבה בחוג הדרמתי כשישיחקה את חנה סנש וקיבלה מקום ראשון בפסטיבל דרמה לנוער, שנערך בירושלים בהיותה בת 16. "בגיל הזה אין בעיות של הזדהות. לא ידעתי מה זה מישחק, ומה שעשיתי היה לגמרי אינסטינקטיבי," נזכרת מלי בשמץ של געגועים.

מלבד ההצגות שנטלה בהן חלק לא מבוטל, נהנה גם לקרוא שירים לפי בחירתה בארוחות הערב של "ערבי־שישי". מקץ ארבע שנים של תיכון התגייסה לצבא ושירתה בחיל־רפואה, תחילה כלבורנטית, ומאוחר יותר כאסיסטנטית לרופאי שיניים בחיפה ובבית־שאן.

במשך כל אותה תקופה לא נרפאה מה"ג'וק של המישחק", שהתנחל בה ונתרבה. כאשר סיימה את השירות הצבאי נבחנה בבית־הספר למישחק בית־צבי שברמת־גן, קיבלה מילגת־לימודים, ועד מהרה נמנתה על התלמידים ש"השתייכו למקצוע". עוד בהצגת הסיום של השנה השלישית נחטפה על־ידי אורנה פורת לתיאטרון לנוער שבראשותה, עברה מיבחן אצל הבמאי יוסף מילוא, ושיחקה בתעלולי אסקפן למוליייר, לצידו של גדי יגיל. כאן ראתה כי טוב, ושהתה חמש שנים כשהיא מתגלגלת יום יום באווירי הארץ הקרובים והרחוקים, ומציגה את כישרונה במיבחר תפקידים מגוון. ההצגות האהובות עליה ביותר היו אווז־השלג לפול גליקו, בבימויה של אליזבט גורי, מנהלת

במעלות מתגוררת מישפחתה של מלי, הלומדת היום בפאריס, מאז שעלתה ארצה ממרוקו.

לפאריס הגיעה כשמאחוריה ניסיון בתיאטרון לנוער, פרנסואה ראש גזר היווה ציון־דרך חשוב.

ראש גזר בפאריס

(המשך מעמוד 63)

התאטרון־לנוער בקנדה, ופרנסואה ראש גזר לפול רנר, בבימוייה של עולה חדשה מרוסיה — בליה וכסל.

המגע עם הנוער היה, ללא ספק, חוויה חשובה בנסיונה התיאטרלי. „הקשר בין ילד, שהוא קהל רך וצעיר, לבין השחקן, הוא עצמו קשר יוצר. התגובה היא מיידית. אם הם נהנים הם משמיעים קו־לות, וגם אם אינם נהנים הם מש־מיעים קולות. של בקבוקים, למ־של. לא פעם, כשהייתי יוצאת לאחר ההצגה פרנסואה ראש־גזר, היו הילדים נדחקים בי, לוחצים יד או נוגעים בכתף, מבקשים להגיע קרוב יותר. כאן מתחיל התיאטרון.“

מחוץ לתיאטרון־לנוער של אור־נה פורת טעמה את טעם הקהל המבוגר בהצגות מסחריות, כמו פאפא ליאון, עליזה מזרחי, ולפני צאתה את הארץ שיחקה את גיבו־רת־הילדים האהובה והכל יכולה בילבי, הצגה שזכתה לפרס כינור דויד לפני כשנתיים.

אחרי שעבדה חמש שנים ב־תיאטרון, הרגישה שוב צו־רך ללמוד ולהתאוורר. „באיזשהו מקום הפסקתי לחשוב בארץ, נכ־נסתי לתלם של חיים יומיומיים, של עבודה שיגרתית, והרגשתי צורך לעשות חשבון נפש, ולאר־גן את עצמי מחדש מבחינה אישית ואמנותית כאחד,“ מסבירה מלי.

על בית־הספר לתיאטרון של ג'ק לקוק שמעה עוד לפני שנים. זהו בית־ספר המערב את כל מרכיבי התיאטרון כמו תנועה, פנטומימה, מסיכות, סוגים שונים של ליצנות, טרגדיה, קומדיה דל־ארטה ומלו־דרמה. סיגנונות שונים של תיאט־רון, שבחלקם אינם ניתנים ללימוד בארץ.

„שמעתי שניתנות מילגות מטעם הממשלה הצרפתית. ניגשתי לשג־רירות, עברתי את כל הסידורים המינהליים, כולל ראיון עם הנס־פח התרבותי, וקיבלתי את המיל־גה.“

המיפגש הראשון עם פאריס היה מהמם. „העיר היא גדולה ואינטנ־סיבית. בכל פינה ניתן לראות וללמוד משהו. בית־הספר עצמו נכלל בתוך כל אלה, מכיוון ש־זהו בית־ספר בינלאומי, הכולל תלמידים מ־28 מדינות שונות. היה מעייף וקשה, כי יחד עם כל החידושים והעולם הפתוח, אותו גיליתי בבת־אחת, נשארה זרות, חוסר שייכות למקום, למרות ש־ידעתי שאני כאן לתקופה זמנית. פתאום גיליתי כמה ספגתי בארץ הקטנה שלנו, עד כמה הושפעתי מהשפה, מהשירה. הייתי צריכה לשלב את השניים — להישאר אני עצמי, עם כל המיטען הארץ־יש־ראלי שלי, ויחד עם זאת לא להר־ציא את עצמי מן הכלל. לחיות בעיר, להתחבר עם אנשים, לדבר שפה אחרת, ולהסתגל למינהגים אחרים.“

פינה כחולה במזרח התיכון

ב ביקורה האחרון בארץ הרגישה שוב את התחלת ה־התחלות, כשראתה את ההצגה מלך מרוקאי בתיאטרון הבימה. „זוהי דוגמה של קו מקורי חיובי המס־תמן לאחרונה בתיאטרון הישראלי, שחסר לי עד כה,“ היא מסבירה, בהדגישה קירבה ושייכות למוסי־קה הישראלית־מיזרחית של שלמה בר, מחבר המוסיקה של ההצגה. „הגיע הזמן להפסיק לחקות כל מיני סיגנונות, ולהשתמש בחומר שלנו כישראלים וכיהודים. אינני מבטלת את הפתיחות שצריכה לה־יות לנו כלפי העולם, אבל אני חושבת שיש לנו היסטוריה עשירה ויפה, ושורשים עמוקים שעדיין לא נוצלו מבחינה תרבותית. ואיתם אנו צריכים להתמודד. לא ניתן כיום להתעלם מהעובדה שהארץ שלנו היא מזיגה של מערב ומיז־רח. במשך שנים דוכאה תרבות המיזרח, וכל מה שהיה מיזרחי נחשב לתת־תרבות. ההפרדה הזאת היתה בעוכרינו. אי־אפשר להת־כחש לעובדה שהאופי, החום וה־אינסטינקטים שלנו קרובים היום למיזרח יותר מאשר למערב.“

מעולם לא הרגישה מופלית לר־עה כיהודיה או כישראלית בפא־ריס, אך לא אחת נאלצה להשיב על השאלה הבוערת: מה את חוש־בת על הבעייה הפלסטינית? „זוהי שאלה נוקבת ומוצדקת,“ היא מס־כימה, „אבל מהדרך הפרובוקטי־בית שבה היא הוצגה התרשמתי כאילו התשובה אינה חשובה, משום שהדעה כבר מגובשת. נדהמתי מה־אינפורמציה השיטחית שלהם. ה־ידיעות הן חיצוניות, לרוב מתוך מאמרים בעיתונות שאינם תמיד מעמיקים, ולכן לא הרגשתי מותק־פת. ניסיתי, לפחות, להסביר את המצב הפנימי, את החיים היום־יומיים, אף פעם לא בצורה פנא־טית, כי אחרת הייתי יוצרת הת־נגשות בלתי רצוייה. מתברר לי דבר עגום מאוד — אנחנו האוי־בים של עצמנו. למה שאדרוש, גי־שה חיובית מצרפתי, המעוניין ב־מקורות נפט יותר מאשר בטובתה של איזושהי פינה כחולה במיזרח־התיכון, כשלי עצמי קשה להבין, למשל, את החלטת ראש־הממש־לה להעביר את לישכתו למיזרח־ירושלים. כשיש לי ביקורת אני אומרת אותה הן בארץ והן כאן. אי־אפשר לצייר את הארץ בנכר כאילו זאת ארץ שרק צדיקים חיים בה.“

■ אוריאלה וויס

בילבי הילדה האהובה והכל יכולה של בילדים זכתה בגילומה של מלי לפרס כינור דויד לפני כשנתיים. מקץ חמש שנים בתיאטרון לילדים הרגישה צורך להתאוורר בחוץ־לארץ.

את שוב מלאה?
נפיחות? עצירות?

תה ביקונים לעיכול טבעי: נמס היחידי בישראל - עלים וטבליות.
מיוצר מצמחים.

תה בקונים Bekunis

חזרה לעיכול טבעי

להשוג בבתי המרקחת בלבד

אישור משרד הבריאות 11146-929-002

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פידסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 772118, 227117

גזר — ושמור
חתום ע?

מידע
העתון שלנו בארה"ב

אל תסתפק בשמועות — השאר מעודכן.
הבטח קבלת „מידע“ לביתך מדי חודש.
שלח המחאה ע"ס —.10$ (מנוי שנתי)
בצירוף שמך וכתובתך אל:
MAIDA, P.O.Box 833, Havertown, Pa. 19083

עורך ומו"ל: רוני צפריר, 5038-649(215)
מידע — העתון לאלה שרוצים לדעת יותר

דרושה
פקידה / מזכירה
בהנהלת חשבונות

עם ידע

להתקשר לטל. 03-232262 לחנה

רשיון נהיגה
2400 שקל
בי"ס לנהיגה „גבע“
טל. 253230

הורוסקופ

(המשך מעמוד 4)

שלהם למגע עם הזולת, לראיית שני צידי המטבע, הפעלת ההיגיון האנליטי, ראיית העובדות בבירור, שאיפה להגיע לשיפוט מאוזן, ולא להטות את הדין, הפעלת כושר הדיבור, פורקן לאהבת הויכוח, והפעלת הקסם האישי הרב שיש להם.

גדעון האוזנר, או מבקר־המדינה יצחק נבנצאל מאפיינים היטב את תכונות המזל. מצד אחד יש להם נטייה לריב, להתווכח, להתעקש, להרגיז ולהיות במבוכה ובדיכאון, ומצד שני יכולים להגיע לשלווה עילאית — להשרות שקט, יופי והרמוניה, ולחייך חיוך מקסים שובה לבבות, ונדמה שהם משתייכים למלאכי השרת.

מזל מאזנים — מזל אינטלקטואלי כייתר מזלות האוויר, ו־

יצחק שמיר
חיוך משופע הבטחות

אמנותי בהשפעת כוכב ונוס, לכן ניתן למצוא אנשי רוח, סופרים ואמנים רבים במזל זה. הם מתאימים למיקצועות שקשורים לאמנות ולעבודה עם קהל. אחד השטחים המושכים ביותר את בני המזל — פוליטיקה, חלקם אף הגיעו למישרות רמות, ביניהם — דוד בן גוריון, לוי אשכול, ד.ד. אייזנהואר, יגאל אלון. ואלה החיים בינינו: מאיר ויל־נר, דוד גלאס, אהוד אולמרט, יצחק שמיר ויגאל הורוביץ.

באופן קלאסי מסמל מזל מאזנים את היציאה מעצמו אל הזולת. את העיקרון „ואהבת לרעך כמוך", אך במציאות הדברים שונים, ובמקום לצאת מעצמם אל האחרים — הם מחפשים השלמה לעצמם, ולא תמיד רואים את הזולת כשלעצמו, לא מוכנים להתייחס לצרכיו הנפשיים והרגשיים, ואינם יודעים להשרות הרגשת ביטחון או קביעות. יתכן שזו הסיבה שיש מבני המזל הזה הנוטים לפרוורסיות מיניות, שכן תיסכולים תכופים ביחסים עם הזולת ועם בן הזוג בפרט, עלולים לדחוף לכיוון זה. אוסקאר ווילד (יליד מאזנים). לעומת זאת יש מבני המזל המנצלים את תכונות מזלם כדי להיטיב לבני עמם ולאנושות. מהטמה גנדי (מאזנים) הקדיש את חייו למען בני עמו מתוך אידיאליזם חסר אנוכיות של אהבת האדם. שיטת הלוחמה שלו למען הצדק היתה מבוססת על תורה של אי־אלימות.

באהבה הם מאוד רומנטים, אך אוהבים יופי ומין לשמו, נוטים „להתפרפר" אחרי הנישואין — ועלולים להגיע עד להתמכרות למין שאין מאחריו הרבה רגש. חיי נישואים די מפחידים אותם, על־פי־רוב הם לא נישאים בגיל צעיר, ומעדיפים לדחות את ההחלטה מה שיותר רחוק. דווקא הם שמסמלים את השותפות — פוחדים ממנה יותר מכל. כאשר הם מחליטים להינשא, זה קורה להם ברגע של חולשה, מתוך החלטה בלתי־מחושבת, או מתוך רחמים על בן זוגם והזדהות עימו.

גבר במזל מאזנים מאוהב באהבה, הוא מלא קסם, ויודע לחזר בצורה רומנטית ומושכת. הוא רומנטי, וחיוכו משופע בכל־כך הרבה הבטחות — שקשה לעמוד בפניו או לסרב לו. אך בחורה שמשיבה לו אהבה תסבול בדרך־כלל כאבי לב ואכזבות ל־רוב, כיוון שמאזנים לאחר ש־„כבש" אשה אינו מעוניין להעמיק את הקשר, ומעדיף להתעלם ממנה אם רק ימצא דרך דיפלומטית שלא תעמיד אותו באור של אדם חסר התחשבות וחסר רגשות. הוא ינסה להגיע לאיזון שהי הרפתקת אהבים עם כל בחורה נאה שיפגוש, הוא כמעט לא יכול לשלוט על חדחף למצוא חן בעיני כל המין הנשי. פעמים הוא משווה לעצמו צורה נשית, ואוהב להתגנדר ולהתקשט, וכל זה בהשפעת כוכב ונוס. יתכן שצביקה פיק (מאזנים) בבגדיו הנוצצים ובכישוריו האמנותיים מושפע יותר מכל מכוכב זה. כמוהו גם חנן יובל התברך בכישרון להנעים את האוזן בשירתו המוסיקלית.

אשה במזל מאזנים — הופעה זוהרת, וגם היא שופעת קסם ושימחת־חיים. היא מקפידה על הופעתה החיצונית, ותתלבש תמיד לפי מיטב האופנה האחרונה. היא מתאימה לחיי נישואין ולכל שותפות שהיא, היא ביקורתית, ודרישותיה מבן הזוג גבוהות מאוד. היא לא תסתפק בפחות מהתדמית שיצרה לעצמה, ואם לא תמצא את האידיאל שלה תעדיף להשאר בגפה. כאשר מצאה שותף לחיים, היא תדריך ותנחיג אותו מבלי שהוא יחוש בכך, באמנות הדיפלומטית של מזלה. מכנים אותה כאשת שניחנה „ביד ברזל בכפפה של משי". קיים בה יצר גברי שמתבטא ברצון לשלוט בבן הזוג, אם כי היא תעשה זאת בחן וטאקט, גינונים נשיים וגילויי אהבה פיזית, שתמיד יהיה נדמה לגבר שכל החכמה נובעת ממנו. היא מסתירה את השכל שלה מאחרי נשיות מעודנת. לאחר נישואיה תעדיף להמשיך לעבוד לפחות על־מנת לרכוש לעצמה את הדברים היפים: תמונות יפות, רהיטים, פסנתר, תכשירי יופי ואופנה, ביגוד אלגנטי וביקורים במכוני יופי. ילדיה יהיו מחונכים ומנומסים, היא מסורה לילדיה ודואגת להם, אך האהבה והרמוניטיקה בכל־זאת תופסים אצלה את המקום הראשון.

מבחינה בריאותית — המקום הפגיע אצל בני המזל — איזור הכליות, אך אפשר לומר שמבנה הגוף שלהם גם הוא עדין ורגיש, הם מתעייפים מהר, וזקוקים לרבה מנוחה ושינה. לכן ישנן תקופות שבהן בני מאזנים פעילים וחרוצים ומעוררים התפעלות, אך לאחר זאת הם עשויים לשקוע בחוסר מעש ועצלות כדי להחזיר לעצמם את כוחם ומירצם.

מחודש אוקטובר סטורן עובר ממזל בתולה למזל מאזנים, ומביא עימו תקופה של חשבון־נפש, הערכה מחדש של דברים שונים, שינויים דרמטיים והדזמשונים, שינויים דרמטיים והזדמנויות להגביל פעולות וסויימות, ולפעמים לגרום לחוסר יכולת לשלוט על מהלך העניינים. מאידך אלה המעוניינים לבנות ולהבנות יעזרו על ידו, ויוכלו להגיע להישגים מרשימים.

צחצחק עם טילאק

Teelak

טילאק
שומרת על בריאות השיניים ומגינה על אמאיל השן

טילאק
מסירה כתמי ניקוטין, תה וקפה, מסירה אבן שן ומונעת עששת

טילאק
לנשימה רעננה

טילאק
משחת השיניים לכל המשפחה
להשיג בכל בתי מרקחת, פרפומריות ורשתות שיווק
דיסקו בע"מ

קוראי העו"ז בארה"ב
הרוצים להשתתף בפעולה
להצלת מדינת ישראל
מחורבן הליכוד —

יתקשרו אל:

AMERICAN-ISRAEL
MIDDLE-EAST PEACE FOUNDATION
AP. 19 D
360 E. 65th St., N.Y. 10021
Tel: (212) 570-9190

גילוי העתיד
לראשונה בארץ, בשפה העברית הספר שכה השתוקקת להשיגו, „כיצד לגלות את צפונות העתיד הטמונים בספל הקפה ?".
מוסבר בצורה מפורטת וברורה.
תמורת —.700 ל"י.
גיאר: ת.ד. 37612, ת"א.

למד צילום
קורסים למתחילים ומתקדמים
בשחור לבן וצבע
קמרה אובסקורה
שלמה המלך 58, ת"א
טל. 234162

תן טרמפ לחייל

אמנות

קונצרט לצילומי פופ

פעם, בעת אחת מהופעות הפופ שאליהם היתה ג'יל פורמנוב־סקי נהגת ללכת ולצלם בהם, ניגש אליה אדם ושאלה: האם זהו מיקצועך? כן, ענתה לו. אם כן, האם תואילי להחליפני בעת היעדרי ולשמש צלמת של אולם התיאטרון הזה עד שאחזור? כמובן, ענתה לו הנערה האנגליה הנאה. מאותו רגע, לפני כשמונה שנים, הפך הצילום בתחום מוסיקת הפופ לחלק בלתי־נפרד ממנה, ועבורו היא נוסעת לכל רחבי העולם, ועד ליפן ואוסטרליה נסעה כדי לתעד בצילומיה אירועים אלה.

ג'יל היא נערה עדינה וחטובה, ילידת אנגליה. לשאלה מה גרם לכך שהיא מציגה את עבודותיה דווקא בתל־אביב, בגלריה־הלבנה, ענתה, שבבואה לבקר את מישפחתה בישראל, בדצמבר האחרון, יצרה קשר עם בעלי הגלריה, וכך הוחלט שתציג, ולכן היא מבקרת כעת בארץ.

כיצד הגיעה למיומנות מיקצועית, ולעיסוק בתחום זה דווקא? ג'יל למדה עיצוב וגרפיקה בלונדון, ובמשך לימודיה הרגישה משיכה דווקא לצילום, אחד מהמיקצועות הרבים אותם למדה. כיום היא מלמדת צילום בבית־הספר שבו למדה, פעם בשבוע. שאר ימיה מוקדשים לצילומי להקות־פופ.

צילום עיתונות ידוע כמיקצוע שאינו נטול סיכונים. אולם מסתבר, מסיפוריה של ג'יל, שגם להיות צלמת עיתונות למוסיקת פופ זה מיקצוע מסוכן. מקום עבודתה בעת הקונצרט הוא בין הקהל והבמה. כשיש קהל של אלפים או עשרות אלפים יש סכנה שהקהל האלים ממש ימחץ את הצלמת בהתקרבו מתוך התלהבות אל הבמה. פעם נכחה בעת הופעת להקה קומית בשם אלברטו, שהשתמשה בפעלולים בהופעה. כדור ענק, שהיה תלוי למעלה, היה אמור להיפתח ולפזר פתיתי שלג כדי ליצור אווירת חג־המולד. לפתע, במקום להיפתח, צנח הכדור הכבד היישר על ראשה של ג'יל. היא נפצעה, ונלקחה לבית־חולים. במשך כל זמן היותה עם תפרים, נהגה ללכת להופעות עם קסדה, כדי להגן על ראשה הפצוע. גם שומרי־הראש הגברתנים של אלילי הרוק מהווים סיכון ביטחוני לצלמת. היא מספרת, שיש אלילי רוק היראים מפני המצלמה, ומצווים על שומרי־ראשם להחרים כל סליל במצלמות הצלמים. בין האלילים האלה נמנים **דיוויד בואי** ו־**להקת** פינק פלויד.

איך מקדימים רפואה לצרה? לג'יל יש שיטות רבות. או שהיא מצלמת סרט אחד במהירות, ומטמינה אותו אצל חברה, או אצל עצמה במקום נסתר, ואז, היא מתחילה לצלם לאט, וכשבאים להחרים, מוציאים הגורילות את הסרט ממצלמתה, ועוזבים אותה לנפשה. „למזלי, אין הם אלימים כלפי, אולי מפני שאני נערה", היא מספרת.

למרות שבקונצרטים המוניים היא נתקפת בפחד, ולמרות שהשכר המשולם עבור עבודתה אינו גבוה, מעדיפה ג'יל פורמנובסקי את המיקצוע הזה, המלא קסם, הרפתקה ועניין. ללוות את להקות ואלילי הרוק במסעות קונצרטים, מליהיב את הצעירה, וגורם לה ליצור צילומים מיוחדים במינם, שחלקם מוצגים בתל־אביב, בגלריה הלבנה. אך לאחרונה היא עוסקת יותר ויותר, לפי בקשת חברות־תקליטים ועיתונים שונים, בצילום עבור כתבות על אלילי הפופ, ודבר זה, הנמשך כמה ימים עבור כל כתבה, אינו רצוף סיכונים. הציורים של **מיק ג'אגר** וכל היתר נעשו בתנאי סטודיו, בלי טירוף הקהל, ובשלווה.

לכן, תערוכתה הנוכחית מורכבת מצילומים של הכוכבים בפעולה, עם כל האווירה, ומכאלה שנעשו בבית הכוכבים או בסטודיו שלהם. לקהל אוהבי מוסיקת הפופ והצילום — מזומנת תערוכה מגרה ומעניינת.

הכבשה השחורה

נפתלי גוזומב נושא שם מישפחה מפואר ביותר. דודו, **אליהו גוזומב**, היה מפקד ההגנה. אולם נפתלי היה מגיל צעיר הכבשה השחורה במישפחתו. ואין מדובר רק בקריירה האמנותית שבה פתח לא מכבר. עוד בהיותו צעיר, כבן עשרים, הצטרף למיפלגה הקומוניסטית הישראלית, ממנה פרש חמש שנים מאוחר יותר. מישפטי הרופאים ומישפטי פראג פקחו את עיניו, אך עלילות רבות,

קהל פאנקיסטי (צילום של פורמנובסקי)
צילומי פופ באולם „רוקסי"

ציור נעליים של נפתלי גוזומב
יליד צ'יקי שגדל בתל־אביב

דירת־נופש בראש־פינה בבית־אבן עתיק ומקסים
מטבח (פריג'ידר, גז), פינת־אוכל, חדר־שינה, שרותים (מים חמים)
לינה לזוג: 800 ל"י.
למשפחה (הורים ו־3 ילדים): 300 ל"י לנפש
טלפון 35336 — 067 (בערב)

"שלע"
דשין 197
42 51 51
ללקוחות ללא הוצאת הכלים

ישראקרט VISA
עוד שרות נוסף ללקוחותינו!
מבחר מצלמות ואביזרים גדול.
פיתוח תמונות צבע על נייר קודק
או נייר יפני, לבחירתך.
מכירה — קניה — החלפה.
צלומי פספורט, בן־רגע!
בימי שלישי סגור כל היום.
פוטו־ברנר
חיפה, רחוב החלוץ 13

תן טרמפ לחייל

שהיה מעורב בהן באותם הימים, עדיין אין הדיבור יאה להן.

גבר ממוצע קומה, בשנות האר־בעים לחייו, קולו רך ושקט, מח־ליט למכור את מקור פרנסתו — סוכנות־ביטוח משגשגת, ולהקדיש את כל ימיו אך ורק לציור. הרבה פרטים בסיפורו מזכירים את קו־רות־חייו של הצייר הדגול פול גוגין. גם הלה עזב את עיסוקו כסוכן בורסה עשיר, והקדיש את כל שארית חייו לציור. גוגין סבל מעוני ומחלות אך לא ויתר. יש לקוות שגולומב יזכה למנת עדנה, ושציוריו יאפשרו לו קיום הוגן, שלא כגוגין, שזכה להכרה רק אח־רי מותו.

גולומב, יליד צ׳ילי, גדל בתל־אביב, ובגיל ארבע עשרה וחצי נאלץ לעבור לשדה־ורבורג, כי אביו, שהיה מנהל מיפעל סדום, נאלץ להתפטר בגלל תמיכתו ב־פועלים בעת שביתתם. כחמש שנים שימש מורה, עד שפוטר בגלל חברותו במיפלגה הקומוניסטית. לאחר מכן עסק במסחר, ועד לפני שנתיים, עסק בביטוח. למה עזב? הוא פשוט הרגיש שרוחו. היה לו די בכל המאבק הטרייוויאלי ה־רצוף.

למעשה, נפתלי הפך לצייר ממש במיקרה. יום אחד, בשנת 1974, ביקר נפתלי בחברת ידידו בתערו־כה, ולמראה ציור מופשט אמר: את זה גם אני יכול לצייר. אמר ועשה. למחרת יצא וקנה צבעים, בדים ומיכחולים, והחל לקשקש. במשך שנתיים צייר כל יום לאחר העבודה, ובכל סופי השבוע. את אותם הציורים, שנראו לו אז כ־פאר היצירה, השליך מזמן, או שצייר עליהם שוב. מאז, למד אצל **כארי אורצקי** הקנדי, **אבא פניכל** הישראלי, ובבית־הספר של **ארנסט פוקס** בוינה.

ציוריו של גולומב מקבלים גו־דל ועוצמה ככל שהזמן עובר, וידו הופכת בטוחה יותר. תערוכת ה־בכורה שלו בגלריה מבט התל־אביבית היא רק התחלה. למרות הדיוק המחויב מטכניקת הטמפרה, מבצבצים פה ושם קטעים של שיחרור היוצר מכבלי מוריו.

נחום גוטמן לא הגיע

כל ילדי תל־אביב הקטנה היו פוסעים בדחילו ורחימו, כשהיו עוברים ליד ביתו של הצייר וה־סופר האהוב עליהם **נחום גוט־מן**, ששכן בפאתו הצפוניים של רחוב אחד־העם בתל־אביב. הבית הקטן היה ידוע לכולם. „פה גר נחום גוטמן", היו הם מלחשים ב־עוברם. כיום, הבית הקטן נעלם ואיננו, ובית דירות ניצב תחתיו. בקומה העליונה שלו, גר עד לפני כשנתיים גוטמן.

ציוריו הנפלאים, שעיטרו את ספריו לובנגולו מלך זולו, חמור שכולו תכלת, ושביל קליפות ה־תפוזים — נשארו חקוקים בלב כל ילדי תל־אביב, עד היום.

ציוריו של האדם שאהב, ועודו אוהב, את תל־אביב, את ארץ־ישר־אל של פעם, על הגמלים, חולות הים הזהובים, הערביות והיהודיות שדרו יחדיו תוך יחסי שכנות ו־ידידות, מוצגים בימים אלה ב־גלריה שולמית ברחוב גורדון ב־תל־אביב. אך נחום גוטמן לא בא לתערוכתו. גם לראיין אותו אי־אפשר היה בגלל התנגדות בעלת הגלריה (ולא של אשתו). היוצר של מה שהיה פעם המיתולוגיה הישר־אלית, נמצא מחוץ לעירו האהובה, ונח הרחק משאון האנשים אותם הוא אוהב בגלל גילו הגבוה. אז גוטמן לא הגיע לפתיחה, אך לכל מי שהיה והינו עדיין ילד של תל־אביב, יש הזדמנות לחזות בציוריו מכל השנים הרבות בהן צייר. אסור להחמיץ.

ציור המיתולוגיה הישראלית (שד גוטמב)
של נחום גוטמן

שתי דמויות, גרזן, מגן ודמות שלישית („כמיסיאון ישראל")
נופך מודרני לאמנות הפרהיסטורית

התוודעות לפרהיסטוריה

האדם בן זמננו יודע מעט או הרבה על תולדות־האמנות. אך על אמנות פרהיסטורית — לא יודעים כמעט בעולם. רק שתי ארצות, איטליה וספרד, מודעות לדבר, ובהן ניתן לחזות בפרי עבודתם של אמנים שלא ידעו עדיין לכתוב, אבל הביעו את התרשמויותיהם ב־ציורים על סלעים ומערות. העוול הזה מתוקן במידה ניכרת על ידי־המכון הקמוני למחקר שבאיטליה. מישלחות מהמכון חוקרות את נושא ציורי הסלעים באוסטרליה, אפריקה ואמריקה. גם בישראל נערך מחקר בתחום זה, ותוצאו־תיו המצולמים מוצגים במוסיאון־ישראל בירושלים.

בראש המכון האיטלקי, עומד פרופסור **עימנואל ענתי**, יליד פירנצה, שהגיע לארץ עם צוות של שישה אנשים כדי לעשות את ה־מחקר, ולערוך את התערוכה. מדוע התפתחה אמנות מיוחדת זו לפני עשרת אלפים שנה, ודווקא במקו־מות צחיחים, במדבריות ללא מים?

מספר פרופסור ענתי: לא במק־רה ניתנה התורה בסיני. כשנמצ־אים במדבר, וחיים בו, מקבלים השראה ומתייחדים עם המרח־בים. עובדה היא, שכל הנביאים התבודדו בתקופה מסויימת במיד־בר. כל המיסטיקות התפתחו ב־אזורים שוממים, ודווקא בפיסגות הקשות ביותר לטיפוס התייחדו עם הבריאה.

הנושאים בתערוכה לקוחים מ־חיי היום יום, כמו ציורי חיות, מחזות פולחניים, צייד ומילחמה. לפי סיגנון הציורים, ניתן לתארך אותם, והתערוכה אכן מתפרשת על פני אלפי שנה. כל ההעתקות של הציורים נעשו בטכניקה מיוחדת, והם מוצגים בגודלם הטבעי.

כיצד הגיעה התערוכה לישראל? המכון של ענתי קשור עם מחלקת־העתיקות במשרד־החינוך, וקשר זה הניב פירות מיוחדים אלה — תערוכה על נושא שלא הוצג מעו־לם בפני קהל ישראלי.

הצילומים, שנעשו בעת העבודה בנגב ובסיני, והמתארים כיצד בוצעו צילומי הציורים — מרהי־בים ביופיים ומוסיפים נופך מודר־ני לאמנות הפרהיסטורית.

אותי? רק קוטי.

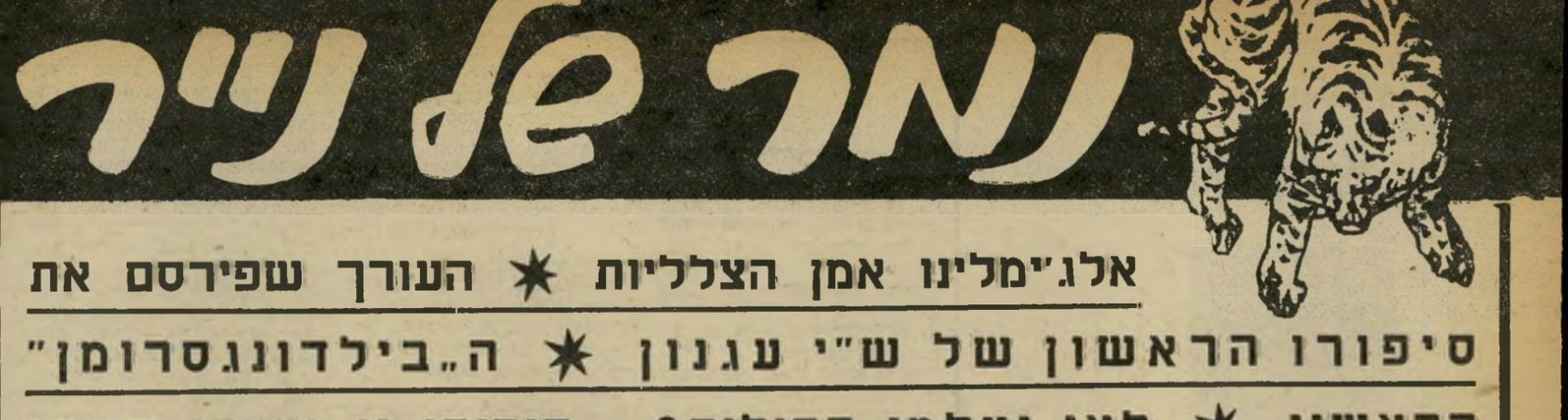

Coty

בריזה
מוסיקפה
הרברט סמואל 80 טל 656992
בלוז, פולק, ג׳ז, רוק
פתוח כל יום כולל יום א׳ משעה 21.00

המועדון הישראלי
ב-„כפרית" יופי של תפריט!
בואו ליהנות מארוחה מצוינת באוירה כפרית - לרשותכם מגוון מטעמים משובחים בסגנונות שונים - ארוחות במחירים סבירים
כפרית (לשעבר פונדק הדקלים)
תא, דרך בן-צבי 70 (ליד צומת אבו-כביר) טל. 822979
פתוח כל יום, חגים ושבתות
מ־12.00—16.00, 19.00 עד 1 אחר חצות

אלג"מלינו אמן הצלליות ✶ העורך שפירסם את סיפורו הראשון של ש"י עגנון ✶ ה"בילדונגסרומן" הראשון ✶ לאן נעלמו הקולות? - סיפורי זן ושירי הייקו

תולעי תרבות

ז'דאושיסט

הקיר־קסי שבכל האירועים בעלי היומרה האמנותית, שנערכו במופע־הבידור־התת־אמנותי תל־חי 80, בהפקתו של הגיאולוג **אמנון ברזק**, היה זה שהציג אמן הצלי־ליות הירושלמי, **אברהם אלג"ים־או־פק**, המכונה בפי אמני ירושלים „אלג"־מלינו אמן הצלליות".

אופק, דמות אלמונית לדורות החדשים של האמנות הארצישראלית, עוסק מזה שנים בהקרנת צלליות של כלבים וחתו־לים באמצעות מראות, כאותו מישחק־ילדים נודע. הוא טוען זכות־יוצרים על הקרנה זו.

במופע תל־חי 80 הקרין מר אופק־אלג"ים במראותיו את המילה „אלוהים",

אברהם אופק־אלג"ים
סמל הניוון באמנות הישראלית

כמעשה של אמנות־מושגית. במעשה זה המחיש את הריקנות של האירוע הגלילי, שבהפקת מר ברזל.

אופק־אלג"ים לא החל את דרכו כאמן־צלליות המקרין את שם האלוהים לשווא, על פני נופים גליליים. אופק־אלג"ים החל דרכו כפוליטרוק אמנותי של השומר־הצעיר בשיא העידן הז'דאנובי. כותב שורות אלה זוכר את אופק־אלג"ים, כא־שר זה היה עובר בקני השומר־הצעיר ודואג לגלות כישרונות־ציור כלשהם, כדי לכוונם, להנחותם, להדריכם על בסיס ערכי הריאליזם הסוציאליסטי, הלא הוא הציור הסטאליניסטי. אופק־אלג"ים עשה בסניפי השומר הצעיר בציור, את אשר עשה הסופר **משה שמיר** בספרות, אלא שהראשון עשה זאת בחוסר כישרון מוב־הק, בהשוואה לפעולתו של שמיר.

אחת לחודש היה אופק־אלג"ים מגיע אל קן השומר־הצעיר בירושלים, לבחון את ציורי־הקיר, אותם ציירו חניכי הקן. כמו כן בדק פוסטרים להפגנות. היה בגדוד שלנו בחור בשם יותם, שהיה בו ניצוץ כישרון של צייר, ודומני שהיה זה אופק, שקיצץ בנטיעה הרכה הזאת והשחיתה עד תום.

ביחד עם **גירשון קניספר, נפתלי בזם** (אבי הזרם האמנותי המכונה „בז־מת"), **דני קרוון** ועוד אמנים ריאליס־טים־סוציאליסטים, פעל אופק־אלג"ים וה־גיע לשיא־הישגיו בטרם מלאו לו עשרים.

מזה יותר מ־25 שנים חי אופק־אלג"ים בצל שיא הישגיו האמנותיים, אותו הוא נושא כצלב על גבו, בעודו מנסה לשווק את עצמו, למכור ולעניין, באופנים שו־נים, באמצעות זרמים שונים בעולם ה־אמנות.

אלא שתיסכוליו קברו את כישרונו, או את שרידי כישרונו, ועם השנים הוא הפך עסקן־אמנות־ירושלמי־מקומי. בהד־רגה עבר מאדיקות רבה בדתו של **קארל מארכס** לאדיקות בדתו של גיבור יצי־רתו האחרונה — א ל ו ה י ם. במהלך אותן שנות גישוש וניסיון הצליח אופק־אלג"ים למחוק את שאריות שמו הטוב, ולהפוך לסמל של כל הרע והרקוב שבאמנות ה־ישראלית. במשך כחמש שנים התסיס את תלמידי האקדמיה בטענה־תביעה להפוך את בצלאל לאקדמיה לאמנות־יהודית. ב־אותה תקופה נכשל בתפקידו כ'כיוץ־אמנו־תי ומנהל מחלקת־האמנות בטלוויזיה. הוא השחית שם את כל שעשו קודמיו.

במהלך עשר שנות ישיבתו בירושלים יצר אופק־אלג"ים ציור־קיר „ריאליסטי־סוציאליסטי־יהודי" על קיר הדואר־המר־כזי בירושלים. ציור־קיר זה נחשב לאחת האפיסודות הגרועות שבאמנות הישראלית. בשנים האחרונות חבר אופק־אלג"ים לשני אמנים רוסיים, וביחד עמם הקים אירגון לפרוייקטים ציוריים בנוסח לאומני, בשם קוויתן. אחד מהפרוייקטים בוצע ליד הגדר־הטובה, פרוייקטים אחרים נעשו ב־תחנת המישטרה בירושלים. כמות גדולה של צלליות אמנות, אותן הפיק אלג"מ־לינו במידבר־יהודה, נעלמו מיד עם שקי־עת השמש ביום יצירתן.

המהפך הפוליטי היה שעת הרצון האח־רונה של אופק־אלג"ים. מעבר לערכים של „**ולא תעשה לך פסל ומסיכה...**" נזקק שר־החינוך־והתרבות **זבולון המר** לאמן בעל אמונה דתית, שיהיה מסוגל לשלוט באמני ישראל. את צרכי השר הדתי סיפק אופק־אלג"ים. הוא מונה כחבר במועצה־לתרבות־ולאמנות, כנציגם של הציירים. בוועידה האחרונה של אירגון הציירים בישראל הבהיר אופק־אלג"ים, בעזרת צל־ליות בנוסח הריאליזם הסוציאליסטי, ש־מוטב להם לבחור בו, כראש אמני יש־ראל. האמנים, שלא הבינו בדיוק לאן חותר אופק־אלג"ים, בחרו בו; חלקם מתוך חנופה להמר וחלקם מתוך חוסר עניין בנעשה באגודתם.

התוצאה: אופק־אלג"ים הוא נציגם של האמנים במועצה־לתרבות־ולאמנות, והוא גם נשיאם. במילים אחרות: אין פרוייקט אמנותי ציבורי כלשהו יכול להתבצע בישי־ראל, בלא תמיכתו של אופק־אלג"ים.

זו הסיבה שהניעה את אמרגן תל־חי 80, מר אמנון ברזל, להביא את אופק־אלג"ים וצלליותיו אל המופע־הבידורי, שנועד להיות שיא־הבידור האוונגרדי. הש־תתפותו של אמן־הצלליות במופע הגלילי הבטיחה, מן הסתם, את „השקט התעשייתי" מצד מישרד־החינוך־והתרבות, שכן אנ־שי הדת במישרד לא הבינו את פשרו ומהותו של תל־חי 80. לאופק־אלג"ים היה מופע זה בבחינת הכרה בו, במראות שלו ובצלליות שלו.

במאי קולנוע צעיר, שנכח בהקרנת האלוהים של אופק־אלג"ים בעזרת המראה שלו, מילמל: „**אלמוזלינו, אמן הצל־ליות, היה עושה את זה פי עשר יותר טוב ויותר משכנע!**"

אופק־אלג"ים הוא הסמל הבולט ביותר של הניוון באמנות הישראלית. סמל ש־יעלם, מן הסתם, אחרי השקיעה, כאשר השמש תחדל להקרין את צלליתו על הסלע המוצק של האמנות הישראלית.

כתבי־עת

התנופה והאחרית

ציוני־דרך מכובדים, לבחינת תולדותיה של הספרות הארצישראלית במאה ה־20, הם כתבי־העת הספרותיים שראו אור כאן. כתב־עת כהאדמה, שבעריכת **יוסף חיים ברנר**, מצייג את התקופה הרא־שונה שלאחר מילחמת־העולם הראשונה. כתב־עת אחר, סדן, שבעריכת **אורי צבי גרינברג**, מייצג את אמצע שנות ה־20. כתובים שבעריכת **אברהם שלונסקי ואליעזר שטיינמן** מייצג את העשייה של שנות ה־30, בעוד שיקוקו הרעים, ש־בעריכת **שלמה טנאי ומשה שמיר**, מייצג את האוונגרד הפלמ"חי של אמצע שנות ה־40. לקראת ויזכור, שבעריכת **נתן זך** ועמיתים, מייצג את האוונגרד של שנות ה־50 וראשית ה־60. סימן קרי־אה, שבעריכת הדוקטור **מנחם פרי**, מייצג ניסיונות להגדרה מחודשת בראשית שנות ה־70, ופרוזה הצליח לגבש סביבו בשנתיים האחרונות את היוצרים הייצו־גיים והניסוניים של ימים אלה. כתב־עת שנשכח ברבות השנים הוא העומר, ראשון כתבי־העת בעלי המטרה הספרו־תית המוגדרת, שנערך בידי **שימחה אלתר גוטמן**, המכונה **ש. בן־ציון** (1870—1932). אביו של המספר והצייר **נחום גוטמן**.

את מלאכת גאולתו של העומר מתהום הנשייה עשתה החוקרת **נורית גוברין** בסיפרה העומר — תנופתו של כתב־עת ואחריתו*. בספר זה תרמה הפרופסור גוברין הרבה למלאכת המיון והקיטלוג

נורית גוברין
גאולה מתהום הנשייה

של כתבי העת, ולבחינת תרומתם לספרות בארץ־ישראל.

סיפור העומר הוא סיפורו של המאמץ להניח בארץ בשנים 9—1906 בסיס למרכז ספרותי עברי, בעוד שעיקר הספרות העב־רית נכתב ברוסיה ובמרכז־אירופה. זהו סיפורו של הסופר שימחה בן־ציון, איש אודיסה, שעלה ארצה כדי לבסס מרכז תרבותי זה, כחלק מאמונתו בתורת **אחד־העם**, בדבר יצירת מרכז רוחני בארץ־ישראל.

אם יש ערך כלשהו למילה „חזון" הרי שהעומר הוא בבחינת המחשה של מילה זאת. עצם הניסיון לפרסם כתב־עת ספרותי על טהרת נושאי התרבות של ארץ־ישראל, במקום שבו מצויים רק 50 אלף יהודים, שחלקם אינו דובר עברית, הוא ביטוי לחזון ואמונה נחושים ונחרצים.

העומר אינו כתב־עת מעולה, אך הוא היה כתב־עת שריכז מאמרים, החל במא־מרו של **ישראל אהרוני** חיות הבית ש־בארץ־ישראל, עבור דרך רשימתו של **מיכה יוסף ברדיצ'בסקי** מלשון אל לשון, וכלה בבאר חפרנו **למאיר ויל־**

שמחה בן־ציון (גוטמן)
לצקת אמנות בכוח הלשון העברית

קנסקי. היו בו רשימות סטאטיסטיות מרתקות, כפי שלוקטו בידי **זאב סמי־לנסקי**, וראשוני סיפוריו של **משה סמילנסקי**, הוא חוג'ה מוסה. פורסמו בו דברים של **בר־טוביה**, שיר של המ־שורר **יצחק קצנלסון**, וסיפורים של **יצחק שמי** על חיי הספרדים.

ש"י טשאטשקים. את סיפורו הח־שוב הראשון של חתן הנובל **ש"י עגנון**, פירסם ש. בן־ציון בהעומר, ודי בכך, כדי להעריך את תרומתו של כתב־עת זה לספרותנו. עגנון, ששימש תקופה קצ־רה כמזכיר־המערכת של העומר, בשמו הקודם **ש"י טשאטקים**, נחשב למעריך ולמכבד של בן־ציון ושל פעלו הספרותי. בראיון של עגנון עם **גליה ירדני** סיפר לה מעט מזכרונותיו על בן־ציון: „**הייתי צעיר מאוד ותמים עוד יותר. הכאתי עמי את כל הנאיביות של העיירה. היכולה את לשער בנפשך מה היתה בשבילי הפגישה עם כל הסופרים שחיו או כארץ? (— — —) ש' בן־ציון היה הסופר הרא־שון שנפגשתי עמו בארץ, ואף הוא עשה עלי רושם עצום. הוא היה אפתט, בעוד שברנר היה איש המופר. בן־ציון היה אופטימיסט וקיווה לייסד מין ספרות ארץ־ישראלית חדשה; בעוד אשר ברנר היה פסימיסט...**"

סיפרה־מחקרה של גוברין גדוש בפרטי פרטים העוסקים באותם ימי ראשית של המאה וספרותנו בארץ־ישראל. היא מש־בצת מידע שלוקט במשך הזמן, ומפרטת

* נורית גוברין — העומר — תנופתו של כתב־עת ואחריתו; הוצאת יד יצחק בן־צבי, 284 עמודים.

את המחקרים השונים בהם פורסם. גוב־רין מצליחה להתעלות מעל לשאלה אם ש. בן־ציון סופר חשוב או לא, תוך שהיא מגלה בחושיה הבריאים את החשיבות העקרונית של העומר, את האמונה שיש ליצור כתב־עת ייחודי לספרות עברית בארץ־ישראל, שלא יהיו בו תרגומים, כתב־עת שיטפח כישרונות וישמש תשתית לרעיונותיו של אחד־העם בדבר יצירת מרכז־רוחני בארץ־ישראל.

בראייה אובייקטיבית ברור, שהחומר

ש"י עגנון
בן־ציון היה אופטימיסט

הספרותי שראה אור בהעומר ערכו לא היה רב, אך עצם המיפעל היה בכוחו לצקת אמונה בכוח הלשון העברית וב־עוצמת היצירה בארץ־ישראל, תוך ליכוד כמה גורמים שיעשו במלאכה.

למרות שהספר מושתת על עבודה אק־דמית, יש לו ערך ועניין לכל שוחר של הספרות העברית הארצישראלית. המח־שבה שרק שבעים וכמה שנים עברו מאז שלא היה כאן כמעט דבר, מעוררים תחושה של חום, שמן הראוי לחלקו לאנ־שים רבים. זה קובץ מרתק, שממיין תנופה של יצירה עם אחרית טראגית. ש. בן־ציון נדחה מן העשייה התרבותית בארץ ו„זכה" שיתעמרו בו ויגסו להתע־לם ממיפעלו.

סיפרה של נורית גוברין עוסק בתקופה הנאיבית של ארץ־ישראל, כך שהערך הספרותי הסגולי של היצירות האמורות הוא מישני לחלוטין. מן הראוי לצרף למחקר זה מחקרים נוספים, על כתבי־עת אחרים, שהשפיעו השפעה משמעותית ב־מהלך שבעים שנות היצירה הספרותית בארץ. החותם של העומר בעשיה ספרו־תית זו הוא חותם הבראשית.

קלסיקה

שנות החניכות

„ההצגה נמשכה זמן רב. ברברה הזקנה היתה נגשת מדי פעם אל החלון, מטה אוזן שמא כבר נשמע שיקשוק מרכבות. מצפה היתה לשובה של מריאנה, גברתה היפה, אשר הקסימה אותו לילה את קהל הצופים בהופיעה בלבוש קצין צעיר, ב־קטע הסיום שלאחר המחזה. הערב היתה ציפייתה של ברברה מתוחה במיוחד, שכן בנוסף לארוחה הקלה שהכינה ל־

יוהאן וולפגנג גתה
אחת היצירות הסתומות ביותר

גברתה, כרגיל, עמדה הפעם להפתיעה בחבילת הדואר שנתקבלה מנורברג; סו־חר צעיר ועשיר זה ביקש, כנראה, להו־כיח לאהובתו, כי אפילו במרחקים אינו מפיח דעתו ממנה...„ זה קטן־הפתיחה של וילהלם מייסטר **ליוהאן וולפגנג גתה.**

י.ו. גתה (1749—1832), מהסופרים ש־השפיעו ביותר על הספרות הגרמנית ועל ספרויות אירופיות אחרות, תורגם הרבה לעברית, בעיקר יצירותיו פיוסט ויסורי ורתר הצעיר. אחד מתרגומי פאוסט הרא־שונים ראה אור תחת כותרת משעשעת מאוד: „בן־אבויה, שיר עם משובת בן־אבויה אשר הלך בנפלאות ממנו בחקרי לבו (1865).

אחד מספריו הנודעים ביותר והמשפי־עים ביותר של גתה, וילהלם מייסטר — שנות החניכות" * טרם יצא בעברית. ספר זה, הנחשב ל„בילדונגסרומן" הגרמני ה־ראשון ** הוא אביה של שיטה ספרותית שלימה, שדורות על דורות של מבקרים נפלו שדודים בפיענוחה.

באחת משיחותיו עם אקרמן אומר גתה על וילהלם מייסטר, כמצויין באחרית־הדבר התמציתית, המצורפת למהדורה זו: „חיבור זה הוא מן היצירות הפתומות ביותר (הפלתי־משוקלות וכלתי־מדויות), ואף אני כמעט חסר מפתח לו. מבקשים כו את הנקודה המרכזית, והדבר הזה מוקשה הוא ואף לא טוב. כסבור הייתי, חיים עשירים ורבי־פנים החולפים ועוב־רים על פנינו, חשופים אף מצד עצמם בלי מגמה מפורשת, שאינה באה אלא לשם המושג בלבד. יתעקש אדם ויריצה דווקא ככך, מוטב שיהיה זוכר דברי פרידריך הגונה אל גיבורנו בסוף ואומר: דומה אתה בעיני לשאול בן קיש שהלך לבקש אתונות ומצא מלוכה שלמה — שכן דומה כי בעצם לא נתכוון החיבור אלא לומר: האדם הגיע סוף־סוף לתכ־לית המאושרת בפיעיץ ממרומים, על אף כל השטויות והתעיות."

וילהלם מייסטר, שהוא בחלקו רומן־הר־פתקאות ובחלקו רומן־פילוסופי, גובש בשני שלבים — בראשית יצירתו של גתה בשלוותו, והדבר ניכר במיומנות הרבה שבו ובעוצמת התיאורים. הספר מתורגם היטב לעברית, ויש בו אכן להוסיף את

* יוהאן וולפגנג גתה — וילהלם מייס־טר — שנות החניכות; עברית: יצחק כפכפי; הוצאת הקיבוץ המאוחד + המו־עצה הציבורית לתרבות ולאמנות / המיפעל לתירגום ספרי־מופת; 443 עמודים (כרי־כה רכה).

** מונח מקובל בספרות הגרמנית, החל בראשית המאה שעברה. מונח זה נועד לציין רומן המתאר את התפתחות עולמו הפנימי של אדם מכוח הסביבה המקיפה אותו, ערכי תרבותה והמוסר שלה, דיעותיה ואמונותיה. ספרים בולטים אחרים בנוסח זה: הייינריך הירוק מאת גוטפריד קלר והר־הקסמים מאת תומס מאן.

הנידבך, אשר למענו נועד המיפעל לתיר־גום ספרי־מופת.

מיזרח רחוק

המנצח מפסיד

מעט מאוד מיצירות המופת של המזרח־הרחוק תורגמו לעברית, ומרביתן תורגמו באופן לקוי למדי. תרומה נכבדת לעולם קסום זה ניתנה בשנים האחרונות על־ידי **יואל הופמן**, ששהה שנים רבות ביפאן וסיים בה את לימודי התואר השלישי, באוניברסיטת קיוטו. כבר לפני כמה שנים פירסם הופמן את סיפורו קולות האדמה, שהוא מיבחר קטעים ומיכתבים של החכם הסיני **צ'ואנג־טסה**.

בימים אלה פירסם קובץ נוסף מתירגו־מיו: לאן נעלמו הקולות? — סיפורי זן ושירי הייקו", ובהם דברי הקדמה ופיענוח לזן בודהיזם ולשירת ההייקו.

האנתולוגיה נפתחת בקטע פרוזי האפרסק, שבו נאמר: „מורה הזן ריאוקן ראה את פרחי האפרסק והכין. הוא אמר שיר: אני הנודד חיפשתי אחרי מורה שלושים שנה. שוב ושוב נשרו העלים, שוב ושוב ליבלבו הניצנים. אך מאז ראיתי את פרחי האפרסק לא הטלתי עוד ספק."

ציטוטון

מפלצת

אחד מתיירגומי סיפורי הזן אותם מביא יואל הופמן בקובץ לאן נעלמו הקולות? הוא המפלצת — דו־שיח הנהוג במינזרי יפאן:

מורה הזן: על ריצפת החדר שרו־עה מפלצת. אילו נאמר לך 'מיסמ־כים חשובים נמצאים על מדף שב־חדר, גש והבא אותם'. מה היית ע־שה?

התלמיד: סלחי לי, בבקשה, ופו־תח את הדלת. אני מצטער מאוד להפריע אותך משנתך. אהיה אסיר תודה אם תרשיני להפריעך לרגע. הוא פוסע למדף ונוטל את חמיס־מכים. לפני יציאתו מן החדר הוא אומר: תודה מקרב לב, שינה ערי־בה.

שיר של **שואן**, בתירגום רהוט של הופמן: „חלום ראשון של השנה החד־שה: / אני שומר אותו בסוד / ומחייך לעצמי". או שיר של ריוטה על „הצרפדע צפה / בכוח / קפיצתה הפנימית". על האני האמיתי כתוב: „אחד שאל את מורה הזן ג'ושו: מהו ה'אני' האמיתי? ג'ושו אמר: אם זה מה שאתה אומר, מהו אותו דבר שאינך פובלו?

מזה דורות נחשבת שירת המזרח־הרחוק כשיעור בתימצות המעולה ביותר למשו־ררים המערביים, תימצות בנוסח איסא, הכותב: „קול נקישות קבקב / מתוך הערפל / אני תוהה: מי שם?"

תחת הכותרת המנצח מפסיד מביא הופ־מן סיפור השתישעות בוויכוח בין מורה הזן ג'ושו לנזיר הצעיר בונון, כאשר כל מתווכח „צריך ההי להשתדל שלא לצאת וידי על העליונה." הדו־שיח מתפתח ל־„ג'ושו אמר: אני חמור. / בונון אמר: אני אחוריו של החמור. / ג'ושו אמר: אני צואתו של החמור. / בונון אמר: אני התולעת שבצואה. / ג'ושו אמר: מה אתה מחפש שם? / בונון אמר: אני מבלה את חופשת הקיץ. / ג'ושו אמר: לך קנה עוגת אורז."

שאלה שנוסחה בידי מורה הזן היפאני הקואין: „כשמוחאים כפיים נשמע קול. מהו קולה של היד האחת?" לשאלה ולתשובה מוסיף המתרגם והעורך, כי בעייה זו אופיינית לבעיות שמציגים מורי לתלמידיהם. ואלה מבינים את פיתרון השאלה רק כעבור חודשים רבים.

הספר לאן נעלמו הקולות? הוא קצה קרחון, של עולם אחר, שראוי ללומדו.

* לאן נעלמו הקולות? — סיפורי זן ושירי הייקו; תירגום מסינית ויפאנית, מבוא ופירושים מאת יואל הופמן; הוצאת מסדה, 151 עמודים (כריכת בד מפוארת).

דגש

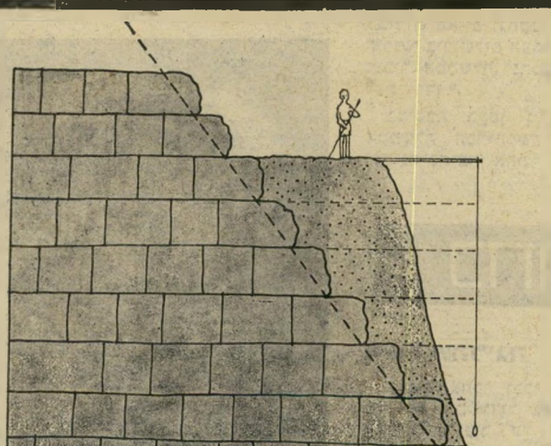
סוד הפיראמידה

ספר שראה אור באחרונה מגלה את סודות הבנייה של הפיראמידות במצריים, בעזרת שירטוטים ממחישים. הספר פיראמידה", אותו כתב וצייר **דייוויד מקולי**, מורה לעיצוב בבית־הספר של רוד־איילנד, הוא צירוף של כישרונות וידיעות בארכיטקטורה, איור וכתיבה, תוך גילוי בקיאות מדהימה באורח־החיים של העולם הקדום, בעיקר מצריים.

את סיפרו מבסס מקולי על כמה פיראמידות ושרידי מקדשים במצריים. הוא מקים בספר, פרק אחר פרק, שלב אחר שלב, פיראמידה רבת עניין, בעזרתה הוא חושף את תרבותה של מצריים העתיקה, אורחותיה, אנשיה, ויכולתה הטכנולוגית. הספר הוא בבחינת תטל"ג לעשיית פיראמידה, החל מאיתור שטח ההקמה, קביעת מידות היסוד וקביעת התוכנית למערכות הקבורה, ועד לתיכנון המיבנה כולו. לא נפקד אירוח של המקימים — הבנאי, המשגיח, סתת האבנים, הנגר, הטייח ומנהל העבודה — ומיון אלפי האנשים שהועברו אל שטח ההקמה, עם כלי־העבודה שבידיהם.

סופרי המלך מכינים את רישום כמויות האבנים לצורך הקמתה של הפיראמידה, ואת האופן בו מוציאים את אבני הגיר בחציבה מורכבת, על גבי סירות, אל היעד. גם האופן הקדום של מציאת הצפון מתואר בספר זה בשיחזור קפדני. 123 שכבות שונות יוצרות הגבהה הדרגתית של אבנים, עד לפיסגת הפיראמידה. מדידת הדיוק נעשית, בלשונו הפשוטה של מקולי, „כדי לבדוק את הישור של כל שכבה השתמשו המשגיחים בכדורי עופרת. הם גם בדקו אם קירות שתי הפיראמידות מתרוממים בזווית נפונה" (ראה: ציור).

בחורף השנה ה־20, מסתבר, ניתן היה כבר לראות את בסיסיהן של שתי הפיראמידות ממרחק של קילומטרים. כעבור עוד 14 שנה הצליחו להעלות את הפיראמידה הגבוהה יותר עד לגובה של 135 מטר. 26 שנים לאחר הצגת התוכנית הראשו־נית הצטמצם המשטח העליון של הפיראמידה לכדי מטר מרובע אחד בלבד. המחבר מתאר את טכס „בואה של אבן השיא

מדידת הדיוק
הקמת הפיראמידה בעזרת משקולת ברזל אנכית

לאתר. זאת היתה אבן גראניט רחבה, שנחצבה בצורה של פיראמידה קטנה..."

עוד מיני פרטים, והמיפעל הענק הזה מתקרב לסיומו, כאשר שכבות הציפוי הזמני מוסרות. הספר מסתיים בקביעה: „עם פינוי המוללה נפתיימה הכנת בית־הנצח של פרעה. גופו הקדוש שוכן מגן תחת הר מושלם, מעשה ידי אדם, שבו למעלה משני מיליון גושי אבן."

* דייוויד מקולי (כתב וצייר) — פיראמידה; הוצאת אדם; 87 עמודים (כריכה רכה + תבנית אלבומית).

מאת דן טומר

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, דיווח, תחת הכותרת „נפט פרץ בדרום", על כור הנפט הראשונה בישראל, כור חלין (חוליקאת), שעוררה תיקוות רבות לגילוי מאגרי־נפט בארץ. כתבת השער — „נוער זהב יורד לערבה" — תיארה טיול של נוער תל־אביבי לערבה הרחוקה. תחת הכותרת „מטה יריות בסיבוב מירון" דווח על התקפה של מסתננים על אוטובוס בסיבוב מירון, בדרך לצפת, שבמהלכה נהרגו שני אנשים.

כתבת־רקע מקיפה, תחת הכותרת „בדם ואש פרון נפל", תיארה את נפילתו של הרוזן הארגנטיני, את התחתו מכס השילטון ואת יציאת לגלות. מדור הקולנוע דיווח על הסרט האמריקאי „הקש בעיץ", בכיכובו של דני קיי, ועל הסרט היפאני „שבעת הסאמוראים". מדור התיאטרון סוקר את דיוקנו התיאטרוני של השחקן זלמן לבושׂ. מדור הספורט דיווח על כוכב נכחרת הפלא ההונגרית, שאנדור קיצ'יש, ומדור הספרים דיווח על ספריה של מחברת המותחנים אגאתה כריסטי.

בשער הגיליון: נוער הזהב יורד לערבה.

„העולם הזה" 937
תאריך: 29.9.1955

מוות בסיבוב מירון ✷ נפט בחלץ (חוליקאת) ✷ ממשלה במטבח קטן ✷ היהודים החשובים ביותר בעולם

העם

הקרב על חוליקאת

באחד מלילות אוקטובר 1948 פרצו חיילי צה"ל לעמדות המטה המצרי בחוליקאת, למחרת בבוקר, עם עלות השחר, ראו תמונת זוועה עשרות רבות של הרוגים, בני שני העמים. החיילים ראו עוד משהו: הקרב, על גבעה ליד ואדי בשולי הכפר. שלד ברזל תמיר שהתנשא בקרבת שדה־היה זה מיגדל־קידוח של חברת־נפט ברי־טית.

תמונה זו חזרה השבוע. שוב היו מוטלות גופות על אדמת הארץ, כשהותקף האוטו־בוס ליד מירון. שוב נעו חיילים — באיזור המפורז של ניצנה. ושוב היתה חוליקאת מרכז החדשות.

לא היתה זאת ידיעת־קרב, אם כי מש־מעותה יכולה להיות חשובה מקרבות רבים. מאדמת חוליקאת פרץ סילון שחור, סמיך ומסריח, וקולו הגבוה והאופייני של שר־הפיתוח, דוב יוסף, בישר למאות האלפים: נפט נמצא בישראל.

במרחב

ממשלת פלסטיק

בשנת 1919 ערכו ה־קומוניסטים הפיכה ב־באוריה שבגרמניה, ו־קבעו את מינכן כבירת הרפובליקה הסובייטית הבאווירית. ארנסט טו־לר, ראש המהפכה, ני־כנס לארמון המלכות הכבוש, עבר מחדר ל־חדר, חיפש אחר מקום מתאים לשכן בו את מישרד ראש־הממשלה, ובחר לבסוף בחדר ה־אמבטיה. כעבור 30 שנה בדיוק קבע ראש־ממשלה אחר את מיש־רדו במקום דומה: מי־טבח של דירה קאהי־רית לא חדשה ביותר. האיש: אחמד חילאמי באשא, ראש ממשלת פלסטין בגולה. אולם שלא כארנסט טולר, בחר חילאמי במיטבח מאונס, ולא מסיבות אי־דיאולוגיות־מהפכניות.

כיום מהווה חילאמי, מנהל הבנק העברי ל־שעבר, השליט הרשמי של פלסטין. ממשלת אחמד חילאמי קמה ל־תחיה במחצית השניה של 1949. היא הוקמה על־ידי המצרים כצעד הפגנתי נגד כוונותיו של המלך עבדאללה ל־ספח את חלקי ארץ־ישראל שלא נכבשו על־ידי צה"ל והיו מוח־זקים. עם תום הקרבות, בידי הלגיון הערבי. המצרים, אויביו של עבדאללה, ידיד האנגלים, התנגדו וטענו כי פלסטין חייבת להישאר מדינה ערבית עצמ־אית, אפילו אם חלקים גדולים ממנה נכבשו — זמנית, כפי שקיוו — על־ידי ישראל. ממשלת פלסטין בגולה באה להמחיש תבי־עה זו. יתר חמש המדינות הערביות, חברות הליגה הערבית, תמכו בעמדה המצרית והכירו הכרה דה־יורה בממשלה החדשה. הליגה הערבית אף קבעה תקציב מיוחד לממשלה החדשה.

עבדאללה איים לפרוש מן הליגה ולהדוף בכוח כל ניסיון להפריד בין ממלכתו העבר־ירדנית לבין אזורי הסיפוח המע־רביים. כעבור כמה חודשים נרצח בבואו להתפלל במיסגד עומר, בעיר־העתיקה, ירושלים.

הצורך ההיסטורי בממשלת פלסטין חלף. אך ראש־הממשלה לא ידע זאת עדיין. הוא המשיך בפעילויותיו הממשלתיות. בעייתה הראשונה של הממשלה היתה: היכן לשכון. הודות להתערבות הממשלה המצרית הסכים מועדון האחווה הערבית להשאיל זמנית את אחד מחדריו לממשלת חילאמי.

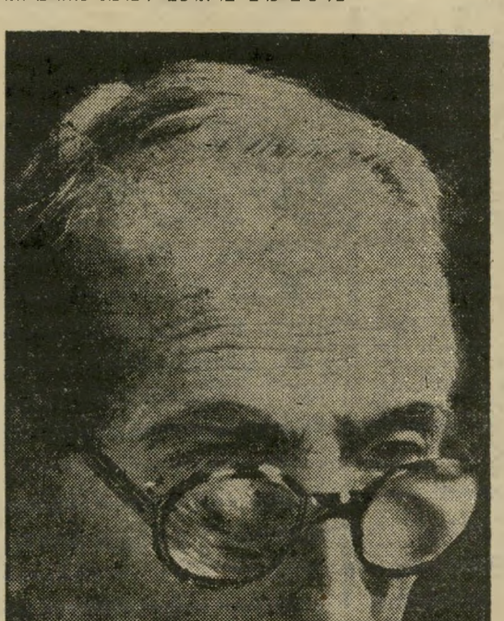
הליגה משבחת וכוגדת. הליגה הערבית שילמה משכורות נדיבות לחילאמי ולשבעת שרי ממשלתו. מחלקת הדרכונים של הממשלה הנפיקה תוך חודשים מעטים 11,400 תעודות־מסע. כל מדינות ערב, מלבד ממלכת ירדן, הכירו בדרכונים. פליטים ערביים, תושבי רצועת עזה, מילאו את המיטבח והמיסדרון הצר, ביקשו עזרה כספית או המלצת ממשלתם בפני השיל־טונות המצריים, עד שבעלי המועדון, בו שכנה הממשלה, דרשו מן הממשלה הגולה לפנות את המועדון.

שוב אצו נכבדים מצריים לעזרת ממשלת פלסטין. הם הסבירו למנהלי המועדון כי לא יהיה זה נאה לגרש את ממשלת פלסטין מלב קאהיר, אחרי שהישראלים גרשוה מעל אדמתה. מנהלי המועדון נאותו ל־פשרה: אחמד חילאמי, שריו ופקידיו עברו למיטבח שעל גג הבית.

כעבור שנה החליטה הליגה הערבית כי שוב לא כדאי להוציא אלפי לירות לקיום ממשלת פלסטין. מדיניאיה המשיכו אמנם להישבע לנקמה בישראל, והשוו את קומץ יושבי המיטבח למנהיגי צרפת החופשית שישבו באנגליה עד לגירוש הכובש הנאצי מארצם. „עוד יבוא היום וממשלת פלסטין תמשול על כל מולדתה המשוסעת." הבטיח חגיגית מזכיר הליגה הערבית, ולמחרת קיצץ בתקציב הממשלה הגולה. רק אחמד חילאמי המשיך לקבל את משכורתו.

שאר חברי הממשלה התפזרו. אמין עקל, שר־החקלאות, הפך פקיד מנגנון הליגה הערבית. ד"ר פאוזי פריג' פתח מרפאה בקאהיר. ראג'ה אל־חוסייני, שר־ההגנה, נתמנה ליועץ בערב הסעודית. מישל אבקריוס, שר־האוצר, נתמנה כמרצה לכל־כלה באוניברסיטה האמריקאית בביירות. ג'וזף סהיון, שר־ההסברה, הפך רוקח ב־קאהיר. עלי חסנה, שר־המישפטים, עבר לשירות האויב ונתמנה נציג מישרד־הפנים הירדני בירושלים העתיקה. אנוואר נוסייבה, מזכיר הממשלה, נתמנה שר־ההגנה במס־לכת ירדן*.

במיטבח הקטן נשארו לרשות ראש־הממשלה חסר־הממשלה חמישה פקידים ומכונת־כתיבה אחת.

ראש־ממשלת פלסטין חילמי
חמישה פקידים ומכונת־כתיבה במיטבח

כדורגל

דיווח מהליגה

אלפים צחקו ובכו במגרש מכבי יפו. היה זה יום גדול לקבוצה היפואית ש־הצליחה לגבור על הכוח בשיעור 4:5 ולנקום את הפסדם בסיבוב הראשון.

לא פחות מותח היה הדו־קרב העירוני בתל־אביב, בין היריבות הוותיקות מכבי והפועל. יחס ההימורים היה גבוה הפעם לזכות מכבי. ואמנם אחרי שלושים ושבע דקות הובילו המכבים, בניצוחו של יוסל"ה מירמוביץ, ב־2:0. שחקני הפועל לא נואשו, הם ידעו כי אנשי מכבי סובלים מתסביך כרוני בשעת משחקם עמם, ניצלו זאת נאה, החדירו שני שערים לרשת מכבי מרגלי רחביה רוזנבאום.

קבוצת מכבי אחרת, מחיפה, לא סבלה בשבת האחרונה מ„תסביך הפועל". בתח־רות הדרבי בין מכבי והפועל חיפה, ניצחו שחקני מכבי לאחר מישחק קל 4:1.

הפועל רמת־גן והפועל כפר־סבא מזדנ־בות שתיהן בתחתית הטבלה. כל נקודה לגבי השתים היא בחינת אוויר לנשימה.

* נוסייבה, המתגורר בירושלים, משמש יו"ר הנהלת חברת־החשמל הירדנית, שהיא אחד ממוקדי־הכוח העיקריים של הפלס־טינים בירושלים.

הווי

כיוון אחד

בירושלים, נסע נהג אוטובוס אחורה, אילץ מונית לנסוע אחורה, שאילצה מכו־נית־משא לנסוע אחורה, שהפילה ארצה רוכב אופניים.

דבש ושוקן

בקיבוץ גן־שמואל, כאשר נתבע הכוורן להסכים לבחירתו כמרכז עבודת־הבניין, התנגד המועמד, צעק באסיפת חברים: „מה אתם חושבים, שכל השנים ליקקתי דבש?"

דגים במים עכורים

בקיבוץ משאבי־שדה, נדהמו כמה חברים שעבדו בהשקאת המטעים, בהיווכחם שכמה מן הדגים שגודלו באגם־תל־ירוחם הצליחו להסתנן מבעד לצינורות המים ולקפוץ מ־בעד למטרות הפועלות בין העצים.

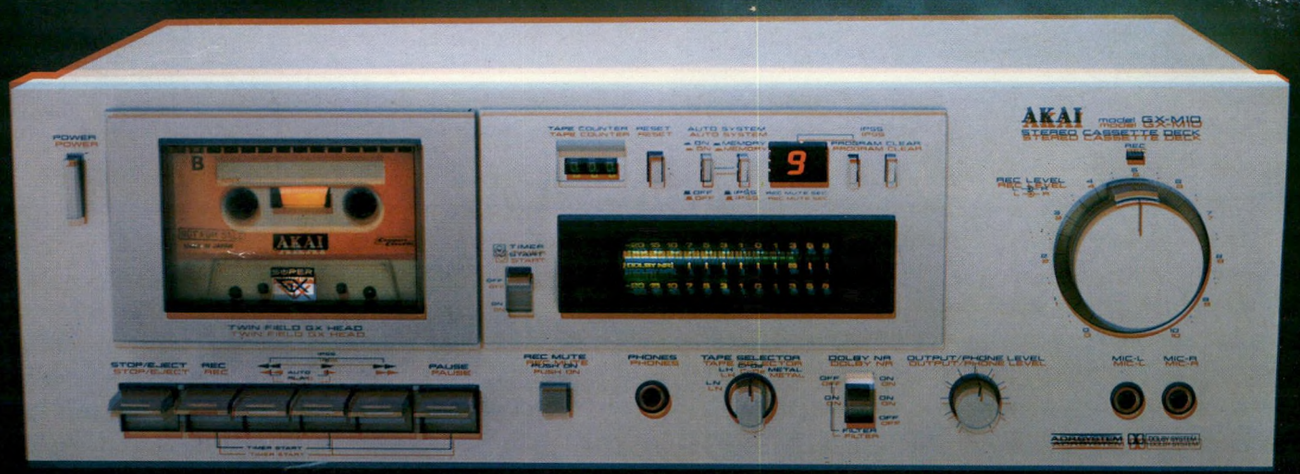
יש להתחשב

בחיפה, לאחר שהמשטרה עצרה נער בן 12 החשוד בביצוע שורה ארוכה של גני־בות־כיס, טען הנער להגנתו כי הינו ה־מפרנס היחיד של המשפחה וכי מעצר ממושך ישלול ממנה כל אפשרות קיום.

אנשים

● ברשימת מאה האישים החשובים ב־עולם, המתפרסמת השבוע בשבועון האמרי־קאי לוק, נמצאים שני ישראלים: **דויד בן־גוריון** ופרופסור **מארטין בובר**. מספר היהודים ברשימה זו מגיע ל־15, ובתוכם **לאזאר קאגאנוביץ'**, סגן ראש ממשלת ברית־המועצות; ד"ר **זלמן ווקסמן**, אחד מממציאי הפניצילין, **פייר מאנדס פראנס**, ראש ממשלת צרפת לשעבר, **ארתור זולצברגר**, המוציא לאור של הניו־יורק טיימס, גנראל **דיוויד סאר־נוף**, מנהל חברת אר־קיי־או וד"ר **יונה סאלק**, ממציא התרכיב נגד שיתוק־ילדים ● בראות ח"כ חרות **אריעזר שוסטק** את גזבר הסוכנות היהודית **גיורא יוספטל**, שרזה מאוד בשנה האחרונה: „ככל שתקציב הסוכנות מת־נפח — הגזבר מצטמק!" ● שר־הפיתוח בדברי תגובתו על גילוי הנפט בקידוח חלץ: „סוף־סוף קידוח אחד שלא הסתיים בקדחת" ● בעל הוצאת הספרים צוהר, **גלילי לוי**, שהוא מבעלי דפוס מל"ן, אמר כי „אילו הייתי קורא כל מה שהדי־פסתי, כבר הייתי היום פרופסור באוני־ברסיטה!"

אין לך מה לחפש כאן!

אקאי GX-M 10 מוצא בעצמו את הקטע שברצונך לשמוע.

כמה פעמים הרצת הלוך ושוב את סרט ההקלטה, בחיפוש אחר הקטע שרצית להאזין לו? יותר לא תצטרך לחפש. ל- GX-M 10 טייפ הקסטות החדש של אקאי, מערכת אוטומטית לאיתור קטע ההקלטה הרצוי – IPSS. כל שעליך לעשות, הוא להפעיל את הסורק האוטומטי עד להופעת מספר הקטע המוקלט הרצוי וללחוץ על כפתור ההשמעה-הטייפ שלך יתביית בתוך שניות על הקטע המבוקש ויחל מיד בהשמעתו.

אקאי GX-M 10 מוצא בעצמו את תחילת קטע ההקלטה החדש.

"אין לך מה לחפש כאן" גם כשעליך למצוא תחילת קטע הקלטה חדש. חבל על זמנך. ל- GX-M 10 מערכת זכרון (MEMORY) מתקדמת, המוצאת עבורך כהרף עין את תחילת הקטע המוקלט, גם אם הוא באמצע הסרט, הן לצורך הקלטה חוזרת והן לצורך האזנה. עליך רק ללחוץ על כפתור הזכרון עם תחילת ההקלטה כשהמונה מאופס. בגמר ההקלטה, לחץ על כפתורי ההשמעה והחזרה-הסרט יחזור לנקודת ההתחלה וההשמעה תחל.

אקאי GX-M 10 מוצא בעצמו את נקודת ה-000.

גם כאשר כפתור ההשמעה אינו לחוץ, אין לך מה לחפש את נקודת ה-000. מערכת הזכרון תחזיר בכל מקרה ובאופן אוטומטי את קטע ההקלטה החדש עד לנקודה זו. בכך נמנעת שחיקת ראשי הטייפ, הנגרמת בעת חיכוכם בסרט במהירויות גבוהות

אקאי - ממהפכה למהפכה.

ה- GX-M 10 הוא רק מכשיר אחד מקו המוצרים החדש של אקאי לשנות ה-80. כעמיתיו עבר פיתוח מהפכני הן במבנהו הפנימי והן בעיצובו החיצוני. נוסף למערכות האלקטרוניות החדישות- IPSS וה- MEMORY שהכרת, מצוייד ה- GX-M 10 בלוח בקרה דיגיטלי לכיוון מהיר ומדוייק של עוצמת ההקלטה ובבורר סוגי קסטות העושה אותו מכשיר אידאלי להקלטה על קסטה מתכתית עוד תמצא בו את ראשי ה- GX סופר הבלבדיים לאקאי, עם מרווחים עצמאיים להשמעה ולהקלטה ותחום תדרים עד 19,000 הרץ!

AKAI

אתה יכול להקליט אותנו מילה במילה.

להשיג: מתלם אלקטרוניקה בע"מ, המסגר 70 ת"א, טל. 330594 ובחנויות המובחרות אספקה מהירה לעולים חדשים כולל ווידאו טייפ קסטות

ר' תשמ"א, 23.9.80 מיספר 2247 72 עמודים שנה 45 המחיר: 9 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

הורים אשכנזיים בשכונת הווילות הבריחו את ילדיהם מביו

הספר שאליו באו בני עדות המיזרח מעיירת הפיתוח

מילחמת הילדים

גולן אמסלם

רעות דגן